

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU

SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

UNIVERSITY PRESS
Magistrat Sarajevo

Edicija NJEMAČKO PRAVO
Knjiga 1

Stabilitätspakt für Südosteuropa
Gefördert durch Deutschland
Stability Pact for South Eastern Europe
Sponsored by Germany

DEUTSCHE STIFTUNG FÜR
INTERNATIONALE RECHTLICHE
ZUSAMMENARBEIT E.V.

Edicija
NJEMAČKO PRAVO
Knjiga 1

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU
SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

DEUTSCHE STIFTUNG FÜR
INTERNATIONALE RECHTLICHE
ZUSAMMENARBEIT E.V.

Stabilitätspakt für Südosteuropa
Gefördert durch Deutschland
Stability Pact for South Eastern Europe
Sponsored by Germany

Edicija NJEMAČKO PRAVO

Knjiga 1

**ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU
SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE**

Naslov izvornika

Strafprozeßordnung (StPO)

Urednici:

Dr. Stefan Pürner
Dragan S. Marković

Uvodni tekst:

Prof. Dr. Dres. h. c. Friedrich-Christian Schroeder,
stručni voditelj Instituta za istočno pravo Minhen

Prevod s njemačkog jezika:

Mr. Emina Avdić

Saradnici na prevodu i
usklađivanje stručne terminologije:

Asmir Bačevac
Naida Šehić

Redakcija prevoda:

Prof. dr. Hajrija Sijerčić-Čolić

Korektura prevoda:

Ivana Teronić
Mirela Rožajac-Zulčić

Tehničko uređenje:

Saliha Marković

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

343.1(430) (094.5)

**ZAKON o krivičnom postupku Savezne Republike
Njemačke** / [prevod s njemačkog jezika Emina
Avdić]. – Sarajevo : University Press : Magistrat,
2011. – XXIV, 203 str. ; 24 cm. – (Edicija
Njemačko pravo ; knj. 1)

Prijevod djela: Strafprozeßordnung (StPo). –
Bibliografske i druge bilješke uz tekst.

ISBN 978-9958-9230-7-4

COBISS.BH-ID 18830598

Zakon o krivičnom postupku Savezne Republike Njemačke

UNIVERSITY PRESS – Magistrat izdanja
Sarajevo, 2011.

Ova publikacija je sačinjena i finansirana od strane
Njemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju
(IRZ-Fondacija)

Sadržaj

Predgovor	IX
Uvod	XV
Zakon o krivičnom postupku Savezne Republike Njemačke	1
Knjiga prva: Opšte odredbe	7
Knjiga druga: Prvostepeni postupak	84
Knjiga treća: Pravni lijekovi	127
Knjiga četvrta: Ponavljanje postupka završenog pravomoćnom presudom	140
Knjiga peta: Učešće oštećenog u postupku	144
Knjiga šesta: Posebne vrste postupka	158
Knjiga sedma: Izvršenje kazne i troškovi postupka	169
Knjiga osma: Davanje informacija i uvid u spise, ostala upotreba podataka za svrhe mimo postupka, propisi o datotekama, registri o postupcima tužilaštva	187
Aneks EV: Izvod iz Sporazuma o ujedinjenju Njemačke, Prilog I, Glava III, Stručna oblast A	199

Predgovor

Sadržaj ove knjige

Ova knjiga sadrži prevod njemačkog Zakona o krivičnom postupku (StPO, ZKP), izrađen po nalogu Njemačke fondacije za međunarodnu pravnu saradnju (IRZ-Fondacija), koja po nalogu njemačke Savezne vlade podržava partnerske zemlje pri transformaciji njihovog pravnog sistema. Prevod treba da olakša mogućnost dobivanja informacija o njemačkom Zakonu o krivičnom postupku među pravnicima u Bosni i Hercegovini, ali i u drugim zemljama regije. Daljnja objašnjenja u vezi s njemačkim ZKP, u uvodu daje prof. dr. h. c. Friedrich-Christian Schroeder, voditelj Instituta za istočno pravo, Minhen i bivši šef Katedre za krivično, krivično procesno i istočno pravo Univerziteta u Regensburgu. Stoga za pojedinosti o njemačkom ZKP upućujemo na uvodni tekst ovog izdanja. Ovdje će, međutim, biti riječi o nekim općim značajkama, koje su pri reformi zakona u zemljama u transformaciji od posebnog značaja.

Neka opća razmišljanja o reformi zakona u zemljama u transformaciji

S jedne strane se pri izradi novih zakona u bivšim socijalističkim zemljama gotovo redovno pojavljuje pitanje, da li treba slijediti tradicionalno kontinentalno-evropske modele, ili pak anglo-američke modele, kojima se katkad pridaje epitet "modernijeg". Ili bi se možda, prema sloganu "najbolje iz oba svijeta", trebalo kombinovati elemente ovih sistema. Neki čak zastupaju mišljenje, da se pri tome veći broj zakonskih rješenja treba objediniti u jednom zakonu. Ovdje najprije treba konstatovati da vjerovatno niko ko se jednom udubio u pravnu materiju druge države, ne bi bio zagovornik pristupa po kojem se pravo neke druge države "kopira" po principu "jedan na jedan", bez prilagođavanja vlastitim prilikama.

Da se diskutovati o tome da li je rečenica "one size fits all" u drugim oblastima opravdana. U pravu joj, u svakom slučaju, nije mjesto. Pravo reguliše konkretna društva. Društva, međutim, imaju svoju tradiciju, probleme i uvjete. Iako sve te zemlje za opći i identični cilj imaju transformaciju svoga prava i pripremu za članstvo u EU, one ipak stoje pred individualnim izazovima. Svaka zemlja, naime, taj postupak u svjetlu pojedinačne pozadine, mora da sprovede na način koji je saglasan sa nacionalnim datostima. Te zemlje, dakle,

moraju da pronađu vlastiti put kojim će ići, a to u “stranim školama” obično ne uspijeva tako dobro. Zato se strana prava neće moći tek tako preuzeti i “prepisati”.

Ovo, međutim, ne znači da se strana prava proizvoljno mogu miješati, da bi se stvorilo novo pravo. Štaviše, neophodna je jasna orijentacija na osnovu jednog određenog prava. Ovo važi prije svega onda, kada se raspolaže s malo vremena i malo sredstava.

Mora se priznati: pomisao na korištenje prilike planirane reforme, da bi se iz iskustava što više zemalja stvorio novi, jedinstveni zakon, ima svoj određeni šarm. Ali zapravo se ovdje radi o igri misli, koja u obzir ne uzima neke osnovne uslove. Pogotovo one praktične prirode (ovo bi trebalo biti razlog zašto ovakve ideje pretežno zastupaju naučnici, a samo rijetko praktičari). Jer novi zakoni ne treba da osvajaju nagrade za originalnost, već se u prvoj liniji moraju dokazati u praksi. I to vrlo brzo – zbog političkih datosti, ali i zbog pritiska raznih međunarodnih organizacija, čijem članstvu zemlje u transformaciji teže. Te organizacije, naime, ne zahtijevaju (samo) brze reforme na papiru, već i vidne napretke u praksi. Takvi napreci se najbolje postižu pri orijentaciji na praktičnim iskustvima drugih. I to onih koji imaju jasno definiran, uspješan pravni sistem.

Jedan u krajnjem ishodu nedovršeni pristup, koji teži ka objedinjavanju pojedinačnih, dobro riješenih instituta iz različitih pravnih sistema, u jednom novom zakonu, umjesto da rješava stvari, zapravo samo stvara probleme koji se daju izbjeći.

Novi zakoni, koji se ne baziraju na homogenom, u praksi ispitanom osnovnom sistemu, ipak su nužno i zakoni s kojima se ni u drugim pravnim sistemima nema iskustva. Takva iskustva su, međutim, nužna, da bi se u zemljama u reformi i pod izrazitim vremenskim i političkim pritiskom oživjeli zakoni, ili kako se u novije vrijeme kaže – da bi se “implementirali”. Praktičari, od kojih se očekuje da primjenjuju nove zakone moraju se, naime, za to obučiti. Obuku bi u idealnom slučaju, opet, trebalo da drže praktičari, koji imaju iskustva sa primjenom sličnih zakona. Kod mješovitih sistema, međutim, nedostaje taj jasno definirani sistem određenja. Slična je situacija kod pitanja na koja zakon ne daje izričit odgovor. Pravnik koji radi *lege artis* takve će probleme pokušati riješiti putem uobičajenih metoda tumačenja zakona. On će, dakle, pokušati da pri iščitavanju više propisa, iz istih izvede opće pravne misli i principe, uz čiju pomoć onda može da riješi pojedino pitanje. Pri tome bi najbolje bilo rješenje koje se da izvesti iz samog zakona i koje tom zakonu kao cjelini i “pristaje”. No takvo rješenje se iz zakona da izvesti samo onda, kada slijedi jasne smjernice, i to jednake u svim svojim dijelovima – ili bar međusobno homogene.

Jasna orijentacija na već postojećem sistemu sa pozitivnim iskustvom u praksi također je smisljena, iz razloga što takva situacija omogućava korištenje inostrane sudske prakse i stručne literature kao pomoćnog sredstva u rješavanju problema koji se javljaju u primjeni zakona. Obrazloženja i diskusije iz tih izvora, naime, vrlo rijetko se odnose na izolirane paragrafe, već na osnovne principe odgovarajućeg zakona, na izričita rješenja istog zakona u sličnim slučajevima itd.

Ko, međutim, stvara “miješani zakon”, kreira potpuno novi “sistem koordinata”, u kojem je bilo kakav oslonac na inostranu sudsku praksu i njenu stručnu literaturu moguć jedino nakon opsežnog “testa kompatibilnosti” koji se u svakom pojedinačnom slučaju ima ponoviti. Ko se ne opredijeli za uspješan, već postojeći model kao orijentacionu tačku, ostaje, dakle, bez mogućnosti da uči iz iskustva drugih. U tom smislu treba istaći da zakoni nisu ništa drugo doli operativni sistemi za ljudski život i ljudsko društvo. Operativni sistemi, pak, moraju da budu usklađeni, inače je pad sistema neizbježan. Ko se preda iluziji o mogućnosti proizvoljnog kombinovanja rješenja iz različitih prava, na koncu negira da pravo mora da bude jedinstveno, te da pravni sistemi – ali i pojedinačni zakoni – predstavljaju hermeneutički krug.

Kroz kombinaciju instituta i regulacija iz različitih prava se, bez većeg napora, izaziva i jedan drugi problem. A ono ne pogađa samo pravne praktičare, već i sve na koje se pravo primjenjuje, ali i cjelokupni pravni sistem kao takav. Takvo jedno pravo, naime, izrazito je nepredvidljivo. Predvidljivost prava je, međutim, jedna od pretpostavki funkcionalne pravne države. (Stoga bi u toj transformaciji, kontinentalno-evropsko pravo kao *ex ante* kodificirano pravo, generalno trebalo da bude nadređeno *case law* sistemu, jer bi se ovaj posljednji u zemljama u transformaciji tek morao razviti.)

Neke prednosti njemačkog krivičnog procesnog prava, naročito za zemlje u reformi

Prethodnim razmišljanjima još nije razjašnjeno koje od brojnih prava bi se u konkretnom slučaju trebalo koristiti za orijentaciono mjerilo.

Odabir nipošto ne bi smio da uslijedi na osnovu preferencija i predznanja datog stručnjaka. Također ključna u tome ne bi trebala biti spremnost finansijski snažnih država, da podrže preuzimanje svoga domaćeg prava u drugim zemljama.

Kriteriji odabira bi prije trebali biti prethodna pravna tradicija države, šanse za uspješnu “implementaciju” odgovarajućeg prava, kao i podobnost “orijentacionog prava” za konkretnu državu i svojoj konkretnoj društveno-historijskoj situaciji.

O procjeni šansi za uspješnu “implementaciju” u prethodnom dijelu teksta već su bile date neke opaske. Kao nadopuna, treba skrenuti pažnju na još neke faktore kao što su spremnost pravnih praktičara – koji ipak svi imaju pravnu pozadinu kao i određeno stečeno iskustvo – da primjenjuju propise.

Na koncu se neće moći zanemariti ni “profane” praktične pretpostavke, kao što su opremljenost datih državnih institucija na kojima ostaje da te propise i primijene, kao i potrebno vrijeme, ali i mogućnosti financiranja organizacijskih koraka, koji se javljaju zajedno sa zakonskim regulacijama.

Kad je u pitanju konkretna društvena i historijska situacija u državama u transformaciji, onda je ona, jasno, u svakoj zemlji individualna. Ipak se daju uočiti neke zajedničke odlike, koje je u ovom kontekstu značajno spomenuti. Među te odlike spada i činjenica da se te države nalaze pred novim početkom, a neke od njih su čak tek formirane. Njihovi građani stoga ili imaju puno povjerenja u te države (koje naravno može biti i izigrano), ili su, pak, skeptični i od država očekuju da tek radom pridobije povjerenje svojih građana.

Na području krivičnog prava je primjetno da su te države pozvane na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala. Ovo ima utjecaja i na izbor raspoloživih "orijentacionih prava". Ona, naime, moraju da budu sposobna da suzbiju korupciju i organizovani kriminal sredstvima pravne države. Nadalje, te države moraju da očuvaju povjerenje svojih građana (ili tek da ga pridobiju), tako što ih ove neće nezaštićene prepustiti opasnostima i rizicima vremena društvenih promjena. Države treba, dakle, da vrše preventivne mjere i da budu skrbne. Isto važi i za njihov pravni sistem. U oblasti građanskog prava općenito, ova pretpostavka može, primjerice, da bude ispunjena – politički ionako naloženom – harmonizacijom domaćeg prava sa odgovarajućim normama iz oblasti zaštite potrošača prava Evropske unije. U području građanskopravnog pravosuđa, u obzir dolaze sistemi preventivnog pravosuđa, kao što su notarijat, gruntovne knjige ili sudski registar.

U pogledu krivičnoprocesnog prava, ova prevencija (putem koje se izbjegava nepravda) i državna skrb (o građaninu, koji je upleten u krivični postupak) iskazuju se prije svega na dva načina: prvo, država se mora pobrinuti da građanin ne postane "igračka" koja služi za mjerenje snaga između tužilaštva i odbrane. Ovo bi, između ostalog, značilo i nejednaki tretman građana, prema njihovim finansijskim mogućnostima, pošto bi u takvim sistemima kvalitet odbrane, više nego inače, ovisio i o mogućnostima plaćanja branitelja. Drugo, država posredstvom nezavisnog sudstva mora zadržati kontrolu nad odlukama o pravu i pravednosti.

Sve ove pretpostavke zadovoljava njemački Zakon o krivičnom postupku. Tu, naime, tužilaštvo mora da utvrdi i olakšavajuće okolnosti. Na taj način, država štiti svoje građane, protiv kojih se istraga možda neopravdano vodi. Zapravo je ova dvostruka uloga tužilaštva i jedan refleks presumpcije nevinosti, koju građanin uživa sve do pravosnažne presude. K tome važi i inkvizicijska maksima, prema kojoj sud ima vlastitu funkciju utvrđivanja činjenica, na osnovu kojih će da donese presudu, ne bivajući vezan za zahtjeve stranaka u postupku. Ovo, nužno i ispravno, ograničava i mogućnost sporazumijevanja u krivičnom postupku, pri čemu "trgovanje pravdom" mora da bude isključeno.

Zato je njemački Zakon o krivičnom postupku kao orijentaciono pravo, s obzirom na sve navedene tačke, preporučljiv za države u transformaciji. Za orijentaciju ka ovome pravu, dakle, govori čitav niz objektivnih razloga!

Smisao ovog prevoda

Ovaj prevod, stoga, treba da služi i pravnicima kojima iz jezičkih razloga originalni tekst ovog zakona ili prevodi na drugim jezicima nisu dostupni, pružajući im mogućnost da se upoznaju sa sadržajem ovog zakona. Pravnicima sa znanjem njemačkog jezika, k tome, može poslužiti kao pomoćno sredstvo, radi uvođenja u pravnu terminologiju sa područja krivičnoprocesnog prava. Ti čitaoci njemački tekst Zakona o krivičnom postupku besplatno mogu preuzeti u vidu pdf-dokumenta sa

<http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/stpo/gesamt.pdf>.

(Na istoj web-stranici http://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stpo/index.html, uostalom, nalazi se i engleski prevod ovog zakona.)

Komentare i poticaje vezane za prevod molimo da nam se šalju na puerner@irz.de.

Na kraju bismo se željeli zahvaliti svima koji su sudjelovali u ovome projektu. To su:

- Prevoditeljica mag. Emina Avdić, koja je u okviru projekta IRZ-Fondacije prevela cjelokupni Zakon o krivičnom postupku SR Njemačke, u verziji iz 2008. godine, kao i Asmir Bačevac i Naida Šehić, koji su preveli izmjene i dopune Zakona, koje su stupile na snagu do januara 2011. godine.
- Prof. dr. Hajrija Sijerčić-Čolić (Pravni Fakultet Univerziteta u Sarajevu) i Asmir Bačevac i Naida Šehić za kritički pregled prevoda i usklađivanje stručne terminologije.
- Advokat Anja Roth, LL. M. oec., koja je kao saradnica projekta iz ureda Fondacije iz Bonna, zajedno sa Naidom Šehić iz Sarajeva, organizacijski doprinijela nastanku ove knjige.

I naposljetku, posebnu zahvalu upućujem Saveznom ministarstvu pravde i Ministarstvu vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke, koji su nastanak ovog prevoda i njegovu publikaciju u okviru aktivnosti IRZ-Fondacije sredstvima Pakta stabilnosti za Jugoistočnu Evropu, tek učinila mogućim.

Advokat Dr. Stefan Pürner

Voditelj projektne oblasti Bosna i Hercegovina
Njemačka fondacija za međunarodnu pravnu saradnju

Uvod

I. Nastanak i razvoj njemačkog Zakona o krivičnom postupku

Njemački Zakon o krivičnom postupku (skraćeno StPO¹) potiče iz 1877. godine (šest godina od ponovnog ujedinjenja njemačkih država u Njemački rajh 1871. godine). Zakon je, prema tome, star više od 130 godina. Uvijek iznova je, međutim, noveliran putem više od 180 zakonskih izmjena, koje su često obuhvatale i više paragrafa ili čak čitave odjeljke. Dijelom su dodavani novi odjeljci (npr. Knjiga prva, Odjeljak IXa i IXb; Knjiga šesta, Odjeljak IIa.) kao i čitava Knjiga osma, a dijelom su raniji odjeljci stavljeni van snage (npr. Knjiga druga, Odjeljak III). Novi paragrafi i odjeljci najčešće se prepoznaju po slovima koji su dodavani uz redne brojeve. Takav vid stalne reforme jedne kodifikacije zahtijeva provjeru svih referenci, kao i posljedica tih izmjena na druge dijelove Zakona, te reforma može samo uspjeti, ukoliko je pripremaju vrli stručnjaci. U Njemačkoj izmjene zakona tradicionalno pripremaju saradnici Saveznog ministarstva pravde, kojima se potom služe vlada ili vladajuća politička stranka pri svojim zakonskim inicijativama.

II. Sistematika njemačkog Zakona o krivičnom postupku

Njemački Zakon o krivičnom postupku podijeljen je u osam "knjiga", koje se, opet, dijele na odjeljke, u kojima brojanje počinje iznova. Istina, ova sistematika zahtijeva, za razliku od bosanskohercegovačkih zakona o krivičnom postupku, da se pored odjeljka navede i odgovarajuća knjiga, ali zbog toga olakšava i spoznaju o tome u kojoj se knjizi odgovarajući odjeljak nalazi.

Knjiga prva "Opće odredbe" obuhvata prilično raznovrsnu materiju: nadležnost, izuzeće sudskih dužnosnika, opće odredbe o odlukama suda, rokovi i povrat u prijašnje stanje, sredstva dokazivanja, sredstva prinude i osiguranja, saslušanje optuženih i odbrana. Od Knjige druge do četvrte obrađuje se tok postupka. Knjiga peta reguliše učešće oštećenog u postupku, Knjiga šesta reguliše posebne vrste postupaka, sedma izvršenje kazne i troškove, a osma informacije i propise o upotrebi podataka.

---

¹ Napomena prevodioca.

Njemački Zakon o krivičnom postupku ne sadrži sažetak načela na samom početku Zakona, kao što je to slučaj sa zakonima o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini. Sva ta spomenuta načela su, međutim, dio njemačkog prava, jer se nalaze u njemačkom Ustavu (§§ 101–104), u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (koja u Njemačkoj ima rang zakona), pa i u samom Zakonu o krivičnom postupku, tamo gdje ta načela igraju neku ulogu. Isticanje osnovnih principa postupka u samom Zakonu o krivičnom postupku, ne može im dati veći pravni kvalitet od ostalih propisa ovog zakona.

III. Tok krivičnog postupka

Krivičnu osudu i kažnjavanje u Njemačkoj, kao i u većini drugih zemalja s vladavinom prava, može izdejsstvovati samo sud. Ovo se nije uvijek podrazumijevalo (kao npr. za vrijeme djelovanja NKVD-a pod Staljinom ili njemačke policije pod Hitlerom). U Njemačkoj je ovo pravilo utjelovljeno u članu 92 njenog Ustava (*Grundgesetz*, Osnovni zakon). Sudovi, pak, za razliku od prijašnjih inkvizicijskih postupaka, krivični postupak ne mogu sami pokretati. Sudski postupak je moguć samo onda, kada se predmet sudu saopšti podizanjem optužnice (§ 151 StPO, tzv. akuzatorski princip). Ovakav način prethodne provjere putem druge institucije, treba da osigura veću objektivnost suda. Podizanje optužnice u pravilu vrši tužilaštvo (§ 152 st. 1 StPO, tzv. princip oficijelnosti). Samo kod lakših krivičnih djela, sam oštećeni mora podići tužbu (§§ 374 i dalje StPO, tzv. privatna tužba). Kod postojanja sumnje da je izvršeno krivično djelo, tužilaštvo mora postati aktivno (§ 151 st. 2 StPO, tzv. princip legaliteta), a da bi odlučilo o tome, da li da podigne optužnicu ili ne, tužilaštvo je dužno ispitati činjenično stanje (§ 160 StPO). Iz ovoga proizlazi, kao i u većini modernih zakona o krivičnom postupku, podjela postupka na dva dijela.

1. Prethodni postupak

Prethodni postupak (ili istražni postupak) reguliran je u Odjeljku II Knjige druge Zakona o krivičnom postupku, pod nazivom "Priprema optužnice" (§§ 158–177 StPO). Podizanje optužnice uvjetovano je postojanjem "dovoljnog osnova" (§ 170 StPO) za to, odnosno postojanjem osnova sumnje. Ovaj zahtjev osumnjičenog (*Beschuldigter*) treba da štiti od nepotrebne optužnice, a samu državu štiti od nepotrebnog krivičnog postupka i s njim povezanim troškovima. Zahtjev, međutim, ima za posljedicu, da tužilaštvo sve važne dokaze mora da prikupi već u toku istražnog postupka, dakle prije samog sudskog postupka. Težište sudskog postupka se, prema tome, pomjerilo sa sudskog postupka na istražni postupak; važni svjedoci moraju da daju iskaz kako pred tužilaštvom, tako i kasnije pred sudom.

Istražne radnje i prisilne mjere

Tužilaštvu za istragu na raspolaganju ne stoje samo klasične metode, kao što su uviđaj i saslušanje svjedoka, nego i čitav niz modernih mjera, primjerice nadzor i tehničko snimanje telekomunikacija i stanova ili DNK analiza.

Njemački Zakon o krivičnom postupku sadrži veliki broj istražnih radnji i sredstava prinude. Oni su prevashodno sažeti u Knjizi prvoj, Odjeljku VIII, IX, IXa, ali se sredstva prinude nalaze i u Odjeljku VII i X, kao i u Knjizi drugoj, Odjeljku II. Ovaj veliki broj zakonskih propisa ne znači da njemački organi krivičnog gonjenja imaju naročito velika ovlaštenja, već da su sva ovlaštenja, koja omogućuju zahvate u osnovna prava zagwarantirana Ustavom, dobila preciznu zakonsku regulaciju. Ta sredstva prinude i ostali zahvati u Ustavom zagwarantirana prava tokom istrage, daju se raščlaniti u četiri grupe:

a) opće mjere

- aa) mjere utvrđivanja identiteta (§§ 131a st. 2, 131b, 163b, 163c StPO)
- bb) snimanje fotografija i uzimanje otisaka prstiju osumnjičenog (§ 81b StPO)
- cc) izvođenje pred sudiju ili tužioca (§§ 134, 163a st. 3, 51 StPO)
- dd) pretresanje osoba, pokretnih stvari i stanova (§§ 102, 103 StPO)
- ee) postavljanje kontrolnih punktova na ulicama i trgovima, tzv. "racije" (§ 111 StPO)

b) prikrivene mjere

- aa) oduzimanje i otvaranje poštanskih pošiljki (§§ 99, 100 st. 3 StPO)
- bb) kod teških krivičnih djela, nadzor telekomunikacija (§§ 100a, 100b, 100g, 100h StPO)
- cc) akustični nadzor stanova (§§ 100c–100e StPO)
- dd) korištenje tehničkih uređaja za prisluškivanje i snimanje (§ 100f StPO)
- ee) korištenje tehničkih sredstava nadzora (§ 100h StPO)
- ff) kod izvjesnih teških krivičnih djela, korištenje prikrivenih istražitelja (§ 110a StPO)
- gg) nadzor kod redovnih policijskih kontrola (§ 163e StPO)
- ff) nadzor preko 24 sata (§ 163f StPO)

c) medicinske mjere

- aa) tjelesni pregled, naročito uzimanje krvi (§§ 81a, 81c StPO)
- bb) DNK analiza (§§ 81e, 81f StPO)
- cc) smještaj u psihijatrijsku ustanovu radi vještačenja duševnog stanja (§ 81 StPO)

d) kompjuterske mjere

- aa) kompjutersko sravnjavanje ličnih podataka prema nosiocima posebnih obilježja (§§ 98a, 98b StPO)
- bb) sravnjavanje podataka sa podacima krivičnog gonjenja (§ 98c StPO)
- cc) spremanje podataka iz kontrolnih akcija granične policije i racija (tzv. Schleppnetzfehndung, § 163d StPO).

Za osiguranje prisustva optuženog i sprečavanje novih krivičnih djela služi mjera pritvora (§§ 112–126 StPO). Primjena ovih istražnih radnji i sredstava prinude moguća je tokom čitavog postupka (i stoga su pretežno regulirani u Knjizi prvoj), ali se radi istrage i utvrđivanja osnova sumnje oni primjenjuju najčešće već u prethodnom postupku.

Tužilaštvo mora da preispita ne samo otežavajuće, već i olakšavajuće okolnosti (§ 160 st. 2 StPO).

Saradnja policije i istražnog sudije

Tužilaštvo raspolaže prilično malim tehničkim i personalnim aparatom. Radi otklanjanja ovog nedostatka, njemački Zakon o krivičnom postupku tužilaštvu na raspolaganje stavlja cjelokupni personalni i tehnički aparat policije (§ 161 StPO). U to ne spadaju samo policijski službenici, već i tehnički laboratoriji, kao što su balistika, toksikologija, forenzika, baze podataka itd.

Policija čak ima pravo da na svoju ruku poduzima mjere, kod kojih postoji opasnost od odlaganja (§ 163 StPO). Zakon propisuje dužnost policije da rezultate svoje istrage neposredno dostavi tužilaštvu (§ 163 st. 2 StPO). Da bi se skratila formalna procedura između policije i tužilaštva, ustalila se praksa da policija istragu, u pravilu, samostalno privede kraju, te da rezultate potom sa završnim izvještajem dostavi tužilaštvu. Tužilaštvo, međutim, zadržava pravo izdavanja naredbi, te je prema tome "gospodar prethodnog postupka".

K tome je tužilaštvo u istrazi pravno nemoćno. Izdavanje mnogih naredbi spada u isključivu nadležnost suda (tzv. "preventivna pravna zaštita"). Tužilaštvo i policija za izdavanje tih naredbi moraju da podnesu zahtjev kod tzv. "istražnog sudije" (§ 162 StPO). Samo kod postojanja opasnosti od odlaganja zbog nestanka dokaza, tužilaštvo i policija su ovlašteni za naređenje i sprovedbu odgovarajućih mjera (npr. §§ 81a st. 2, 98, 105, 111 st. 2, 163d st. 2 StPO). Savezni ustavni sud je kriterije za postojanje opasnosti od nestanka dokaza jako pooštrio, zahtijevajući postavljanje dežurnog suca.

Završetak prethodnog postupka

Ako rezultati istrage potvrde postojanje osnova sumnje da je izvršeno krivično djelo, tužilaštvo, dostavom optužnog akta pred nadležnim sudom, mora da podigne optužnicu (§ 170 st. 1 StPO). U protivnom, ono obustavlja postupak (§ 170 st. 2 StPO). Njemački Zakon o krivičnom postupku, osumnjičenog nakon podizanja optužnice, nažalost, još ne naziva "optuženim" (*Angeklagter*²), već *Angeschuldigter*³ (§ 157 StPO).

---

² Napomena prevodioca.

³ Napomena prevodioca: Njemačka pravna terminologija, pored toga što poznaje razliku između osumnjičenog (*Beschuldigter*) i optuženog (*Angeklagter*), poznaje i jednu vrstu "međustadija" u postupku optuživanja, kada je protiv osumnjičenog podignuta optužnica, i tada osumnjičenog naziva "*Angeschuldigter*". Tek kada se protiv njega pokrene glavni postupak, osumnjičeni

Za krivična djela za koja je propisana zakonska kazna zatvora u visini do dvije godine, nadležan je sudija pojedinac, za propisane kazne zatvora do četiri godine nadležan je mješoviti sud (jedan profesionalni sudija i dvoje sudija laika). K tome je kod svih ubistava nadležno vijeće krivičnog odjeljenja pokrajinskog suda (dvoje ili troje sudija i dvoje sudija laika). "Porotni sudovi", tj. sudovi kod kojih sudi 9-12 laika (porotnika) bez profesionalnih sudija, u Njemačkoj su ukinuti 1924. godine zbog visokih troškova; danas određena sudska vijeća samo nose naziv "porotnog suda" (§ 74 st. 2 Zakona o sudovima).

Obustava prethodnog postupka unatoč postojanju sumnje da je izvršeno krivično djelo

Tužilaštvo od početka 20. stoljeća, međutim, ima pravo na obustavu krivičnog postupka i kod postojanja sumnje da je izvršeno krivično djelo. Kada je Njemačka nakon poraza u Prvom svjetskom ratu naglo i jako osiromašila, i kada se na sudstvu moralo štedjeti, uvedena je – također 1924. godine – mogućnost da tužilaštvo kod niskog stepena krivice počinioca i beznačajnih posljedica djela, uz odobrenje suda, odustane od podizanja optužnice (§ 153 StPO). Ova regulacija je 1925. godine preuzeta i u ruski Zakon o krivičnom postupku. Godinu dana kasnije uvedena je i u ruski Krivični zakon, gdje bi se kod djela malog značaja odbijalo i govoriti o postojanju krivičnog djela. Ova regulacija (porijeklom iz Njemačke) ponosno je predstavljena kao "socijalistički materijalni pojam krivičnog djela", našavši svoje mjesto u skoro svim "socijalističkim" zemljama. Takva odredba se nalazila i u postsocijalističkom ruskom Krivičnom zakonu iz 1996. godine. Opasnost za generalnu prevenciju je, međutim, velika, ako se već krivičnim zakonom odredi da djela malog značaja uopće nisu krivična djela. Nasuprot tome, u njemačkom pravu zbog postojanja same mogućnosti da tužilaštvo odustane od optužnice, ali uz prijetnju da se to ipak ne desi, i dalje postoji dovoljno generalne prevencije. Dok je u socijalističkim zemljama ova odredba jako rijetko korištena u praksi, ona danas u Njemačkoj nalazi svoju primjenu u više od jedne četvrtine istražnih postupaka, predstavljajući tako neophodno sredstvo rasterećenja sudova. Pošto su tužioci počiniocima krivičnih djela nerado puštali nekažnjene, uvedena je 1975. godine mogućnost uvjetovanja obustave postupka izricanjem mjera bezbjednosti, odnosno namećanjem odgovarajućih obaveza – u to naročito spadaju iskupljenje za nastalu štetu ili isplata određenog novčanog iznosa u dobrotvorne svrhe ili u državni budžet (§ 153a StPO). Takvo okončanje postupka moguće je ne samo kod "niskog stepena krivice", već i onda kada "težina djela nije u suprotnosti s krivicom", dakle i kod srednjeg kriminaliteta. Tužilaštvo se ovom mogućnošću vrlo često koristi, tražeći kod visokih primanja počinioca i primjerene isplate novčanih iznosa (oko 250.000 eura u slučaju Ulrich, pobjednika biciklističke utrke Tour de France, zbog davanja lažnih podataka o doping-u; 3 miliona eura zbog odobrenja isplate visokih premija od strane predsjednika izvršnog odbora banke samom sebi). Čak je i kancelar Savezne Republike Njemačke, Helmut Kohl morao platiti 300.000 DM, jer je Parlamentu prešutio donacije koje je njegova stranka primala. Pošto u ovakvim slučajevima

---

postaje optuženi (*Angeklagter*) (§ 157 StPO). Pošto domaća pravna terminologija ovu razliku ne poznaje, izraz "*Angeschuldigter*" će se u daljnjem tekstu prevoditi kao osumnjičeni.

ne dolazi do izricanja presude, ova je regulacija sa stanovišta presumpcije nevinosti problematična. Osumnjičeni ne mora da pristane na okončanje postupka uz isplatu određenog novčanog iznosa, ali se odbijanje u praksi susreće rijetko.

S obzirom na porast slučajeva izvršenja više ili čak velikog broja krivičnih djela od strane jednog počinioca (npr. saučesništvo u ubijanju 10.000 zatvorenika u koncentracionom logoru, prodaja 500 apartmana u Španiji putem prevare), te s obzirom na tako nastale velike sudske postupke, uvedena je mogućnost okončanja postupka za pojedina djela ili pojedinačnih dijelova odnosno krivičnoga djela.

2. "Pretpretresni postupak"

Da se osumnjičeni (odnosno optuženi), ali i država ne bi upuštali u glavni pretres, ukoliko ovaj nije potreban, njemački Zakon o krivičnom postupku predviđa još jednu prethodnu provjeru optužnice putem suda (Knjiga druga, Odjeljak IV, §§ 155 st. 2, 206, 207 st. 2 tač. 3 StPO). Uloga suda je ovdje da provjeri postojanje dovoljnog osnova sumnje da je izvršeno krivično djelo, izdajući rješenje o otvorenju glavnog pretresa, ili odbijajući otvaranje pretresa (§§ 203, 204 StPO). Sud pri tome jeste vezan za u optužnici navedeno krivično djelo (§ 155 st. 1 StPO), ali ne i za podnesene pravne zahtjeve tužilaštva (§§ 155 st. 2, 206, 207 st. 2 tač. 3 StPO).

Taj "pretpretresni postupak" štiti osumnjičenog u smislu da sprečava vođenje nepotrebnog glavnog pretresa. Ali pošto se pretpretresni postupak vodi pred istim sudom koji je zadužen i za glavni pretres, postoji opasnost da se sud mentalno već opredijeli za jednu ili drugu stranu prije početka samog glavnog pretresa. Tek nakon otvaranja glavnog pretresa, osumnjičeni dobiva naziv "optuženi" (§ 157 StPO). Dok optuženi ne može da uloži pravni lijek protiv rješenja o otvaranju glavnog pretresa (jer se na glavnom pretresu ionako raspravlja i o ovlaštenju njegovog otvaranja), tužilaštvo može da uloži žalbu ukoliko ne dođe do otvaranja glavnog pretresa (§ 210 StPO).

3. Glavni postupak

Glavni postupak započinje pripremom glavnog pretresa (Knjiga druga, Odjeljak V, §§ 212–225a StPO). Priprema se u suštini sastoji u zakazivanju termina održavanja glavnog pretresa, kao i pozivanju optuženog, njegovog branitelja, svjedoka, te vještaka.

Sam glavni pretres reguliran je u Odjeljku VI Knjige druge Zakona o krivičnom postupku, paragrafima 226–275 StPO. On se održava po tačno određenom redoslijedu (§§ 243 i dalje StPO).

Glavni pretres pretpostavlja prisustvo optuženog. Protiv odsutnog optuženog moguće je provesti samo postupak zbog osiguranja dokaza (§§ 276 i dalje StPO). Također se ni u slučaju kada optuženi, koji se nalazi na teritoriju SR Njemačke, a koji nije došao na zakazano ročište, glavni pretres ne održava. On se, međutim, pod prisilom ima dovesti pred sud (§ 230 StPO).

Izvođenje dokaza

Najvažniji dio glavnog pretresa je izvođenje dokaza (§§ 244–257 StPO). Sud po službenoj dužnosti, dakle sam od sebe, bez zahtjeva stranaka, utvrđuje istinu. Po ovom takozvanom inkvizicionom ili instrukcionom načelu njemački Zakon o krivičnom postupku razlikuje se od adversarnog (akuzatorskog) krivičnog postupka u SAD. Pored toga, stranke, dakle optuženi i njegov branilac, a nakon odobrenja “sporednog tužitelja” (vidi pod VI) i oštećeni, imaju pravo podnositi zahtjeve za izvođenje dokaza (§ 244 st. 3–5 StPO). Takav jedan zahtjev smije biti odbijen samo ukoliko je nedozvoljen, suvišan (jer se radi o općepoznatoj činjenici), ako mu nedostaje značaja za donošenje odluke, u slučaju potpune nepodobnosti ili nedostupnosti, ukoliko iza njega stoji namjera odugovlačenja postupka i, naposljetku, kod mogućnosti tretiranja činjenice koja treba da bude dokazana kao istinita. Takvo jedno odbijanje zahtjeva sud mora detaljno da obrazloži u vidu rješenja (§ 244 st. 6 StPO).

Ako se dokaz zasniva na čulnoj spoznaji neke osobe, ona na glavni pretres mora da bude pozvana kao svjedok; samo čitanje zapisnika s ranijim iskazom svjedoka od strane policije ili tužilaštva nije dovoljno (§ 250 StPO). Njemačka sudska praksa saslušanje svjedoka po čuvenju smatra dozvoljenim, pošto oni ne izvještavaju o tuđim čulnim spoznajama, već samo o onome, što su neposredno čuli od drugih svjedoka. Takvi iskazi, međutim, imaju samo ograničenu dokaznu vrijednost.

Iskazi optuženog ili svjedoka ne smiju se iznuditi zlostavljanjem, iscrpljivanjem ili davanjem sredstava (§ 136a u vezi s optuženim, § 69 st. 3 u vezi sa svjedokom). Ovi propisi o prikupljanju dokaza, uostalom, sadrže mnoga ograničenja (npr. tjelesne preglede na osobi može obaviti samo ljekar istog spola, §§ 81a, 81d StPO). Dokazna sredstva prikupljena bez ovih uslova nisu dozvoljena, jer postoje takozvane “zabrane dokazivanja” (*Beweisverbote*⁴). Poznato je da su u svim pravnim sistemima sporne posljedice kršenja tih zabrana dokazivanja. U slučaju iznuđivanja iskaza zlostavljanjem ili korištenjem sredstava, § 136a st. 3 reč. 2 StPO predviđa zabranu njegovog korištenja. No njemačko pravo i njegova sudska praksa ne poznaju opću zabranu korištenja protupravno prikupljenih dokaza. Samo se u slučajevima grubog kršenja prava pretpostavlja takozvana “*zabrana korištenja dokaza*”.

Saslušanje optuženog i svjedoka, kao i cjelokupno vođenje glavnog pretresa vrši sudija, odnosno predsjednik sudskog vijeća, dok ostali subjekti imaju tek pravo postavljati pitanja naknadno (§§ 238, 240 StPO). Ovo je odraz inkvizitorskog karaktera njemačkog krivičnog postupka i kao takav često nailazi na kritike.

Rezultate dobivene izvođenjem dokaza sud ocjenjuje prema vlastitom i slobodnom ubjedenju (§ 261 StPO). Ipak se vremenom formiralo mnogo strogih pravila, koja tu slobodu ograničavaju. Sud naročito ne smije da izvlači opće nepriznate zaključke koji se temelje na tobožnjem “iskustvu” (npr. svjedok nije govorio istinu, jer se zacrvnio).

---

⁴ Napomena prevodioca.

Odstupanja od optužnice

Sud može pri pravnoj ocjeni krivičnog djela da odstupa od optužnice, ali je dužan da prethodno obavijesti optuženog o tome i da mu čak da priliku da se brani od nove ocjene djela. Kod većih izmjena, optuženi ima pravo zahtijevati održavanje novog glavnog pretresa (§ 265 StPO). Ukoliko se na glavnom pretresu dobiju saznanja o novim krivičnim djelima optuženog, sud o njima, zbog načela akuzatornosti (vidi gore pod III), može odlučivati samo onda kada tužilaštvo tokom glavnog pretresa podigne dodatnu optužnicu (takozvana naknadna optužnica, *Nachtragsanklage*) i optuženi pristane (§ 266 StPO).

Pregovaranje u krivičnom postupku

Takozvani *guilty plea* njemačko krivično procesno pravo ne poznaje. I u Njemačkoj se, međutim, razvila praksa, po kojoj za priznanje ili djelimično priznanje krivice, sud optuženom može obećati ublažavanje kazne. Ova praksa je 2009. godine preuzeta u Zakon o krivičnom postupku, pod nazivom "Sporazumijevanje u krivičnom postupku". Predmet sporazuma mogu da budu samo pravne posljedice, ali ne i pravna ocjena djela. Predmet sporazuma, međutim, može biti i eliminacija jednog djela u slučaju izvršenja više djela ili njihovih dijelova (vidi gore pod III 1). Sud ne može da obeća određenu kaznu, već može samo da odredi gornju i donju granicu. Sud objavljuje mogući sadržaj sporazuma. Sud, međutim, više neće biti vezan sporazumom, ako u obzir nisu uzete važne okolnosti, ili se pojave nove okolnosti, te stoga obećani kazneni okvir više nije primjeren samom djelu ili krivici (257c StGB⁵). Sud i stranke već ranije trebaju razmotriti mogućnost pregovaranja o krivici (§§ 202a, 212, 257b StPO).

Pravo na odbranu

Pravo na odbranu postoji "u svakom trenutku krivičnoga postupka" (§ 137 StPO), dakle, od samog početka prethodnog postupka, odnosno istrage. S tim da u njemačkom krivično procesnom pravu ne postoji formalni uvod u krivični postupak, pa samim time nema ni obaveze organa krivičnog gonjenja da osumnjičenog obavijeste o pokretanju postupka protiv njega. Na početku njegovog prvog ispitivanja, osumnjičeni se mora poučiti o svom pravu na šutnju, kao i pravu na branioca (§§ 136, 163a st. 4 StPO).

Kod teških optužbi i kod izdavanja naloga za pritvor, neophodan je branilac (§ 140 StPO), kojeg će, ako osumnjičeni sam još nije odabrao branioca, odrediti predsjednik suda (§ 141 StPO). Branilac po službenoj dužnosti može, na zahtjev tužilaštva, biti određen već tokom prethodnog postupka (§ 141 st. 3 StPO).

U slučaju saučesništva ili zloupotrebe položaja radi izvršenja krivičnog djela, branilac može biti isključen iz krivičnog postupka (§§ 138–138d StPO).

---

⁵ Napomena prevodioca: StGB – *Strafgesetzbuch*, Krivični zakon SR Njemačke.

Branilac pored mnogih drugih prava, prije svega ima pravo na uvid u spise tužilaštva ili suda, kao i pravo na nesmetanu pismenu i usmenu komunikaciju s osumnjičenim (§§ 147, 148 StPO).

IV. Posebne vrste postupka

1. Usmeni prethodni postupak

Ako optuženom prijete srazmjerno blaga krivična sankcija (novčana kazna, zabrana upravljanja motornim vozilom, oduzimanje vozačke dozvole, ili kazna zatvora do jedne godine uz uslovnu osudu), tužilaštvo može da podnese zahtjev za izricanje pismene presude, takozvani "kazneni nalog" (*Strafbefehl*). Ukoliko sudija na to nema primjedbi, mora odobriti zahtjev (Knjiga šesta, Odjeljak I, § 407 i dalje StPO).

Ovo odricanje od važnih procesnih načela usmenosti, javnosti i prisustva optuženog moguće je, iz razloga što optuženi u roku od dvije sedmice od dostave kaznenog naloga, može da podnese prigovor sudu (§ 410 StPO). Tada počinje regularni glavni pretres. Nakon okončanja postupka zbog "beznačajnosti" (vidi gore III 1), ovo je drugi veliki filter, koji njemačke sudove štiti od preopterećenja.

2. Ubrzanje postupka

Ispostavilo se da brzo izricanje krivičnih sankcija podstiče generalnu prevenciju. "Brzi postupci", međutim, kriju znatne rizike za odbranu optuženog. Stoga je "ubrzan postupak" moguć samo u jednostavnim stvarima, pred sudijom pojedincem ili mješovitim sudom. U ovakvom postupku nema potrebe za optužnim aktom niti za pretpretresnim postupkom; tužilaštvo optužnicu može podići usmeno ili pismeno (Knjiga šesta, 2a. Odjeljak, § 417 i dalje StPO).

V. Pravni lijekovi

Pravni lijekovi regulirani su u Knjizi trećoj Zakona o krivičnom postupku.

Protiv sudskih rješenja, čija svrha nije priprema presude, postoji žalba (§ 304 i dalje StPO).

Protiv presude sudije pojedinca ili mješovitog suda, dopuštena je apelacija pred pokrajinskim sudom (§§ 312–332 StPO). Apelacija vodi do novog glavnog pretresa uz novo izvođenje dokaza, uz određena pojednostavljenja (§§ 324–326 StPO).

Protiv presuda pokrajinskih sudova postoji revizija (§§ 333–358 StPO). Ovo vodi do provjere primjene prava, kako krivično-materijalnog, tako i procesnog prava. Stoga ovdje ne dolazi do novog postupka izvođenja dokaza.

Ovo pravilo, prema kojem kod teških krivičnih djela postoje manje mogućnosti ulaganja pravnih lijekova, objektivno nije opravdano i ima svoje historijske razloge.

Protiv presuda koje su, zbog odbijanja pravnog lijeka ili zbog isteka roka za ulaganje istog, postale pravosnažne, postoji još mogućnost ponavljanja postupka (Knjiga četvrta, §§ 359–373a StPO). Ponavljanje postupka je uslovljeno otkrivanjem krivičnih djela koja se odnose na presudu, ili pronalaskom potpuno novih dokaza, i iz tih razloga dosta komplikovano.

Nakon iscrpljenja svih raspoloživih pravnih lijekova, kod kršenja ustavom zajamčenih prava ili principa pravne države, postoji još i mogućnost ulaganja ustavne žalbe pred Saveznim ustavnim sudom (§§ 13 tač. 8a, 90 i dalje Zakona o sudovima). U slučaju kršenja ljudskih prava prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, pogotovo u slučaju kršenja principa fer suđenja, preostaje još mogućnost ulaganja žalbe pred Evropskim sudom za ljudska prava (čl. 34 EKLP).

VI. Učešće oštećenog u postupku

Učešće oštećenog u postupku regulirano je u Knjizi petoj Zakona o krivičnom postupku (§§ 374–406k StPO).

Njegova jaka pozicija oštećenom omogućava da se postupku priključi kao takozvani sporedni tužilac (Odjeljak II, §§ 395–402 StPO). On ima mnogo prava koja pripadaju tužilaštvu, npr. pravo na odbijanje sudija, zahtjev za izvođenje dokaza, ulaganje pravnih lijekova, podrška advokata. Ovlaštenje da se javnoj optužnici priključi kao sporedni tužilac, stoga, postoji samo kod određenih krivičnih djela protiv ličnih pravnih dobara (§ 395 StPO).

Oštećeni u krivičnom postupku može da ostvari pravo na naknadu štete (Odjeljak III, §§ 403–406e StPO). Ovom mogućnošću se oštećeni, međutim, jako rijetko koriste, pošto strahuju da će se pri određivanju visine naknade štete, uzeti u obzir i sama kazna.

Odjeljak IV, u smislu trenda jačanja zaštite žrtve, sadrži daljnja prava oštećenog, naročito pravo na obavještenje o ishodu postupka, pravo na podršku advokata kao i pravo na uvid u spise (§§ 406d–406h StPO).

Kod nekoliko manjih delikata (narušavanje nepovredivosti doma, uvreda, blaža tjelesna povreda, oštećenje tuđe stvari i dr.), oštećeni mora sam da podnese tužbu. Ali ni ovdje nije riječ o čistom stranačkom postupku, već sud ima mnogo vlastitih ovlaštenja (Knjiga peta, Odjeljak I, §§ 395 i dalje StPO).

Prof. Dr. Dres. h. c. Friedrich-Christian Schröder,
Regensburg, stručni voditelj Instituta za istočno pravo München

Zakon o krivičnom postupku (ZKP)

Datum donošenja: 12. 9. 1950.

Puni naziv: "Zakon o krivičnom postupku u verziji objavljenoj 7. aprila 1987. (Savezni službeni glasnik I str. 1074, 1319), zadnje izmjene i dopune u skladu sa članom 2. Zakona od 31. oktobra 2008. (Savezni službeni glasnik I str. 2149)"

Status: nova verzija, objavljena 7. 4. 1987. I 1074, 1319;

Zadnja izmjena i dopuna u skladu sa § 2. Zakona 22. 12. 2010. I 2300

Fusnota:

Dokaz teksta važi od: 1. 1. 1981.

Neke odredbe Sporazuma o ujedinjenju Njemačke (vidi Zakon o krivičnom postupku u Aneksu Sporazuma o ujedinjenju), u nekim dijelovima se više ne primjenjuju.

Službena napomena zakonodavca o pravu EZ: Primjena Direktive EZ 439/91 (CELEX br.: 391L0439) vidi verziju od 24. 4. 1998. I 747.

U vezi primjene § 100c Prečišćenog teksta Zakona o krivičnom postupku od 1. 2. 1877. Službeni glasnik str. 253 u skladu sa § 9 Zakona od 12. 9. 1950. I 455.

Sadržaj

Knjiga prva

Opšte odredbe

Odjeljak I

Stvarna nadležnost sudova § 1 do § 6a

Odjeljak II

Mjesna nadležnost sudova § 7 do § 21

Odjeljak III

Isključenje i izuzeće sudskog osoblja § 22 do § 32

Odjeljak IV

Sudske odluke i komunikacija između učesnika § 33 do § 41a

Odjeljak V

Rokovi i povraćaj u pređašnje stanje § 42 do § 47

Odjeljak VI

Svjedoci § 48 do § 71

Odjeljak VII

Vještaci i uviđaj § 72 do § 93

Odjeljak VIII

Oduzimanje predmeta, nadzor telekomunikacija, kompjutersko sravnjenje ličnih podataka, korištenje tehničkih sredstava, korištenje prikrivenih istražitelja i pretresanje § 94 do § 111p

Odjeljak IX

Lišavanje slobode i zadržavanje § 112 do § 130

Odjeljak IX a

Druge mjere za osiguranje krivičnog gonjenja i izvršenja kazne § 131 do § 132

<i>Odjeljak IX b</i>	
Privremena zabrana vršenja poziva	§ 132a
<i>Odjeljak X</i>	
Saslušanje osumnjičenog	§ 133 do § 136a
<i>Odjeljak XI</i>	
Odbrana	§ 137 do § 150

Knjiga druga

Prvostepeni postupak

<i>Odjeljak I</i>	
Javna optužba	§ 151 do § 157
<i>Odjeljak II</i>	
Priprema javne optužbe	§ 158 do § 177
<i>Odjeljak III</i>	
(Stavljen van snage)	§ 178 do § 197
<i>Odjeljak IV</i>	
Odluka o otvaranju glavnog pretresa	§ 198 do § 211
<i>Odjeljak V</i>	
Priprema glavnog pretresa	§ 212 do § 225a
<i>Odjeljak VI</i>	
Glavni pretres	§ 226 do § 275
<i>Odjeljak VII</i>	
Odluka o sigurnosnom zadržavanju koja se određuje uslovno ili naknadno	§ 275a
<i>Odjeljak VIII</i>	
Suđenje u odsustvu	§ 276 do § 295

Knjiga treća

Pravni lijekovi

<i>Odjeljak I</i>	
Opšte odredbe	§ 296 do § 303
<i>Odjeljak II</i>	
Prigovor	§ 304 do § 311a
<i>Odjeljak III</i>	
Apelacija	§ 312 do § 332
<i>Odjeljak IV</i>	
Revizija	§ 333 do § 358

Knjiga četvrta	
Ponavljanje postupka završenog pravomoćnom presudom	§ 359 do § 373a
Knjiga peta	
Učešće oštećenog u postupku	
<i>Odjeljak I</i>	
Privatna tužba	§ 374 do § 394
<i>Odjeljak II</i>	
Pridružena tužba	§ 395 do § 402
<i>Odjeljak III</i>	
Naknada štete oštećenom	§ 403 do 406c
<i>Odjeljak IV</i>	
Ostala prava oštećenog	§ 406d do 406h
Knjiga šesta	
Posebne vrste postupka	
<i>Odjeljak I</i>	
Postupak kod kaznenih naloga	§ 407 do § 412
<i>Odjeljak II</i>	
Postupak za mjeru sigurnosti	§ 413 do § 429
<i>Odjeljak II a</i>	
Hitni postupak	§ 417 do § 420
<i>Odjeljak III</i>	
Postupak oduzimanja predmeta i pljenidba imovine	§ 430 do § 443
<i>Odjeljak IV</i>	
Postupak za određivanje novčane kazne protiv pravnih lica i udruženja	§ 444 do § 448
Knjiga sedma	
Izvršenje kazne i troškovi postupka	
<i>Odjeljak I</i>	
Izvršenje kazne	§ 449 do 463d
<i>Odjeljak II</i>	
Troškovi postupka	§ 464 do § 473

Knjiga osma

Davanje informacija i uvid u spise, ostala upotreba informacija za više postupaka, propisi o datotekama, zajednički registri o postupcima koji se vode kod tužilaštava

Odjeljak I

Davanje informacija i uvid u spise, ostala upotreba informacija za više postupaka § 474 do § 482

Odjeljak II

Odredbe o datotekama § 483 do § 491

Odjeljak III

Zajednički registri o postupcima koji se vode kod tužilaštava § 492 do § 495

Knjiga prva

Opšte odredbe

Odjeljak I

Stvarna nadležnost sudova

§ 1

Stvarna nadležnost sudova određena je Zakonom o sudovima.

§ 2

(1) Međusobno povezani krivični predmeti, za koje bi pojedinačno bili nadležni sudovi različitog stepena, mogu se razmatrati spojeno pred onim sudom koji ima viši stepen nadležnosti. Spojeni krivični predmeti, od kojih bi neki bili u nadležnosti posebnih krivičnih vijeća u skladu sa § 74 st. 2, kao i § 74a i 74c Zakona o sudovima, mogu se razmatrati spojeno pred onim krivičnim vijećem kojem u skladu sa § 74e Zakona o sudovima pripada prvenstvo.

(2) Iz razloga cjelishodnosti, rješenjem tog suda može se narediti razdvajanje spojenih krivičnih predmeta.

§ 3

Međusobna povezanost postoji ako je ista osoba osumnjičena za više krivičnih djela ili ako je za isto djelo osumnjičeno više osoba kao učinitelji ili saučesnici, ili za djela pomaganja nakon počinjenja krivičnog djela, sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja.

§ 4

(1) Spajanje međusobno povezanih krivičnih predmeta ili njihovo razdvajanje može se narediti i nakon otvaranja glavnog pretresa na zahtjev tužitelja ili optuženog ili po službenoj dužnosti rješenjem suda.

(2) Za rješenje je nadležan viši sud, ako se ostali sudovi nalaze na njegovom području. Ako takav sud ne postoji, odluku donosi zajednički neposredno viši sud.

§ 5

Za vrijeme spajanja mjerodavan je postupak za koji je nadležan sud višeg stepena.

§ 6

Po službenoj dužnosti, sud je dužan ispitivati svoju stvarnu nadležnost u svakoj fazi postupka.

§ 6a

Nadležnost posebnih krivičnih vijeća prema odredbama Zakona o sudovima (§ 74 st. 2, §§ 74a, 74c Zakona o sudovima) sud po službenoj dužnosti ispituje sve do otvaranja glavnog pretresa. Nakon tog roka, sud može paziti na svoju nenadležnost samo na osnovu prigovora optuženog. Optuženi može istaknuti prigovor samo do početka njegovog saslušanja u predmetu na glavnom pretresu.

Odjeljak II **Mjesna nadležnost sudova**

§ 7

(1) Mjesno je nadležan sud na čijem je području krivično djelo počinjeno.

(2) Ako je krivično djelo počinjeno sadržajem štampanog spisa objavljenog na teritoriji važenja ovog saveznog zakona, nadležnim se u skladu sa st. 1 smatra samo onaj sud na čijem je području spis objavljen. Kod krivičnog djela uvrede, ako se gonjenje vrši po privatnoj tužbi, nadležan je i onaj sud na čijem području se rastura spis, ako oštećeni na tom području ima prebivalište ili boravište.

§ 8

(1) Mjesno nadležan je i onaj sud na čijem se području nalazi prebivalište optuženog u vrijeme podizanja tužbe.

(2) Ako se prebivalište optuženog nalazi izvan područja važenja ovog saveznog zakona, nadležnost suda se određuje i na osnovu njegovog boravišta, a ako je boravište nepoznato, na osnovu njegovog zadnjeg prebivališta.

§ 9

Mjesno je nadležan i onaj sud na čijem je području osumnjičeni uhapšen.

§ 10

(1) Ako je krivično djelo počinjeno izvan područja važenja ovog zakona, na brodu koji je ovlašten da nosi njemačku zastavu, nadležan je sud na čijem se području nalazi matična luka broda ili pristanište na području važenja ovog zakona u kome se brod nakon učinjenog djela prvi put zaustavi.

(2) St. 1 važi shodno i za zrakoplove koji su ovlašteni da nose znak državne pripadnosti Saveznoj Republici Njemačkoj.

§ 10a

Ako za neko krivično djelo počinjeno na moru izvan područja važenja ovog zakona nije utvrđena sudska nadležnost, onda je stvarno nadležan Hamburg, a nadležni opštinski sud je Opštinski sud Hamburg.

§ 11

(1) Za njemačke državljane koji uživaju pravo eksteritorijalnosti, kao i službene osobe na saveznom ili pokrajinskom nivou koje obavljaju poslove u inostranstvu, mjesno je nadležan sud prema mjestu njihovog prebivališta koje su imale u Saveznoj Republici Njemačkoj. Ako nisu imali takvo prebivalište, njihovim prebivalištem će se smatrati sjedište Vlade Savezne Republike Njemačke.

(2) Ove odredbe se ne primjenjuju na izabrane konzule.

§ 12

(1) U slučaju da je prema odredbama § 7 do 11 nadležno više sudova, prednost pripada onom sudu koji je prvi pokrenuo istragu.

(2) Zajednički viši sud može istragu i donošenje odluke prenijeti nekom drugom nadležnom sudu.

§ 13

(1) Za međusobno povezane krivične predmete, koji bi saglasno odredbama § 7 do 11 bili u nadležnosti različitih sudova, sudsku nadležnost ima svaki sud koji je nadležan za postupanje u pojedinim od tih krivičnih predmeta.

(2) Ako je više međusobno povezanih krivičnih predmeta predato na odluku kod različitih sudova, isti se mogu u cjelini ili djelimično spojiti na jednom od tih sudova na osnovu dogovora među sudovima koji se postiže na osnovu zahtjeva tužilaštva. Ako sudovi ne postignu dogovor, a tužilaštvo ili optuženi to zahtijevaju, onda zajednički viši sud rješava da li i na kom sudu će se spojiti predmeti.

(3) Na isti se način mogu razdvojiti spojeni predmeti.

§ 13a

Ako na području važenja ovog saveznog zakona ne postoji ili nije utvrđen nadležni sud, onda ga određuje Savezni vrhovni sud.

§ 14

Ako između više sudova postoji spor o nadležnosti, onda će zajednički viši sud odrediti sud koji će sprovesti istragu i donijeti odluku.

§ 15

Ako je nadležni sud iz pravnih ili stvarnih razloga spriječen da postupa u pojedinim predmetima ili ako zbog pretresa na tom sudu postoji bojazan da će biti ugrožena javna bezbjednosti, neposredno viši sud prenijet će istragu i donošenje odluke na drugi sud istog stepena, ali na drugom području.

§ 16

Sud po službenoj dužnosti ispituje svoju mjesnu nadležnost sve do otvaranja glavnog pretresa. Nakon otvaranja glavnog pretresa, sud se može proglasiti nenadležnim samo na osnovu prigovora optuženog. Optuženi može istaknuti prigovor samo do početka njegovog saslušanja u predmetu na glavnom pretresu.

§ 17 i § 18

(Stavljeni van snage)

§ 19

Ako je više sudova, od kojih je jedan nadležan, sebe proglasilo nenadležnim rješenjima koja se više ne mogu osporiti, zajednički viši sud će odrediti koji je sud nadležan.

§ 20

Pojedinačne radnje u postupku nenadležnog suda ne mogu biti nevažeće samo zbog nenadležnosti suda.

§ 21

Nenadležni sud dužan je na svom području preduzeti one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odlaganja.

Odjeljak III

Isključenje i izuzeće sudskog osoblja

§ 22

Sudija po sili zakona ne može vršiti dužnosti suca:

1. ako je oštećen krivičnim djelom;
2. ako mu je osumnjičeni ili oštećeni bračni odnosno vanbračni drug, staratelj ili skrbnik ili je to bio;
3. ako mu je osumnjičeni ili oštećeni srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do trećeg stepena, a po tazbini do drugog stepena;
4. ako je u istom predmetu učestvovao kao službenik tužilaštva, policijski službenik ili kao zastupnik oštećenog ili branitelj;
5. ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak.

§ 23

(1) Sudija koji je učestvovao u donošenju odluke protiv koje se ulaže pravni lijek, izuzima se po sili zakona od učešća u donošenju odluke na višem stepenu.

(2) Sudija koji je učestvovao u donošenju odluke koja se pobija zahtjevom za ponavljanje postupka, izuzima se po sili zakona od učešća u donošenju odluke u ponovo pokrenutom

postupku. Ako je osporena odluka donesena kod višeg suda, isključenje se odnosi i na sudiju koji je u nižem sudu učestvovao u donošenju odluke o kojoj se rješava na višem stepenu. St. 1 i 2 važe shodno i za učešće u donošenju odluka o pripremi ponavljanja postupka.

§ 24

(1) Sudija se može izuzeti u slučajevima u kojima po sili zakona ne može vršiti sudijsku dužnost i kad postoji sumnja u njegovu nepristrasnost.

(2) Izuzeće zbog sumnje u nepristrasnost vrši se kada postoji valjan razlog koji opravdava sumnju u nepristrasnost sudije.

(3) Pravo da traže izuzeće sudije imaju tužitelj, privatni tužitelj i osumnjičeni. Lica koja imaju pravo da traže izuzeće mogu zahtijevati da im se poimenično navedu lica koja su određena za učešće u donošenju odluke.

§ 25

(1) Izuzeće sudije zbog bojazni pristrasnosti dozvoljeno je do početka saslušanja prvooptuženog o njegovim ličnim okolnostima, a u postupku po apelaciji ili reviziji do početka izlaganja sudije-izvjestioca. Svi razlozi za izuzeće moraju se navesti istovremeno.

(2) Nakon ovog roka izuzeće sudije može se tražiti samo:

1. ako su okolnosti na kojima se temelji izuzeće nastupile kasnije ili ako je osoba koja ima pravo da traži izuzeće tek kasnije saznala za njihovo postojanje, i
2. ako se izuzeće zahtijeva bez odlaganja.

Nakon završne riječi optuženog izuzeće više nije dozvoljeno.

§ 26

(1) Zahtjev za izuzeće podnosi se sudu u kojem postupka sudija čije se izuzeće traži; zahtjev se može podnijeti i usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici. § 257a se ne primjenjuje.

(2) Razlog za izuzeće, a u slučajevima navedenim u § 25 st. 2 i uslovi za blagovremeno podnošenje zahtjeva, moraju se dokazati. Zakletva nije dozvoljena kao sredstvo dokazivanja zahtjeva za izuzeće. Radi dokazivanja zahtjeva za izuzeće stranka se može pozvati na svjedočenje sudija čije se izuzeće traži.

(3) Sudija čije se izuzeće traži dužan je dati službenu izjavu o osnovama za njegovo izuzeće.

§ 26a

(1) Sud će zahtjev za izuzeće sudije odbaciti kao nedozvoljen ako

1. nije blagovremeno podnesen,
2. nije naveden razlog ili dokaz za izuzeće,

3. je očigledno da je cilj zahtjeva za izuzeće samo odugovlačenje postupka ili neki drugi cilj koji nije u vezi sa postupkom.

(2) O odbacivanju zahtjeva saglasno st. 1 sud odlučuje bez isključenja sudije čije se izuzeće traži. U slučaju navedenom u st. 1 tač. 3 potrebna je jednoglasna odluka uz navođenje okolnosti koje su dovele do odbacivanja zahtjeva. Ako se zahtijeva izuzeće ovlaštenog sudije, zamoljenog sudije, sudije u pripremnom postupku ili krivičnog sudije, isti će sam rješavati da li zahtjev za izuzeće sudije odbaciti kao nedozvoljen.

§ 27

(1) Ako se zahtjev za izuzeće ne odbaci kao nedozvoljen, o istom će odlučivati sud kojem pripada sudija čije se izuzeće traži, bez njegovog prisustva.

(2) O zahtjevu za izuzeće člana krivičnog vijeća odlučuje krivično vijeće u sastavu koji je propisan za odlučivanje izvan glavnog pretresa.

(3) O zahtjevu za izuzeće sudije opštinskog suda rješava drugi sudija istog suda. Donošenje odluke nije potrebno ako sudija čije se izuzeće traži potvrdi osnovanost zahtjeva za izuzeće.

(4) U slučaju kada zbog izuzeća sudije sud koji treba da odlučuje ne bude u mogućnosti da postupa, o predmetu rješava neposredni viši sud.

§ 28

(1) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvata kao osnovan nije dopušten prigovor.

(2) Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće odbacuje kao nedopušten ili odbija kao neosnovan, dopuštena je hitna žalba. Ako se odluka odnosi na sudiju koji donosi konačnu odluku, žalba je dozvoljena samo uz žalbu na presudu.

§ 29

(1) Do donošenja odluke o zahtjevu za izuzeće, sudija čije se izuzeće traži može preduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja.

(2) Ako se izuzeće sudije traži u toku glavnog pretresa, a odlučivanje o izuzeću (§ 26a i 27) bi značilo prekid glavnog pretresa, glavni pretres se može nastaviti onoliko dugo koliko je potrebno za donošenje odluke o izuzeću, bez odugovlačenja glavnog pretresa; o zahtjevu za izuzeće rješava se najkasnije do početka sljedećeg ročišta ili neposredno prije završnih riječi. Ako se zahtjev za izuzeće proglasi osnovanim, a glavni pretres se zbog toga ne mora odložiti, ponavlja se onaj dio pretresa koji je obavljen nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće; to ne važi za one radnje za koje postoji opasnost od odlaganja. Nakon podnošenja zahtjeva za izuzeće sudije, u prisustvu tog sudije mogu se donositi samo odluke za koje postoji opasnost od odlaganja.

§ 30

Sud koji je nadležan da odlučuje o zahtjevu za izuzeće sudije rješava i u slučajevima kada nije podnesen takav zahtjev, već je sam sudija obavijestio sud o okolnostima koje bi mogle opravdati njegovo izuzeće, ili ako iz drugih razloga postoji sumnja da bi sudija po sili zakona trebao biti izuzet.

§ 31

(1) Odredbe ovog odjeljka važe i za sudije porotnike, kao i za službenike sudske pisarnice i druge osobe određene za zapisničare.

(2) Odluku donosi predsjednik vijeća. U velikom krivičnom vijeću i u vijeću sudija porotnika odlučuju sudije - članovi vijeća. Ako je zapisničar dodijeljen određenom sudiji, taj sudija odlučuje o njegovom izuzeću.

§ 32

(Stavljen van snage)

Odjeljak IV

Sudske odluke i komunikacija između učesnika

§ 33

(1) Odluka suda koja se donosi u toku glavnog pretresa, donosi se nakon saslušanja učesnika.

(2) Odluka suda koja se donosi izvan glavnog pretresa, donosi se nakon pismenog ili usmenog izjašnjavanja tužilaštva.

(3) Kad se donosi odluka navedena u st. 2, treba se saslušati i drugi učesnik, prije nego što se na njegovu štetu ocijene činjenice i dokazi o kojima nije prethodno saslušan.

(4) Kad se određuje istražni pritvor, privremeno oduzimanje predmeta ili neka druga mjera, st. 3 se ne primjenjuje ako bi prethodno saslušanje ugrozilo cilj naredbe. Odredba st. 3 ne dira u propise kojima se na poseban način reguliše saslušanje učesnika u postupku.

§ 33a

Ako je sud svojom odlukom povrijedio pravo na saslušanje bilo kog učesnika, na način koji ima značajne posljedice na odluku, a učesnik nema pravo na prigovor ili drugi pravni lijek protiv takve odluke koja ga tereti, sud će po službenoj dužnosti ili na osnovu zahtjeva vratiti postupak u ono stanje koje je postojalo prije donošenja odluke. § 47 važi shodno.

§ 34

Odluke protiv kojih je dopuštena žalba kao i odluke kojima se odbija zahtjev moraju biti obrazložene.

§ 34a

Ako nakon pravovremenog podnošenja pravnog lijeka osporena odluka postane pravomoćna neposredno putem rješenja, smatrat će se da je takva odluka postala pravomoćna sa istekom dana donošenja rješenja.

§ 35

(1) Odluke koje se donose u prisustvu osobe na koju se odnose, istoj se saopštavaju usmenim objavljivanjem. Takvoj se osobi na njen zahtjev može dostaviti prijepis odluke.

(2) Ostale odluke se saopštavaju dostavljanjem prijepisa. Ako saopštavanjem odluke ne počinje teći neki rok, dovoljno je objavljivanje bez određene forme.

(3) Osobi koja je lišena slobode, na njen zahtjev se mora pročitati dostavljeno pismeno.

§ 35a

Prilikom saopštavanja odluke protiv koje je dopušten pravni lijek u određenom roku, osobi na koju se odluka odnosi mora se dati uputstvo o pravnom lijeku, načinu ulaganja, kao i o predviđenim rokovima. Ako je protiv presude dozvoljena apelacija, optuženi se mora poučiti i o pravnim posljedicama navedenim u § 40 st. 3 i § 329 i § 330. Ukoliko je presudi prethodila nagodba (§ 257c), osoba na koju se presuda odnosi se mora poučiti, da je u svakom slučaju slobodna uložiti pravni lijek.

§ 36

(1) Dostavu odluka naređuje predsjednik vijeća. Pisarnica se brine o izvršenju dostave.

(2) Odluke koje se trebaju izvršiti dostavljaju se tužilaštvu koje preuzima potrebne radnje. Ova odredba ne važi za odluke koje se odnose na red na sjednicama.

§ 37

(1) Na postupak dostave odluka shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

(2) Ako se pismeno koje je namijenjeno jednom učesniku dostavlja većem broju osoba ovlaštenim za njegov prijem, rok se računa od zadnje izvršene dostave.

§ 38

Osobe koje učestvuju u krivičnom postupku, a koje su ovlaštene da neposredno pozivaju svjedoke i vještake, dostavu su dužne izvršiti preko sudskog izvršitelja.

§ 39

(Stavljen van snage)

§ 40

(1) Ako se dostava optuženom u zemlji, kome još nije dostavljen poziv za glavni pretres, ne može izvršiti na propisani način, a poštivanje postojećih odredbi za dostavu u inostranstvo je neizvodljivo ili nema izgleda za uspjeh, dozvoljena je javna dostava. Dostava se smatra uspješno obavljenom ako su nakon isticanja saopštenja protekle dvije sedmice.

(2) Ako je poziv za glavni pretres već dostavljen optuženom, dopuštena je javna dostava, ako se dostava u zemlji ne može izvršiti na propisani način.

(3) Javna dostava je dopuštena u postupku za apelaciju koji je uložio optuženi, ako se dostava ne može izvršiti na adresu na koju je prethodni put izvršena dostava ili koju je optuženi naveo zadnji put.

§ 41

Dostave tužilaštvu vrše se predajom izvornika pismena koji se dostavlja. Ako dostavom počinje teći neki rok, tužilaštvo na izvorniku pismena naznačava dan primopredaje.

§ 41a

(1) Izjave i molbe sa obrazloženjem koje se upućuju sudu ili tužilaštvu i koje se saglasno ovom zakonu izričito sačinjavaju u pismenoj formi ili moraju sadržavati potpis, mogu se podnijeti i u obliku elektronskog dokumenta, ako se na isti stavi kvalificirani elektronski potpis u skladu sa Zakonom o potpisima, i ako je takav dokument podoban za obradu od strane suda ili tužilaštva. U zakonskom propisu iz st. 2, pored kvalificiranog elektronskog potpisa, može se dopustiti i drugi sigurni postupak kojim se obezbjeđuje autentičnost i cjelovitost dostavljenog elektronskog dokumenta. Smatra se da je elektronski dokument primljen u trenutku kad se zavede od strane službe suda i tužilaštva određene za prijem podnesaka. Ako dostavljeni elektronski dokument nije podoban za obradu, o tome se odmah mora obavijestiti pošiljalac uz navođenje tehničkih okvirnih uslova. Od elektronskog dokumenta se odmah mora izraditi štampana verzija za spise.

(2) Savezna vlada i pokrajinske vlade za svoja područja pravilnicima određuju rok nakon kojeg počinje podnošenje elektronskih dokumenata sudovima i tužilaštvima, kao i odgovarajuću formu za obradu dokumenata. Pokrajinske vlade mogu ovo ovlaštenje pravilnikom prenijeti pokrajinskim ministarstvima pravde. Dopuštenost elektronske forme može se ograničiti na pojedine sudove ili tužilaštva ili postupke.

Odjeljak V

Rokovi i povraćaj u pređašnje stanje

§ 42

Kod računanja roka koji je određen po danima u rok se ne uračunava dan kad je dostava izvršena ako u dostavi nije naznačen čas ili događaj od kojeg se računa početak roka.

§ 43

(1) Rok određen u sedmicama ili mjesecima završava se protekom onog dana posljednje sedmice odnosno posljednjeg mjeseca koji po svom nazivu ili broju odgovara danu kad je rok otpočeo; ako takav dan ne postoji u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

(2) Ako posljednji dan roka pada na nedjelju, državni praznik ili subotu, rok ističe protekom prvog narednog radnog dana.

§ 44

Osobi koja je iz opravdanih razloga propustila rok, sud će na njenu molbu dopustiti povraćaj u pređašnje stanje. Rok se smatra propuštenim iz opravdanih razloga ako nije data pravna pouka u skladu sa § 35a reč. 1 i 2, § 319 st. 2 reč. 3 ili § 346 st. 2 reč. 3.

§ 45

(1) Molba za povraćaj u pređašnje stanje podnosi se u roku od jedne sedmice od prestanka smetnje zbog koje je osoba propustila rok, i to kod suda kod kojeg je trebalo ispoštovati rok. Za očuvanje roka dovoljno je da se molba blagovremeno podnese sudu koji rješava o molbi.

(2) Činjenice na kojima se zasniva molba moraju se dokazati u samoj molbi ili u postupku povodom molbe. U roku za molbu mora se nadoknaditi propuštena radnja. U tom slučaju povraćaj u pređašnje stanje može se odobriti i bez molbe.

§ 46

(1) O molbi odlučuje sud koji bi bio nadležan da rješava po predmetu da je radnja bila pravovremeno izvršena.

(2) Protiv rješenja kojim se dopušta povraćaj u pređašnje stanje nije dopušten prigovor.

(3) Protiv rješenja kojim se odbija povraćaj u pređašnje stanje je dopušten prigovor.

§ 47

(1) Molba za povraćaj u pređašnje stanje ne zadržava izvršenje sudske odluke.

(2) Sud može narediti odlaganje izvršenja.

(3) Ako se povraćajem u pređašnje stanje poništi pravosnažna sudska odluka, nalozi o lišavanju slobode i zadržavanju kao i ostale naredbe koje su postojale u trenutku nastupanja pravosnažnosti, ponovo važe. U vezi sa naredbom o lišavanju slobode i zadržavanju, sud koji odobrava povraćaj u pređašnje stanje naređuje ukidanje takvih naredbi, ako je jasno da više ne postoje razlozi za njihovo postojanje. U suprotnom, nadležni sud je dužan da saglasno § 126 st. 2 odmah preispita lišavanje slobode.

Odjeljak VI

Svjedoci

§ 48

(1) Svjedoci su dužni da se pojave na sudu u terminu predviđenom za njihovo ispitivanje. Dužni su svjedočiti, ukoliko zakon ne predviđa iznimku.

(2) Pri pozivanju, svjedoku se ukazuje na odredbe postupka koje su u interesu svjedoka, oblicima pomoći svjedoku i zakonskim posljedicama neodazivanja pozivu.

§ 49

Predsjednik Savezne Republike Njemačke ispituje se u njegovom stanu. Isti se ne poziva na glavni pretres. Zapisnik o njegovom ispitivanju od strane suda čita se na glavnom pretresu.

§ 50

(1) Članovi Parlamenta Savezne Republike Njemačke, Predstavničkog doma pokrajina Savezne Republike Njemačke, parlamenata njemačkih pokrajina ili drugih domova, saslušavaju se tokom njihovog mandata u mjestu sjedišta skupštine čiji su članovi.

(2) Članovi Vlade Savezne Republike Njemačke ili pokrajinskih vlada saslušavaju se u službenom sjedištu, a ako borave izvan svog službenog sjedišta, saslušavaju se u mjestu boravka.

(3) Za odstupanje od gore navedenih odredbi u odnosu na članove organa navedene u st. 1 potrebna je saglasnost tog organa, tj. za članove Vlade Savezne Republike Njemačke saglasnost Vlade SR Njemačke, a za članove pokrajinskih vlada saglasnost pokrajinskih vlada.

(4) Članovi zakonodavnih organa navedenih u st. 1 i članovi Vlade Savezne Republike Njemačke odnosno pokrajinskih vlada ne pozivaju se na glavni pretres ako su već ispitani izvan glavnog pretresa. Zapisnik o njihovom ispitivanju od strane suda čita se na glavnom pretresu.

§ 51

(1) Ako se uredno pozvani svjedok ne odazove pozivu, naredit će mu se da plati troškove nastale njegovim neodazivanjem pozivu. Istovremeno može se protiv svjedoka izreći novčana kazna za prekršaj. U slučaju neplaćanja novčane kazne, lišit će se slobode. Dozvoljeno je i prinudno dovođenje svjedoka; § 135 važi shodno. U slučaju ponovnog neodazivanja svjedoka, može se ponovo izreći novčana kazna za prekršaj.

(2) Svjedok se neće teretiti za troškove, niti će se protiv njega odrediti novčana kazna za prekršaj, ako svoj izostanak opravda na vrijeme. Ako opravdanje iz reč. 1 ne uslijedi na vrijeme, svjedok se neće teretiti za troškove, a protiv njega se neće odrediti novčana kazna za prekršaj, samo ako može dokazati sudu da zakašnjenje opravdanja nije nastalo njegovom

krivicom. Ako se svjedok kasnije opravda u dovoljnoj mjeri, ukidaju se izrečene naredbe ako su ispunjeni uslovi iz prethodne rečenice.

(3) Ovlasti za donošenje ovih mjera ima i sudija za prethodni postupak, ovlašteni sudija i zamoljeni sudija na osnovu zahtjeva.

§ 52

(1) Pravo da odbiju svjedočenje imaju:

1. osoba sa kojom je osumnjičeni vjeren, odnosno osoba sa kojom je razmijenio obećanje da stupi u životnu zajednicu;
2. bračni drug osumnjičenog, čak i nakon prestanka braka;
- 2a. vanbračni drug osumnjičenog, čak i nakon prestanka vanbračne zajednice;
3. srodnik osumnjičenog po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do trećeg stepena, a po tazbini do drugog stepena.

(2) Maloljetna osoba koja zbog nedovoljne duševne razvijenosti ili maloljetna osoba ili štićenik koji zbog psihičke bolesti ili tjelesnog, odnosno mentalnog nedostatka nije sposoban shvatiti značaj prava da ne mora svjedočiti, može se ispitati samo ako je spremna dati izjavu i ako je njen zakonski zastupnik saglasan sa ispitivanjem. Ako je zakonski zastupnik maloljetne osobe i sam osumnjičen, isti ne može odlučivati o ostvarivanju prava maloljetne osobe da odbije svjedočenje; isto važi i za osumnjičenog roditelja, ako su oba roditelja zakonski zastupnici maloljetne osobe.

(3) Osobe koje mogu odbiti svjedočenje, a u slučajevima iz st. 2 i osobe koje su ovlaštene da odlučuju o pravu tih osoba da ne svjedoče, prije svakog ispitivanja moraju se upozoriti da imaju pravo da ne svjedoče. Osobe koje su iskoristile pravo da ne svjedoče mogu se odreći tog prava u toku saslušanja.

§ 53

(1) Pravo da odbiju svjedočenje imaju i sljedeće osobe:

1. vjerski službenik o onome što mu je povjereno ili je saznao u svojstvu ispovjednika;
2. branitelj osumnjičenog o onome što mu je povjereno ili je saznao u obavljanju svog zanimanja;
3. advokati, advokati za patente, notari, nezavisni revizori, ovlaštene računovođe, porezni savjetnici i punomoćnici, ljekari, stomatolozi, psihoterapeuti, dječiji psihoterapeuti, farmaceuti i babice o činjenicama koje su im povjerene ili su saznale u obavljanju svog zanimanja; članovi advokatske komore imaju isti rang kao advokati;
- 3a. članovi ili ovlašteni predstavnici licenciranog savjetovaništa, u skladu sa § 3 i § 8 Zakona o konfliktu trudnoće, o onome što im je povjereno ili su saznali u obavljanju svog zanimanja;
- 3b. savjetnici za pitanja ovisnosti o narkoticima u savjetovaništu koje je licencirano ili

osnovano od strane državnog organa ili pravnog lica, ustanove ili fondacije, o onome što im je povjereno ili su saznali u obavljanju svog zanimanja;

4. članovi Parlamenta Savezne Republike Njemačke, Savezne skupštine, Evropskog parlamenta iz Savezne Republike Njemačke ili pokrajinskog parlamenta o osobama koje su im u svojstvu članova tih organa povjerile činjenice ili kojima su one povjerili činjenice, kao i o samim tim činjenicama;
5. osobe koje profesionalno učestvuju ili su učestvovala u pripremi, izradi ili širenju štampanih materijala, u radio i TV emisijama, filmskim izvještajima ili informativnim ili komunikacijskim službama koje služe informisanju ili stvaranju mnijenja.

Osobe koje su navedene u reč. 1 tač. 5 mogu odbiti svjedočenje o identitetu autora ili pošiljaocu priloga i dokumenata ili identitetu drugih informatora kao i svjedočenje o saopštenjima koja su data u vezi sa njihovom djelatnosti, o sadržaju istih kao i o sadržaju materijala koje su sami izradili i o predmetu profesionalnih opažanja. To važi samo ako se radi o priložima, dokumentima, saopštenjima i materijalima za redakcijski dio ili informativne i komunikacijske usluge koje su redakcijski obrađene.

(2) Osobe koje su navedene u st. 1, reč. 1, tač. 2 do 3b ne smiju odbiti svjedočenje ako su oslobođene obaveze čuvanja tajne. Pravo osoba navedenih u st. 1, reč. 1, tač. 5 da ne svjedoče o sadržaju materijala koji su same izradile i o predmetu svojih opažanja ne primjenjuje se kada njihovo svjedočenje treba doprinijeti rasvjetljavanju krivičnog djela ili ako je predmet istrage:

1. krivično djelo izdaje mira ili ugrožavanja demokratske pravne države ili izdaje zemlje i ugrožavanje vanjske sigurnosti (§ 80a, 85, 87, 88, 95 i u vezi sa § 97b, § 97a, 98 do 100a Krivičnog zakona),
2. krivično djelo protiv spolne slobode saglasno § 174 do 176, 179 Krivičnog zakona, ili
3. pranje novca ili prikrivanje nezakonito stečene imovine saglasno § 261 st. 1 do 4 Krivičnog zakona,

a utvrđivanje činjeničnog stanja ili boravišta osumnjičenog na neki drugi način nema izgleda za uspjeh ili je povezano sa značajnim teškoćama. Svjedok i u takvim slučajevima može odbiti svjedočenje ako bi svjedočenje dovelo do otkrivanja identiteta autora ili pošiljaoca priloga i dokumenata ili drugog informatora ili saopštenja odnosno sadržaja istih datih u vezi sa njegovom djelatnošću prema st. 1, reč. 1, tač. 5.

Fusnota:

Licencirana savjetovaništa saglasno § 218b st. 2, tač. 1 Krivičnog zakona imaju isti tretman kao licencirana savjetovaništa saglasno § 3 Zakona o seksualnoj informiranosti, kontracepciji, planiranju porodice i savjetovanju, saglasno Odluci Saveznog ustavnog suda br. I 1585 – 2 BvQ 16/92 od 4. 8. 1992. i dr.

§ 53a

(1) Sa osobama navedenim u § 53 st. 1, reč. 1, tač. 1 do 4 izjednačeni su njihovi pomoćnici i osobe koje se kod njih obučavaju za obavljanje profesionalne djelatnosti u struci. O ostvarivanju prava ovih pomoćnika da odbiju svjedočenje odlučuju osobe navedene u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 do 4, osim u slučaju da se takva odluka ne može donijeti u dogledno vrijeme.

(2) Oslobođanje od obaveze čuvanja tajne (§ 53 st. 2 reč. 1).

§ 54

(1) Za ispitivanje sudija, službenih osoba i drugih osoba javne administracije u svojstvu svjedoka o okolnostima koje se odnose na njihovu obavezu čuvanja službenih tajni i za odobrenje njihovog svjedočenja važe posebni propisi o državnim službenicima.

(2) Za članove Parlamenta SR Njemačke, pokrajinskih parlamenata, Vlade SR Njemačke i pokrajinskih vlada, kao i zaposlenike poslaničkih klubova u Parlamentu SR Njemačke i pokrajinskim parlamentima važe posebni propisi mjerodavni za njih.

(3) Predsjednik države može odbiti svjedočenje ako njegovo svjedočenje može naškoditi državi ili nekoj od saveznih pokrajina.

(4) Ove odredbe važe i kada gore navedene osobe prestanu biti u javnoj administraciji ili zaposlenici poslaničkog kluba, odnosno nakon isteka njihovog mandata, ako se radi o činjenicama koje su se desile ili koje su te osobe saznale za vrijeme njihovog radnog odnosa ili mandata.

§ 55

(1) Svaki svjedok može odbiti da odgovara na pojedina pitanja ako bi odgovorom izložio sebe ili njemu blisku osobu navedenu u § 52 st. 1 krivičnom ili prekršajnom gonjenju.

(2) Svjedok se mora upozoriti da ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja.

§ 56

Svjedok je na zahtjev dužan obrazložiti činjenicu na kojoj temelji svoje pravo da ne svjedoči u slučajevima iz § 52, § 53 i § 55. U takvom slučaju dovoljno je da svjedok da izjavu pod zakletvom.

§ 57

Svjedoci će se prije ispitivanja opomenuti da su dužni govoriti istinu, upozoriti da postoji mogućnost polaganja zakletve, a zatim će se upozoriti da davanje lažnog ili nepotpunog iskaza predstavlja krivično djelo. Također im se skreće pažnja na mogućnost polaganja zakletve. Ako se od svjedoka traži da položi zakletvu, isti će se poučiti o značenju zakletve i o mogućnosti polaganja zakletve sa vjerskim sadržajem ili bez vjerskog sadržaja.

§ 58

(1) Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka koji se kasnije saslušavaju.

(2) U prethodnom postupku svjedok se može suočiti sa drugim svjedocima ili osumnjičenim, ako dalji tok postupka to zahtijeva.

§ 58a

(1) Ispitivanje svjedoka može se snimati audiovizuelnim sredstvima. Ispitivanje se mora snimiti, kada

1. je to potrebno radi zaštite interesa osoba koje nisu navršile 18 godina života, a koje su oštećene krivičnim djelom ili
2. ako postoji bojazan da se svjedok neće moći ispitati na glavnom pretresu, a snimak je potreban za utvrđivanje istine.

(2) Korištenje audiovizuelnog snimka dozvoljeno je samo u svrhe krivičnog gonjenja i to samo ako je to potrebno za utvrđivanje istine. § 101 st. 8 važi shodno. §§ 147 i 406e se primjenjuju shodno, s tim da se osobama ovlaštenim da vrše uvid u spise moraju predati kopije snimka. Kopije se ne smiju množavati niti ustupiti trećim licima. One se predaju tužilaštvu čim prestane opravdani interes za njihovo dalje korištenje. Za ustupanje snimka ili kopija snimka trećim licima, osim onih gore navedenih, potrebna je saglasnost svjedoka.

(3) Ako svjedok ne da saglasnost za ustupanje kopije snimka njegovog ispitivanja u skladu sa st. 2 reč. 3, umjesto kopije osobama ovlaštenim za uvid u akte daje se pismeni zapis snimka saglasno §§ 147 i 406e. Osoba koja je sačinila pismeni zapis, na isti stavlja svojeručni potpis i klauzulu kojom potvrđuje tačnost zapisa. Pravo na uvid u snimak saglasno §§ 147 i 406e ostaje da važi. Svjedok se mora upozoriti da ima pravo da odbije ustupanje snimka u skladu sa st. 1.

§ 59

(1) Sud će od svjedoka zahtijevati da položi zakletvu samo ako ocijeni da je to neophodno zbog značaja izjave ili zbog dobijanja istinitog iskaza. Razlog zbog kojeg se zahtijeva da svjedok položi zakletvu nije potrebno navesti u zapisniku, osim u slučaju kada se svjedok saslušava izvan glavnog pretresa.

(2) Svjedoci zakletvu polažu pojedinačno, nakon ispitivanja. Osim ako nije drugačije određeno, svjedoci polažu zakletvu na glavnom pretresu.

§ 60

Zakletvu ne polažu:

1. osobe koje u trenutku saslušanja nisu navršile 18 godina ili koje zbog nedovoljne duševne razvijenosti ili psihičke bolesti ili tjelesnog, odnosno mentalnog stanja nisu sposobne shvatiti suštinu i značaj zakletve,

2. osobe koje su osumnjičene ili osuđene za djelo koje je predmet istrage ili za učešće, pomaganje nakon učinjenja krivičnog djela, sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja.

§ 61

Osobe bliske osumnjičenom, navedene u § 52 st. 1, imaju pravo da odbiju polaganje zakletve na svoj iskaz, te se o tom pravu moraju poučiti.

§ 62

U pripremnom postupku se od svjedoka može zahtijevati da položi zakletvu, ako

1. postoji opasnost od odlaganja ili
2. postoji vjerovatnoća da će svjedok biti spriječen da prisustvuje glavnom pretresu, a ispunjeni su uslovi iz § 59 st. 1.

§ 63

Ako svjedoka saslušava imenovani ili zamoljeni sudija, i ako je polaganje zakletve dopušteno, ona se po naredbi ili zahtjevu suda mora položiti.

§ 64

- (1) Zakletva vjerskog sadržaja polaže se tako što sudija svjedoku upućuje sljedeće riječi:
"Da li se zaklinjete svemogućim i sveznajućim Bogom da ste po najboljem znanju govorili istinu i ništa niste prešutjeli?"
Na šta svjedok odgovara riječima:
"Zaklinjem se, tako mi Bog pomogao."
- (2) Zakletva bez vjerskog sadržaja polaže se tako što sudija svjedoku upućuje sljedeće riječi:
"Da li se zaklinjete da ste po najboljem znanju govorili istinu i da ništa niste prešutjeli?"
Na šta svjedok odgovara riječima:
"Zaklinjem se."
- (3) Ako svjedok navede da kao član vjerske zajednice ili druge zajednice vjerskog opredjeljenja želi da koristi tekst zakletve te zajednice, takav tekst može dodati svojoj zakletvi.
- (4) Svjedok prilikom polaganja zakletve treba da podigne desnu ruku.

§ 65

- (1) Ako svjedok navede da iz vjerskih razloga ili zbog prigovora savjesti ne želi položiti zakletvu, dužan je potvrditi istinitost svog iskaza. Potvrda istinitosti iskaza istovjetna je zakletvi; svjedok se na to mora upozoriti.
- (2) Istinitost iskaza svjedoka potvrđuje se tako što sudija svjedoku upućuje sljedeće riječi:

“Da li potvrđujete, svjesni vaše odgovornosti pred sudom, da ste po najboljem znanju govorili istinu i da ništa niste prešutjeli?”

Na to svjedok odgovara:

“Da.”

(3) § 64 st. 3 primjenjuje se shodno.

§ 66

(1) Gluha ili nijema osoba polaže zakletvu po vlastitom izboru, tako što će ponoviti tekst naglas pročitane zakletve, prepisati li potpisati tekst zakletve ili se zakleti uz pomoć osobe angažovane od strane suda za komunikaciju sa svjedokom. Odgovarajuća tehnička sredstva obezbjeđuje sud. Gluha odnosno nijema osoba mora se poučiti da ima pravo na izbor.

(2) Sud može tražiti polaganje zakletve u pismenoj formi ili narediti angažovanje osobe koja će omogućiti sporazumijevanje sa gluhom ili nijemom osobom ako ista ne iskoristi svoje pravo na izbor prema st. 1 ili ako polaganje zakletve u izabranoj formi prema st. 1 nije moguće ili bi bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama.

(3) §§ 64 i 65 važe shodno.

§ 67

Ako se svjedok koji je ispitan pod zakletvom treba ponovo ispitati u istom prethodnom postupku ili na istom glavnom pretresu, sudija može od njega tražiti da umjesto ponovnog polaganja zakletve potvrdi tačnost svog iskaza uz poziv na prethodno položenu zakletvu.

§ 68

(1) Saslušanje počinje tako što se svjedok pita za ime i prezime, godine života, zanimanje i prebivalište. Svjedok, koji je do opažanja došao u svojstvu službene osobe, umjesto svog prebivališta može navesti svoju službenu adresu.

(2) Svjedoku treba dozvoliti da umjesto prebivališta, mjesta rada ili službene adrese navede neku drugu adresu na koju mu se može dostaviti poziv, ako postoji osnovana bojazan da se navođenjem prebivališta svjedoka izlažu opasnosti pravna dobra svjedoka ili neke druge osobe, ili da će se na nedopušten način uticati na svjedoka ili neku drugu osobu. Ako su ispunjeni uslovi iz prve rečenice, predsjednik može na glavnom pretresu dozvoliti svjedoku da ne navede svoje prebivalište.

(3) Ako postoji osnovana bojazan da će se iskazivanjem identiteta ili prebivališta ili boravišta svjedoka ugroziti život, tjelesna nepovredivost ili sloboda svjedoka ili neke druge osobe, svjedoku se može dozvoliti da ne navodi lične podatke ili da navodi podatke samo o svom ranijem identitetu. Međutim, svjedok na glavnom pretresu mora odgovoriti na pitanje u kom svojstvu mu je poznato ono o čemu svjedoči. Dokumenti na osnovu kojih se može otkriti identitet svjedoka čuvaju se u tužilaštvu. U spise se odlažu tek kad prođe opasnost.

(4) Ako postoje saznanja o tome da su ispunjeni uslovi iz st. 2 ili 3, svjedoku se mora skrenuti pažnja na tamo navedena ovlaštenja. U slučaju iz st. 2, svjedok se treba podržati u navođenju adrese na koju se može dostaviti poziv. Dokumenti kojim se utvrđuje prebivalište ili identitet svjedoka, čuvaju se kod tužilaštva. Uz spise se trebaju dostaviti tek kada prestane bojazan od ugrožavanja.

(5) St. 2 do 4 primjenjuju se i nakon okončanja saslušanja svjedoka. Ukoliko je svjedoku dozvoljeno da ne navodi podatke, kod davanja informacija i uvida u spise, mora se osigurati da ti podaci drugim osobama ostanu nepoznati, osim ako je isključena opasnost od ugrožavanja u smislu st. 2 i 3.

§ 68a

(1) Pitanja u vezi s činjenicama koje svjedoka ili njemu blisku osobu u smislu § 52 st. 1 mogu izložiti sramu ili se odnose na njegov privatni život, postavljaju se samo ako je to neophodno.

(2) Pitanja u vezi s okolnostima, koje se tiču vjerodostojnosti svjedoka u predmetnoj stvari, naročito u vezi s njegovim odnosom s osumnjičenim ili s oštećenim, postavljaju se samo ukoliko je to potrebno. Svjedoku će se postaviti pitanje da li je prethodno osuđivan samo ako je utvrđivanje te činjenice potrebno za odlučivanje o ispunjenosti uslova od § 60 tač. 2 ili za ocjenu njegovog kredibiliteta.

§ 68b

(1) Svjedoci imaju pravo na advokata. Prisustvo advokata za vrijeme trajanja ispitivanja svjedoka je dozvoljeno. Advokat može biti isključen za vrijeme trajanja ispitivanja svjedoka, ako određene činjenice opravdavaju mišljenje, da njegovo prisustvo ne bi imalo samo beznačajnog uticaja na uređeno prikupljanje dokaza. To će u pravilu biti slučaj kada se, na osnovu određenih činjenica, može pretpostaviti da

1. je advokat učestvovao u djelu koje se istražuje ili u djelu pomaganja nakon počinjenja krivičnog djela koje se istražuje, sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja tog djela,
2. na ponašanje svjedoka utiče privid da advokat ne pruža podršku samo interesima svjedoka, ili
3. advokat saznanja stečena za vrijeme ispitivanja svjedoka koristi za uništavanje tragova u smislu § 112 st. 2 tač. 3 ili da ih prenosi dalje na način koji ugrožava svrhu istrage.

(2) Svjedoku koji za vrijeme trajanja svog ispitivanja nema advokata, i kojem se interesi pravičnosti ne mogu zaštititi na drugačiji način, za to vrijeme se mora odrediti advokat, ukoliko postoje posebne okolnosti, iz kojih proizlazi da se svjedok za vrijeme trajanja ispitivanja neće moći sam služiti svojim ovlaštenjima. § 142 st. 1 shodno se primjenjuje.

(3) Protiv odluka prema st. 1 reč. 3 i st. 2 reč. 1 nije dopuštena žalba. Razlozi donošenja se moraju dokumentovati, ukoliko to ne ugrožava svrhu istrage.

§ 69

- (1) Svjedok se poziva da povezano iznese sve što mu je o predmetu saslušanja poznato. Prije saslušanja svjedoku se iznosi predmet istrage i ime osumnjičenog, ako je prisutan.
- (2) Svjedoku će se prema potrebi postavljati dodatna pitanja radi provjeravanja i dopune izjave i razjašnjenja otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.
- (3) Odredbe § 136a shodno se primjenjuju i za ispitivanje svjedoka.

§ 70

- (1) Ako svjedok odbije da svjedoči ili položi zakletvu bez zakonskog osnova, naredit će mu se da snosi troškove nastale zbog takvog odbijanja. Također se može izreći novčana kazna, a ako istu ne plati, određuje se zatvor.
- (2) Svjedok se može kazniti zatvorom kako bi pristao svjedočiti, a zatvor ne smije trajati duže od vremena trajanja postupka, niti duže od šest mjeseci.
- (3) Ovlasti za donošenje ovih mjera ima sudija u prethodnom postupku, ovlašćeni sudija i sudija koji se uključuje na osnovu zahtjeva.
- (4) Kad se iscrpe sve ove mjere, iste se ne mogu ponovo odrediti u istom postupku ili u drugom postupku čiji je predmet isto djelo.

§ 71

Troškovi se svjedoku nadoknađuju prema Zakonu o nagradama i naknadama troškova u sudstvu.

Odjeljak VII **Vještaci i uviđaj**

§ 72

Odjeljak VI koji se odnosi na svjedoke primjenjuje se shodno i na vještake, osim ako u narednim članovima nije drugačije određeno.

§ 73

- (1) Sudija bira vještake koji se pozivaju i određuje njihov broj. Sudija se dogovara sa vještacima o vremenskom roku za obavljanje vještačenja.
- (2) Ako za određenu vrstu vještačenja postoji lista stalnih sudskih vještaka, druge se osobe mogu izabrati samo ako to nalažu posebne okolnosti.

§ 74

- (1) Izuzeće vještaka može se tražiti iz istih razloga koji važe i za izuzeće sudije. Međutim, kao razlog za izuzeće vještaka ne može se navesti okolnost da je vještak bio saslušan kao svjedok.

(2) Pravo da traže izuzeće vještaka imaju tužilaštvo, privatni tužitelj i osumnjičeni. Strankama koje imaju pravo da traže izuzeće mora se navesti ime vještaka koji je određen.

(3) Razlog zbog kojih se traži izuzeće mora se dokazati; zakletva nije dopuštena kao sredstvo dokazivanja.

§ 75

(1) Osoba koja je određena za vještaka mora prihvatiti zadatak, ako je postavljena za stalnog sudskog vještaka za izradu stručnog nalaza i mišljenja za određenu oblast ili ako naučnu oblast, umjetnost ili zanat čije je poznavanje preduslov za vještačenje obavlja kao plaćenu djelatnost ili je od nadležnog organa postavljena ili opunomoćena za obavljanje te naučne oblasti, umjetnosti ili zanata.

(2) Vještačenje su dužne obaviti i osobe koje su pred sudom iskazale spremnost za to.

§ 76

(1) Vještak može odbiti da obavi vještačenje na osnovu istih razloga zbog kojih svjedok može odbiti da svjedoči. Vještak može i iz drugih razloga biti oslobođen obaveze za obavljanje vještačenja.

(2) Za ispitivanje sudija, službenih osoba i drugih osoba javne administracije u svojstvu vještaka važe posebni propisi za državne službenike. Za članove Vlade SR Njemačke i pokrajinskih vlada važe posebni, za njih mjerodavni propisi.

§ 77

(1) Ako se vještak koji je zadužen za obavljanje vještačenja ne pojavi ili odbije vještačenje, naložit će mu se da snosi troškove nastale takvim postupanjem. Istovremeno će mu se izreći novčana kazna za prekršaj. U slučaju ponovnog neposluha može mu se ponovo naložiti da snosi troškove i plati novčanu kaznu za prekršaj.

(2) Ako vještak koji je zadužen za vještačenje odbije da dogovori razuman rok prema § 73, st. 1, reč. 2, ili ne ispoštuje dogovoreni rok, može mu se odrediti novčana kazna za prekršaj. Određivanju novčane kazne mora prethoditi opomena i određivanje dodatnog roka. U slučaju ponovnog nepoštivanja roka, može se izreći još jedna novčana kazna za prekršaj.

§ 78

Ako ocijeni da je to potrebno, sudija će rukovoditi radom vještaka.

§ 79

(1) Ako ocijeni da je to potrebno, sud može zahtijevati da vještak položi zakletvu.

(2) Zakletva se polaže nakon obavljenog vještačenja; vještak se zaklinje da je nepristrasno, te po najboljem znanju i savjesno izradio svoj stručni nalaz i mišljenje.

(3) Ako je vještak položio opštu zakletvu za izradu nalaza i mišljenja određene vrste, dovoljno je da se pozove na tu zakletvu.

§ 80

(1) Vještak može tražiti ispitivanje svjedoka ili osumnjičenog kako bi mu se pojasnile okolnosti koje su mu potrebne da sačini stručni nalaz i mišljenje.

(2) U istu svrhu može mu se dozvoliti uvid u spise, prisustvo za vrijeme ispitivanja svjedoka ili optuženog, kao i da im neposredno postavlja pitanja.

§ 80a

Ako postoji vjerovatnoća da će se odrediti mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja ili liječenja od ovisnosti ili sigurnosno zadržavanje, onda vještaku još u prethodnom postupku treba omogućiti da izradi stručni nalaz i mišljenje koje će podnijeti na glavnom pretresu.

§ 81

(1) Radi izrade stručnog nalaza i mišljenja o psihičkom stanju osumnjičenog, sud može nakon ispitivanja vještaka i branitelja narediti smještaj i posmatranje osumnjičenog u psihijatrijskoj ustanovi.

(2) Sud će izdati nalog prema st. 1 samo ako postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni počinio krivično djelo za koje se tereti. Sud ne smije izdati takav nalog ako isti nije srazmjernan značaju predmeta i očekivanoj kazni, mjeri popravljanja ili bezbjednosti.

(3) U pripremnom postupku odlučuje onaj sud koji bi bio nadležan za otvaranje glavnog pretresa.

(4) Protiv takvog rješenja dopušten je hitan prigovor. Takav prigovor odgađa izvršenje.

(5) Smještaj u psihijatrijsku ustanovu saglasno st. 1 ne smije trajati duže od ukupno šest sedmica.

§ 81a

(1) Tjelesni pregled osumnjičenog može se narediti radi utvrđivanja činjenica koje su važne za postupak. U tu je svrhu dozvoljeno da ljekar, i bez pristanka osumnjičenog, uzme krv i primjenjuje druge medicinske intervencije po pravilima medicinske struke za obavljanje pregleda, ako zbog takvih postupaka ne bi nastupile negativne posljedice po zdravlje osumnjičenog.

(2) Za izdavanje takve naredbe ovlašten je sudija, a u slučaju ugroženosti uspjeha ispitivanja zbog odlaganja, takvu naredbu mogu izdati i tužilaštvo i istražno osoblje tužilaštva (§ 152 Zakona o sudovima).

(3) Krv ili druge tjelesne ćelije uzete od osumnjičenog smiju se koristiti samo u svrhu onog krivičnog postupka za koji su uzete ili nekog drugog krivičnog postupka u toku; iste se moraju uništiti čim prestane potreba za njima.

§ 81b

Ako postoji potreba zbog provođenja krivičnog postupka ili za potrebe policijske evidencije i bez pristanka osumnjičenog mogu se napraviti fotografije, uzeti otisci prstiju i na njemu vršiti mjerenja i slične mjere.

§ 81c

(1) Osim osumnjičenog, bez njihovog pristanka mogu se pregledati i druge osobe koje dolaze u obzir kao svjedoci, samo ako se zbog utvrđivanja istine mora ispitati da li se na tijelu takve osobe nalaze određeni trag ili posljedica krivičnog djela.

(2) Kod drugih osoba, radi utvrđivanja porijekla tragova ili uzimanja krvi dozvoljeni su pregledi i bez njihovog pristanka samo ako ne postoji bojazan da će to imati negativne posljedice po njihovo zdravlje i ako je takva mjera neophodna za utvrđivanje istine. Preglede i uzimanje uzoraka krvi smije obavljati samo ljekar.

(3) Pregledi ili uzimanje uzoraka krvi mogu se odbiti iz istih razloga iz kojih se može odbiti svjedočenje. U slučaju maloljetne osobe koja zbog nedovoljne duševne razvijenosti ili maloljetne osobe, odnosno šticećenika koji zbog psihičke bolesti ili psihičkih, odnosno duševnih smetnji nije sposoban shvatiti značaj prava da odbije pregled, odlučuje njen zakonski zastupnik; § 52 st. 2 reč. 2 i st. 3 važe shodno. Ako je zakonski zastupnik isključen iz odlučivanja (§ 52 st. 2 reč. 2) ili je zbog drugih razloga spriječen u donošenju blagovremene odluke, a ako postoji hitna potreba za pregledom ili uzimanjem uzoraka krvi zbog izvođenja dokaza, navedene mjere se mogu preduzeti samo na osnovu posebnog naloga suda, ili u hitnim slučajevima, na osnovu posebnog naloga tužilaštva. Protiv rješenja kojim se nalaže takva mjera nije dopuštena žalba. Dokazi koji se izvode prema reč. 3 mogu se koristiti u daljem postupku samo uz saglasnost ovlaštenog zakonskog zastupnika.

(4) Provođenje mjera iz st. 1 i 2 nije dozvoljeno ako se ocjenom svih okolnosti zaključi da ih nije razumno tražiti od osobe na koju se odnose.

(5) Za izdavanje takvog naloga ovlašten je sud, a u slučaju ugroženosti uspjeha ispitivanja zbog odlaganja, takav nalog mogu izdati i tužilaštvo i istražitelji u tužilaštvu (§ 152 Zakona o sudovima); st. 3 reč. 3 ostaje da važi. § 81a st. 3 shodno se primjenjuju.

(6) U slučaju da osoba odbije pregled, shodno važi odredba § 70. Osoba na koju se mjera odnosi može se prisiliti na pregled samo na osnovu posebnog naloga sudije. Takav nalog se izdaje u slučaju kada osoba na koju se mjera odnosi i nakon izricanja novčane kazne odbija pregled, ili ako postoji opasnost od odlaganja.

§ 81d

(1) Ako bi tjelesni pregled mogao izazvati osjećaj srama osobe, pregled će obaviti osoba, odnosno ljekar istog spola. Ako postoji opravdani interes, treba uvažiti molbu osobe da pregled obavi osoba, odnosno ljekar određenog spola. Na zahtjev dotične osobe treba

odobriti da pregledu prisustvuje osoba njenog povjerenja. Osobu na koju se mjera odnosi treba poučiti o odredbama reč. 2 i 3.

(2) Ova odredba važi i kada osoba pristaje na pregled.

§ 81e

(1) Na materijalima koji se dobiju uz pomoć mjera iz § 81a st. 1 mogu se provoditi i molekularno-genetska ispitivanja, ako su ista potrebna za utvrđivanje porijekla ili činjenice da li nađeni tragovi potiču od osumnjičenog ili oštećenog; u ovom slučaju smije se utvrditi i spol osobe. Ispitivanja prema reč. 1 dozvoljena su i radi sticanja određenih znanja o materijalu koji je dobijen uz pomoć mjera prema § 81c. Sticanje saznanja o drugim činjenicama osim onih navedenih u reč. 1 nije dozvoljeno; ispitivanja čija je namjena sticanje takvih saznanja su zabranjena.

(2) Ispitivanja koja su dozvoljena prema st. 1 mogu se vršiti i na pronađenim, oduzetim ili zaplijenjenim materijalima sa tragovima. St. 1 reč. 3 i § 81a st. 3 prvi dio rečenice važe shodno.

§ 81f

(1) Ispitivanja saglasno § 81e st. 1, za koja ne postoji pismena saglasnost osobe od koje su uzorci uzeti, može narediti samo sud, a ako postoji opasnosti od odlaganja, i tužilaštvo odnosno istražitelji u tužilaštvu (§ 152 Zakona o sudovima). Osobu koja je saglasna sa pregledom treba poučiti u koje će se svrhe koristiti uzeti podaci.

(2) Za obavljanje pregleda saglasno § 81e pismeno se naznačavaju vještaci koji su stalni sudski vještaci ili su saglasno Zakonu o savjesnom obavljanju službe dužni da obavljaju takve preglede ili su nosioci javnih funkcija, a ne pripadaju organu koji vodi istragu, ili pripadaju organizacijskoj jedinici takvog organa, koja je organizacijski i stvarno odvojena od organa koji vodi istragu. Vještaci će primjenom tehničkih i organizacijskih mjera osigurati da se ne vrše nedozvoljena molekularno-genetska ispitivanja i da informacije o istima ne budu dostupne trećim licima. Materijal koji treba da se ispita predaje se vještaku bez navođenja imena, adrese ili datuma rođenja osobe sa čijeg je tijela uzet. Ako vještak nije javna ustanova, primjenjuje se § 38 Zakona o zaštiti podataka, pod uslovom da nadzorni organ kontroliše poštivanje propisa o zaštiti podataka, čak i ako nema dovoljno pokazatelja o povredi tih propisa i ako vještak ne obrađuje lične podatke automatski u datoteke.

§ 81g

(1) Ako je osumnjičeni osumnjičen za teško krivično djelo ili krivično djelo protiv spolne slobode, od istog se zbog utvrđivanja njegovog identiteta u budućim krivičnim postupcima mogu uzeti tjelesne ćelije i podvrgnuti molekularno-genetskim ispitivanjima radi utvrđivanja identifikacione strukture DNK i spola, ako zbog vrste djela i načina na koji je počinjeno, te zbog karaktera osumnjičenog ili drugih saznanja postoji opravdana sumnja da će se protiv

istog u budućnosti voditi krivični postupci zbog teškog krivičnog djela. Produženo krivično djelo prema stepenu nanesene nepravde može biti istovjetno teškom krivičnom djelu.

(2) Uzete tjelesne ćelije mogu se koristiti samo za genetsko-molekularna ispitivanja navedena u st. 1; iste se moraju uništiti čim prestane potreba za njima. U toku ispitivanja ne smiju se izvoditi drugi nalazi osim onih koji su potrebni za utvrđivanje identifikacijske strukture DNK i spola, a ispitivanja s drugačijim ciljevima su zabranjena.

(3) Uzimanje tjelesnih ćelija bez pismene saglasnosti osobe na koju se mjera odnosi može narediti samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja, i tužilaštvo i istražitelji u tužilaštvu (§ 152 Zakona o sudovima). Ako ne postoji saglasnost osumnjičenog, molekularno-genetsko ispitivanje može narediti samo sud. Osobu koja pristaje na pregled treba poučiti u koje će se svrhe koristiti uzeti podaci. § 81f st. 2 važe shodno. U pismenom obrazloženju suda za svaki pojedinačni slučaj treba navesti:

1. činjenice koje su relevantne za ocjenu težine krivičnog djela,
2. saznanja na osnovu kojih postoji razlog za sumnju da će se protiv osumnjičenog voditi krivični postupci, kao i
3. sagledavanje mjerodavnih okolnosti.

(4) St. 1 do 3 važe shodno ako je osoba za to djelo pravosnažno osuđena, odnosno nije osuđena zbog

1. dokazanog ili mogućeg nepostojanja krivične odgovornosti,
2. nesposobnosti za raspravu zbog duševne bolesti, ili
3. nepostojanja ili mogućeg nepostojanja odgovornosti (§ 3 Zakona o sudovima za maloljetnike),

a zapis o tome nije izbrisan u Saveznom centralnom registru odnosno Omladinskom registru.

(5) Prikupljeni podaci smiju se pohraniti u Saveznom zavodu za kriminalistiku i koristiti prema odredbama Zakona o Saveznom zavodu za kriminalistiku. Isto važi i za

1. podatke o osumnjičenom koji su prikupljeni pod uslovima navedenim u st. 1, a saglasno § 81e st. 1,
2. podatke prikupljene prema § 81e st. 2.

Podaci se smiju staviti na raspolaganje samo u svrhe krivičnog postupka, sprečavanja opasnosti i međunarodne pravne pomoći. U slučajevima iz reč. 2 tač. 1, osumnjičeni se odmah mora obavijestiti o pohrani podataka i poučiti da može tražiti sudsku odluku o tome.

§ 81h

(1) Ako određene činjenice opravdavaju sumnju da je počinjeno teško krivično djelo protiv života, tjelesnog integriteta, lične slobode čovjeka i spolne slobode, onda se s tijela osoba čija se obilježja poklapaju sa obilježjima mogućeg učinitelja, uz njihov pismeni pristanak, mogu:

1. uzimati tjelesne ćelije,
2. takve ćelije podvrgnuti molekularno-genetskim ispitivanjima radi utvrđivanja identifikacijske strukture DNK i spola, i
3. utvrđene identifikacijske strukture DNK automatski sravnjavati sa identifikacijskim strukturama DNK nađenim na tragovima materijala,

ukoliko je to potrebno radi utvrđivanja da li tragovi materijala potiču od tih osoba, a takva mjera je srazmjerna težini djela, naročito u odnosu na broj pogođenih osoba.

(2) Za mjeru iz st. 1 potreban je nalog suda. Nalog suda mora biti u pismenom obliku. Nalog mora sadržavati imena osoba na osnovu određenih obilježja i obrazloženje. Nije potrebno prethodno saslušanje tih osoba. Protiv rješenja kojim se nalaže mjera ne postoji pravo žalbe.

(3) Za provođenje mjere shodno se primjenjuju § 81f st. 2 i § 81g st. 2. Kad prestane potreba za korištenjem utvrđenih identifikacijskih struktura DNK za rasvjetljavanje teškog krivičnog djela, zapisi o istima moraju se odmah izbrisati. Brisanje se mora dokumentovati.

(4) Osobe na koje se mjere odnose moraju se pismeno obavijestiti o tome da se mjera može poduzeti samo uz njihovu saglasnost. Pri tome treba ukazati da

1. će se uzete ćelije koristiti isključivo za ispitivanja prema st. 1, te uništiti odmah nakon što prestane potreba za njihovim korištenjem u tu svrhu,
2. se utvrđene identifikacione strukture DNK neće pohraniti u Saveznom zavodu za kriminalistiku radi utvrđivanja identiteta u budućim krivičnim postupcima.

§ 82

U prethodnom postupku, sudija odlučuje naredbom da li vještaci svoje stručno mišljenje i nalaz daju u pismenoj ili usmenoj formi.

§ 83

(1) Sudija može odrediti da se izvrši novo vještačenje od strane istih ili drugih vještaka, ako smatra da dobijeni stručni nalaz i mišljenje nije dovoljan.

(2) Sudija može odrediti novo vještačenje od strane drugog vještaka, ako je prvi vještak nakon podnošenja svog nalaza i mišljenja odbijen.

(3) U važnijim slučajevima može se tražiti vještačenje od strane stručne ustanove.

§ 84

Vještaku pripada naknada u skladu sa Zakonom o nagradama i naknadama troškova u sudstvu.

§ 85

U slučajevima u kojima je potrebno da se saslušaju stručne osobe radi dokazivanja prošlih činjenica ili okolnosti, za čije sagledavanje je potrebna posebna stručnost, važe odredbe o dokazima svjedoka.

§ 86

U slučaju da se vrši sudski uviđaj, u zapisniku se konstatuje zatečeno stanje i daju informacije o tome koji su tragovi ili karakteristike nedostajali, a koji su trebali biti prisutni zbog posebne prirode slučaja.

§ 87

(1) Pregled leša obavlja tužilaštvo, a na zahtjev tužilaštva pregled leša obavlja sudija uz pomoć ljekara. Ljekar se ne poziva ako očigledno nije potreban za razjašnjenje činjeničnog stanja.

(2) Obdukciju leša vrše dva ljekara. Jedan od njih mora biti ljekar sudske medicine ili rukovodilac javnog instituta sudske medicine ili patologije, odnosno ljekar koji radi po nalogu rukovodioca instituta i posjeduje stručno znanje iz oblasti sudske medicine. Za obdukciju leša ne može se odrediti ljekar koji je liječio umrlog zbog bolesti od koje je bolovao neposredno prije smrti. Međutim, takvom ljekaru se može naložiti da prisustvuje obdukciji leša radi davanja pojašnjenja o toku bolesti umrlog. Tužilaštvo može prisustvovati obdukciji leša. Na zahtjev tužilaštva, obdukcija leša se vrši u prisustvu sudije.

(3) Ako je leš već pokopan, može se odrediti njegova ekshumacija u cilju pregleda ili obdukcije.

(4) Naredbu za obdukciju leša i ekshumaciju već pokopanog leša daje sudija; tužilaštvo je ovlašteno da daje takav nalog ako bi odlaganje ugrozilo uspješnost istrage. Uz naredbu za ekshumaciju leša istovremeno se daje naredba za obavještanje nekog člana porodice umrlog, ako se član porodice može pronaći bez posebnih teškoća, a takvo obavještanje ne ugrožava cilj istrage.

§ 88

(1) Prije obdukcije leša treba utvrditi identitet umrlog. U tu svrhu mogu se ispitivati prvenstveno osobe koje su poznavale umrlog, te provoditi mjere obavještajne prirode. Radi utvrđivanja identiteta i spola dozvoljeno je uzimanje tjelesnih ćelija i njihovo molekularno-genetsko ispitivanje; za molekularno-genetsko ispitivanje shodno važi § 81f st. 2.

(2) Osumnjičenom, ako ga ima, treba pokazati leš radi identifikacije.

§ 89

Pri obdukciji otvara se glava, grudni koš i abdomen leša, ako stanje leša to dozvoljava.

§ 90

Pri pregledu i obdukciji leša novorođenčeta posebno će se utvrditi da li je bilo živo pri rođenju ili nakon toga, da li je bilo zrelo ili bar sposobno za vanmaterični život.

§ 91

(1) Ako postoji sumnja o trovanju, sumnjive materije koje su nađene u lešu ili na drugom mjestu će se uputiti na vještačenje hemičaru ili stručnoj ustanovi koja vrši toksikološka ispitivanja.

(2) Može se narediti da se takvo ispitivanju vrši uz učešće ili pod rukovodstvom ljekara.

§ 92

(1) Ako postoji sumnja o krivotvorenju novca ili znaka za vrijednosti, isti se po potrebi dostavljaju organu koji je stavio u opticaj pravi novac ili znak za vrijednost te vrste. Od tog će se organa pribaviti nalaz i mišljenje da li je novac, odnosno znak za vrijednost krivotvoren ili pravi, kao i o mogućem načinu na koji je krivotvorenje izvršeno.

(2) Ako se radi o novcu ili znaku za vrijednost u stranoj valuti, umjesto vještačenja od strane organa druge države može se zahtijevati vještačenje njemačkog organa.

§ 93

Radi utvrđivanja autentičnosti odnosno lažnosti nekog spisa kao i njegovog autora može se izvršiti grafološko poređenje uz pomoć vještaka.

Odjeljak VIII

Oduzimanje predmeta, nadzor telekomunikacija, kompjutersko sravnjenje ličnih podataka, korištenje tehničkih sredstava, korištenje prikrivenih istražitelja i pretresanje

§ 94

(1) Predmeti koji mogu biti od značaja kao dokaz u istrazi privremeno se oduzimaju ili se na drugi način osigurava njihovo čuvanje.

(2) Ako takve predmete drži osoba koja i ih odbija predati, ti će se predmeti oduzeti.

(3) St. 1 i 2 važe i za vozačke dozvole koje podliježu oduzimanju.

§ 95

(1) Ko drži takve predmete dužan ih je na zahtjev predočiti i predati.

(2) Osoba koja ih odbija predati može se kazniti prekršajnom kaznom ili prisilnim mjerama utvrđenim u § 70. Ova se odredba ne odnosi na osobe koji imaju pravo da ne svjedoče.

§ 96

Ne smije se tražiti predočjenje ili predaja akata ili drugih spisa koje službeno čuva državni organ ili službena osoba, ako njihov najviši organ izjavi da objavljivanje sadržaja tih akata ili spisa može imati negativne posljedice na opće dobro savezne države ili neku od njemačkih

pokrajina. Reč. 1 shodno važi i za akte ili druge spise koje čuvaju članovi Parlamenta Savezne Republike Njemačke ili pokrajinskih parlamenata odnosno službenici poslaničkih klubova u Parlamentu Savezne Republike Njemačke ili u pokrajinskim parlamentima, ako je služba nadležna za izdavanje dozvole dala takvu izjavu.

§ 97

(1) Ne smiju se oduzeti sljedeći predmeti:

1. pismene poruke između osumnjičenog i osoba koje imaju pravo da ne svjedoče saglasno § 52 ili § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 do 3b;
2. zapisi osoba navedenih u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 do 3b koji se odnose na informacije koje im je povjerio osumnjičeni ili na druge okolnosti koje su zaštićene pravom oslobođenja od svjedočenja;
3. drugi predmeti uključujući i ljekarske nalaze osoba koje su oslobođene dužnosti svjedočenja saglasno § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 do 3b.

(2) Ova ograničenja važe samo ako takve predmete drži osoba koja ima pravo da ne svjedoči, uz izuzetak elektronskog zdravstvenog kartona u smislu § 291a 5. poglavlja Socijalnog zakona. Pored toga, ne smiju se oduzeti predmeti koji su zaštićeni pravom ljekara, stomatologa, psihoterapeuta, psihoterapeuta za djecu i omladinu, farmaceuta i babica da ne svjedoče, ako se isti čuvaju u zdravstvenoj ustanovi ili davatelju usluga koji sakuplja, obrađuje ili koristi lične podatke navedenih lica, kao ni predmeti kod osoba koje imaju pravo da ne svjedoče prema § 53 st. 1 reč. 1 tač. 3a i 3b, ako se čuvaju u savjetovalištim navedenim u ovoj odredbi. Ograničenja za oduzimanje predmeta ne važe za osobu koja ima pravo da ne svjedoči ili je osumnjičena kao učinitelj ili saučesnik ili za djela pomaganja nakon počinjenja krivičnog djela, sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja.

(3) St. 1 i 2 se shodno primjenjuju, ukoliko pomoćnici (§ 53a) navedeni u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 do 3b imaju pravo da ne svjedoče.

(4) Sve dok se osobe navedene u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 4 koriste svojim pravom da ne svjedoče, oduzimanje predmeta je nedopušteno. Ova zabrana oduzimanja predmeta odnosi se i na predmete koje su osobe navedene u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 4 povjerile svojim pomoćnicima (§ 53a). Reč. 1 se primjenjuje shodno, ukoliko pomoćnici osoba navedenih u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 4 imaju pravo da ne svjedoče.

(5) Ako se pravo na odbijanje svjedočenja odnosi na osobe navedene u § 53, st. 1 reč. 1, tač. 5, nije dozvoljeno oduzimanje spisa, nosilaca audio i video snimaka i nosilaca podataka, slika i drugih ilustracija koja drže te osobe ili redakcija, izdavačka kuća, štamparija ili televizijska odnosno radio stanica. St. 2 reč. 3 i § 160a st. 4 reč. 2 primjenjuju se shodno; međutim i u ovim slučajevima oduzimanje je dozvoljeno ako je isto, uvažavajući osnovna prava iz čl. 5 st. 1 reč. 2 Ustava, srazmjerno značaju predmeta i razjašnjavanju činjeničnog stanja ili se mjesto boravka učinitelja ne može na drugi način utvrditi ili bi utvrđivanje bilo otežano.

§ 98

(1) Oduzimanje može narediti samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja oduzimanje može narediti i tužilaštvo i istražitelj u tužilaštvu (§ 152 Zakona o sudovima). Naredbu za oduzimanje prema § 97 st. 5 reč. 2 u prostorijama redakcije, izdavačke kuće, štamparije ili televizijske i radio stanice može izdati samo sud.

(2) Službena osoba koja je oduzela predmet bez naredbe suda treba u roku od tri dana da zatraži potvrdu suda, ako pri oduzimanju nije bila prisutna osoba od koje je izvršeno oduzimanje ni odrasli član njene porodice, ili ako se ta osoba, odnosno u slučaju njenog odsustva odrasli član njene porodice izričito usprotivio oduzimanju. Osoba od koje je izvršeno oduzimanje može u svako doba tražiti sudsko rješenje. Nadležnost suda se određuje prema § 162. Osoba od koje je izvršeno oduzimanje može zahtjev podnijeti i onom opštinskom sudu na čijem je području izvršeno oduzimanje, a sud će zahtjev proslijediti nadležnom sudu. Osoba od koje je izvršeno oduzimanje se mora poučiti o svojim pravima.

(3) Ako je predmete oduzelo tužilaštvo ili istražitelj u tužilaštvu nakon podizanja javne optužnice, sudija se u roku od tri dana mora obavijestiti o oduzimanju; oduzeti predmeti se predaju sudiji.

(4) Ako postoji potreba za oduzimanjem predmeta u službenom objektu, ustanovi zatvorenog tipa ili postrojenju njemačke vojske, tražit će se od nadređene službe njemačke vojske da izvrši oduzimanje. Organ koji je tražio oduzimanje ima pravo da prisustvuje oduzimanju predmeta. Zahtjev za oduzimanje predmeta nije potreban ako se izuzimanje treba izvršiti u prostorijama koje koriste isključivo osobe koje nisu vojnici.

§ 98a

(1) Ako postoji dovoljno činjeničnih pokazatelja da je počinjeno teško krivično djelo

1. u oblasti nedozvoljenog prometa narkoticima ili oružjem ili krivotvorenja novca odnosno znakova za vrijednost,
2. u oblasti državne bezbjednosti (§§ 74a, 120 Zakona o sudovima),
3. u oblasti krivičnih djela protiv opće sigurnosti;
4. protiv tijela i života, spolne slobode ili slobode čovjeka;
5. u toku privrednog poslovanja ili poslovnih običaja ili
6. od strane člana grupe ljudi ili organizirane grupe,

onda §§ 94, 110 i 161 ostaju da važe, a lični podaci osoba čija se obilježja poklapaju sa obilježjima učinitelja mogu se kompjuterski sravnjavati sa drugim podacima, kako bi se isključile osobe koje nisu osumnjičene, odnosno utvrdile osobe koje imaju druga obilježja značajna za istragu. Takva se mjera može narediti samo ako bi ispitivanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje prebivališta učinitelja na drugačiji način bilo manje uspješno ili značajno otežano.

(2) U svrhu iz st. 1, organ koji pohranjuje podatke koji su potrebni za kompjutersko sravnjenje, treba iste da izdvoji iz baze podataka i da ih preda organima za krivično gonjenje.

(3) Ako se traženi podaci mogu izdvojiti od drugih podataka samo sa nesrazmjerno velikim teškoćama, onda se na osnovu naredbe moraju proslijediti i ostali podaci. Korištenje ostalih podataka nije dozvoljeno.

(4) Na zahtjev tužilaštva, organ koji pohranjuje podatke treba pružiti pomoć organu koji vrši sravnjenje podataka.

(5) § 95 st. 2 važi shodno.

§ 98b

(1) Sravnjenje i prosljeđivanje podataka može narediti samo sud, a u slučaju opasnosti od odlaganja i tužilaštvo. Ako je nalog izdalo tužilaštvo, mora se odmah tražiti potvrda suda. Naredba prestaje važiti ako istu u roku od tri radna dana ne potvrdi sud. Nalog se izdaje u pismenom obliku. Nalog mora sadržavati ime zadužene osobe i ograničavati se na podatke i obilježja potrebna za konkretni slučaj. Ne smije se narediti prosljeđivanje podataka za čiju upotrebu postoje posebne prepreke u saveznim zakonima ili odgovarajućim pokrajinskim zakonima. §§ 96, 97, 98 st. 1 reč. 2 važe shodno.

(2) Prekršajne kazne i prinudne mjere (§ 95 st. 2) može narediti samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja i tužilaštvo; lišavanje slobode može odrediti samo sud.

(3) Ako su podaci prosljeđeni na nosiocima podataka, isti se moraju vratiti odmah nakon okončanja sravnjavanja. Lični podaci koji su preneseni na druge nosioce podataka, moraju se odmah izbrisati čim prestane potreba za njihovim korištenjem u krivičnom postupku.

(4) Nakon završetka mjere prema § 98a obavještavaju se državni organi koji su nadležni za nadzor nad poštivanjem propisa o zaštiti podataka.

§ 98c

U cilju rasvjetljavanja krivičnog djela ili utvrđivanja boravišta osobe koja se traži u svrhu krivičnog postupka, smiju se kompjuterski sravnjavati lični podaci iz jednog krivičnog postupka sa drugim podacima koji su automatski pohranjeni radi krivičnog gonjenja, izvršenja krivične sankcije ili sprečavanja opasnosti. Ako postoje suprotni posebni propisi o korištenju takvih podataka u saveznim ili pokrajinskim zakonima, isti ostaju da važe.

§ 99

Dozvoljeno je oduzimanje poštanskih pošiljki i telegrama koji su upućeni osumnjičenom, a nalaze se kod osobe ili preduzeća čija je poslovna aktivnost pružanje ili učešće u pružanju poštanskih ili telekomunikacijskih usluga. Također je dozvoljeno oduzimanje poštanskih pošiljki i telegrama kod kojih postojeće činjenice upućuju na zaključak da potiču od osumnjičenog ili su njemu namijenjene, te da je njihov sadržaj od značaja za istragu.

§ 100

(1) Za oduzimanje predmeta iz § 99 ovlašten je samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja ovlašteno je i tužilaštvo.

(2) Ako je oduzimanje naredilo tužilaštvo, čak i kad predmeti još nisu isporučeni, naredba prestaje važiti ako u roku od tri dana nije potvrđena od strane suda.

(3) Za otvaranje isporučenih poštanskih pošiljki ovlašten je sud. Sud može ovo ovlaštenje prenijeti tužilaštvu, ako je to potrebno kako se uspjeh istrage ne bi ugrozio odlaganjem. Protiv ovog prenosa ovlaštenja nije dopuštena žalba, a preneseno ovlaštenje se može opozvati u bilo koje doba. Ako nije izdata naredba saglasno reč. 2, tužilaštvo je dužno odmah predati sudu predmete koji su mu isporučeni, a zatvorene poštanske pošiljke se dostavljaju neotvorene.

(4) O naredbi za oduzimanje koje je izdalo tužilaštvo odlučuje sud koji je nadležan prema § 98. O otvaranju dostavljenih predmeta odlučuje onaj sud koji je naredio, odnosno potvrdio njihovo oduzimanje.

(5) Poštanske pošiljke čije otvaranje još nije odobreno, odmah se moraju dostaviti predviđenom primaocu. Isto važi i u slučaju kada se nakon otvaranja pošiljke utvrdi da njeno zadržavanje nije potrebno.

(6) Dio zadržane pošiljke, čije je dalje zadržavanje s aspekta istrage nepotrebno, dostavlja se primaocu u obliku otpavka.

§ 100a

(1) Nadzor i snimanje telekomunikacija dozvoljeno je i bez znanja osobe koja se nadzire:

1. ako određene činjenice opravdavaju sumnju da je neko kao učinitelj ili saučesnik počinio neko od krivičnih djela iz st. 2, pokušao počiniti djelo čiji je pokušaj kažnjiv ili je krivičnim djelom pripremio takvo djelo,
2. ako djelo i kao pojedinačno djelo ima težinu i
3. ako utvrđivanje činjeničnog stanja ili boravišta osumnjičenog na neki drugi način nema izgleda za uspjeh ili je značajno otežano.

(2) Teška krivična djela u smislu st. 1 tač. 1 su:

1. iz Krivičnog zakona:
  - a) krivična djela protiv mira, veleizdaja i ugrožavanje demokratske pravne države, kao i izdaja zemlje i ugrožavanje vanjske sigurnosti prema §§ 80 do 82, 84 do 86, 87 do 89a, 94 do 100a,
  - b) davanje dara poslanicima prema § 108e,
  - c) krivična djela protiv nacionalne odbrane (§§ 109d do 109h),
  - d) krivična djela protiv javnog reda prema §§ 129 do 130,
  - e) krivotvorenje novca i znakova od vrijednosti prema §§ 146 i 151, a u vezi sa § 152, i prema § 152a st. 3 i § 152b st. 1 do 4,
  - f) krivična djela protiv spolne slobode u slučajevima iz §§ 176a, 176b, 177 st. 2 tač. 2 i § 179 st. 5 tač. 2

- g) izrada, sticanje i posjedovanje spisa dječije i omladinske pornografije prema § 184b st. 1 do 3, § 184c st. 3,
  - h) ubistvo i prouzrokovanje smrti iz nehata prema §§ 211 i 212,
  - i) krivična djela protiv slobode čovjeka prema §§ 232 do 233a, 234, 234a, 239a i 239b,
  - j) krađa od strane kriminalne grupe prema § 244 st. 1 tač. 2 i teška krađa od strane kriminalne grupe prema 244a,
  - k) krivična djela krađe i ucjene prema §§ 249 do 255,
  - l) profesionalno bavljenje preprodajom ukradenih predmeta, preprodaja ukradenih predmeta od strane kriminalne grupe i profesionalno bavljenje preprodajom ukradenih predmeta prema §§ 260 i 260a,
  - m) pranje novca ili prikrivanje nezakonito stečene imovine saglasno § 261 st. 1, 2 i 4,
  - n) prevara i kompjuterska prevara pod uslovima navedenim u § 263 st. 3 reč. 2 i u slučaju iz § 263 st. 5, u vezi sa § 263a st. 2,
  - o) obmana pri pribavljanju subvencije pod uslovima navedenim u § 264 st. 2 reč. 2 i u slučaju § 264 st. 3 u vezi sa § 263 st. 5,
  - p) krivična djela krivotvorenja isprava pod uslovima navedenim u § 267 st. 3 reč. 2 i u slučaju § 267 st. 4, u vezi sa § 268 st. 5 odnosno § 269 st. 3, kao i prema § 275 st. 2 i § 276 st. 2,
  - q) stečaj prema uslovima navedenim u § 283a reč. 2,
  - r) krivična djela protiv konkurencije prema § 298 i pod uslovima navedenim u § 300 reč. 2, prema § 299,
  - s) krivična djela protiv opće sigurnosti ljudi iz §§ 306 do 306c, 307 st. 1 do 3, § 308 st. 1 do 3, § 309 st. 1 do 4, § 310 st. 1, §§ 313, 314, 315 st. 3, § 315b st. 3 kao i §§ 316a i 316c,
  - t) primanje i davanje dara prema §§ 332 i 334;
2. iz Zakona o porezima:
- a) porezna utaja pod uslovima navedenim u § 370 st. 3 reč. 2 tač. 5,
  - b) poslovno, nasilno i organizirano bavljenje nezakonitom trgovinom prema § 373,
  - c) podnošenje lažne poreske prijave u slučaju § 374 st. 2;
3. iz Zakona o lijekovima:
- a) krivična djela prema § 95 st. 1 tač. 2a pod uslovima navedenim u § 95 st. 3 reč. 2 tač. 1. slovo b;
4. iz Zakona o azilu:
- a) navođenje na podnošenje zahtjeva za azil zloupotrebom zakona prema § 84 st. 3,
  - b) profesionalno bavljenje navođenjem na podnošenje zahtjeva za azil zloupotrebom zakona prema § 84a;
5. iz Zakona o boravku stranaca:
- a) prebacivanje stranaca na teritoriju Savezne Republike Njemačke prema § 96 st. 2,

- b) prebacivanje stranaca na teritoriju Savezne Republike Njemačke sa smrtnim posljedicama i poslovno bavljenje prebacivanjem stranaca prema § 97;
6. iz Zakona o vanjskoj trgovini:
- a) krivična djela prema § 34 st. 1 do 6;
7. iz Zakona o opojnim drogama:
- a) krivična djela prema propisima na koje se poziva § 29 st. 3 reč. 2 tač. 1 pod uslovima navedenim u istom §,
  - b) krivična djela prema §§ 29a, 30 st. 1 tač. 1, 2 i 4 kao i §§ 30a i 30b;
8. iz Zakona o kontroli osnovnih materija:
- a) krivična djela prema § 19 st. 1 pod uslovima iz § 19 st. 3 reč. 2;
9. iz Zakona o kontroli borbenog oružja:
- a) krivična djela prema § 19 st. 1 do 3 i § 20 st. 1 i 2 kao i § 20a st. 1 do 3, u vezi sa § 21,
  - b) krivična djela prema § 22a st. 1 do 3;
10. iz Zakona o međunarodnom pravu:
- a) genocid prema § 6,
  - b) zločin protiv čovječnosti prema § 7,
  - c) ratni zločin prema §§ 8 do 12;
11. iz Zakona o oružju:
- a) krivična djela prema § 51 st. 1 do 3,
  - b) krivična djela prema § 52 st. 1 tač. 1 i 2 slovo c i d, kao i st. 5 i 6.

(3) Naredba se smije odnositi samo na osumnjičenog ili osobe za koje se na osnovu određenih činjenica sumnja da u ime osumnjičenog ili od osumnjičenog primaju i prosljeđuju poruke ili da osumnjičeni koristi njihov priključak.

(4) Ako postoje činjenice koje upućuju na zaključak da bi se putem mjere iz st. 1 steklo samo saznanje iz privatnog života tih osoba, takva mjera nije dozvoljena. Saznanja o privatnom životu koja bi se stekla putem mjere iz st. 1, ne smiju se dalje koristiti. Snimci o takvim saznanjima moraju se odmah izbrisati. Sticanje takvih saznanja i brisanje zapisa o istima mora se dokumentovati u spisima.

§ 100b

(1) Mjere iz § 100a može narediti samo sud na zahtjev tužilaštva. Ako postoji opasnost od odlaganja, naredbu može izdati i tužilaštvo. Naredba prestaje važiti ako je u roku od tri radna dana ne potvrdi sud. Naredba može trajati najduže do tri mjeseca. Dozvoljeno je produženje naredbe za još maksimalno tri mjeseca, ako su ispunjeni uslovi iz naredbe u smislu rezultata dobijenih istragom.

(2) Nalog se izdaje u pismenom obliku. Izreka rješenja o izdavanju naredbe treba sadržavati:

- 1. ako su poznati, ime i adresu osobe na koju se mjera odnosi,

2. broj telefona ili drugu oznaku priključka ili aparata koji se treba nadzirati, ako određene činjenice ne pokažu da su isti dodijeljeni drugom aparatu,
3. vrstu, obim i dužinu trajanja mjere uz navođenje trenutka prestanka mjere.

(3) Na osnovu naredbe, svaki subjekat čija je djelatnost pružanje ili učešće u pružanju telekomunikacijskih usluga mora omogućiti sudu, tužilaštvu i njihovom istražnom osoblju u policiji (§ 152 Zakona o sudovima) provođenje mjera prema § 100a i dostaviti potrebne informacije bez odlaganja. Pitanje da li i u kom obimu treba poduzeti odgovarajuće pripreme rješava se u skladu sa Zakonom o telekomunikacijama i Pravilnikom o nadzoru telekomunikacija. § 95 st. 2 primjenjuje se shodno.

(4) Ako više ne postoje uslovi iz naredbe, preduzimanje mjera koje su naređene odmah se mora obustaviti. Nakon obustavljanja mjera o rezultatima njihovog preduzimanja, mora se obavijestiti sud koji je izdao naredbu.

(5) Savezne pokrajine i državni pravobranilac podnose izvještaj Saveznoj službi za pravosuđe svake kalendarske godine najkasnije do 30. juna za prethodnu godinu, o mjerama koje su saglasno § 100a naložene iz njihovog djelokruga nadležnosti. Savezna služba za pravosuđe sačinjava pregled o svim mjerama koje su u određenoj kalendarskoj godini naložene na nivou Savezne Republike Njemačke i takav pregled objavljuje na internetu.

(6) U izvještajima iz st. 5 navodi se:

1. broj postupaka u kojima su naložene mjere prema § 100a st. 1;
2. broj naredbi za praćenje prema § 100a st. 1, kategorisani prema
  - a) prvim i produženim naredbama, kao i
  - b) fiksnoj i mobilnoj telefoniji i internet komunikaciji;
3. krivično djelo na osnovu kojeg je mjera naložena prema podjeli iz § 100a st. 2.

Službena napomena:

Internet adresa Savezne službe za pravosuđe glasi: www.bundesjustizamt.de.

Fusnota:

§ 100b st. 5 i 6: u vezi primjene vidjeti § 12 st. 1 Uputstva o primjeni Zakona o krivičnom postupku.

§ 100c

(1) Bez znanja osobe na koju se mjera odnosi u njenom se domu mogu tehničkim sredstvima prislušivati i snimati njeni razgovori koji nisu namijenjeni javnosti:

1. ako određene činjenice opravdavaju sumnju da je neko kao učinitelj ili saučesnik počinio neko od krivičnih djela iz st. 2 ili pokušao počiniti djelo za koje je pokušaj kažnjiv,
2. ako djelo i kao pojedinačno djelo ima težinu,
3. ako činjenični pokazatelji upućuju na zaključak da će se nadzorom snimiti izjave

osumnjičenog koje su od značaja za rasvjetljavanje činjeničnog stanja ili za utvrđivanje boravišta drugih osumnjičenih, i

4. ako utvrđivanje činjeničnog stanja ili boravišta nekog drugog osumnjičenog na neki drugi način nema izgleda za uspjeh ili je značajno otežano.

(2) Teška krivična djela u smislu st. 1 tač. 1 su:

1. iz Krivičnog zakona:

- a) krivična djela protiv mira, veleizdaja i ugrožavanje demokratske pravne države kao i izdaja zemlje i ugrožavanje vanjske sigurnosti prema §§ 80, 81, 82, 89a, §§ 94, 95 st. 3 i § 96 st. 1 a u vezi sa § 97b, kao i prema §§ 97a, 98 st. 1 reč. 2, § 99 st. 2 i §§ 100, 100a st. 4,
- b) formiranje zločinačkih organizacija prema § 129 st. 1 u vezi sa st. 4 drugi dio rečenice i formiranje terorističkih organizacija prema § 129a st. 1, 2, 4, 5 reč. 1 alternative 1, a u vezi sa § 129b st. 1,
- c) krivotvorenje novca i znakova od vrijednosti prema §§ 146 i 151, a u vezi sa § 152, i prema § 152a st. 3 i § 152b st. 1 do 4,
- d) krivična djela protiv spolne slobode u slučajevima iz § 176a st. 2 tač. 2 ili st. 3 § 177 st. 2 tač. 2 ili § 179 st. 5 tač. 2,
- e) obrada, sticanje i posjedovanje spisa dječije pornografije u slučajevima iz § 184b st. 3,
- f) ubistvo i prouzrokovanje smrti iz nehata prema §§ 211 i 212,
- g) krivična djela protiv slobode čovjeka u slučajevima iz §§ 234, 234a st. 1 i 2, §§ 239a, 239b i trgovina ljudima u svrhu seksualne eksploatacije i u svrhu eksploatacije radne snage prema § 232 st. 3, 4 ili st. 5, § 233 st. 3, ako se radi o teškom krivičnom djelu,
- h) krađa od strane kriminalne grupe prema § 244 st. 1 tač. 2 i teška krađa od strane kriminalne grupe prema § 244a,
- i) razbojnička krađa i teška razbojnička krađa sa smrtnim posljedicama prema § 250 st. 1 ili st. 2, § 251,
- j) razbojništvo prema § 255 i posebno težak slučaj ucjene prema § 253 pod uslovima navedenim u § 253 st. 4 reč. 2,
- k) profesionalno bavljenje preprodajom ukradenih predmeta, preprodaja ukradenih predmeta od strane grupe ljudi i profesionalno bavljenje preprodajom ukradenih predmeta prema §§ 260 i 260a,
- l) posebno težak slučaj pranja novca ili prikrivanje nezakonito stečene imovine saglasno § 261 pod uslovima navedenim u § 261 st. 4 reč. 2,
- m) posebno težak slučaj primanja i davanja dara prema § 335 st. 1 pod uslovima navedenim u § 335 st. 2 tač. 1 do 3;

2. iz Zakona o azilu:

- a) navođenje na podnošenje zahtjeva za azil zloupotrebom zakona prema § 84 st. 3,
- b) profesionalno bavljenje navođenjem na podnošenje zahtjeva za azil zloupotrebom zakona prema § 84a, st. 1;

3. iz Zakona o boravku stranaca:
  - a) prebacivanje stranaca na teritoriju Savezne Republike Njemačke prema § 96 st. 2,
  - b) prebacivanje stranaca na teritoriju Savezne Republike Njemačke sa smrtnim posljedicama i poslovno bavljenje prebacivanjem stranaca prema § 97;
4. iz Zakona o opojnim drogama:
  - a) posebno težak slučaj krivičnog djela prema § 29 st. 1 reč. 1 tač. 1, 5, 6, 10, 11 ili 13, st. 3 pod uslovima navedenim u § 29 st. 3 reč. 2 tač. 1,
  - b) krivično djelo prema §§ 29a, 30 st. 1 tač. 1, 2, 4, § 30a;
5. iz Zakona o kontroli borbenog oružja:
  - a) krivično djelo prema § 19 st. 2 ili § 20 st. 1, a u vezi sa § 21,
  - b) posebno težak slučaj krivičnog djela prema § 22a st. 1 u vezi sa st. 2;
6. iz Međunarodnog krivičnog zakona:
  - a) genocid prema § 6,
  - b) zločin protiv čovječnosti prema § 7,
  - c) ratni zločin prema §§ 8 do 12;
7. iz Zakona o oružju:
  - a) posebno težak slučaj krivičnog djela prema § 51 st. 1 u vezi sa st. 2,
  - b) posebno težak slučaj krivičnog djela prema § 52 st. 1 tač. 1 u vezi sa st. 5.

(3) Mjera se smije odnositi samo na osumnjičenog i provoditi u njegovom domu. U domovima drugih osoba mjera je dozvoljena samo ako određene činjenice upućuju na zaključak da

1. u njima boravi osumnjičeni saglasno § 100d st. 2 i
2. samo mjera koja se provodi u domu osumnjičenog neće dovesti do utvrđivanja činjeničnog stanja ili boravišta drugog osumnjičenog.

Mjera se može provoditi i kad se njome neizbježno obuhvataju i druge osobe.

(4) Mjera se smije narediti samo ako činjenice, posebno u odnosu na vrstu prostorija koje treba posmatrati i međusobnog odnosa posmatranih osoba, opravdavaju pretpostavku da se praćenjem neće presresti izjave koje spadaju u sferu privatnog života. Razgovori u službenim i radnim prostorijama po pravilu ne spadaju u sferu privatnog života. Isto važi i za razgovore o počinjenim krivičnim djelima i izjavama da su počinjena krivična djela.

(5) Prisluškivanje i snimanje se odmah mora prekinuti ako se u toku nadzora pojave pokazatelji da će se snimiti iskazi koji spadaju u sferu privatnog života. Snimci o takvim iskazima se odmah moraju izbrisati. Saznanja o takvim izjavama ne smiju se koristiti. Činjenica da su podaci snimljeni i izbrisani mora se dokumentovati. Ako je mjera prekinuta prema reč. 1, ista se smije nastaviti samo pod uslovima navedenim u st. 4. U slučaju sumnje, o prekidu ili nastavku mjere odmah treba pribaviti odluku suda; § 100d st. 4 važi shodno.

(6) U slučajevima iz § 53 nije dozvoljena mjera saglasno st. 1; ako se za vrijeme provođenja

mjere ili nakon toga zaključi da se radi o slučaju iz § 53, shodno se primjenjuje § 5, reč. 2 do 4. U slučajevima iz §§ 52 i 53a, saznanja stečena mjerom iz st. 1 smiju se koristiti samo ako je uzeto u obzir da je značenje odnosa povjerenja srazmjerno interesu rasvjetljavanja činjeničnog stanja ili utvrđivanja boravišta osumnjičenog. § 160a st. 4 primjenjuje se shodno.

(7) Ako postoji vjerovatnoća zabrane korištenja materijala saglasno st. 5, tužilaštvo mora odmah zatražiti odobrenje za korištenje materijala od suda koji je naredio mjere. Ako se ne dozvoli korištenje materijala, takva odluka je obavezujuća u daljem postupku.

§ 100d

(1) Mjere iz § 100c mogu na zahtjev tužilaštva narediti samo sudska vijeća na pokrajinskim sudovima navedena u § 74a st. 4 Zakona o sudovima, na čijem se području nalazi sjedište tužilaštva. Ako postoji opasnost od odlaganja, naredbu može izdati predsjednik vijeća. Naredba predsjednika vijeća prestaje važiti ako istu u roku od tri radna dana ne potvrdi krivično sudsko vijeće. Naredba može trajati najduže do mjesec dana. Dozvoljeno je produženje naredbe preko mjesec dana, ako su ispunjeni uslovi iz naredbe u smislu rezultata dobijenih istragom. Ako je dužina trajanja naredbe produžena na ukupno šest mjeseci, o daljem produženju rješava vrhovni pokrajinski sud.

(2) Naredba se izdaje u pismenom obliku. Naredba treba sadržavati sljedeće podatke:

1. ako su poznati, ime i adresu osumnjičenog na kojeg se mjera odnosi,
2. djelo za koje se tereti i na osnovu kojeg se naređuje mjera,
3. dom ili stambene prostorije koje se trebaju nadzirati,
4. vrstu, obim i dužinu trajanja mjere,
5. vrste informacija koje će se prikupiti mjerom i njihov značaj za postupak.

(3) U obrazloženju naredbe ili njenog produženja moraju se navesti uslovi i najznačajniji aspekti procjene. Za svaki pojedinačni slučaj treba posebno navesti:

1. određene činjenice koje potvrđuju sumnju,
2. najznačajnije procjene o potrebi i srazmjernosti mjere,
3. činjenične pokazatelje u smislu § 100c st. 4 reč. 1.

(4) Sud koji je naredio mjeru mora se informisati o toku i rezultatima mjere. Kad više nisu ispunjeni uslovi iz naredbe, sud mora narediti obustavu mjere, ako obustavu već nije iniciralo tužilaštvo. Naredbu o obustavi mjere može izdati i predsjednik vijeća.

(5) Lični podaci dobijeni tonskim praćenjem stambenih prostorija smiju se koristiti u druge svrhe samo pod sljedećim uslovima:

1. Lični podaci pribavljeni uz pomoć mjera iz § 100c, bez saglasnosti posmatranih osoba smiju se koristiti u drugim krivičnim postupcima samo radi rasvjetljavanja krivičnog djela na osnovu kojeg bi se mogla narediti mjera iz § 100c ili radi utvrđivanja boravišta osobe koja je osumnjičena za takvo krivično djelo;

2. Korištenje ličnih podataka pribavljenih uz pomoć mjere iz § 100c kao i onih iz § 100c st. 6 reč. 1 drugi dio rečenice, dozvoljeno je u svrhu sprečavanja opasnosti samo ako u konkretnom slučaju postoji opasnost za život ili neposredna opasnost po tijelo ili slobodu osoba ili po predmete posebne vrijednosti koji služe snabdijevanju građana, ili imaju visoku kulturnu vrijednost, ili se radi o predmetima navedenim u § 305 Krivičnog zakona. Lični podaci dobijeni mjerom iz § 100c smiju se koristiti i radi sprečavanja konkretne opasnosti koja neposredno prijete ostalim predmetima posebne vrijednosti. Kad takvi podaci više nisu potrebni za sprečavanje opasnosti ili za predsudsko, odnosno sudsko ispitivanje mjera sprovedenih za sprečavanje opasnosti, organ koji je nadležan za sprečavanje opasnosti mora odmah izbrisati snimke sa takvim podacima. Brisanje podataka se mora dokumentovati u spisima. Ako se brisanje odgađa zbog eventualnog predsudskog ili sudskog ispitivanja, podaci se smiju koristiti samo u svrhu tih ispitivanja i ne smiju biti dostupni za druge svrhe;
3. Ako su lični podaci pribavljeni uz pomoć određene policijske mjere, isti se bez saglasnosti posmatranih lica u drugim krivičnim postupcima smiju koristiti samo radi rasvjetljavanja krivičnog djela na osnovu kojeg bi se mogla narediti mjera iz § 100c ili radi utvrđivanja boravišta osobe koja je osumnjičena za takvo krivično djelo.

§ 100e

(1) Za mjere naređene prema § 100c shodno važi § 100b st. 5. Prije objavljivanja na internetu Vlada će podnijeti izvještaj Parlamentu Savezne Republike Njemačke o mjerama koje su u prethodnoj kalendarskoj godini naređene prema § 100c.

(2) U izvještajima iz st. 1 se navodi:

1. broj postupaka u kojima su naređene mjere prema § 100c st. 1;
2. krivično djelo na osnovu kojeg je mjera naređena prema podjeli iz § 100c st. 2;
3. da li postoji povezanost između postupka i gonjenja organizovanog kriminala;
4. broj objekata pod nadzorom u svakom postupku prikazan prema privatnim stanovima i drugim stanovima kao i prema stanovima osumnjičenog i stanovima trećih osoba;
5. broj osoba pod nadzorom u svakom postupku podijeljen na osumnjičene i osobe koje nisu osumnjičene;
6. trajanje svakog pojedinačnog nadzora prikazano prema vremenu trajanja naredbe, vremenu trajanja produženja i dužini prisluškivanja;
7. koliko je često mjera prema § 100c st. 5, § 100d st. 4 prekinuta, odnosno obustavljena;
8. da li su osobe na koje se mjere odnose obaviještene (§ 101 st. 4 do 6), a ako nisu, razlozi zbog kojih nisu obaviještene;
9. da li je nadzor donio rezultate koji jesu ili se očekuje da mogu biti od značaja za postupak;
10. da li je nadzor donio rezultate koji jesu ili se očekuje da mogu biti od značaja za druge krivične postupke;

11. ako nadzor nije donio značajne rezultate: razlozi prikazani prema tehničkim razlozima i ostalim razlozima;
12. troškovi mjere, prikazani prema troškovima prevođenja i ostalim troškovima.

§ 100f

(1) I bez znanja osoba koje se nadziru, izvan stana je dozvoljeno prisluškivanje i snimanje tehničkim sredstvima razgovora koji nisu namijenjeni javnosti, ako zbog određenih činjenica postoji sumnja da je neka osoba kao učinitelj ili saučesnik počinila neko od krivičnih djela navedenih u § 100a st. 2, koje i kao pojedinačno djelo predstavlja teško krivično djelo, ili u slučajevima u kojima je pokušaj kažnjiv pokušala počiniti takvo djelo, a utvrđivanje činjeničnog stanja ili boravišta osumnjičenog na neki drugi način ne bi imalo izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.

(2) Mjera se smije primijeniti samo prema osumnjičenom. U odnosu na druge osobe mjera se smije narediti samo ako određene činjenice upućuju na zaključak da su te osobe u vezi sa osumnjičenim ili se takva veza uspostavlja, da će mjera dovesti do rasvjetljavanja činjeničnog stanja ili do otkrivanja boravišta osumnjičenog, a i jedno i drugo na neki drugi način ne bi imalo izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.

(3) Mjera se može provesti i kad su njome neizbježno obuhvaćene druge osobe.

(4) § 100b st. 1, 4 reč. 1 i § 100d st. 2 važe shodno.

§ 100g

(1) Ako određene činjenice opravdavaju sumnju da je neko kao učinitelj ili saučesnik

1. učinio krivično djelo koje je i kao pojedinačno djelo od velikog značaja, a pogotovo neko od djela iz § 100a st. 2, pokušao učiniti djelo čiji je pokušaj kažnjiv ili je krivičnim djelom pripremio takvo djelo ili
2. učinio krivično djelo putem telekomunikacije,

onda se i bez znanja te osobe mogu prikupiti podaci iz telekomunikacijskog saobraćaja (§ 96 st. 1, § 113a Zakona o telekomunikacijama) ako je to potrebno za utvrđivanje činjeničnog stanja i boravišta osumnjičenog. Mjera je u slučaju reč. 1 tač. 2 dozvoljena samo ako bi rasvjetljavanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje boravišta osumnjičenog na drugi način bilo bez izgleda za uspjeh i ako bi prikupljanje podataka bilo srazmjerno značaju predmeta. Prikupljanje podataka o lokaciji u realnom vremenu dozvoljeno je samo u slučaju iz reč. 1 tač. 1.

(2) § 100a st. 3 i § 100b st. 1 do 4 reč. 1 shodno se primjenjuju. Izuzetno od § 100b st. 2 reč. 2 tač. 2 u slučaju vrlo teškog krivičnog djela dovoljno je prostorno i vremenski određeno navođenje telekomunikacije ako rasvjetljavanje činjeničnog stanja ili otkrivanje boravišta osumnjičenog na neki drugi način ne bi imalo izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.

(3) Ako se prikupljanje telekomunikacijskih podataka ne vrši kod telekomunikacijskog operatera, ono se nakon okončanja telekomunikacijskog procesa određuje prema općim propisima.

(4) O mjerama prema st. 1 sačinjava se godišnji pregled prema § 100b st. 5 u kojem se navodi:

1. broj postupaka u kojima su naložene mjere prema st. 1;
2. broj naredbi za mjere prema st. 1, podijeljen na prve naredbe i produžene naredbe;
3. krivično djelo zbog kojeg je mjera naređena, prema podjeli iz st. 1 reč. 1 tač. 1 i 2;
4. broj proteklih mjeseci u kojima su prikupljeni podaci o telekomunikacijskom saobraćaju prema st. 1, računajući od trenutka naredbe;
5. broj mjera koje su ostale bez rezultata, jer snimljeni podaci nisu u cijelosti ili djelimično bili na raspolaganju.

Fusnota:

§ 100g st. 4: U vezi prve primjene za izvještajnu godinu 2008. vidi § 12 st. 1 reč. 1 Zakona o uvođenju Zakona o krivičnom postupku.

§ 100g st. 1 reč. 1: Ukoliko se nakon toga dozvoli prikupljanje podataka iz telekomunikacijskog saobraćaja prema § 113a Zakona o telekomunikacijama – prema izreci odluke Saveznog Ustavnog suda neustavno i ništavo shodno BVerfGE v. 10. 3. 2010. I 272 – 1 BvR 256/08, 1 BvR 263/08, 1 BvR 586/08.

§ 100h

(1) I bez znanja osoba na koje se mjere odnose, izvan stana mogu se:

1. praviti fotografije,
2. koristiti određena tehnička sredstva u druge posebne ciljeve posmatranja,

ako utvrđivanje činjeničnog stanja ili boravišta osumnjičenog na neki drugi način ne bi imalo izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano. Mjera prema reč. 1 tač. 2 dopuštena je samo ako je predmet istrage krivično djelo od posebnog značaja.

(2) Mjera se smije primijeniti samo na osumnjičenog. Protiv drugih osoba

1. mjere prema st. 1 tač 1 se mogu narediti samo ako bi ispitivanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje boravišta osumnjičenog na drugačiji način imalo manje izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.
2. mjere prema st. 1 tač. 2 dopuštene su samo ako određene činjenice upućuju na zaključak da su te osobe u vezi sa osumnjičenim ili se takva veza uspostavlja, da će mjera dovesti do rasvjetljavanja činjeničnog stanja ili do otkrivanja boravišta osumnjičenog, a i jedno i drugo na neki drugi način ne bi imalo izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.

(3) Mjere se mogu provoditi i kad se njima neizbježno obuhvataju i treće osobe.

§ 100i

(1) Ako na osnovu određenih činjenica postoji sumnja da je neko kao učinitelj ili saučesnik počinio krivično djelo koje je i kao pojedinačno djelo od posebnog značaja, a pogotovo

neko od djela iz § 100a st. 2, da je pokušao počiniti djelo čiji je pokušaj kažnjiv ili je krivičnim djelom pripremio takvo djelo, onda se tehničkim sredstvima mogu utvrditi

1. broj priključka mobilnog aparata i broj kartice koja je u njemu korištena kao i
2. lokacija mobilnog aparata,

ako je to potrebno za utvrđivanje činjeničnog stanja i boravišta osumnjičenog.

(2) Lični podaci o trećim osobama mogu se povodom takvih mjera prikupljati ako je to iz tehničkih razloga neizbježno za postizanje cilja iz st. 1. Takvi se podaci ne smiju koristiti u druge svrhe osim sravnjenja podataka radi utvrđivanja traženog broja aparata i broja kartice, a nakon okončanja mjere odmah se moraju izbrisati.

(3) § 100a st. 3 i § 100b st. 1 reč. 1 do 3, st. 2 reč. 1 i st. 4 reč. 1 primjenjuju se shodno. Naredbom se mjere mogu odrediti u trajanju ne dužem od šest mjeseci. Dozvoljeno je produženje mjere na rok od najduže šest dodatnih mjeseci, ako su i dalje ispunjeni uslovi iz st. 1.

§ 101

(1) Za mjere prema § 98a, § 99, § 100a, § 100c do § 100i, § 110a, § 163d do § 163f, ukoliko nije drugačije određeno, važe sljedeće odredbe.

(2) Rješenja i druga dokumentacija o mjerama prema §§ 100c, 100f, 100h st. 1 tač. 2 i § 110a čuvaju se u tužilaštvu. U spise se stavljaju tek kada su ispunjeni uslovi za obavijest prema st. 5.

(3) Lični podaci koji su sakupljeni mjerom iz st. 1 moraju se označiti kao takvi. Nakon prosljeđivanja drugoj ustanovi mora se sačuvati njihova oznaka i u toj ustanovi.

(4) O mjerama navedenim u st. 1 moraju se obavijestiti:

1. u slučaju § 98a osobe protiv kojih se nakon analize podataka vode dalje istrage,
2. u slučaju § 99 pošiljalac i primatelj poštanske pošiljke,
3. u slučaju iz § 100a učesnici u telekomunikaciji koja se nadzire,
4. u slučaju § 100c:
  - a) osumnjičeni protiv kojeg je mjera usmjerena,
  - b) ostale osobe koje se nadziru,
  - c) osobe koje su bile vlasnici ili su stanovale u stanu za vrijeme provođenja mjere,
5. u slučaju § 100f osoba na koju se mjera odnosi kao i osobe koje su znatno pogođene tom mjerom,
6. u slučaju iz § 100g učesnici u telekomunikaciji koja se nadzire,
7. u slučaju § 100h st. 1 osoba na koju se mjera odnosi kao i osobe koje su znatno pogođene tom mjerom,
8. u slučaju § 100i osoba na koju se mjera odnosi,

9. u slučaju § 110a:

- a) osoba na koju se mjera odnosi,
- b) osobe koje su znatno pogođene tom mjerom,
- c) osobe u čijem su stanu, koji nije javno dostupan, boravili prikriveni istražitelji,

10. u slučaju § 163d osobe protiv kojih se nakon analize podataka vode dalje istrage,

11. u slučaju § 163e osoba na koju se mjera odnosi kao i osoba čiji su lični podaci prijavljeni,

12. u slučaju § 163f osoba na koju se mjera odnosi kao i osobe koje su znatno pogođene tom mjerom.

Pri tome treba ukazati na mogućnost naknadne pravne zaštite prema st. 7 u predviđenom roku. Saopštavanje se ne vrši ako prevladavaju interesi osobe koju treba štiti. Pored toga, osoba navedena u reč. 1 tač. 2, 3 i 6 protiv koje mjera nije usmjerena, ne mora se obavijestiti ako je ista samo neznatno pogođena mjerom, te se može pretpostaviti da nema interesa za saopštenje. Istrage u cilju utvrđivanja identiteta neke od osoba navedenih u reč. 1 vrše se samo ako su neophodne, uzimajući u obzir intenzitet intervencije mjere prema toj osobi, napora za utvrđivanje njenog identiteta kao i posljedica koje pri tome nastaju za tu osobu ili druge osobe.

(5) Obavješćavanje se vrši što je prije moguće bez ugrožavanja cilja istrage, života, tjelesnog integriteta i lične slobode osobe i značajne imovine, a u slučaju § 110a i bez ugrožavanja mogućnosti daljeg angažmana prikrivenih istražitelja. Ako se obavješćenje iz reč. 1 odgodi, razlozi za to se moraju dokumentovati u spisima.

(6) Ako se obavješćavanje koje je odgođeno prema st. 5 ne izvrši u roku od 12 mjeseci nakon okončanja mjere, dalje odgode su dozvoljene samo uz saglasnost suda. Sud određuje vrijeme trajanja odgode. Sud može odobriti da se ne izvrši obavješćenje ako uslovi za obavješćenje vrlo vjerovatno i neće biti ispunjeni ni u budućnosti. Ako je proveden veći broj mjera neposredno jedna za drugom, rok naveden u reč. 1 počinje teći okončanjem zadnje mjere. U slučaju § 100c rok naveden u reč. 1 iznosi šest mjeseci.

(7) Sudske odluke prema st. 6 donosi sud koji je nadležan da naredi mjeru, a u ostalim slučajevima sud koji se nalazi u sjedištu nadležnog tužilaštva. Osobe navedene u st. 4 reč. 1 mogu kod suda koji je nadležan prema reč. 1 i nakon okončanja mjere u roku od najviše dvije sedmice nakon obavijesti podnijeti zahtjev za provjeru zakonitosti mjere kao i načina njegovog izvršenja. Protiv rješenja dopušten je neposredan prigovor. Ako je podignuta javna optužnica, a optuženi obaviješten, o zahtjevu odlučuje sud koji rješava po predmetu putem odluke kojim se okončava postupak.

(8) Ako lični podaci prikupljeni mjerom više nisu potrebni za krivično gonjenje ili za moguću sudsku provjeru mjere, iste treba odmah izbrisati. Brisanje podataka se mora dokumentovati u spisima. Ako je brisanje podataka odgođeno samo zbog moguće sudske provjere mjere, podaci se bez pristanka osoba na koje se odnose mogu koristiti samo u tu svrhu; pristup podacima treba onemogućiti.

§ 102

Osobi za koju postoji sumnja da je izvršila krivično djelo kao učinitelj ili kao saučinitelj, ili za koju postoji sumnja da je učinila djelo pomaganjem nakon izvršenog krivičnog djela, krivično djelo sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja, može se izvršiti pretres stana ili drugih prostorija, kao i lični pretres ili pretres predmeta koji joj pripadaju, kako u cilju njenog hapšenja tako i u slučajevima kada postoji vjerovatnoća da će se pretresom pronaći dokazni materijal.

§ 103

(1) Pretresi kod drugih osoba dozvoljeni su samo radi hapšenja osumnjičenog ili pronalazjenja tragova krivičnog djela ili oduzimanja određenih predmeta, ako postoje činjenice koje upućuju na zaključak da se osoba, trag ili predmet koji se traži nalazi u prostorijama koje se pretresaju. U svrhu hapšenja osumnjičenog za kojeg postoji osnovana sumnja da je počinio krivično djelo prema § 89a Krivičnog zakona ili prema (iz izmjena ZKP Savezne Republike Njemačke) § 129a, a u vezi sa § 129b, st. 1 Krivičnog zakona ili neko drugo krivično djelo koje je navedeno u toj odredbi, dozvoljen je pretres stanova i drugih prostorija ako se iste nalaze u zgradi u kojoj se prema činjeničnim pokazateljima nalazi i osumnjičeni.

(2) Ograničenja iz st. 1 reč. 1 ne odnose se na prostorije u kojima je osumnjičeni uhapšen ili je u njih ulazio za vrijeme potrage za njim.

§ 104

(1) Noću se stanovi, poslovni prostori i ograđena imovina mogu pretresati samo ako se vrši potraga za osobom neposredno nakon učinjenja djela ili ako postoji opasnost od odlaganja ili u slučajevima kada se radi o ponovnom hapšenju odbjelog zatvorenika.

(2) Ovo ograničenje ne važi za prostorije koje su noći javno dostupne ili su policiji poznati kao prenočište ili sastajalište kažnjavanih osoba, kao skladišta za imovinu stečenu krivičnim djelima ili kao skrovišta za igre na sreću, nedozvoljenu trgovinu opojnim drogama ili oružjem ili za prostituciju.

(3) Noćnim vremenom smatra se vrijeme od 21.00 sati do 04.00 sati u periodu od 1. aprila do 30. septembra, kao i vrijeme od 21.00 sati do 06.00 sati u periodu od 1. oktobra do 31. marta.

§ 105

(1) Pretres može narediti samo sud, a ako postoji opasnosti od odlaganja pretres može narediti i tužilaštvo i njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima). Pretrese prema § 103 st. 1 reč. 2 naređuje sudija; a tužilaštvo je nadležno da izda naredbu ako postoji opasnost od odlaganja.

(2) Ako se vrši pretres stana, službenih prostora ili ograđene imovine bez prisustva sudije ili tužioca, po mogućnosti se poziva službena osoba iz općine ili dva pripadnika općine na čijem se području vrši pretres. Osobe koje su pozvane kao pripadnici općine ne mogu biti policijski službenici ili istražitelji tužilaštva.

(3) Ako postoji potreba za pretresom u službenom objektu, ustanovi zatvorenog tipa ili prostoriji Njemačke vojske, tražit će se od nadređene službe Njemačke vojske da izvrši pretres.

§ 106

(1) Vlasnik prostorija ili predmeta koji se pretresaju može prisustvovati pretresu. Ako je vlasnik odsutan, po mogućnosti se poziva njegov predstavnik ili punoljetan član porodice, osoba koja živi u istom domaćinstvu ili susjed.

(2) U slučajevima iz § 103 st. 1 prije početka pretresa, vlasnika, odnosno u njegovom odsustvu osobu koja je pozvana da umjesto njega prisustvuje, treba upoznati sa svrhom pretresa. Ova odredba ne važi za vlasnike prostorija navedene u § 104 st. 2.

§ 107

Nakon izvršenog pretresa, osobi na koju se mjera odnosi, treba na njen zahtjev izdati pismeno obavještenje koje treba da sadrži razloge za pretres (§§ 102, 103), a u slučaju iz § 102 i krivično djelo. Na zahtjev, također joj treba izdati spisak predmeta koji su joj privremeno oduzeti ili oduzeti radi osiguranja, a ako nije nađeno ništa sumnjivo treba joj izdati potvrdu o tome.

§ 108

(1) Ako se pri pretresu stana pronađu predmeti koji se ne mogu povezati sa istragom, ali ukazuju da je izvršeno neko drugo krivično djelo, isti se privremeno oduzimaju. O tome treba obavijestiti tužilaštvo. Reč. 1 se ne primjenjuje ako se pretres vrši saglasno § 103 st. 1 reč. 2.

(2) Ako se kod ljekara pronađu predmeti u smislu st. 1 reč. 1, koji se odnose na prekid trudnoće pacijentice, njihovo korištenje kao dokaza u krivičnom postupku protiv pacijentice zbog krivičnog djela prema § 218 Krivičnog zakona nije dozvoljeno.

(3) Ako se kod osobe navedene u § 53 st 1 reč. 1 tač. 5 pronađu predmeti u smislu st. 1 reč. 1, koje potpadaju pod pravo te osobe da odbije svjedočenje, korištenje takvog predmeta kao dokaza u krivičnom postupku dozvoljeno je samo ako je predmet tog krivičnog postupka krivično djelo za koje je kao najmanja kazna predviđena kazna zatvora od pet godina i djelo koje nije krivično djelo prema § 353b Krivičnog zakona.

§ 109

Predmete koji su privremeno oduzeti ili oduzeti radi osiguranja treba tačno navesti u spisku i jasno obilježiti službenim pečatom ili na drugi odgovarajući način, kako bi se spriječila njihova zamjena drugim predmetima.

§ 110

(1) Za razgledanje dokumenata osobe koja se pretresa ovlašteno je tužilaštvo, a na njegovu naredbu i njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima).

(2) Osim njih, druge službene osobe su ovlaštene da razgledaju pronađene dokumente samo ako imalac predmeta to dozvoli. U suprotnom, dokumente za koje smatraju da ih treba pregledati treba staviti u oмотnicu koja se u prisustvu imaoca zatvara i ovjerava službenim pečatom te dostavlja tužilaštvu.

(3) Pretres elektronskog medija za pohranjivanje podataka kod osobe koja se pretresa može se proširiti i na medije za pohranjivanje podataka koji su od istog prostorno udaljeni, ako se njima može pristupiti sa tog medija za pohranjivanje podataka, te ako postoji bojazan da će u suprotnom doći do gubitka traženih podataka. Podaci koji mogu biti od značaja za istragu mogu se oduzeti radi osiguranja; § 98 st. 2 shodno se primjenjuje.

§ 110a

(1) Prikriveni istražitelji mogu se angažovati za rasvjetljavanje krivičnih djela, ako ima dovoljno osnova iz kojih proizlazi da je počinjeno krivično djelo od posebnog značaja:

1. u oblasti nedozvoljenog prometa opojnim drogama ili oružjem ili krivotvorenja novca odnosno znakova za vrijednost,
2. u oblasti državne bezbjednosti (§§ 74a, 120 Zakona o sudovima),
3. u toku privrednog poslovanja ili poslovnih običaja ili
4. organizirano od strane člana kriminalne grupe ili na neki drugi način.

Prikriveni istražitelji mogu se angažovati i za rasvjetljavanje teških krivičnih djela kada određene činjenice upućuju na opasnost njihovog ponavljanja. Takav angažman dozvoljen je samo kada se teško krivično djelo na drugi način ne može rasvijetliti ili ako bi njegovo rasvjetljavanje bilo povezano sa nesrazmjerno velikim teškoćama. Osim toga, prikriveni istražitelji mogu se koristiti za rasvjetljavanje teških krivičnih djela kada posebna težina krivičnog djela to nalaže, a druge mjere ne bi imale izgleda za uspjeh.

(2) Prikriveni istražitelji su službenici policije koji obavljaju istragu pod dugoročno dodijeljenim, promijenjenim identitetom (legenda). Oni imaju pravo da pod svojom legendom učestvuju u pravnom prometu.

(3) Ako je to zbog stvaranja i očuvanja legende neophodno, može se izraditi, mijenjati i koristiti odgovarajući dokument.

§ 110b

(1) Angažman prikrivenog istražitelja dozvoljen je samo uz saglasnost tužilaštva. Ako postoji opasnost od odlaganja, a odluka tužilaštva se ne može pribaviti na vrijeme, istu treba naknadno pribaviti u što kraćem roku; mjera se ukida ako tužilaštvo istu ne odobri u roku od tri radna dana. Odobrenje se izdaje u pismenoj formi i na određeno vrijeme. Produženje je moguće ako su uslovi za angažman i dalje ispunjeni.

(2) Za angažman prikrivenih istražitelja

1. koji je usmjeren prema određenom osumnjičenom, ili
2. u kojem prikriveni istražitelj ulazi u stan koji nije javno dostupan,

potrebno je odobrenje suda. Ako postoji opasnost od odlaganja, dovoljno je odobrenje tužilaštva. Ako se odobrenje tužilaštva ne može pribaviti na vrijeme, isto se mora pribaviti naknadno u što kraćem roku. Mjera se ukida ako je sud ne odobri u roku od tri radna dana. St. 1 reč. 3 i 4 važe shodno.

(3) Identitet prikrivenog istražitelja može se držati u tajnosti i nakon okončanja angažmana. Tužilaštvo i sud koji su nadležni za rješenje o odobrenju angažmana, mogu tražiti da se njima otkrije identitet prikrivenog istražitelja. U svim ostalim slučajevima, dozvoljeno je da se identitet osobe u krivičnom postupku čuva u tajnosti saglasno § 96, pogotovo ako postoji osnovana bojazan da će otkrivanje identiteta prikrivenog istražitelja ugroziti život, tijelo i slobodu istog ili neke druge osobe ili da će ugroziti dalji angažman prikrivenog istražitelja.

§ 110c

Prikriveni istražitelji mogu koristiti svoju legendu za ulazak u stanove uz saglasnost ovlaštene osobe. Saglasnost se ne smije iznuditi lažnim prikazivanjem prava pristupa mimo onog koje proizlazi iz korištenja legende. U svim ostalim slučajevima, ovlaštenja prikrivenog istražitelja utvrđena su ovim zakonom i drugim zakonskim propisima.

§ 110 d

(Stavljen van snage)

§ 110e

(Stavljen van snage)

§ 111

(1) Ako na osnovu određenih činjenica postoji osnovana sumnja da je počinjeno krivično djelo saglasno § 89a Krivičnog zakona ili prema (iz izmjena ZKP SR Njemačke) § 129a, i u vezi sa 129b st. 1 Krivičnog zakona ili neko krivično djelo navedeno u tom propisu, ili krivično djelo prema § 250 st. 1 tač. 1 Krivičnog zakona, onda se mogu i na javnim putevima, trgovima kao i na drugim javno dostupnim mjestima postaviti kontrolni punktovi ako činjenice upućuju na zaključak da takva mjera može dovesti do hapšenja učinitelja ili osiguranja dokaza koji mogu poslužiti rasvjetljavanju krivičnog djela. Na kontrolnom punktu je svako dužan dokazati svoj identitet i dozvoliti lični pretres i pretres predmeta koje nosi sa sobom.

(2) Naredbu za postavljanje kontrolnog punkta izdaje sudija, dok su tužilaštvo i njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima) ovlašteni da izdaju takav nalog samo ako postoji opasnost od odlaganja.

(3) Na pretres i utvrđivanje identiteta prema st. 1 shodno se primjenjuju § 106 st. 2 reč. 1, § 107 reč. 2 prvi dio rečenice, §§ 108, 109, 110 st. 1 i st. 2 kao i §§ 163b i 163c.

§ 111a

(1) Ako ima dovoljno osnova za pretpostavku da će biti oduzeta dozvola za upravljanje motornim vozilom (§ 69 Krivičnog zakon), sudija osumnjičenom može rješenjem privremeno oduzeti dozvolu za upravljanje motornim vozilom. Određene vrste vozila mogu se izuzeti od privremenog oduzimanja dozvole za upravljanje motornim vozilom, ako se na osnovu posebnih okolnosti može pretpostaviti da se time neće ugroziti cilj mjere.

(2) Privremeno oduzimanje vozačke dozvole ukida se ako razlog za njeno izricanje prestane postojati, ili ako sud svojom presudom ne naredi oduzimanje vozačke dozvole.

(3) Privremeno oduzimanje vozačke dozvole ima učinak naredbe ili potvrde o oduzimanju vozačke dozvole izdate od strane njemačkog državnog organa. Isto važi i za vozačku dozvolu koja je izdata od zemlje članice Evropske unije ili druge zemlje potpisnice Ugovora o Evropskoj ekonomskoj zajednici, ako imalac takve dozvole ima prebivalište u Saveznoj Republici Njemačkoj.

(4) Ako je vozačka dozvola privremeno oduzeta zato što se može oduzeti na osnovu odredbi iz § 69, st. 3, reč. 2 Krivičnog zakona, a za oduzimanje je potrebna odluka suda, ta odluka zamjenjuje mjeru privremenog oduzimanja vozačke dozvole.

(5) Vozačka dozvola koja je oduzeta zbog čuvanja, osiguranja ili privremenog oduzimanja, jer se prema § 69, st. 3 reč. 2 Krivičnog zakona može oduzeti, mora se vratiti osumnjičenom ako sudija ne odobri mjeru privremenog oduzimanja vozačke dozvole zbog nepostojanja uslova iz st. 1, ili ukine oduzimanja ili ako sud svojom presudom ne oduzme vozačku dozvolu. Međutim, ako se izrekne zabrana upravljanja motornim vozilom prema § 44 Krivičnog zakona, vraćanje dozvole za upravljanje motornim vozilom može se odgoditi ako se osumnjičeni ne usprotivi.

(6) O privremenom oduzimanju unosi se zabilješka u strane vozačke dozvole osim onih navedenih u st. 3 reč. 2. Vozačka dozvola se može oduzeti do unošenja zabilješke (§ 94, st. 3 i § 98).

§ 111b

(1) Predmeti se mogu oduzeti radi osiguranja prema § 111c, ako određene činjenice upućuju na zaključak da su ispunjeni uslovi za njihovu zapljenu ili trajno oduzimanje. § 94 st. 3 ostaju da važe.

(2) Ako razlozi upućuju na zaključak da su ispunjeni uslovi za trajno oduzimanje predmeta ili imovinske koristi, radi njihovog osiguranja može se narediti njihova zapljena prema § 111d.

(3) Ako ne postoje hitni razlozi, sud ukida naredbu o mjeri iz st. 1, reč. 1 i st. 2 najkasnije nakon šest mjeseci. Ako zbog određenih činjenica ima dovoljno osnova za sumnju da je počinjeno krivično djelo, a rok iz reč. 1 nije dovoljan zbog posebne teškoće ili posebnog obima istrage ili zbog nekog drugog važnog razloga, sudija može na zahtjev tužilaštva

produžiti trajanje mjere, ako navedeni razlozi opravdavaju produženje roka. Ako ne postoje hitni razlozi, mjera ne smije trajati duže od 12 mjeseci.

(4) §§ 102 do 110 važe shodno.

(5) St. 1 do 4 primjenjuju se shodno ako se trajno oduzimanje ne može narediti, jer su ispunjeni uslovi iz § 73 st. 1 reč. 2 Krivičnog zakona.

§ 111c

(1) Oduzimanje pokretne stvari u slučajevima iz § 111b vrši se tako što se stvar oduzme radi čuvanja ili se njeno oduzimanje vidno obilježi plombom ili na neki drugi način.

(2) Oduzimanje zemljišta ili prava koje podliježe odredbama prinudnog izvršenja na nepokretnoj imovini, vrši se zabilježbom oduzimanja u zemljišne knjige. Odredbe Zakona o sudskoj prodaji i prinudnoj upravi o obimu oduzimanja kod sudske prodaje važe shodno.

(3) Oduzimanje potraživanja ili nekog drugog prava na imovini koje ne podliježe odredbama o prinudnom izvršenju, vrši se putem pljenidbe. Odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na prinudno izvršenje na potraživanjima i drugim imovinskim pravima primjenjuju se shodno. S oduzimanjem treba povezati i zahtjev za davanje izjava iz § 840 st. 1 Zakona o parničnom postupku.

(4) Oduzimanje brodova, brodskih konstrukcija i zrakoplova vrši se saglasno st. 1. Kada se oduzimaju brodovi, brodske konstrukcije ili zrakoplovi koji su upisani u registar brodova ili brodskih konstrukcija ili registar zaloga zrakoplova, oduzimanje se upisuje u takav registar. Brodovi u izgradnji ili letjelice koje nisu upisane u registar, a mogu se upisati, mogu se u svrhu oduzimanja prijaviti za upis; u tom slučaju shodno važe odredbe koje se primjenjuju za osobu koja na osnovu izvršne isprave ima pravo da zahtijeva upis u registar.

(5) Oduzimanje predmeta prema st. 1 do 4 ima dejstvo zabrane otuđivanja u smislu § 136 Građanskog zakona; zabrana se ne odnosi samo na otuđivanje već i na druge oblike raspolaganja.

(6) Oduzeta pokretna stvar može se

1. vratiti osobi kojoj je oduzeta nakon plaćanja njene vrijednosti ili
2. ostaviti na dalje privremeno korištenje do okončanja postupka, uz zadržavanje prava opoziva u svako doba.

Iznos koji se plati prema reč. 1 tač. 1 uzima se umjesto stvari. Mjera iz reč. 1 tač. 2 može se usloviti time da osoba na koju se odnosi pruži obezbjeđenje ili ispuni određene uslove.

§ 111d

(1) Pljenidba predmeta može se narediti u cilju trajnog oduzimanja ili oduzimanja njene novčane vrijednosti, zbog novčane kazne ili nastupanja vjerovatnih troškova krivičnog postupka. Pljenidba predmeta može se narediti i zbog novčane kazne ili troškova koji će

vjerovatno nastati samo ako je protiv osumnjičenog izrečena krivična sankcija. Pljenidba se ne može narediti radi obezbjeđenja troškova izvršenja kao ni za male iznose.

(2) §§ 917 i 920 st. 1, kao i § 923, § 928, § 930 do § 932, § 934 st. 1 Zakona o parničnom postupku važe shodno.

(3) Ako je pljenidba predmeta naređena zbog novčane kazne ili troškova koji će vjerovatno nastati, na zahtjev osumnjičenog treba ukinuti mjeru izvršenja, ako je zaplijenjeni predmet potreban osumnjičenom za pokrivanje troškova odbrane, svojih životnih troškova ili izdržavanje porodice.

§ 111e

(1) Za izdavanje naredbe o oduzimanju predmeta (§ 111c) i pljenidbu (§ 111d) ovlašten je samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja ovlašteno je i tužilaštvo. Ako postoji opasnosti od odgode, za izdavanje naredbe za pljenidbu pokretne stvari (§ 111c st. 1) ovlašteni su i istražitelji tužilaštva (§ 152 Zakona o sudovima).

(2) Ako je oduzimanje ili pljenidbu naredilo tužilaštvo, isto je dužno da u roku od jedne sedmice zatraži odobrenje suda za tu naredbu. Ova odredba ne važi ako je naređeno oduzimanje pokretne stvari. Osoba na koju se mjera odnosi može u svim navedenim slučajevima tražiti rješenje suda.

(3) Tužilaštvo treba odmah da obavijesti oštećenog o oduzimanju i pljenidbi, ako je isti poznat ili postane poznat u toku postupka.

(4) Obavještavanje se može izvršiti jednokratnim oglašavanjem u elektronskom izdanju Saveznog službenog glasnika ako bi obavještavanje svakog pojedinačnog oštećenog bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili ako se pretpostavlja da su iz krivičnog djela i kod drugih oštećenih nastala potraživanja. Osim toga, obavještavanje se može izvršiti i na drugi odgovarajući način. Lični podaci smiju se objavljivati samo ako je njihovo navođenje neophodno da bi se oštećenom omogućio pristup njegovoj osiguranoj imovini. Nakon okončanja sigurnosnih mjera, tužilaštvo pokreće brisanje oglasa objavljenog u Saveznom službenom glasniku.

§ 111f

(1) Provođenje oduzimanja (§ 111c) u nadležnosti je tužilaštva, a za oduzimanje pokretnih stvari (§ 111c st. 1) nadležni su i njegovi istražitelji. § 98 st. 4 važi shodno.

(2) Potrebni upisi u zemljišne knjige kao i u registre navedene u § 111c st. 4 vrše se na osnovu zahtjeva tužilaštva ili suda koji je naredio oduzimanje. Isto važi i za zabilježbe navedene u § 111c st. 4.

(3) Ako pljenidba treba da se izvrši prema odredbama za izvršenje nad pokretnim stvarima, istu mogu izvršiti organi navedeni u § 2 Zakona o izvršenju u pravosuđu, sudski izvršitelj, tužilaštvo ili njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima). St. 2 važi shodno. Za izdavanje

naredbe za izvršenje registriranog broda ili brodske konstrukcije, kao i izvršenje pljenidbom prema § 111d nadležno je tužilaštvo, a na njegov zahtjev i sud koji je naredio pljenidbu.

(4) Za dostavu važi § 37 st. 1, s tim da se i istražitelji tužilaštva (§ 152 Zakona o sudovima) mogu zadužiti za njeno izvršenje.

(5) Protiv mjera koje se donose radi izvršenja oduzimanja ili pljenidbe osoba na koju se ta mjera odnosi može u svako doba tražiti sudsko rješenje.

§ 111g

(1) Oduzimanje predmeta prema § 111c i izvršenje pljenidbe prema § 111d nemaju učinak na raspolaganje od strane oštećenog koje se vrši na osnovu potraživanja koje je proisteklo iz krivičnog djela putem prinudnog izvršenja ili izvršenja pljenidbe.

(2) Za prinudno izvršenje ili pljenidbu prema st. 1 potrebno je odobrenje suda koji je nadležan za oduzimanja (§ 111c) ili pljenidbu (§ 111d). Odobrenje se daje u obliku rješenja, protiv kojeg tužilaštvo, osumnjičeni i oštećeni imaju pravo neposrednog prigovora. Odobrenje će se uskratiti, ako oštećeni ne može dokazati da je njegovo potraživanje proisteklo iz krivičnog djela. Primjenjuje se i § 294 Zakona o parničnom postupku.

(3) Zabrana otuđenja prema § 111c st. 5 važi od trenutka oduzimanja i u korist oštećenih koji u toku oduzimanja predmeta traže prinudno izvršenje nad oduzetim stvarima ili pljenidbu. Upis zabrane otuđenja u korist države važi i za primjenu § 892 st. 1 reč. 2 Građanskog zakonika i kao upis u korist oštećenih koji su za vrijeme trajanja mjere oduzimanja bili upisani u zemljišne knjige kao osobe u čiju korist važi zabrana otuđenja. Dokaz da je potraživanje nastalo iz krivičnog djela može se podnijeti Zemljišnoknjižnom uredu u obliku sudskog rješenja. Reč. 2 i 3 važe shodno za zabranu otuđenja brodova, brodskih konstrukcija i letjelica navedenih u § 111c st. 4. Pravno dejstvo zabrane otuđenja u korist oštećenog ne prestaje ukidanjem mjere oduzimanja. Reč. 1 i 5 važe shodno za pravno dejstvo založnog prava koje je nastalo izvršenjem pljenidbe (§ 111d) pokretne imovine.

(4) Ako stvar koja se oduzima ili plijeni, iz razloga drugih od onih iz § 73 st. 1 reč. 2 Krivičnog zakona, ne podliježe nepovratnom oduzimanju ili ako je sud saglasnost dao nepravilno, oštećeni je dužan da trećim osobama nadoknadi štetu koju su isti pretrpjeli zbog okolnosti da zabrana otuđenja iz st. 3 važi u njegovu korist.

(5) St. 1 do 4 primjenjuju se shodno ako je naređeno trajno oduzimanje stvari, a naredba još nije pravomoćna. St. 1 do 4 ne primjenjuju se ako predmet podliježe konfiskaciji.

§ 111h

(1) Ako oštećeni podnese zahtjev za prinudno izvršenje potraživanja koje je nastalo krivičnim djelom ili pljenidbu zemljišta nad kojim je već izvršeno izvršenje saglasno § 111d, oštećeni može tražiti da hipoteka zasnovana na osnovu pljenidbe stupi iza njegovog založnog prava po redu. Međutim, prvenstveni red tog prava neće se izgubiti zbog toga što

je pljenidba ukinuta. Za promjenu reda nije potrebna saglasnost vlasnika. U svim ostalim slučajevima shodno se primjenjuje § 880 Građanskog zakonika.

(2) Za promjenu reda potrebno je odobrenje sudije koji je nadležan za pljenidbu (§ 111d). § 111g st. 2 reč. 2 do 4 i st. 3 reč. 3 primjenjuju se shodno.

(3) Ako je odobrenje bilo dato bespravno, oštećeni je obavezan da trećim licima nadoknadi štetu koju su pretrpjeli zbog promjene reda.

(4) St. 1 do 3 važe shodno ako je pljenidba izvršena prema § 111d nad brodom, brodskom konstrukcijom ili letjelicom u smislu § 111c st. 4 reč. 2.

§ 111i

(1) Sud može narediti da mjera oduzimanja prema § 111c ili pljenidba prema § 111d traje najduže tri mjeseca, ako je postupak prema § 430 i § 442 st. 1 ograničen na druge pravne posljedice i ako bi njeno brzo ukidanje bilo nepovoljno za oštećenog.

(2) Ako sud nije donio odluku o trajnom oduzimanju samo zato što neki oštećeni ima pravo na potraživanje prema § 73 st. 1 reč. 2 Krivičnog zakona, tu okolnost može konstatovati u presudi. U tom slučaju mora navesti stečenu imovinsku korist. Ako su ispunjeni uslovi iz § 73a Krivičnog zakona, sud će u presudi navesti novčani iznos koji odgovara stečenoj imovinskoj koristi. U slučaju kada

1. je oštećeni već ostvario svoje pravo putem prinudnog izvršenja ili pljenidbe,
2. se može dokazati da su potraživanja oštećenog namirena iz imovine koja nije oduzeta ili zaplijenjena, ili
3. je oštećenom vraćen predmet prema § 111k,

ta okolnost ne ulazi u konstatacije u okviru reč. 2 i 3.

(3) Ako sud postupi prema st. 2, mjera oduzimanja imovinske koristi (§ 111c) koja je stečena u smislu st. 2 reč. 2 i 4 kao i mjera pljenidbe (§ 111d) do visine iznosa koji je utvrđen st. 2, reč. 3 i 4, sud će izdati rješenje o trajanju mjere od tri godine. Rok počinje da teče od pravomoćnosti presude. U presudi se navodi osigurana imovina. § 917 Zakona o parničnom postupku se ne primjenjuje. Ako se ne može dokazati da su potraživanja oštećenog namirena iz imovine koja nije oduzeta ili zaplijenjena, sud će na zahtjev osobe na koju se mjera odnosi ukinuti oduzimanje (§ 111c) odnosno pljenidbu (§ 111d).

(4) Sud mora odmah obavijestiti osobu koja je oštećena krivičnim djelom o naredbi iz st. 3 kao i o početku pravomoćnosti. U saopštenju treba navesti posljedice iz st. 5 i mogućnost namirenja potraživanja putem prinudnog izvršenja ili pljenidbe. § 111e st. 4 reč. 1 do 3 važe shodno.

(5) Istekom roka iz st. 3, država stiče pravo na imovinu iz st. 2 prema § 73e, st. 1 Krivičnog zakona, kao i pravo na isplatu novčanog iznosa koji je utvrđen st. 2, osim u slučajevima kada

1. je oštećeni u međuvremenu ostvario svoje pravo putem prinudnog izvršenja ili pljenidbe,

2. se može dokazati da su potraživanja oštećenog namirena iz imovine koja nije oduzeta ili zaplijenjena, ili
3. su oštećenom stvari vraćene prema § 111k ili deponovane ili
4. prema § 111k su oštećenom trebale biti vraćene stvari, a oštećeni je tražio njihov povrat prije isteka roka iz st. 3.

Osim toga, država može da iskoristi pravo izvršenja pljenidbe na osnovu založnog prava prema odredbama Knjige VIII Zakona o parničnom postupku. Novac dobijen prodajom i deponovana novčana sredstva idu u državni budžet. Izvršenjem nad zaplijenjenim stvarima prestaje pravo na novčani iznos iz reč. 1 i u slučaju kada su sredstva iz izvršenja manja od visine potraživanja.

(6) Prvostepeni sud rješenjem utvrđuje nastupanje i obim prava države na sticanje imovine prema st. 5, reč. 1. § 111l st. 4 važi shodno. Protiv rješenja se može odmah podnijeti prigovor. Nakon pravomoćnosti rješenja sud pokreće brisanja informacija objavljenih u elektronskom izdanju Saveznog službenog glasnika prema st. 4.

(7) Ako osuđeni ili osoba na koju se odnosi mjera oduzimanja ili pljenidbe namiri potraživanja oštećenog koja su njima obezbjeđena nakon isteka roka iz st. 3, on može tražiti poravnanje do visine iznosa sredstava iz izvršenja koja je ostvarila država. Poravnanje nije dozvoljeno, ako

1. je to suprotno pravu na novčani iznos države prema st. 5 reč. 1 sa zaračunavanjem sredstava koja je država ostvarila od izvršenja ili
2. ako su od isteka roka iz st. 3 protekle tri godine.

(8) U slučajevima iz § 76a, st. 1 ili 3 Krivičnog zakona, st. 2 do 7 shodno se primjenjuju na postupak prema §§ 440 i 441, a u vezi sa § 442, st. 1.

§ 111k

Pokretna stvar koja je oduzeta prema § 94 ili osigurana na neki drugi način, ili oduzeta prema § 111c st. 1, koja više nije potrebna u svrhu krivičnog postupka treba se vratiti oštećenom kome je krivičnim djelom oduzeta, ako je oštećeni poznat i ako potraživanja trećih ne predstavljaju prepreku za to. Primjenjuje se § 111f st. 5. Tužilaštvo može tražiti sudsku odluku ako pravo oštećenog nije poznato.

§ 111l

(1) Imovina koja je oduzeta prema § 111c ili zaplijenjena (§ 111d) može se prodati prije pravomoćnosti presude ako podliježe kvarenju ili njena vrijednost može značajno opasti, ili ako bi njeno čuvanje bilo povezano sa nesrazmjernim troškovima ili teškoćama. U slučajevima iz § 111i st. 2 imovina koja je zaplijenjena (§ 111d) može se prodati nakon pravosnažnosti presude ako je to svrsishodno. Novac dobijen prodajom zamjenjuje imovinu.

(2) U pripremnom postupku i nakon pravomoćnosti presude, tužilaštvo daje naredbu za hitnu prodaju. Njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima) su ovlašteni da izdaju takve naredbe ako se stvar može pokvariti prije nego što se pribavi odluka tužilaštva.

(3) Nakon podizanja javne optužnice naredbu donosi sud koji postupa u glavnom predmetu u krivičnom postupku. Tužilaštvo je ovlašteno dati takav nalog ako se predmet može pokvariti prije nego što se dobije rješenje suda, st. 2 reč. 2 važe shodno.

(4) Osumnjičenog, vlasnika i druge osobe koje imaju prava nad predmetom, treba saslušati prije izdavanja naredbe. Navedene osobe treba obavijestiti o naredbi kao i o vremenu prodaje ako je to izvodljivo.

(5) Hitna prodaja se vrši prema odredbama o parničnom postupku o unovčavanju predmeta koje je sud zaplijenio. U slučajevima iz st. 2 i 3, reč. 2, na mjesto suda za izvršenje (§ 764 Zakona o parničnom postupku) može stupiti tužilaštvo, a u slučajevima iz st. 3, reč. 1 sud koji rješava po glavnom predmetu. Unovčavanje koje je dozvoljeno saglasno § 825 Zakona o parničnom postupku može se narediti po službenoj dužnosti ili na zahtjev osoba navedenih u st. 4, a u slučaju iz st. 3 reč. 1 i na zahtjev tužilaštva, istovremeno sa hitnom prodajom ili nakon iste. Ako je svrsishodno, hitna prodaja se može izvršiti i na drugi način od strane osobe koja nije sudski izvršitelj.

(6) Osoba na koju se mjera odnosi može tražiti sudsko rješenje protiv naredbe tužilaštva ili njegovih istražitelja od prema § 162 nadležnog suda. §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i 473a shodno se primjenjuju. Sud, a u hitnim slučajevima i predsjednik suda, može narediti da se prodaja ne izvrši.

§ 111m

(1) Oduzimanje štampanog materijala ili drugih spisa ili predmeta u smislu § 74d Krivičnog zakona, ne smije se narediti prema § 111b st. 1, ako štetne posljedice oduzimanja, posebno ugrožavanje javnog interesa njihove brze distribucije nije srazmjerno značaju predmeta.

(2) Odvojivi dijelovi spisa koji nemaju kažnjiv sadržaj ne mogu se oduzeti. Oduzimanje se može dalje ograničiti u naredbi.

(3) U naredbi za oduzimanje treba navesti dijelove spisa koji su dali povod za oduzimanje.

(4) Oduzimanje se može spriječiti na način da će osoba na koju se mjera odnosi iz umnožavanja ili distribucije isključiti onaj dio spisa koji daje povod za oduzimanje.

§ 111n

(1) Oduzimanje periodičnog štampanog materijala ili drugog istovjetnog predmeta u smislu § 74d Krivičnog zakona može narediti samo sudija. Oduzimanje drugog štampanog materijala ili drugog predmeta u smislu § 74d Krivičnog zakona kada postoji opasnost od odlaganja može narediti i tužilaštvo. Naredba tužilaštva prestaje važiti ako istu u roku od tri radna dana ne potvrdi sudija.

(2) Oduzimanje se obustavlja ako se u roku od dva mjeseca ne podigne javna optužnica ili se naredi samostalna konfiskacija. Ako vremenski rok iz reč. 1 nije dovoljan zbog posebnog obima istrage, na zahtjev tužilaštva sud može produžiti rok za dva mjeseca. Zahtjev se može ponoviti još jedanput.

(3) Ako se ne podigne javna optužnica niti se traži samostalna konfiskacija, oduzimanje treba obustaviti ako tužilaštvo to traži.

§ 111o

(1) Ako postoje razlozi za pretpostavku da su ispunjeni uslovi za izricanje imovinske kazne, na osnovu iste se može narediti pljenidba.

(2) § 917, § 928, § 930 do § 932, § 934 st. 1 Zakona o parničnom postupku važe shodno. U naredbi za pljenidbu navodi se novčani iznos čijim deponovanjem se sprečava pljenidba i ovlašćuje dužnik da podnese zahtjev za poništenje izvršene pljenidbe. Visina iznosa utvrđuje se u zavisnosti od okolnosti pojedinačnog slučaja, odnosno prema visini imovinske kazne. Taj iznos se može utvrditi procjenom. Zahtjev za neizvršenje pljenidbe treba sadržavati činjenice koje su potrebne za utvrđivanje novčanog iznosa.

(3) Za izdavanje naredbe o pljenidbi zbog imovinske kazne ovlašten je samo sudija, a u slučaju opasnosti od odlaganja i tužilaštvo. Ako je naredbu izdalo tužilaštvo, u roku od jedne sedmice treba zatražiti potvrdu iste od strane suda. Osumnjičeni može u svako doba tražiti sudsko rješenje.

(4) Ako se zbog imovinske kazne mora izvršiti pljenidba pokretnih stvari, shodno važi § 111f st. 1.

(5) U ostalim slučajevima primjenjuju se § 111b st. 3, § 111e st. 3 i 4, § 111f st. 2 i 3 reč. 2 i 3 kao i §§ 111g i 111h.

§ 111p

(1) Pod uslovima navedenim u § 111o st. 1, imovina osumnjičenog se može oduzeti ako postoje izgledi da zbog naredbe za pljenidbu prema § 111o nije sigurno izvršenje očekivane imovinske kazne u odnosu na vrstu i obim imovine ili iz drugih razloga.

(2) Oduzimanje treba da se ograniči na pojedinačne dijelove imovine ako su okolnosti odnosno vjerovatna visina imovinske kazne dovoljni da se osigura izvršenje.

(3) Sa naredbom za oduzimanje imovine, osumnjičeni gubi pravo da upravlja oduzetom imovinom i da njome raspolaze *inter vivos*. U naredbi se navodi vrijeme oduzimanja.

(4) § 111b st. 3, § 111o st. 3, § 291, § 292 st. 2, § 293 važe shodno.

(5) Upravitelj imovine obavještava tužilaštvo i sud o svim saznanjima koje je stekao u toku upravljanja imovinom koja bi mogla služiti svrsi oduzimanja.

Odjeljak IX
Lišenje slobode i zadržavanje

§ 112

(1) Pritvor se osumnjičenom može odrediti ako postoji osnovana sumnja da je učinio krivično djelo i ako postoji razlog za pritvor. Pritvor se ne smije odrediti, ako isti nije srazmjernan značaju predmeta i očekivanoj kazni ili sigurnosnoj mjeri.

(2) Razlog za pritvor postoji ako na osnovu određenih činjenica

1. se utvrdi da je osumnjičeni pobjegao ili se krije,
2. se ocjenom okolnosti u konkretnom slučaju utvrdi da postoji opasnost da će osumnjičeni izbjeći krivični postupak (opasnost od bjekstva), ili
3. ponašanje osumnjičenog opravdava sumnju da će isti
  - a) uništiti, izmijeniti, skloniti, sakriti, ili krivotvoriti dokaze ili
  - b) na nedozvoljen način uticati na druge osumnjičene, svjedoke ili vještake ili
  - c) podstrekavati druge da to učine,

i ako zbog toga prijeti opasnost otežanog utvrđivanja istine (opasnost od uništavanja tragova djela).

(3) Pritvor se osumnjičenom može odrediti čak i kada ne postoji razlog za pritvor prema st. 2, ali postoji osnovana sumnja da je učinio krivično djelo prema § 6 st. 1 tač. 1 Međunarodnog krivičnog zakona ili § 129a st. 1 ili st. 2, u vezi sa § 129b, st. 1 ili saglasno § 211, § 212, § 226, § 306b ili § 306c Krivičnog zakona, ili ako je krivičnim djelom ugroženo tijelo ili život druge osobe saglasno § 308 st. 1 do 3 Krivičnog zakona.

§ 112a

(1) Razlog za pritvor postoji i kad postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni

1. učinio krivično djelo prema §§ 174, § 174a, 176 do 179 ili prema § 238 st. 2 i 3 Krivičnog zakona ili
2. učinio ili nastavlja činiti krivično djelo koje ozbiljno ugrožava pravni poredak prema § 89a (prema izmjeni ZKP SR Njemačke), § 125a, ili § 224 do § 227, prema §§ 243, 244, 249 do 255, 260, prema § 263, prema §§ 306 do 306c ili § 316a Krivičnog zakona ili prema § 29 st. 1 tač. 1, 4, 10 ili st. 3, § 29a st. 1 i § 30 st. 1, § 30a st. 1 Zakona o opojnim drogama,

a određene činjenice opravdavaju sumnju da će prije donošenja pravomoćne presude ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo, ako je pritvor potreban za sprečavanje neposredne opasnosti, a za djela iz tač. 2 se može izreći kazna zatvora od najmanje jedne godine. U procjenu hitne sumnje da bi osoba mogla ponovo izvršiti krivično djelo u smislu reč. 1 st. 2, uključuju se i ona djela koja su predmet drugih postupaka, ili su bila predmet postupaka okončanih pravosnažnom presudom.

(2) St. 1 se ne primjenjuje ako su ispunjeni uslovi za izdavanje rješenja o pritvoru saglasno § 112 i kada nisu ispunjeni uslovi za ukidanje rješenja o pritvoru prema § 116 st. 1, 2.

§ 113

(1) Ako je za djelo predviđena samo kazna zatvora do šest mjeseci ili novčana kazna do 180 dnevnih iznosa, ne može se narediti pritvor zbog opasnosti uništavanja tragova djela.

(2) U ovim slučajevima se može odrediti pritvor zbog opasnosti bjekstva, samo ako je osumnjičeni:

1. već jednom izbjegao ili pokušao izbjeći postupak,
2. nema stalno prebivalište ili boravište na području važenja ovog zakona, ili
3. ne može dokazati svoj identitet.

§ 114

(1) Pritvor se određuje pismenim rješenjem sudije.

(2) U rješenju o pritvoru navodi se:

1. ime osumnjičenog,
2. krivično djelo za koje se sumnja, vrijeme i mjesto izvršenja, zakonska obilježja krivičnog djela i ostale krivične odredbe koje se primjenjuju,
3. razlog za pritvor, kao i
4. činjenice koje ukazuju na visok stepen sumnje da je učinio krivično djelo i na razlog za pritvor, ukoliko time nije ugrožena državna bezbjednost.

(3) Ako je primjenjiv § 112 st. 1 reč. 2 ili ako se osumnjičeni poziva na tu odredbu, u rješenju se moraju navesti razlozi zbog kojih ta odredba nije primijenjena.

§ 114a

Osumnjičenom se prilikom privođenja predaje primjerak naredbe. Ukoliko ne poznaje njemački jezik dovoljno, dobit će prevod na njemu razumljivom jeziku. Ukoliko je predaja i prevod primjerka naredbe nemoguća, on se odmah, na njemu razumljivom jeziku, treba obavijestiti o razlozima hapšenja i optužbama koje su podignute protiv njega. U tom slučaju, prevod i okvirni prevod se moraju odmah nadoknaditi.

§ 114b

(1) Optuženi koji je lišen slobode odmah se pismeno obavještava, na njemu razumljivom jeziku, o njegovim pravima. Ukoliko pismeno obavještenje očigledno nije dovoljno, uslijedit će usmeno obavještenje. Isto se postupa kada pismeno obavještenje nije moguće, s tim što se ono može naknadno obaviti, ukoliko je moguće. Optuženi pismeno potvrđuje da je obaviješten, a ukoliko se odupire to se treba konstatovati.

(2) U obavještenju iz st. 1 optuženi se upoznaje sa pravom da:

1. se odmah, a najkasnije dan nakon privođenja, ima dovesti pred sud gdje će se saslušati i odlučiti o njegovom daljnjem zadržavanju,
2. ima pravo da se izjasni o optužbama protiv njega ili da ništa ne odgovara,
3. zatraži iznošenje dokaza u svoju korist,
4. u svakom trenutku, pa i prije saslušanja, bude ispitan od strane izabranog advokata,
5. ima pravo zahtijevati pregled od strane ljekara prema njegovom izboru i da
6. obavijesti člana porodice ili drugu osobu od povjerenja, ukoliko svrha istrage time ne bi bila ugrožena.

Optuženom koji u dovoljnoj mjeri ne govori njemački jezik treba se skrenuti pažnja da u toku cijelog postupka ima pravo koristiti usluge prevodioca. Strani državljanin se upoznaje sa pravom da može tražiti podršku konzulata zemlje porijekla i da može dostaviti poruku.

§ 114c

(1) Osumnjičenom lišenom slobode se ima omogućiti da obavijesti člana porodice ili drugu blisku osobu ukoliko se time ne bi ugrozila svrha istrage.

(2) Ukoliko se protiv osumnjičenog, nakon saslušanja pred sudom, izvrši mjera lišavanja slobode, sud odmah naređuje da se obavijeste članovi porodice ili druge bliske osobe osumnjičenog.

§ 114d

(1) Sud ustanovi nadležnoj za izvršenje zatvora dostavlja uputu i primjerak naredbe o lišavanju slobode. Pored toga, obavještava o:

1. postupajućem tužilaštvu i prema § 126 nadležnom sudu,
2. imenu osoba, koje su prema § 114c, obaviještene,
3. odlukama i drugim mjerama donijetim prema § 119 st. 1 i 2.,
4. drugim odlukama u postupku ukoliko su potrebne radi izvršenja mjere lišavanja slobode,
5. datumima održavanja glavnih pretresa, radi obavljanja neophodnih radnji,
6. datumu pravosnažnosti sudske odluke kao i
7. drugim podacima o optuženom, koji su potrebni za obavljanje poslova u ustanovi, posebno one o njegovoj ličnosti i druge relevantne krivične postupke.

Reč. 1 i 2 shodno se primjenjuju i kod izmjene činjenica koje su dostavljene. Obavještavanje će izostati ukoliko su takvi podaci poznati ustanovi drugim putem.

(2) Tužilaštvo podržava sud kod ispunjenja zadatka iz st. 1 i dostavlja ustanovi službenim putem podatke iz st. 1 reč. 2 tač. 7, kao i vlastite odluke i mjere prema § 119 st. 1 i 2. Pored toga, tužilaštvo ustanovi dostavlja primjerak optužnice, a nadležni sud, prema § 126 st 1, obavještava o podizanju optužnice.

§ 114e

Zatvorska ustanova prenosi sudu i tužilaštvu sva saznanja prilikom izdržavanja pritvora, ukoliko bi to prema mišljenju ustanove moglo biti od značaja za njih i ako takva saznanja već na drugi način nisu postala poznata. Ostala ovlaštenja ustanove, da se i tužilaštvu dostavljaju saznanja, ostaju netaknuta.

§ 115

(1) Ako je osumnjičeni lišen slobode na osnovu rješenja o pritvoru, isti se što prije mora izvesti pred sud.

(2) Sud je dužan da osumnjičenog odmah po privođenju, a najkasnije narednog dana, sasluša u vezi sa predmetom koji mu se stavlja na teret.

(3) U toku saslušanja, osumnjičenog treba poučiti o okolnostima koje ga terete i o njegovom pravu da se izjasni ili ne izjasni u vezi sa predmetom koji mu se stavlja na teret. Istom se mora omogućiti da ukloni razloge za sumnju i pritvor i da navede činjenice koje idu u njegovu korist.

(4) Ako se pritvor nastavi, osumnjičenog treba poučiti o njegovom pravu na prigovor i druge pravne lijekove (§ 117 st. 1, 2, § 118 st. 1, 2, § 119 st. 5, § 119a st. 1). § 304 st. 4 i 5 ostaju na snazi.

§ 115a

(1) Ako se osumnjičeni ne može izvesti pred nadležni sud najkasnije dan nakon lišenja slobode, isti se bez odlaganja, najkasnije jedan dan nakon lišenja slobode, treba izvesti pred najbliži opštinski sud.

(2) Sud je dužan da osumnjičenog sasluša odmah po dovođenju, a najkasnije narednog dana. Kod saslušanja se primjenjuje § 115 st. 3, ako je to moguće. Ako se prilikom saslušanja ustanovi da je naredba za privođenje povučena, ili je njeno povlačenje zatraženo od tužilaštva (§ 120 st. 3) ili da osoba koja je lišena slobode nije osoba koja je navedena u rješenju o pritvoru, privedenu osobu treba pustiti na slobodu. Ako privedeni ne uloži prigovor na rješenje o pritvoru ili njegovo izvršenje, koji očigledno nije neosnovan, ili ako kod suda postoji sumnja u vezi sa produženjem pritvora, o tome treba odmah obavijestiti nadležni sud i tužilaštvo na način koji je najbrži u datim okolnostima. Nadležni sud odmah provjerava da li je naredbu o privođenju potrebno povući ili propustiti njeno izvršenje.

(3) Ako se osumnjičeni ne pusti na slobodu, isti se na lični zahtjev treba izvesti pred nadležni sud radi saslušanja prema § 115. Osumnjičeni se treba obavijestiti i poučiti o tom pravu prema § 115 st. 4.

§ 116

(1) Sudija će ukinuti rješenje o pritvoru ako je ono izdato samo zbog opasnosti od bjekstva, ako se blažim mjerama može u dovoljnoj mjeri obrazložiti da se istima može postići svrha pritvora. U obzir dolaze:

1. naredba da se osumnjičeni u određenim rokovima javlja sudiji, organu za krivično gonjenje ili službi koju odredi sudija,
2. naredba da osumnjičeni bez dozvole sudije ili organa za krivično gonjenje ne smije napustiti prebivalište ili boravište ili neku određenu oblast,
3. naredba da osumnjičeni smije napustiti stan samo pod nadzorom određene osobe,
4. polaganje odgovarajućeg jamstva od strane osumnjičenog ili neke druge osobe.

(2) Sudija može ukinuti rješenje o pritvoru čiji je razlog opasnost uništavanja dokaza o djelu, ako se blažim mjerama može u dovoljnoj mjeri obrazložiti da će iste znatno smanjiti opasnost od uništavanja dokaza o djelu. U obzir dolazi mjera kojom se osumnjičenom zabranjuje uspostavljanje kontakta sa drugim osumnjičenim, svjedocima ili vještacima.

(3) Sudija može ukinuti rješenje o pritvoru doneseno u skladu sa § 112a ako se opravdano može očekivati da će osumnjičeni izvršiti određene naredbe i da će se na taj način postići cilj lišavanja slobode.

(4) Sudija naređuje izvršavanje rješenja o pritvoru u slučajevima iz st. 1 do 3, ako

1. osumnjičeni grubo prekrši izrečene dužnosti i ograničenja,
2. se osumnjičeni sprema za bjekstvo, bez opravdanog razloga se ne odazove uredno dostavljenom pozivu ili na neki drugi način pokaže da ne opravdava ukazano mu povjerenje, ili
3. novonastale okolnosti nalažu njegov pritvor.

§ 116a

(1) Jamstvo se daje polaganjem gotovog novca, vrijednosnih papira, založnog prava ili garancije odgovarajućih osoba. Odredbe koje odstupaju od gore navedenog, a koje su predviđene pravnim aktima izvedenim iz Zakona o platnom prometu sa sudovima i pravosudnim organima ostaju da važe.

(2) Visinu i vrstu jamstva određuje sudija po svojoj procjeni.

(3) Osumnjičeni koji traži ukidanje rješenja o pritvoru na osnovu jamstva, a ne živi na području važenja ovog zakona, dužan je ovlastiti osobu koja živi na području nadležnog suda za prijem dostava.

§ 116b

Izvršenje pritvora ima prednost nad izvršenjem izručenja, privremenom lišavanju slobode radi izručenja, protjerivanja i zabrane ulaska. Izvršenje drugih mjera lišavanja slobode ima prednost nad pritvorom, osim u slučaju da sud donese drugačiju odluku u svrhe istrage.

§ 117

(1) Sve dok se nalazi u pritvoru, osumnjičeni može u svako doba tražiti od suda da ispita da li rješenje o pritvoru treba da se ukine ili da se obustavi njegovo izvršenje prema § 116 (ispitivanje pritvora).

(2) Pravo na drugi prigovor, osim zahtjeva za ispitivanje pritvora, ne postoji. Protiv rješenja koje se donosi na takav zahtjev dopušten je prigovor.

(3) Sudija može narediti pojedinačne istražne radnje koje su od značaja za odluku o produženju pritvora, a nakon okončanja istražnih radnji može pristupiti novom ispitivanju osnovanosti pritvora.

(4) i (5) (Stavljeni van snage).

§ 118

(1) Pri ispitivanju pritvora odluka se donosi na zahtjev osumnjičenog ili po ocjeni suda po službenoj dužnosti nakon održane usmene rasprave.

(2) Ako je protiv rješenja o pritvoru podnesen prigovor, o istom se može odlučivati i u postupku na zahtjev osumnjičenog ili po službenoj dužnosti nakon održane usmene rasprave.

(3) Ako se pritvor produži nakon održanog ročišta, osumnjičeni ima pravo na ponovnu usmenu raspravu samo ako je pritvor trajao najmanje tri mjeseca, a ako je od posljednje usmene rasprave prošlo najmanje dva mjeseca.

(4) Pravo na usmenu raspravu ne postoji dok traje glavni pretres ili ako je donesena presuda kojom je izrečena kazna zatvora, mjera popravljivanja ili mjera bezbjednosti kojom se oduzima sloboda.

(5) Ročište se treba održati odmah, a bez saglasnosti osumnjičenog ne može se zakazati kasnije od dvije sedmice nakon prijema zahtjeva.

§ 118a

(1) O mjestu i vremenu održavanja usmene rasprave moraju se obavijestiti tužilaštvo, kao i osumnjičeni i njegov branitelj.

(2) Osumnjičeni se dovodi na usmenu raspravu, osim u slučaju ako se odriče prisustva na ročištu ili ako za njegovo privođenje na usmene rasprave postoje prepreke zbog velike udaljenosti ili bolesti ili druge nepremostive prepreke. Ako se osumnjičeni ne dovede na usmenu raspravu, njegove interese na zasjedanju zastupa branitelj. U tom slučaju, ako osumnjičeni još uvijek nema branitelja, za usmenu raspravu mu treba odrediti branitelja. § 142, § 143 i § 145 shodno se primjenjuju.

(3) Na usmenoj raspravi se saslušavaju svi prisutni učesnici. Sud utvrđuje način i obim izvođenja dokaza. Na usmenoj raspravi se vodi zapisnik; § 271 do § 273 primjenjuju se shodno.

(4) Odluka se objavljuje na kraju usmene rasprave. Ako to nije moguće, odluka se donosi najkasnije u roku od jedne sedmice.

§ 118b

Na zahtjev za ispitivanje pritvora (§ 117 st. 1) shodno se primjenjuju §§ 297 do 300 i 302 st. 2.

§ 119

(1) Ukoliko je potrebno za sprečavanje bjekstva, skrivanja dokaza ili ponavljanja krivičnog djela (§§ 112 i 112a), osumnjičenom lišenom slobode mogu se uvesti ograničenja. Posebno može biti određeno da:

1. je za prijem posjete i korištenje telekomunikacija potrebna dozvola,
2. se posjete, telekomunikacije kao i pisani saobraćaj i paketi nadziru,
3. je za predaju predmeta prilikom posjeta potrebna dozvola,
4. se osumnjičeni odvoji od pojedinih ili svih lica lišenih slobode,
5. se zajednički boravak ili smještaj sa ostalim licima lišenim slobode ograničava ili isključuje.

Naredbu donosi sud. Ukoliko se njegova odluka ne može blagovremeno pribaviti, tužilaštvo ili ustanova mogu donijeti privremenu odluku. Odluka se mora podnijeti sudu u roku od tri dana na odobrenje, osim ukoliko se u međuvremenu završila. Osumnjičeni se upoznaje sa odlukom. Odluka prema reč. 2. tač. 2 uključuje ovlaštenje prekida posjete, korištenja telekomunikacije, prijema pisama i paketa.

(2) Izvršenje naredbe je stvar nadležne službe. Sud može izvršenje naredbe prenijeti na tužilaštvo sa pravom povratka tog ovlaštenja, a koje može koristiti svoje istražitelje u ustanovi prilikom izvršenja naredbe. Protiv ove odluke nije dopuštena žalba.

(3) Ako je praćenje komunikacije prema st. 1 reč. 2 tač. 2 naređeno, s tom činjenicom se moraju upoznati druge osobe koje komuniciraju sa osumnjičenim. Obavještenje može izdati i sam osumnjičeni. Osumnjičeni se mora blagovremeno prije komunikacije upoznati sa obavezom obavještavanja.

(4) §§ 148 i 148a ostaju na snazi. Shodno se primjenjuju na komunikaciju osumnjičenog sa:

1. osobom nadležnom za nadzor izdržavanja uslovne kazne,
2. službom za nadzor,
3. nadležnim sudskim osobljem,
4. predstavništvima građana na saveznom i pokrajinskom nivou,
5. Saveznom vrhovnom sudu i nadležnom pokrajinskom ustavnom sudu,
6. nadležnom pokrajinskom ombudsmenu za ljudska prava,
7. saveznom službeniku nadležnom za zaštitu podataka i slobode informisanja, pokrajinskim službama za nadzor primjene propisa o zaštiti podataka i nadzornim službama prema § 38 Saveznog zakona o zaštiti podataka,
8. Evropskom parlamentu,
9. Evropskom sudu za ljudska prava,

10. Evropskom sudu pravde,
11. evropskom službeniku za pitanja zaštite podataka,
12. evropskom ombudsmenu za ljudska prava,
13. Evropskom odboru za sprečavanje mučenja i nehumanih ili ponižavajućih postupaka ili kazni,
14. Evropskoj komisiji protiv rasizma i netolerancije,
15. Odboru za ljudska prava Ujedinjenih naroda,
16. odborima Ujedinjenih naroda za otklanjanje rasne diskriminacije i diskriminacije žena,
17. Odboru Ujedinjenih naroda za borbu protiv mučenja, odgovarajućem pododboru za sprečavanje mučenja i nacionalnim preventivnim mehanizmima,
18. U § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1 i 4 navedene osobe na navedeni sadržaj,
19. sve dok sud nije drugačije odredio
  - a) upravama ustanova za izvršenje kazne zatvora i
  - b) konzularnom predstavništvu države porijekla.

O mjerama, koje su potrebne da bi se stvorili uslovi iz reč. 1 i 2, odlučuje služba nadležna prema st. 2.

(5) Protiv odluka i drugih mjera koje su proizašle iz ovih propisa može se zatražiti sudsko odlučivanje, ukoliko pravni lijek ili prigovor nije predviđen. Sud može, međutim, donijeti privremenu odluku.

(6) St. 1 do 5 također važe i kada se protiv osumnjičenog, kojem je određen pritvor, izvršava neka druga mjera lišavanja slobode (§ 116b). Nadležnost suda se određuje prema § 126.

§ 119a

(1) Protiv službene odluke ili mjere za vrijeme pritvora moguće je zahtijevati sudsko odlučivanje. Sudsko odlučivanje također se može zatražiti ukoliko o zahtjevu upućenom ustanovi gdje se izdržava pritvor nije odlučeno u roku od tri sedmice.

(2) Zahtjev za sudskim odlučivanjem ne odlaže izvršenje. Sud ipak može izreći privremene mjere.

(3) Protiv odluke suda prigovor može podnijeti nadležna služba ustanove.

§ 120

(1) Rješenje o pritvoru se ukida čim prestanu postojati uslovi za pritvor ili ako se zaključi da produženje pritvora nije srazmjerno značenju predmeta odnosno sigurnosne mjere. Rješenje treba ukinuti ako se osumnjičenom izrekne oslobađajuća presuda ili se odbije otvaranje glavnog pretresa ili se u potpunosti obustavi postupak.

(2) Puštanje osumnjičenog na slobodu ne smije se odgoditi zbog podnošenja pravnog lijeka.

(3) Rješenje o pritvoru treba ukinuti i ako tužilaštvo to traži prije podizanja optužnice. Uz isti zahtjev, tužilaštvo može narediti da se osumnjičeni pusti na slobodu.

§ 121

(1) Pritvor zbog istog krivičnog djela može do donošenja presude kojom se izriče kazna zatvora ili sigurnosna mjera, trajati duže od šest mjeseci samo ako se zbog posebne složenosti ili posebnog obima istrage ili nekog drugog važnog razloga ne može donijeti presuda, čime se opravdava produženje pritvora.

(2) U slučajevima predviđenim u st. 1, rješenje o pritvoru se ukida nakon isteka šest mjeseci, ako izvršenje rješenja o pritvoru ne bude odloženo prema § 116 ili ako viši pokrajinski sud nije naredio produženje pritvora.

(3) Ako se spisi višem pokrajinskom sudu podnesu prije isteka roka iz st. 2, računanje roka miruje sve do donošenja odluke. Ako glavni pretres počne prije isteka ovog roka, računanje roka također miruje do objavljivanja presude. Ako se odloži glavni pretres, a spisi se odmah dostave višem pokrajinskom sudu, računanje roka će također mirovati dok taj sud ne donese odluku.

(4) Za predmete za koje je nadležno jedno od krivičnih vijeća prema § 74a Zakona o sudovima, odluku će donijeti viši pokrajinski sud koji je nadležan saglasno § 120 Zakona o sudovima. O predmetima za koje je nadležan viši pokrajinski sud prema § 120 Zakona o sudovima, umjesto njega odlučuje Savezni vrhovni sud.

§ 122

(1) U slučajevima iz § 121, nadležni sud preko tužilaštva dostavlja spise višem pokrajinskom sudu na odlučivanje, ako je to potrebno zbog produženja pritvora ili ako to zahtijeva tužilaštvo.

(2) Prije donošenja odluke treba saslušati osumnjičenog i njegovog branitelja. Viši pokrajinski sud može rješavati o produženju pritvora nakon održavanja ročišta; u tom slučaju shodno se primjenjuje § 118a.

(3) Ako viši pokrajinski sud naredi produženje pritvora, shodno se primjenjuju § 114 st. 2 tač. 4. Za dalje ispitivanje pritvora (§ 117 st. 1) nadležan je viši pokrajinski sud do donošenja presude kojom se izriče kazna zatvora ili sigurnosna mjera koja se izvršava u ustanovi. Viši pokrajinski sud može prenijeti ispitivanje pritvora, u rokovima od po tri mjeseca, sudu koji je nadležan prema općim odredbama. U slučajevima iz § 118 st. 1 viši pokrajinski sud odlučuje o zahtjevu za ročište po svojoj slobodnoj ocjeni.

(4) Ispitivanje uslova prema § 121 st. 1 u toku daljeg postupka ostaje u nadležnosti višeg pokrajinskog suda. Ispitivanje se mora ponavljati najkasnije svaka tri mjeseca.

(5) Viši pokrajinski sud može obustaviti izvršenje rješenja o pritvoru prema § 116.

(6) Ako se za isti predmet u pritvoru nalazi više osoba, viši pokrajinski sud može odlučiti o

produženju pritvora i onim osumnjičenim za koje prema § 121 i gore navedenim odredbama još nije nadležan.

(7) Ako je za donošenje odluke nadležan Savezni vrhovni sud, isti stupa na mjesto višeg pokrajinskog suda.

§ 122a

U slučajevima iz § 121 st. 1 izvršenje pritvora ne može trajati duže od jedne godine, ako se zasniva na razlogu za pritvor prema § 112a.

§ 123

(1) Mjera kojom se odlaže izvršenje pritvora (§ 116), ukida se:

1. ako se ukine rješenje o pritvoru,
2. ako pritvor ili izrečena kazna zatvora ili sigurnosna mjera koja se izvršava u ustanovi budu izdržani.

(2) Pod istim uslovima se oslobađa jamstvo koje još nije propalo.

(3) Osoba koja je dala jamstvo za osumnjičenog može postići oslobađanje jamstva ako u roku koji će odrediti sud izdejtstvuje pojavljivanje osumnjičenog ili blagovremeno saopšti činjenice koje će potvrditi sumnju da osumnjičeni ima namjeru da pobjegne, tako da se osumnjičeni može uhapsiti.

§ 124

(1) Jamstvo koje još nije oslobođeno usmjerava se u državni budžet, ako osumnjičeni izbjegne istragu ili ne pristupi izdržavanju izrečene kazne zatvora ili sigurnosnoj mjeri koja se izvršava u ustanovi.

(2) Prije donošenja odluke, od osumnjičenog i osobe koja je dala jamstvo za osumnjičenog uzima se izjava. Ove osobe imaju pravo na neposredan prigovor. Prije donošenja odluke o prigovoru, tim osobama i tužilaštvu treba omogućiti da usmeno obrazlože svoje zahtjeve i da se izjasne o provedenim istražnim radnjama.

(3) Odluka o propasti jamstva ima prema osobi koja je dala jamstvo za osumnjičenog dejstvo pravomoćne konačne i izvršne presude parničnog sudije, a po isteku roka za prigovor ima dejstvo pravomoćne konačne presude u parničnom postupku.

§ 125

(1) Prije podizanja optužnice, rješenje o pritvoru po službenoj dužnosti donosi sudija opštinskog suda koji je mjesno nadležan ili na čijem području osumnjičeni boravi, i to na prijedlog tužilaštva, ili ako tužitelj nije dostupan, ili ako prijeti opasnost od odlaganja.

(2) Nakon podizanja optužnice, rješenje o pritvoru donosi sud koji rješava o predmetu, a ako je podnesen zahtjev za reviziju, sud čija se presuda osporava. U hitnim slučajevima rješenje o pritvoru može donijeti i predsjednik vijeća.

§ 126

(1) Prije podizanja optužnice, za dalje sudske odluke i mjere koje se odnose na pritvor ili ukidanje pritvora (§ 116), ukidanje kazne zatvora (§ 116), njeno izvršavanje (§ 116b) kao i odlučivanje po zahtjevima iz § 119a, nadležan je onaj sudija koji je donio rješenje o pritvoru. Ako je rješenje o pritvoru donio drugostepeni sud, nadležan je onaj sud koji je donio prvobitnu odluku. Ako se pripremni postupak vodi ili pritvor izvršava na nekom drugom mjestu, sud može na prijedlog tužilaštva prenijeti nadležnost na mjesno nadležni sud. Ako je to mjesto podijeljeno na više sudskih područja, vlada pokrajine će zakonskim aktom odrediti nadležni sud. Vlada pokrajine može prenijeti ovu nadležnost pokrajinskom ministarstvu pravde.

(2) Nakon podizanja optužnice nadležan je sud koji rješava o predmetu. Za vrijeme trajanja revizionog postupka, nadležan je sud koji odlučuje o toj stvari. Pojedinačne mjere, pogotovo one prema § 119, naređuje predsjednik vijeća. U hitnim slučajevima, predsjednik može ukinuti rješenje o pritvoru ili obustaviti njegovo izvršenje (§ 116) ako se s tim složi tužilaštvo; u suprotnom treba odmah pribaviti rješenje suda.

(3) Apelacioni sud može ukinuti rješenje o pritvoru ako ukine i osporenu presudu, a iz te odluke nedvosmisleno proizlazi da su ispunjeni uslovi iz § 120 st. 1.

(4) §§ 121 i 121 ostaju da važe.

§ 126a

(1) Ako postoje osnovani razlozi za pretpostavku da je neka osoba u stanju neuračunljivosti ili smanjenje uračunljivosti (§ 20 i § 21) počinila protuzakonito djelo i da će se narediti smještaj te osobe u psihijatrijsku ustanovu ili ustanovu za liječenje od ovisnosti, sud može rješenjem narediti privremeni smještaj u takvu ustanovu, ako je to potrebno zbog javne sigurnosti.

(2) Na privremeni smještaj shodno se primjenjuju § 114 do § 115a, § 116 st. 3 i 4, §§ 117 do 119a, 123, 125 i 126. § 121 i § 122 shodno se primjenjuju pod uslovom da je viši pokrajinski sud ispitao da li su još uvijek ispunjeni uslovi za privremeni smještaj.

(3) Naredba za smještaj se ukida kada više ne postoje uslovi za privremeni smještaj ili kada se sudskom presudom ne naređuje smještaj u psihijatrijsku ustanovu ili ustanovu za liječenje od ovisnosti. Puštanje na slobodu ne smije se dogoditi zbog podnošenja pravnog lijeka. § 120 st. 3 primjenjuje se shodno.

(4) Ako osoba koja je smještena u ustanovu ima zakonskog zastupnika ili punomoćnika u smislu § 1906 st. 5 Građanskog zakonika, istom treba saopštiti takve odluke prema st. 1 do 3.

§ 127

(1) Osobu zatečenu na učinjenju krivičnog djela ili osobu za kojom se traga, a za koju se sumnja da će pobjeći ili se njen identitet ne može odmah utvrditi, svako može da zadrži čak

i bez sudskog naloga. Utvrđivanje identiteta osoba od strane tužilaštva ili od strane službenih osoba policije vrši se u skladu sa § 163b st. 1.

(2) U slučaju opasnosti od odgode, tužilaštvo i službene osobe policije su ovlaštene za zadržavanje ako su ispunjeni uslovi za rješenje o pritvoru ili rješenje za smještaj u ustanovu.

(3) Ako se neko krivično djelo može goniti samo na osnovu prijedloga, dopušteno je zadržavanje čak i kad prijedlog još nije podnesen. Isto važi i ako se krivično djelo može goniti uz ovlaštenje ili prijedlog za gonjenje.

(4) Za lišavanje slobode od strane tužilaštva ili policijskih organa shodno se primjenjuju §§ 114a do 114c.

§ 127a

(1) Ako osumnjičeni nema stalno prebivalište ili boravište na području važenja ovog zakona, a jedini razlog za donošenje rješenja o pritvoru je opasnost od bjekstva, sud može da ne naredi ili da ne produži zadržavanje, ako:

1. se ne očekuje da će za djelo biti izrečena kazna zatvora ili sigurnosna mjera uz lišavanje slobode,
2. je osumnjičeni položio odgovarajuće jamstvo za očekivanu novčanu kaznu i troškove postupka.

(2) § 116a st. 1 i 3 primjenjuju se shodno.

§ 127b

(1) Tužilaštvo i službene osobe policije ovlašteni su da zadrže osobu zatečenu u izvršenju krivičnog djela ili osobu za kojom se traga, ako:

1. postoji vjerovatnoća da će biti donesena odluka u hitnom postupku i
2. na osnovu određenih činjenica postoji bojazan da se zadržana osoba neće pojaviti na glavnom pretresu.

§§ 114a do 114c shodno se primjenjuju.

(2) Rješenje o pritvoru osobe (§ 128 st. 2 reč. 2) za koju se opravdano sumnja da je učinila krivično djelo, koje se izdaje na osnovu razloga navedenih u st. 1, smije se izdati samo ako se očekuje da će se glavni pretres održati u roku od jedne sedmice nakon zadržavanja. Rješenje o pritvoru može trajati najduže jednu sedmicu od dana lišavanja slobode.

(3) O izdavanju rješenja o pritvoru rješava sudija koji je odgovoran za provođenje hitnog postupka.

§ 128

(1) Pritvorenika treba odmah, a najkasnije jedan dan nakon lišavanja slobode, izvesti pred sudiju opštinskog suda u čijoj mjesnoj nadležnosti je lišen slobode, osim ako nije već pušten na slobodu. Sudija saslušava privedenog prema § 115 st. 3.

(2) Ako sudija smatra da lišavanje slobode nije opravdano ili da više ne postoje uslovi zbog kojih je izvršeno lišavanje slobode, naredit će puštanje uhapšenog na slobodu. U suprotnom će na prijedlog tužilaštva, a u slučaju da tužitelj nije dostupan, po službenoj dužnosti izdati rješenje o pritvoru ili rješenje za smještaj u ustanovu. § 115 st. 4 važi shodno.

§ 129

Ako je protiv uhapšenog već podignuta optužnica, ta osoba će se odmah, ili po naredbi sudije pred kojeg je najprije izvedena, izvesti pred nadležni sud; a taj će sud najkasnije jedan dan nakon lišavanja tog lica slobode odlučiti o njegovom oslobađanju, pritvoru ili privremenom smještaju u ustanovu.

§ 130

Ako se zbog sumnje da je učinjeno krivično djelo koje se može goniti samo na osnovu optužnog prijedloga, rješenje o pritvoru izda prije nego što se podnese takav prijedlog, osobu koja je ovlaštena da podnese optužni prijedlog, a ako je više takvih osoba onda bar jednu, treba odmah obavijestiti o izdatom rješenju o pritvoru i da će se rješenje o pritvoru ukinuti ako se optužni prijedlog ne podnese u roku koji odredi sudija, a koji ne smije biti duži od jedne sedmice. Ako se u tom roku ne podnese optužni prijedlog, rješenje o pritvoru se ukida. Navedeno se shodno primjenjuje i ako se krivično djelo može goniti samo na osnovu ovlaštenja ili prijedloga za krivično gonjenje. Primjenjuje se § 120 st. 3.

Odjeljak IXa

Druge mjere za osiguranje krivičnog gonjenja i izvršenja kazne

§ 131

(1) Na osnovu rješenja o pritvoru ili rješenja za smještaj u ustanovu, sudija i tužilaštvo, a u slučaju kada postoji opasnost od odlaganja, i njihovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima) mogu pokrenuti izdavanje potjernice.

(2) Ako su ispunjeni uslovi za rješenje o pritvoru ili rješenje za smještaj u ustanovu, čije se izdavanje ne može odgađati zbog ugrožavanja uspjeha istrage, tužilaštvo i njegovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima) mogu pokrenuti mjere iz st. 1, ako su one potrebne za zadržavanje osumnjičenog. Odluku o izdavanju rješenja o pritvoru i rješenja o smještaju u ustanovu treba donijeti najkasnije u roku od jedne sedmice.

(3) U slučaju krivičnog djela od posebnog značaja, u slučajevima iz st. 1 i 2, sudija i tužilaštvo mogu pokrenuti i javne objave, ako bi utvrđivanje boravišta na drugačiji način bilo manje uspješno ili otežano. Ova ovlaštenja važe pod istim uslovima za istražno osoblje tužilaštva (§ 152 Zakona o sudovima), u slučaju kada postoji opasnost od odlaganja ili ako sudija ili tužilaštvo nisu dostupni na vrijeme. U slučajevima iz reč. 2 treba odmah zatražiti odluku tužilaštva. Naredba prestaje da važi ako se potvrda tužilaštva ne izda u roku od 24 sata.

(4) O osumnjičenom treba dati što je moguće više podataka, a ako postoji potreba i da se opiše; može se priložiti i fotografija. Mogu se navesti i djelo za koje je osumnjičen, mjesto i vrijeme učinjenja kao i okolnosti koje mogu biti od značaja za njegovo hapšenje.

(5) § 115 i § 115a važe shodno.

§ 131a

(1) Izdavanje potjernice radi utvrđivanja boravišta osumnjičenog ili svjedoka može se narediti ako njihovo boravište nije poznato.

(2) St. 1 važi i za izdavanje potjernice za osumnjičenog, ako služi oduzimanju vozačke dozvole, obradu za policijsku evidenciju, izradu DNK analize ili utvrđivanje njegovog identiteta.

(3) Na osnovu izdate potjernice za utvrđivanje boravišta osumnjičenog ili svjedoka u slučaju krivičnog djela od posebnog značaja može se narediti izdavanje objave, ako postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni izvršio krivično djelo, a utvrđivanje njegovog boravišta na drugačiji način bilo bi manje uspješno ili otežano.

(4) § 131 st. 4 primjenjuje se shodno. Prilikom utvrđivanja boravišta svjedoka treba naznačiti da tražena osoba nije osumnjičena. Objava za svjedokom se ne raspisuje ako prevladavaju interesi svjedoka koje treba štiti. Fotografije svjedoka se mogu objaviti samo ako bi utvrđivanje njegovog boravišta na drugačiji način bilo manje uspješno ili otežano.

(5) Potjernice iz st. 1 i 2 mogu se izdati u svim pomoćnim sredstvima organa za gonjenje krivičnih djela.

§ 131b

(1) Objavljivanje fotografije osobe koja je osumnjičena za krivično djelo od posebnog značaja dozvoljeno je ako bi rasvjetljavanje krivičnog djela, a pogotovo utvrđivanje identiteta nepoznatog učinitelja, na drugačiji način bilo manje uspješno ili znatno otežano.

(2) Objavljivanje fotografije svjedoka uz navođenje krivičnog djela zbog kojeg se vrši objavljivanje dozvoljeno je i kada bi rasvjetljavanje krivičnog djela od velikog značaja, a pogotovo utvrđivanje identiteta svjedoka, na drugačiji način bilo manje uspješno ili znatno otežano. U potjernici se mora izričito navesti da osoba sa fotografije nije osumnjičeni.

(3) § 131 st. 4 reč. 1 prvi dio rečenice i reč. 2 shodno se primjenjuju.

§ 131c

(1) Objave saglasno § 131a st. 3 i § 131b može narediti samo sud, a ako postoji opasnost od odlaganja objave može narediti i tužilaštvo i njegovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima). Za objave saglasno § 131a st. 1 i 2 potrebna je naredba tužilaštva, a ako postoji opasnost od odlaganja objavu može narediti i njegovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima).

(2) U slučajevima kada se objava stalno izdaje u elektronskim medijima, na televiziji ili u periodičnim štampanim medijima, naredba tužilaštva i njegovog istražnog osoblja (§ 152 Zakona o sudovima) postaje nevažeća saglasno st. 1, reč. 1, ako istu u roku od jedne sedmice ne potvrdi sudija. Osim toga, naredbe za izdavanje objave istražnog osoblja tužilaštva postaju nevažeće (§ 152 Zakona o sudovima), ako ih u roku od jedne sedmice ne potvrdi tužilaštvo.

§ 132

(1) Ako osumnjičeni, za kojeg postoji osnovana sumnja da je izvršio krivično djelo, nema stalno prebivalište ili boravište na području važenja ovog zakona, a uslovi za rješenje o pritvoru nisu ispunjeni, u cilju obezbjeđenja provođenja krivičnog postupka može se narediti da osumnjičeni

1. položi odgovarajuće jamstvo za očekivanu novčanu kaznu i troškove postupka i
2. za prijem dostava ovlasti osobu koja živi na području nadležnog suda.

§ 116a st. 1 važi shodno.

(2) Naredbu može izdati samo sud, a ako postoji opasnosti od odlaganja i tužilaštvo i njegovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima).

(3) Ako se osumnjičeni ne pridržava naredbe, istom se mogu oduzeti prevozna sredstva i drugi predmeti koje nosi sa sobom i koji su u njegovoj svojini. § 94 i § 98 shodno se primjenjuju.

Odjeljak IX b

Privremena zabrana vršenja poziva

§ 132a

(1) Ako se iz opravdanih razloga može pretpostaviti da će se izreći privremena zabrana vršenja poziva (§ 70 Krivičnog zakona), sudija može rješenjem privremeno zabraniti vršenje poziva, profesije, aktivnosti ili struke. § 70 st. 3 Krivičnog zakona primjenjuje se shodno.

(2) Privremena zabrana vršenja poziva ukida se ako razlog za njeno izricanje više ne postoji ili ako sud presudom ne izrekne mjeru zabrane vršenja poziva.

Odjeljak X

Saslušanje osumnjičenog

§ 133

(1) Osumnjičeni se na ispitivanje poziva pismenim putem.

(2) U pozivu se može navesti da će osoba u slučaju neodazivanja biti dovedena pred sud.

§ 134

(1) Dovođenje osumnjičenog pred sud bez odlaganja može se narediti ako postoje razlozi koji bi opravdavali izdavanje rješenja o pritvoru.

(2) U naredbi za dovođenje pred sud treba navesti lične podatke osumnjičenog, kao i djelo za koje se tereti i razlog za njegovo dovođenje.

§ 135

Osumnjičenog treba odmah izvesti pred sudiju koji će ga ispitati. Osumnjičeni se na osnovu naredbe za dovođenje pred sud može zadržati najduže do kraja dana koji slijedi nakon dana dovođenja.

§ 136

(1) Na početku prvog ispitivanja osumnjičenom treba saopštiti za koje se djelo tereti i koje se krivične odredbe primjenjuju. Isto tako ga treba poučiti da po zakonu ima pravo da se izjasni o slučaju ili, pak, da se ne izjasni, i da se u svako vrijeme, dakle i prije ispitivanja, može konsultovati sa braniteljem kojeg sam izabere. Osumnjičenog također treba poučiti da za svoje oslobođenje može tražiti izvođenje dokaza. U odgovarajućim slučajevima osumnjičenog treba poučiti da se može izjasniti pismenim putem i o mogućnosti nagodbe između učinitelja i žrtve.

(2) Pri ispitivanju osumnjičenom treba omogućiti da od sebe otkloni razloge zbog kojih je osumnjičen, kao i da istakne činjenice koje mu idu u korist.

(3) Pri prvom ispitivanju osumnjičenog u obzir treba uzeti i utvrđivanje njegovih ličnih okolnosti.

§ 136a

(1) Sloboda osumnjičenog da izrazi i potvrdi svoju volju ne smije se ugroziti zlostavljanjem, iznuđivanjem, tjelesnim zahvatima ili davanjem sredstava kojima se utiče na volju, mučenjem, dovođenjem u zabludu ili hipnozom. Prinuda se smije primijeniti samo ako je to dopušteno odredbama o krivičnom postupku. Zabranjena je prijetnja primjenom mjere koja nije dozvoljena odredbama Zakona kao i obećanje neke koristi koja nije predviđena Zakonom.

(2) Mjere kojima se utiče na moć pamćenja ili sposobnost rasuđivanja osumnjičenog su zabranjene.

(3) Zabrana iz st. 1 i 2 važi bez obzira na pristanak osumnjičenog. Izjave date povredom ove zabrane ne smiju se koristiti čak ni kada je osumnjičeni sa tim saglasan.

Odjeljak XI

Odbrana

§ 137

(1) Osumnjičeni može u svakoj fazi postupka tražiti pomoć branitelja. Broj izabranih branitelja ne smije biti veći od tri.

(2) Ako osumnjičeni ima zakonskog zastupnika, isti također može izabrati svog branitelja. St. 1 reč. 2 važi shodno.

§ 138

(1) Za branitelja se mogu izabrati advokati kao i profesori prava na njemačkim univerzitetima u skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju, koji su kvalifikovani za sudije.

(2) Druge osobe su dozvoljene samo uz dozvolu suda. Ako izabrana osoba, u slučaju potrebne odbrane, ne spada u krug osoba koji se mogu odrediti kao branitelji, ona se može dopustiti kao izabrani branitelj samo zajedno sa drugim braniteljem.

(3) Ukoliko svjedoci, privatni tužioc, sporedni tužioc, lica ovlaštena na podizanje sporedne tužbe i lica oštećena krivičnim djelom imaju pravo na advokata ili ih advokat može zastupati, mogu prema mjeri st. 1 i 2 reč. 1 da izaberu i jednu od tamo navedenih osoba.

§ 138a

(1) Branitelj se isključuje iz postupka ako postoji osnovana sumnja ili sumnja čiji stepen opravdava otvaranje glavnog pretresa, da

1. učestvuje u djelu koje je predmet pretresa,
2. zloupotrebljava kontakt sa osumnjičenim koji je u pritvoru kako bi počinio krivično djelo ili značajno ugrozio bezbjednost ustanove u kojoj se pritvor izvršava, ili
3. je izvršio radnju koja bi u slučaju izricanja osuđujuće presude protiv osumnjičenog predstavljala pomaganje nakon učinjenja krivičnog djela, sprečavanja krivičnog gonjenja ili prikrivanja.

(2) Branitelja treba isključiti iz postupka čiji je predmet krivično djelo saglasno § 129a, i u vezi sa § 129b, st. 1 Krivičnog zakona, ako na osnovu određenih činjenica postoji osnovana sumnja da je izvršio jednu od radnji iz st. 1 tač. 1 i 2.

(3) Isključenje branitelja iz postupka se ukida:

1. kad više ne postoje uslovi za isključivanje, ali ne samo zbog činjenice što će osumnjičeni biti pušten na slobodu,
2. ako se branitelj oslobodi presudom u glavnom pretresu koji je otvoren zbog okolnosti koja je dovela do njegovog isključenja, ili ako se u presudi počasnog ili profesionalnog suda ne konstatira namjerna povreda profesionalnih obaveza u odnosu na tu okolnost,

3. ako se u roku od jedne godine nakon isključenja zbog okolnosti koje su dovele do isključivanja ne otvori glavni pretres u krivičnom postupku ili postupku počasnog ili profesionalnog suda ili se ne izda kazneni nalog.

Isključenje branitelja koje se ukida saglasno tač. 3 može se produžiti na određeno vrijeme, a najduže u trajanju od još jedne godine, ako se zbog posebnih teškoća ili posebnog obima predmeta ili iz nekog drugog važnog razloga još uvijek ne može donijeti rješenje za otvaranje glavnog pretresa.

(4) Sve dok je branitelj isključen, ne može braniti osumnjičenog u drugim zakonom uređenim postupcima. U vezi sa drugim pitanjima on ne smije posjećivati osumnjičenog koji se nalazi u pritvoru.

(5) Sve dok je isključen, branitelj ne može braniti druge osumnjičene u istom postupku, niti u drugim postupcima čiji su predmet krivična djela prema § 129a, i u vezi sa § 129b st. 1 Krivičnog zakona, a isključivanje je uslijedilo u postupku čiji predmet je također krivično djelo. St. 4 važi shodno.

§ 138b

Branitelja treba isključiti iz postupka čiji je predmet neko od krivičnih djela koja su navedena u § 74a st. 1 tač. 3 i § 120 st. 1 tač. 3 Zakona o sudovima ili neizvršavanje obaveza saglasno § 138 Krivičnog zakona u odnosu na krivična djela veleizdaje ili ugrožavanja vanjske bezbjednosti saglasno §§ 94 do 96, 97a i 100 Krivičnog zakona, ako na osnovu određenih činjenica postoji osnovana sumnja da bi njegovo učešće doprinijelo ugrožavanju bezbjednosti Savezne Republike Njemačke. § 138a st. 3 reč. 1 tač. 1 važe shodno.

§ 138c

(1) Odluke prema § 138a i § 138b donosi viši pokrajinski sud. Ako je u pripremnom postupku istragu vodio savezni generalni tužilac ili ako je postupak pokrenut pred Saveznim vrhovnim sudom, onda odlučuje Savezi vrhovni sud. Ako je postupak pokrenut pred vijećem višeg pokrajinskog suda ili Saveznim vrhovnim sudom, odlučuje drugo vijeće.

(2) Sud koji je nadležan prema st. 1 odlučuje nakon podizanja optužnice sve do pravomoćnog okončanja postupka ili na prijedlog suda pred kojim se vodi postupak, a u drugim slučajevima na prijedlog tužilaštva. Prijedlog se dostavlja na osnovu zahtjeva tužilaštva ili po službenoj dužnosti, uz posredovanje tužilaštva. Ako treba da se isključi neki branitelj koji je član advokatske komore, prijepis zahtjeva tužilaštva prema reč. 1 ili prijedlogu suda treba dostaviti upravnom odboru nadležne advokatske komore. Advokatska komora se može izjasniti u postupku.

(3) Sud pred kojim je pokrenut postupak može narediti da prava branitelja iz §§ 147 i 148 miruju sve do donošenja odluke suda nadležnog prema st. 1; sud također može narediti mirovanje tih prava i u slučajevima iz § 138a, st. 4 i 5. Prije podizanja optužnice i nakon pravomoćnog okončanja postupka naredbu iz st. 1 donosi sud koji treba da rješava o isključenju branitelja. Naredba se izdaje rješenjem protiv kojeg ne postoji pravo žalbe. Za

vrijeme važenja naredbe sud treba da naznači drugog branitelja radi ostvarivanja prava iz §§ 147 i 148. § 142 važi shodno.

(4) Ako sud pred kojim je pokrenut postupak dostavi prijedlog u toku glavnog pretresa saglasno st. 2, on istovremeno sa prijedlogom prekida ili odlaže glavni pretres za donošenje odluke saglasno st. 1 od strane nadležnog suda. Glavni pretres se može prekinuti u trajanju od 30 dana.

(5) Ako se branitelj iz postupka isključi na osnovu lične odluke ili na prijedlog tužitelja, nakon što je saglasno st. 2 podnesen prijedlog za njegovo isključivanje ili je predmet podnesen na odlučivanje nadležnom sudu, taj sud može produžiti postupak za isključivanje u cilju utvrđivanja da li je učešće isključenog branitelja dopušteno u postupku. Utvrđena nedopuštenost branitelja istovjetna je njegovom isključenju u smislu § 138a, 138b i 138d.

(6) Ako se branitelj isključi iz postupka, može mu se narediti da plati troškove koji su nastali zbog neodržavanja postupka. O tome odlučuje sud pred kojim je pokrenut postupak.

§ 138d

(1) Odluka o isključivanju branitelja donosi se nakon održane usmene rasprave.

(2) Branitelja treba pozvati na usmenu raspravu. Rok za pozivanje iznosi jednu sedmicu; a može biti skraćen na tri dana. Tužilaštvo, a u slučajevima iz § 138c st. 2 reč. 3, o usmenoj raspravi treba obavijestiti upravni odbor advokatske komore.

(3) Usmena rasprava se može održati i bez branitelja, ako je isti uredno pozvan, a u pozivu je navedeno da se usmena rasprava može održati i u njegovom odsustvu.

(4) Na zasjedanju treba da se saslušaju svi prisutni učesnici. Obim izvođenja dokaza određuje sud po svojoj ocjeni. Na zasjedanju se vodi zapisnik; § 271 do § 273 primjenjuju se shodno.

(5) Odluka se objavljuje na kraju usmene rasprave. Ako to nije moguće, odluka se donosi najkasnije u roku od jedne sedmice.

(6) Protiv odluke kojom se isključuje branitelj zbog razloga iz § 138a ili koja se donosi u slučaju § 138b, dozvoljen je neposredan prigovor. Upravni odbor advokatske komore nema pravo na prigovor. Protiv odluke kojom se odbacuje prijedlog za isključenje branitelja saglasno § 138a ne postoji pravo žalbe.

§ 139

Advokat koji je izabran za branitelja može, uz saglasnost osobe koja ga je izabrala, odbranu prenijeti pravniku koji je položio prvi pravosudni ispit i radi u pravosudnom organu najmanje jednu godinu i tri mjeseca.

§ 140

(1) Učešće branitelja je obavezno ako:

1. se glavni pretres u prvostepenom postupku vodi na višem pokrajinskom sudu ili na pokrajinskom sudu;
2. se osumnjičenom na teret stavlja teško krivično djelo;
3. postupak može dovesti do zabrane vršenja poziva;
4. kada se nad osumnjičenim izvršava pritvor prema §§ 112, 112a ili privremeno zadržavanje prema §§ 126a ili 275a st. 6;
5. je osumnjičeni boravio najmanje tri mjeseca u ustanovi na osnovu naredbe sudije ili uz saglasnost sudije i nije otpušten najmanje dvije sedmice prije početka glavnog pretresa;
6. u obzir dolazi vještačenje o psihičkom stanju osumnjičenog radi smještaja u ustanovu prema § 81;
7. se provodi postupak za mjeru sigurnosti;
8. je prethodni branitelj odlukom isključen iz postupka.

(2) U ostalim slučajevima, predsjednik vijeća na osnovu zahtjeva ili po službenoj dužnosti određuje branitelja, ako se zbog težine krivičnog djela ili složenosti slučaja ili pravne situacije preporučuje učešće branitelja ili ako je očigledno da se osumnjičeni ne može braniti sam, jer je oštećenom određen branitelj saglasno §§ 397a i 406g st. 3 i 4. Zahtjev osumnjičenog koji je gluh ili nijem mora se uvažiti.

(3) Određivanje branitelja prema st. 1 tač. 5 može se poništiti ako je osumnjičeni otpušten iz ustanove najmanje dvije sedmice prije početka glavnog pretresa. Određivanje branitelja saglasno st. 1 tač. 4 ostaje da važi u daljem postupku pod uslovima navedenim u st. 1 tač. 5, osim ako nije naznačen drugi branitelj.

§ 141

(1) U slučajevima iz § 140 st. 1 tač. 1 do 3, 5 do 8 i st. 2 optuženom koji još nema branitelja određuje se branitelj odmah nakon što se od njega traži da se izjasni o optužnici shodno § 201.

(2) Ako se kasnije ispostavi da je branitelj neophodan, isti će se odmah odrediti.

(3) Branitelj se može odrediti još za vrijeme prethodnog postupka. Zahtjev podnosi tužilaštvo, ako će po njegovom mišljenju biti neophodno učešće branitelja u sudskom postupku saglasno § 140 st. 1 ili 2. Nakon okončanja istrage (§ 169a) branitelj će se odrediti na zahtjev tužilaštva. U slučaju § 140 st. 1 tač. 4, branitelj se postavlja odmah nakon izvršenja.

(4) O određivanju branitelja odlučuje predsjednik onog suda koji je nadležan za glavni pretres ili na kojem je pokrenut postupak. U slučaju § 140 st. 1 tač. 4 odlučuje prema § 126 ili § 275a st. 6 nadležni sud.

§ 142

(1) Prije dodjeljivanja branitelja, osumnjičenom treba biti pružena mogućnost da u određenom vremenskom roku izabere branitelja po svojoj želji. Predsjednik vijeća će odrediti željenog branitelja, ako ne postoje važne prepreke.

(2) U slučajevima iz § 140 st. 1 tač. 2 i 5, kao i § 140 st. 2 kao branitelj u prvostepenom postupku može se odrediti i pravnik koji je položio prvi pravosudni ispit i radi u pravosudnom organu najmanje jednu godinu i tri mjeseca, ali ne na onom sudu kod čijih sudija obavlja stručno usavršavanje.

§ 143

Postavljenje branitelja treba opozvati ako se uskoro treba izabrati drugi branitelj koji je prihvatio angažman.

§ 144

(Stavljen van snage)

§ 145

(1) Ako u slučaju obavezne odbrane branitelj ne dođe na glavni pretres ili se udalji prije vremena ili odbije da vodi odbranu, predsjednik vijeća treba optuženom odmah odrediti drugog branitelja. Sud može zbog toga odložiti glavni pretres.

(2) Ako se obavezni branitelj saglasno § 141 st. 2 odredi tek u toku glavnog pretresa, sud može odlučiti da ne održi glavni pretres.

(3) Ako novonaznačeni branitelj izjavi da nema dovoljno vremena da se pripremi za odbranu, glavni pretres se prekida ili odgađa.

(4) Ako je do odlaganja glavnog pretresa došlo krivicom branitelja, naredit će mu se da snosi troškove koji su zbog toga nastali.

§ 145a

(1) Izabrani branitelj, čija se punomoć nalazi u spisima, kao i određeni branitelj ovlašteni su da primaju dostave i druga saopštenja za osumnjičenog.

(2) Poziv za osumnjičenog može se dostaviti branitelju samo ako je u punomoći koja se nalazi u spisima izričito navedeno da je branitelj ovlašten da prima pozive. § 116a st. 3 ostaje da važi.

(3) Ako se branitelju dostavi odluka saglasno st. 1, osumnjičenog treba obavijestiti o tome; istovremeno mu se neformalno dostavlja prepis odluke. Ako se odluka dostavlja osumnjičenom prema st. 1, branitelja treba istovremeno obavijestiti o tome, čak i u slučaju kada u spisima predmeta nema pismene punomoći; u tom slučaju neformalno mu se dostavlja prepis odluke.

§ 146

Jedan branitelj ne može u isto vrijeme braniti više osumnjičenih za isto djelo. U jednom postupku branitelj ne može u isto vrijeme braniti više osumnjičenih za više različitih djela.

§ 146a

(1) Ako je neka osoba izabrana za branitelja, iako su ispunjeni uslovi iz § 137 st. 1 reč. 2 ili iz § 146, takvu osobu treba odbiti kao branitelja odmah po saznanju; isto važi i kad su uslovi iz § 146 ispunjeni nakon izbora branitelja. Ako u slučajevima iz § 137 st. 1 reč. 2 više branitelja prijavi da su izabrani i da prelaze maksimalni dozvoljeni broj branitelja, svi se oni moraju odbiti. O odbijanju odlučuje sud na kojem je pokrenut postupak ili sud koji bi bio nadležan za glavni pretres.

(2) Radnje koje je branitelj preduzeo prije nego što je odbijen, nisu nevažeće samo zato što su bili ispunjeni uslovi iz § 137 st. 1 reč. 2 ili iz § 146.

§ 147

(1) Branitelj ima pravo uvida u spise kojima sud raspolaže ili koji bi mu se dostavili u slučaju podizanja optužnice, kao i uvida u dokazni materijal koji se službeno čuva.

(2) Ukoliko okončanje istrage nije službeno zabilježeno u spisu, može se braniocu uskratiti pravo uvida u pojedine dijelove spisa ili dokaznih predmeta koji su na službenom čuvanju, ako bi to ugrožavalo svrhu istrage. Ukoliko postoje uslovi iz reč. 1 i ako se optuženi nalazi pritvoru ili se prilikom lišavanja slobode traži određivanje pritvora, braniocu se ima dozvoliti uvid u spis, odnosno informacije, ukoliko su one od značaja za osnovanost lišavanja slobode. U pravilu se tada dozvoljava uvid u predmet.

(3) Ni u jednoj fazi postupka branitelju se ne može uskratiti pravo na uvid u zapisnike o saslušanju osumnjičenog ili onim sudskim istražnim radnjama na kojima je branitelju bilo odobreno ili trebalo biti odobreno prisustvo, kao ni pravo razmatranja nalaza i mišljenja vještaka.

(4) Na zahtjev branitelja, ako ne postoje važni razlozi protiv toga, istom treba dati da sa sobom u svoje službene prostorije ili u svoj stan ponese spise, osim dokaznih materijala, radi uvida u iste. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba.

(5) Za odobrenje vršenja uvida u spise, u pripremnom postupku i nakon pravomoćnog okončanja postupka, odlučuje tužilaštvo, a u ostalim slučajevima predsjednik suda koji rješava o slučaju. Ako tužilaštvo ne odobri uvid u spise nakon što se u njima zavede okončanje istrage, ako ne dozvoli uvid prema st. 3 ili ako je osumnjičeni u pritvoru, može se tražiti odluka suda nadležnog prema § 162. §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i 473a shodno se primjenjuju. U toj se odluci ne navode razlozi za neodobravanje uvida u spise, ako bi njihovo navođenje moglo ugroziti cilj istrage.

(6) Ako razlog za odbijanje uvida u spise i dalje postoji, tužilaštvo ukida naredbu najkasnije

po okončanju istrage. Branitelja treba obavijestiti odmah nakon što ponovno stekne neograničeno pravo na uvid u spise.

(7) Optuženom koji nema advokata, na njegov zahtjev mu se imaju dostaviti kopije i odlomci iz spisa ukoliko su oni potrebni za valjanu odbranu, svrha istrage, i u drugom postupku, nije ugrožena i ukoliko ne postoje interesi zaštite trećih lica. St. 2 reč. 2 prve polurečenice, st. 5. i § 477 st. 5 shodno se primjenjuju.

§ 148

(1) Osumnjičeni, čak i kada je u pritvoru, ima pravo na pismenu i usmenu komunikaciju sa braniteljem.

(2) Ako je osumnjičeni u pritvoru, a predmet istrage je krivično djelo prema § 129a, i u vezi sa § 129b st. 1 Krivičnog zakona, moraju se vratiti spisi i drugi predmeti, ako njihov pošiljalac nije saglasan s tim da se isti najprije dostave sudu nadležnom prema § 148a. Ako nije izdat nalog za hapšenje zbog krivičnog djela prema § 129a, također u vezi sa 129 st. 1 Krivičnog zakona, odluku donosi sud koji bi bio nadležan za izdavanje naloga. Ako se pismena komunikacija nadgleda prema st. 1, onda se za razgovore sa braniocem mora obezbijediti oprema koja bi onemogućila predaju spisa i drugih predmeta.

§ 148a

(1) Za provođenje mjera nadzora prema § 148 st. 2 nadležan je sudija opštinskog suda na čijem se području nalazi ustanova za izvršavanje kazne. Ako se mora podnijeti prijava prema § 138 Krivičnog zakona, pismena ili drugi predmeti iz kojih proizlazi obaveza prijavljivanja, trebaju se privremeno oduzeti radi osiguranja; odredbe o oduzimanju ostaju da važe.

(2) Sudija koji je nadležan za mjere nadzora ne smije biti sudija koji radi na tom predmetu niti mu se može dodijeliti takav predmet. Sudija treba da čuva u tajnosti sva saznanja do kojih dođe u toku istrage; § 138 Krivičnog zakona ostaje da važi.

§ 149

(1) Bračnom ili vanbračnom drugu optuženog treba dozvoliti da prisustvuje glavnom pretresu kao podrška optuženom, te da se na lični zahtjev sasluša. Istog treba na vrijeme obavijestiti o vremenu i mjestu održavanja glavnog pretresa.

(2) Na isti način će se postupiti u odnosu na zakonskog zastupnika optuženog.

(3) U prethodnom postupku sud ima pravo da po svojoj ocjeni dozvoli prisustvo navedenih osoba.

§ 150

(Stavljen van snage)

Knjiga druga

Prvostepeni postupak

Odjeljak I Javna optužnica

§ 151

Postupak na sudu pokreće se podizanjem optužnice.

§ 152

(1) Za podizanje javne optužnice nadležno je tužilaštvo.

(2) Tužilaštvo je dužno, osim ako zakonom nije drugačije određeno, da za sva krivična djela koja se krivično gone, pokrene postupak ako postoji dovoljno činjeničnih pokazatelja.

§ 152a

Zakonske odredbe jedne pokrajine u vezi sa uslovima pod kojima se može pokrenuti ili nastaviti krivično gonjenje člana zakonodavnog organa važe i za ostale pokrajine Savezne Republike Njemačke kao i za Savez.

§ 153

(1) Ako je predmet postupka prijestup, tužilaštvo može odustati od njegovog gonjenja uz saglasnost suda koji je nadležan za otvaranje glavnog pretresa, ako se krivnja učinitelja može smatrati neznatnom ili ako ne postoji interes zajednice za njegovo gonjenje. Saglasnost suda nije potrebna za prijestup za koji nije predviđena minimalna kazna, a posljedice koje su nastale tim djelom su manje težine.

(2) Ako je optužnica već podignuta, sud može u svakoj fazi postupka, uz saglasnost tužilaštva i optuženog, obustaviti postupak pod uslovima iz st. 1. Saglasnost optuženog nije potrebna ako se glavni pretres ne može provesti iz razloga navedenih u st. 205, ili ako se provodi u njegovom odsustvu saglasno § 231 st. 2 i §§ 232 i 233. Odluka se donosi rješenjem. Protiv rješenja nije dopuštena žalba.

§ 153a

(1) Uz saglasnost suda koji je nadležan za otvaranje glavnog pretresa i osumnjičenog, tužilaštvo može u slučaju prijestupa privremeno odustati od podizanja optužnice i istovremeno osumnjičenom nametnuti obaveze i naredbe, ako su iste podobne za odstranjivanje interesa javnosti za krivično gonjenje, a težina krivnje ne predstavlja prepreku za isto. Moguće su sljedeće obaveze i naredbe:

1. obavljanje određenog rada radi uklanjanja štetnih posljedica djela,

2. uplata novčanog iznosa u korist humanitarnog udruženja ili državnog budžeta,
3. obavljanje drugog rada za opće dobro,
4. ispunjavanje obaveze izdržavanja u određenom novčanom iznosu,
5. da učini ozbiljne napore za poravnanje oštećenog (poravnanje između učinitelja i žrtve) i na taj način u potpunosti ili djelimično ukloni ili pokuša ukloniti štetne posljedice svog djela, ili
6. da učestvuje u seminaru prema § 2b st. 2 reč. 2, ili § 4 st. 8 reč. 4 Zakona o drumskom saobraćaju.

Tužilaštvo osumnjičenom određuje rok za ispunjenje obaveza i naredbi koje u slučajevima iz reč. 2 tač. 1 do 3, 5 i 6 može trajati najmanje šest mjeseci, a u slučajevima iz reč. 2 tač. 4 najmanje jednu godinu. Tužilaštvo može kasnije ukinuti obaveze i naredbe, te produžiti rok za još tri mjeseca; uz saglasnost osumnjičenog, tužilaštvo može naknadno izreći ili izmijeniti obaveze i naredbe. Ako osumnjičeni ispuni obaveze i naredbe, djelo se više ne može goniti kao prijestup. Ako osumnjičeni ne ispuni obaveze i naredbe, nema pravo na nadoknadu novčanih iznosa koje je platio u vezi sa ispunjenjem obaveza i naredbi. § 153 st. 1 reč. 2 važe shodno u slučajevima iz reč. 2 tač. 1 do 5.

(2) Ako je optužnica već podignuta, sud uz saglasnost tužilaštva može do kraja glavnog pretresa na kojem je činjenično stanje ispitano, privremeno obustaviti postupak i istovremeno optuženom izreći obaveze i naredbe iz st. 1, reč. 1 i 2. St. 1 reč. 3 do 6 važe shodno. Odluka iz reč. 1 donosi se rješenjem. Protiv rješenja nije dopuštena žalba. Reč. 4 važi i za nalaz da su ispunjene obaveze i naredbe prema reč. 1.

(3) Zastara miruje u roku koji je određen za ispunjenje obaveza i naredbi.

§ 153b

(1) Ako su ispunjeni uslovi pod kojima sud može osloboditi od kazne, tužilaštvo može uz saglasnost suda koji je nadležan za glavni pretres da odustane od podizanja javne optužnice.

(2) Ako je optužnica već podignuta, sud može do početka glavnog pretresa uz saglasnost tužilaštva i optuženog obustaviti postupak.

§ 153c

(1) Tužilaštvo može odustati od gonjenja krivičnih djela:

1. koja su počinjena van područja važenja ovog zakona ili su počinjena od strane saučesnika radnjom na području koje je van područja važenja ovog zakona,
2. koja je izvršio stranac u zemlji na stranom brodu ili zrakoplovu,
3. ako u slučajevima iz § 129 i § 129a, a u vezi sa § 129b st. 1 Krivičnog zakona organizacija ne postoji ili pretežno ne postoji u zemlji, a djela učesništva u zemlji su beznačajna ili su svedena samo na članstvo.

Za djela koja su kažnjiva prema Međunarodnom krivičnom zakonu važi § 153f.

(2) Tužilaštvo može odustati od gonjenja krivičnog djela ako je zbog učinjenog djela već izvršena kazna u inostranstvu ili ako bi očekivana kazna u zemlji uz uračunavanje kazne izrečene u inostranstvu bila beznačajna ili ako je osumnjičenom izrečena pravosnažna oslobađajuća presuda u inostranstvu.

(3) Tužilaštvo može odustati od gonjenja krivičnih djela koja su izvršena na području važenja ovog zakona radnjama počinjenim izvan područja važenja, ako bi provođenje postupka izazvalo teške negativne posljedice za Saveznu Republiku Njemačku ili ako bi za gonjenje postojale prepreke prevladavajućih općih interesa.

(4) Ako je optužnica već podignuta, u slučajevima iz st. 1 tač. 1 i 2 i st. 3, tužilaštvo može u bilo kojoj fazi postupka povući optužbu i obustaviti postupak, ako bi provođenje postupka prouzrokovalo teške negativne posljedice za Saveznu Republiku Njemačku ili ako bi za gonjenje postojale prepreke prevladavajućih javnih interesa.

(5) Ako je predmet postupka neko od krivičnih djela navedenih u § 74a st. 1 tač. 2 do 6 i § 120 st. 1 tač. 2 do 7 Zakona o sudovima, za njih je nadležan savezni vrhovni tužitelj.

§ 153d

(1) Savezni vrhovni tužitelj može odustati od gonjenja krivičnih djela koja su navedena u § 74a st. 1 tač. 2 do 6 i § 120 st. 1 tač. 2 do 7 Zakona o sudovima, ako bi provođenje postupka prouzrokovalo teške negativne posljedice za Saveznu Republiku Njemačku ili ako bi za gonjenje postojale prepreke prevladavajućih javnih interesa.

(2) Ako je optužnica već podignuta, savezni vrhovni tužitelj može pod uslovima iz st. 1 u bilo kojoj fazi postupka povući optužnicu i obustaviti postupak.

§ 153e

(1) Ako je predmet postupka neko od krivičnih djela iz § 74a st. 1 tač. 2 do 4 i § 120 st. 1 tač. 2 do 7 Zakona o sudovima, savezni vrhovni tužitelj može uz saglasnost višeg pokrajinskog suda nadležnog prema § 120 Zakona o sudovima, odustati od gonjenja takvog djela ako je učinitelj djela, prije nego što sazna da je isto otkriveno, pomagao u uklanjanju opasnosti za postojanje i bezbjednost Savezne Republike Njemačke ili njenog ustavnog poretka. Isto važi i ako je učinitelj nakon učinjenog djela dao doprinos time što je iznio sva svoja saznanja o namjeri veleizdaje, ugrožavanja demokratske pravne države, predaje zemlje kao i ugrožavanje vanjske bezbjednosti službene ustanove.

(2) Ako je optužnica već podignuta, viši pokrajinski sud nadležan prema § 120 Zakona o sudovima može uz saglasnost saveznog vrhovnog tužitelja obustaviti postupak pod uslovima navedenim u st. 1.

§ 153f

(1) Tužilaštvo može odustati od gonjenja krivičnog djela koje je kažnjivo prema § 6 do § 14 Međunarodnog krivičnog zakona, u slučajevima iz § 153c st. 1 tač. 1 i 2, ako osumnjičeni ne boravi ili se ne očekuje da će boraviti u zemlji. Ako je u slučajevima iz § 153c st. 1 tač. 1

osumnjicheni njemački državljanin, odredba važi samo ako djelo goni međunarodni sud ili država na čijoj teritoriji je učinjeno djelo ili čiji je državljanin oštećen učinjenim djelom.

(2) Tužilaštvo može odustati od gonjenja krivičnog djela koje je kažnjivo saglasno § 6 do § 14 Međunarodnog krivičnog zakona u slučajevima iz § 153c st. 1 tač. 1 i 2, ako:

1. ne postoji sumnja da je djelo učinio njemački državljanin,
2. djelo nije počinjeno protiv njemačkog državljanina,
3. osoba koja je osumnjichena za krivično djelo ne boravi niti se očekuje da će boraviti u zemlji, i
4. djelo goni međunarodni sud ili država na čijoj je teritoriji djelo učinjeno, čiji državljanin je osumnjichen za djelo ili čiji je državljanin oštećen djelom.

Isto važi ako stranac koji je osumnjichen za djelo u inostranstvu boravi u zemlji, a ispunjeni su uslovi iz reč. 1 tač. 2 i 4, a dozvoljeno je ili postoji namjera njegovog predavanja međunarodnom sudu ili njegovog izručenja državi koja ga goni.

(3) Ako je u slučajevima iz st. 1 ili 2 već podignuta optužnica, tužilaštvo može u bilo kojoj fazi postupka povući optužnicu i obustaviti postupak.

§ 154

(1) Tužilaštvo može odustati od gonjenja djela, ako je kazna ili sigurnosna mjera koja se očekuje od gonjenja beznačajna pored kazne ili sigurnosne mjere koja je već pravosnažno izrečena ili se očekuje da će biti izrečena protiv osumnjichenog zbog nekog drugog djela. Pored toga, ako se ne očekuje presuda za takvo djelo u razumnom roku ili ako kazna ili sigurnosna mjera koja je već pravosnažno izrečena ili se očekuje da će biti izrečena protiv osumnjichenog zbog drugog djela se smatra dovoljnom da utiče na učinitelja ili da zaštititi pravni poredak.

(2) Ako je već podignuta optužnica, sud može na zahtjev tužilaštva privremeno obustaviti postupak u bilo kojoj fazi.

(3) Ako je postupak privremeno obustavljen zato što je već izrečena pravomoćna kazna ili mjera sigurnosti, osim u slučaju zastare, postupak se može nastaviti ako se pravosnažna kazna ili sigurnosna mjera kasnije opozove.

(4) Ako je postupak privremeno obustavljen jer se očekivalo izricanje kazne ili sigurnosne mjere, ukoliko u međuvremenu nije nastupila zastara, postupak se može nastaviti u roku od tri mjeseca nakon pravosnažnosti presude koja je donesena zbog drugog djela.

(5) Ako je sud prekinuo postupak, za nastavak je potrebno sudsko rješenje.

§ 154a

(1) Ako su pojedini dijelovi krivičnog djela koji su odvojivi, ili pojedine povrede zakona koje su dio više povreda zakona beznačajni

1. za očekivanu kaznu ili mjeru sigurnosti, ili
2. pored kazne ili sigurnosne mjere koja je već pravosnažno izrečena ili se očekuje da će biti izrečena protiv osumnjičenog zbog drugog djela,

gonjenje se može ograničiti na ostale dijelove djela ili druge povrede zakona. § 154 st. 1 tač. 2 primjenjuje se shodno. Ograničenje se mora dokumentovati u spisima.

(2) Nakon podizanja optužnice sud može, uz saglasnost tužilaštva, primijeniti ograničenje u bilo kojoj fazi postupka.

(3) Sud može u bilo kojoj fazi postupka ponovo uključiti izdvojene dijelove krivičnog djela ili povrede zakona. Zahtjev tužilaštva za njihovo uključenje treba odobriti. Ako se ponovo uključe izdvojeni dijelovi krivičnog djela, shodno se primjenjuje § 265 st. 4.

§ 154b

(1) Od podizanja optužnice se može odustati ako je osumnjičeni zbog djela izručen vladi druge države.

(2) Isto važi ako je osumnjičeni zbog nekog drugog djela izručen vladi druge države ili međunarodnom sudu, a kazna ili sigurnosna mjera koja može dovesti do gonjenja u državi, je beznačajna pored kazne ili sigurnosne mjere koja mu je izrečena ili se očekuje da će biti izrečena u inostranstvu.

(3) Od podizanja optužnice se također može odustati ako je osumnjičeni zbog djela izgnan sa teritorije važenja ovog saveznog zakona.

(4) Ako je u slučajevima iz st. 1 do 3 optužnica već podignuta, sud na zahtjev tužilaštva obustavlja postupak. § 154 st. 3 do 5 važi shodno pod uslovom da rok iz st. 4 iznosi jednu godinu.

§ 154c

(1) Ako je nad nekim izvršena iznuda ili ucjena uz prijetnju (§ 240 i § 253 Krivičnog zakona) otkrivanja krivičnog djela, tužilaštvo može odustati od gonjenja djela čije je otkrivanje bilo predmet prijetnje, osim u slučaju kada je zbog težine djela neophodna krivična sankcija.

(2) Ako žrtva iznude ili ucjene (§ 240, 253 Krivičnog zakona) istu prijavi (§ 158), te se na taj način sazna za prijestup koji je žrtva počinila, tužilaštvo može odustati od gonjenja prijestupa, osim u slučaju kada je zbog težine djela neophodna krivična sankcija.

§ 154d

Ako podizanje optužnice zbog prijestupa zavisi od razmatranja određenog pitanja koje se može razmotriti prema građanskom pravu ili prema upravnom pravu, tužilaštvo može odrediti rok za rješavanje pitanja u građanskom sporu ili u upravnom pravnom sporu. Osoba koja je prijavila prijestup se o tome treba obavijestiti. Nakon isteka tog roka, tužilaštvo može obustaviti postupak.

§ 154e

(1) Optužnica zbog klevete ili uvrede (§§ 164, 185 do 188 Krivičnog zakona) se ne podiže sve dok se za prijavljenu radnju vodi krivični ili disciplinski postupak.

(2) Ako je već podignuta optužnica ili privatna tužba, sud prekida postupak do okončanja krivičnog ili disciplinskog postupka zbog prijavljene radnje.

(3) Do okončanja krivičnog ili disciplinskog postupka zbog prijavljene radnje miruje period zastare gonjenja klevete ili uvrede.

§ 154f

Ukoliko otvaranje glavnog pretresa kroz duži vremenski period nije moguće zbog odsustva osumnjičenog ili nekog drugog njegovog svojstva, i ako optužnica još nije podignuta, tužilaštvo može da privremeno obustavi postupak, ukoliko je činjenično stanje koliko je moguće razjašnjeno, a dokazi, koliko je potrebno, osigurani.

§ 155

(1) Istraga i odluka se odnose samo na djelo koje je navedeno u optužbi i na osobe koje se optužuju.

(2) U okviru tih ograničenja sudovi su ovlašteni i dužni da djeluju samostalno; kod primjene krivičnog prava oni nisu vezani predloženom pravnom kvalifikacijom.

§ 155a

Tužilaštvo i sud trebaju u svakoj fazi postupka da ispituju mogućnost postizanja nagodbe između osumnjičenog i oštećenog. U podobnim slučajevima sudovi treba da djeluju u tom pravcu. Nagodba se ne može prihvatiti ako je oštećeni izričito protiv nje.

§ 155b

(1) U cilju postizanja nagodbe između učinitelja i žrtve ili nadoknade štete, tužilaštvo i sud mogu prosljeđivati potrebne lične podatke službi koju na zahtjev stranaka odrede po službenoj dužnosti. Ako bi davanje informacija određenoj službi bilo povezano sa nesrazmjernim teškoćama, istoj se mogu spisi poslati na uvid. Ako određena služba nije državni organ, istu treba upozoriti da se proslijeđeni podaci mogu koristiti samo u svrhu nagodbe između učinitelja i žrtve ili nadoknade štete.

(2) Zadužena služba može obrađivati i koristiti proslijeđene lične podatke prema st. 1 samo ako su isti potrebni za provođenje nagodbe između učinitelja i žrtve ili nadoknade štete, te time nisu ugroženi interesi osobe na koju se odnose. Služba može sakupljati i koristiti sakupljene podatke samo ako se osoba na koju se podaci odnose složila s tim i ako je to potrebno radi provođenja nagodbe poravnjanja između učinitelja i žrtve ili nadoknade štete. Nakon okončanja svog posla zadužena služba podnosi izvještaj u potrebnom obimu tužilaštvu ili sudu.

(3) Ako zadužena služba nije državni organ, odredbe Trećeg dijela Saveznog zakona o zaštiti podataka se primjenjuju i kada se podaci ne crpe iz datoteka i ne ulaze u datoteke.

(4) Po isteku jedne godine nakon okončanja krivičnog postupka, naznačena služba treba da uništi spise koji sadrže lične podatke koji su navedeni u st. 2 reč. 1 i 2. Tužilaštvo ili sud odmah po službenoj dužnosti obavještavaju naznačenu službu o vremenu okončanja postupka.

§ 156

Nakon otvaranja glavnog pretresa optužnica se ne može povući.

§ 157

U smislu ovog zakona, osumnjičeni je osoba protiv koje je podignuta javna optužnica, optuženi je osoba protiv koje je odlukom otvoren glavni pretres.

Odjeljak II **Priprema optužnice**

§ 158

(1) Prijava krivičnog djela ili prijedlog za krivično gonjenje može se podnijeti usmenim ili pismenim putem kod tužilaštva, organa ili službenika policije ili opštinskih sudova. Usmena prijava se dokumentuje pismenim putem.

(2) Kod krivičnih djela koja se gone samo na osnovu prijedloga, prijedlog se podnosi pismeno ili se daje usmeno na zapisnik pred sudom, a kod druge ustanove pismeno.

(3) Ukoliko oštećeni nastanjen u zemlji, podnese krivičnu prijavu za djelo koje je izvršeno u jednoj od zemalja članica Evropske unije, tužilaštvo će prijavu na zahtjev oštećenog da dostavi nadležnom organu krivičnog gonjenja u zemlji članici, ukoliko za djelo ne važi njemačko krivično pravo, ili ako se odustaje od krivičnog gonjenja prema § 153c st. 1 reč. 1 tač. 1, također u vezi s § 153f. Od dostavljanja prijave se može odustati, kada

1. su djelo i okolnosti bitne za gonjenje djela već poznate stranom nadležnom organu ili
2. su posljedice djela neznatne i kada je oštećenom u inostranstvu bilo moguće podnijeti prijavu.

§ 159

(1) Ako postoje pokazatelji da neka osoba nije umrla prirodnom smrću ili ako je nađen leš nepoznate osobe, policija i organi lokalne vlasti dužni su odmah podnijeti prijavu tužilaštvu ili opštinskom sudu.

(2) Za pogreb leša potrebna je pismena saglasnost tužilaštva.

§ 160

(1) Odmah nakon što tužilaštvo na osnovu prijave ili na neki drugi način stekne saznanje da je počinjeno krivično djelo, isto mora prije donošenja odluke o podizanju optužnice ispitati činjenično stanje.

(2) Tužilaštvo treba da utvrdi ne samo otežavajuće, već i olakšavajuće okolnosti, te da vodi računa o prikupljanju dokaza i da spriječi njihov nestanak.

(3) Istražne radnje tužilaštva treba da obuhvataju i okolnosti koje su od značaja za određivanje zakonskih posljedica djela. U tu svrhu može tražiti pomoć suda.

(4) Mjera nije dozvoljena ako za nju postoje prepreke u pravilnicima na saveznom ili pokrajinskom nivou.

§ 160a

(1) Istražna radnja usmjerena protiv neke od osoba navedenih u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 1, 2 ili tač. 4, protiv advokata, protiv osobe koja je prema odredbi § 206 Saveznog zakona o advokaturi primljena u advokatsku komoru ili usmjerena protiv drugih članova advokatskih komora, koja bi mogla donijeti takva saznanja o kojima ista osoba nije dužna svjedočiti, nije dopuštena. Saznanja koja su ipak stečena ne smiju se koristiti. Snimci o takvim saznanjima moraju se odmah izbrisati. Činjenicu da su takvi podaci dobiveni i izbrisani potrebno je dokumentovati u predmetu. Reč. 2 do 4 važe shodno ako se istražnom mjerom, koja nije usmjerena protiv neke osobe navedene u reč. 1, steknu saznanja o kojima osoba može odbiti svjedočenje.

(2) Ako bi se istražna mjera odnosila na osobu navedenu u § 53 st. 1 reč. 1 tač. 3 do 3b ili tač. 5, a očekuje se da će donijeti takva saznanja o kojima ta osoba može odbiti svjedočenje, isto treba posebno uzeti u obzir prilikom razmatranja srazmjernosti; ako se postupak ne odnosi na teže krivično djelo, onda se po pravilu ne smatra da postoji interes za krivično gonjenje. Ako je moguće, mjera se neće provesti ili, ako vrsta mjere to dozvoljava, mjera se ograničava. Za korištenje saznanja u dokazne svrhe shodno važi reč. 1. Reč. 1 do 3 ne primjenjuju se na advokate, na osobu koja je prema odredbi § 206 Saveznog zakona o advokaturi primljena u advokatsku komoru, niti na druge članove advokatske komore.

(3) St. 1 i 2 shodno se primjenjuju ako osobe navedene u § 53a imaju pravo da ne svjedoče.

(4) St. 1 do 3 se ne primjenjuju ako određene činjenice opravdavaju sumnju da je osoba koja ima pravo da ne svjedoči učestvovala u djelu, u pomaganju nakon učinjenja djela ili u prikriivanju. Ako se djelo može goniti samo na osnovu prijedloga ili ovlaštenja, reč. 1 se u slučajevima iz § 53 st. 1 reč. 1 tač. 5 ne primjenjuje, ako je prijedlog za krivično gonjenje podnesen ili ovlaštenje dato.

(5) §§ 97 i 100c st. 6 ostaju da važe.

§ 160b

Tužilaštvo sa učesnicima u postupku može da sagleda aktuelno stanje postupka, ukoliko se to čini podobnim za napredovanje postupka. O bitnim elementima sadržaja ovog razmatranja sačinjava se zapisnik.

§ 161

(1) U svrhu koja je navedena u § 160 st. 1 do 3 tužilaštvo je ovlašteno tražiti informacije od svih državnih organa i provoditi istražne radnje bilo koje vrste, samostalno ili preko organa ili službenika policije, osim u slučaju kada njegove nadležnosti nisu uređene drugim zakonskim propisima. Organi i službenici policije su obavezni postupiti po zahtjevu ili naredbi tužilaštva, i u tom su slučaju ovlašteni da traže informacije od svih državnih organa.

(2) Ako je radnja po ovom zakonu dozvoljena samo ako postoji sumnja da je počinjeno određeno krivično djelo, onda se lični podaci dobijeni na osnovu radnje prema drugim zakonima bez saglasnosti osobe na koju se odnose mogu koristiti kao dokazi u krivičnom postupku samo za rasvjetljavanje onih krivičnih djela za čije bi se rasvjetljavanje takva mjera mogla narediti po ovom zakonu. § 100d st. 5 tač. 3 ostaje da važi.

(3) Lični podaci nađeni u stanu uz pomoć tehničkih sredstava radi osiguranja u toku tajnih istraga na osnovu zakonskih propisa o policiji mogu se koristiti kao dokazi samo uz poštivanje načela srazmjernosti (čl. 13 st. 5 Ustava SR Njemačke), ako opštinski sud (§ 162 st. 1) na čijem je području sjedište organa koji je izdao naredbu utvrdio zakonitost mjere, a ako postoji opasnost od odlaganja treba odmah zatražiti odluku sudije.

§ 161a

(1) Svjedoci i vještaci su dužni pojaviti se pred tužilaštvom ako su pozvani i dati izjavu o predmetu, odnosno svoje stručno mišljenje i nalaz. Osim ako nije drugačije određeno, shodno se primjenjuju odredbe VI i VII Odjeljka Prve knjige o svjedocima i vještacima. Sudija ima pravo tražiti davanje izjave pod zakletvom.

(2) Ako svjedok ili vještak neopravdano izostane ili odbije odazvati se, tužilaštvo je ovlašteno odrediti mjere predviđene § 51, § 70 i § 77. Međutim, za određivanje pritvora ovlašten je sud, nadležan prema § 162.

(3) Protiv odluke tužilaštva iz st. 2 reč. 1 može se tražiti odluka suda, nadležnog prema § 162. Isto vrijedi kada je tužilaštvo donijelo odluke u smislu § 68b i §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i § 473a se primjenjuju shodno. Protiv odluke suda iz reč. 1 i 2 nije dopuštena žalba.

(4) Ako tužilaštvo traži od drugog tužilaštva da ispita svjedoka ili vještaka, ovlaštenja saglasno st. 2 reč. 1 pripadaju zamoljenom tužilaštvu.

§ 162

(1) Ako tužilaštvo smatra da je potrebno da se preduzmu sudske istražne radnje prije podizanja optužnice, podnosi zahtjev opštinskom sudu na čijem se području treba provesti istražna radnja. Ako tužilaštvo smatra da je potrebno izdati rješenje o pritvoru, može podnijeti i takav zahtjev sudu koji je naveden u reč. 1, a § 125 i § 126a ostaju da važe. Za sudska saslušanja i uviđaj nadležan je opštinski sud na čijem području treba preduzeti istražne radnje, ako je tužilaštvo istom podnijelo zahtjev radi ubrzanja postupka ili izbjegavanja terećenja lica na koje se mjere odnose.

(2) Sud treba provjeriti da li je radnja prema okolnostima slučaja zakonski dopuštena.

(3) Nakon podizanja optužnice nadležan je sud, koji postupuje u toj stvari. Za vrijeme postupka revizije nadležan je onaj sud, koji je donio prvobitnu odluku. Nakon pravosnažnosti postupka shodno važe st. 1 i 2. Po zahtjevu za povraćaj u pređašnje stanje nadležan je onaj sud koji je u ponovljenom postupku nadležan.

§ 163

(1) Organi i službenici policije treba da istražuju krivična djela i da preduzimaju sve mjere koje ne trpe odlaganje u cilju sprečavanja prikrivanja tragova djela. U tom cilju su ovlašteni da traže informacije od svih organa, a u slučaju opasnosti od odlaganja, da hitno traže informacije kao i da preduzimaju sve vrste istraga ako njihova ovlaštenja nisu drugačije utvrđena drugim zakonskim propisima.

(2) Organi i službena lica policije treba odmah da predaju svoje spise tužilaštvu. U slučaju kada postoji potreba za brzim preduzimanjem istražnih radnji, spisi se mogu dostaviti neposredno opštinskom sudu.

(3) Pri ispitivanju svjedoka od strane službenika policije, shodno se primjenjuju § 52 st. 3, § 55 st. 2, § 57 st. 1 i §§ 58, 58a, 68 do 69. O odobravanju podrške svjedoku prema § 68 st. 3 reč. 1 i o njegovom određivanju, odlučuje tužilaštvo; u ostalim slučajevima potrebne odluke donosi osoba koja vodi ispitivanje. Kod odluka koje donesu službenici policije prema § 68b st. 1 reč. 3 shodno se primjenjuje § 161a st. 3 reč. 2 do 4. Za poučavanje vještaka od strane službenika policije shodno se primjenjuju § 52 st. 3 i § 55 st. 2. U slučajevima iz § 81c st. 3 reč. 1 i 2 shodno važi § 52 st. 3 i kod pretresa od strane službenika policije.

§ 163a

(1) Osumnjičenog treba ispitati najkasnije do završetka istražnih radnji, osim u slučaju kada se istraga obustavlja. U jednostavnim predmetima, dovoljno je pružiti mu priliku da se pismeno izjasni.

(2) Ako osumnjičeni podnese zahtjev za izvođenje dokaza radi njegovog oslobođenja, oni će se prikupiti ako su bitni.

(3) Osumnjičeni je dužan odazvati se pozivu tužilaštva. § 133 do § 136a i § 168c st. 1 i 5

važe shodno. O zakonitosti dovođenja osumnjičenog pred sud odlučuje prema § 162 nadležni sud na zahtjev osumnjičenog. §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i 473a primjenjuju se shodno. Protiv odluke suda nije dopuštena žalba.

(4) Na prvom ispitivanju osumnjičenog od strane službenih osoba policije, policijski službenici dužni su obavijestiti ga koje mu se djelo stavlja na teret. Kod ispitivanja osumnjičenog od strane službenih osoba policije primjenjuju se § 136 st. 1 reč. 2 do 4, st. 2 i 3 kao i § 136a.

§ 163b

(1) Ako je neko osumnjičen za krivično djelo, tužilaštvo i službene osobe policije mogu preduzeti odgovarajuće radnje za utvrđivanje njegovog identiteta; § 163a st. 4 reč. 1 važi shodno. Osoba može biti zadržana ako se njen identitet ne može utvrditi ili bi utvrđivanje bilo povezano sa velikim teškoćama. Pod uslovima iz reč. 2 dozvoljen je pretres osumnjičenog i predmeta koje nosi sa sobom kao i provođenje mjera za utvrđivanje identiteta.

(2) Ako je to potrebno za razrješavanje krivičnog djela, može se utvrditi i identitet osobe koja nije osumnjičena za krivično djelo; § 69 st. 1 reč. 2 važi shodno. Mjere koje su navedene u st. 1 reč. 2 ne smiju se preduzimati ako su nesrazmjerne sa značajem predmeta; mjere koje su navedene u st. 1 reč. 3 ne mogu se preduzimati protiv volje osobe na koju se odnose.

§ 163c

(1) Osoba na koju se odnosi mjera prema § 163b ne može ni u kom slučaju biti zadržana duže nego što je potrebno za utvrđivanje njenog identiteta. Zadržanu osobu treba odmah dovesti pred sudiju opštinskog suda na čijem je području zadržana kako bi se utvrdilo da li je zadržavanje dozvoljeno i da li se može produžiti, osim u slučaju kada je izvjesno da će za odluku sudije biti potrebno duže vremena nego za utvrđivanje identiteta. §§ 114a do 114c shodno se primjenjuju.

(2) Zadržavanje radi utvrđivanja identiteta ne smije trajati duže od ukupno 12 sati.

(3) Kad se identitet utvrdi, u slučajevima iz § 163b st. 2 treba uništiti spise koje se odnose na utvrđivanje identiteta.

§ 163d

(1) Ako na osnovu određenih činjenica postoji sumnja da je izvršeno

1. neko od krivičnih djela iz § 111, ili
2. neko od krivičnih djela iz § 100a st. 2 tač. 6 do 9 i 11,

podaci o identitetu osoba i okolnostima koji su bitni za razrješavanje krivičnog djela ili hapšenje učinitelja, a koji su stečeni uz pomoć kontrole granične policije, u slučaju iz tač. 1, i uz pomoć kontrole osoba prema § 111, mogu se pohraniti u datoteku, ako na osnovu činjenica postoji osnovana sumnja da njihova obrada može dovesti do hapšenja učinitelja ili

do razrješenja djela, a mjera je srazmjerna značaju djela. Isto važi i kada se u slučajevima iz reč. 1 automatski čitaju pasoši i lične karte. Prosljeđivanje podataka dozvoljeno je samo prema organima za gonjenja krivičnih djela.

(2) Mjere navedene u st. 1 može narediti samo sudija, a ako postoji opasnosti od odlaganja pretres može narediti i tužilaštvo i njegovi istražitelji (§ 152 Zakona o sudovima). Ako je naredbu dalo tužilaštvo ili njegovo istražno osoblje, tužilaštvo treba odmah zatražiti potvrdu takve naredbe od strane sudije. § 100b st. 1 reč. 3 važi shodno.

(3) Nalog se izdaje u pismenom obliku. Nalog mora sadržati tačan opis osoba čiji se podaci pohranjuju, a podaci moraju biti prikazani prema obilježjima i karakteristikama u onoj mjeri koliko je u trenutku izdavanja naloga bilo moguće saznati o osumnjičenom. Vrstu i trajanje mjere treba utvrditi. Naredba se mora prostorno ograničiti i ne smije imati rok duži od tri mjeseca. Dozvoljeno je jedno produženje mjere na rok od najduže tri mjeseca, ako su i dalje ispunjeni uslovi iz st. 1.

(4) Ako više nisu ispunjeni uslovi za izdavanje naloga ili ako je postignut cilj mjera koje proizlaze iz naloga, iste treba odmah obustaviti. Lični podaci koji su dobijeni uz pomoć mjera treba odmah izbrisati čim prestane potreba za njima u krivičnom postupku; nije dozvoljeno pohranjivanje podataka duže od predviđenog roka od tri mjeseca (st. 3). O brisanju podataka treba obavijestiti tužilaštvo.

(5) (Stavljen van snage)

§ 163e

(1) Praćenje u okviru policijskih kontrola koje dozvoljavaju utvrđivanje ličnih podataka može se raspisati ako postoji dovoljno pokazatelja da je počinjeno krivično djelo od posebnog značaja. Takva se mjera može usmjeriti samo protiv osumnjičenog i može se narediti samo ako bi ispitivanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje boravišta učinitelja na drugačiji način bilo manje uspješno ili znatno otežano. Protiv drugih osoba mjera se smije narediti samo ako određene činjenice upućuju na zaključak da su te osobe u vezi sa osumnjičenim ili se takva veza uspostavlja, da će mjera dovesti do rasvjetljavanja činjeničnog stanja ili do otkrivanja boravišta osumnjičenog, a i jedno i drugo bi na drugačiji način imalo manje izgleda za uspjeh ili bi bilo znatno otežano.

(2) Objava sa registarskim tablicama motornog vozila, identifikacijskim brojem broda, aviona ili kontejnera može se raspisati ako je vozilo registrovano na osobu iz st. 1 ili ako vozilo ili kontejner koristi ta ili imenom još nepoznata osoba, koja se sumnjiči za krivično djelo od posebnog značaja.

(3) U slučaju da se ta osoba zaustavi, mogu se prosljediti lične informacije njenog pratioca, osobe koje upravlja vozilom za kojim je prema st. 2 izdata potjernica, ili korisnika kontejnera, za kojim je prema st. 2 izdata potjernica.

(4) Naredbu za raspisivanje policijskog praćenja može izdati samo sud. Ako postoji opasnost od odlaganja, naredbu može izdati i tužilaštvo. Ako je nalog izdalo tužilaštvo, isto

mora odmah tražiti potvrdu naloga od strane suda. § 100b st. 1 reč. 3 važi shodno. Naredba ne smije imati rok duži od godinu dana. Dozvoljeno je produženje naredbe na rok od najduže tri mjeseca, ako su ispunjeni uslovi iz naredbe.

§ 163f

(1) Ako postoji dovoljno činjeničnih pokazatelja da je učinjeno krivično djelo od posebnog značaja može se narediti plansko posmatranje osumnjičenog koje treba vršiti

1. neprekidno duže od 24 sata ili
2. duže od dva dana.

(dugotrajno posmatranje).

Takva se mjera može narediti samo ako bi ispitivanje činjeničnog stanja ili utvrđivanje boravišta učinitelja na drugačiji način bilo manje uspješno ili otežano. U odnosu na druge osobe mjera se smije narediti samo ako određene činjenice upućuju na zaključak da su te osobe u vezi sa počiniocem ili se takva veza uspostavlja, da će mjera dovesti do rasvjetljavanja činjeničnog stanja ili do otkrivanja boravišta počinioca, a i jedno i drugo bi na neki drugi način imalo manje izgleda za uspjeh ili bi bilo značajno otežano.

(2) Mjera se može provesti i kad su njome neizbježno obuhvaćene druge osobe.

(3) Mjeru može narediti samo sud, a ako postoji opasnosti od odlaganja oduzimanje može narediti i tužilaštvo i njegovo istražno osoblje (§ 152 Zakona o sudovima). Naredba tužilaštva prestaje važiti ako istu u roku od tri radna dana ne potvrdi sud. § 100b st. 1 reč. 4 i 5, st. 2 reč. 1 važe shodno.

(4) (Stavljen van snage)

§ 164

Osoba koja upravlja službenim radnjama na licu mjesta ovlaštena je da zadrži osobe koje namjerno sprečavaju njene službene radnje ili se suprotstavljaju naredbama koje su izdate u okviru službenih ovlaštenja, kao i da ih zadrži do okončanja njegovih službenih zadataka, ali najduže do narednog dana.

§ 165

Kada postoji opasnost od odlaganja i ako se ne može stupiti u kontakt sa tužilaštvom, sudija može preduzeti potrebne istražne radnje i bez zahtjeva.

§ 166

(1) Ako osumnjičenog ispituje sudija, a osumnjičeni na saslušanju radi svog oslobođenja zatraži pojedinačno izvođenje dokaza, sudija će, ako to smatra bitnim, preduzeti prikupljanje tih dokaza ukoliko postoji bojazan nestanka dokaza ili ako izvođenje dokaza može pružiti osnov za puštanje osumnjičenog na slobodu.

(2) Ako se izvođenje dokaza treba obaviti na području nadležnosti nekog drugog suda, sudija može tražiti od sudije tog drugog suda da izvede dokaze.

§ 167

U slučajevima iz § 165 i § 166 tužilaštvo zadržava ovlaštenja.

§ 168

O svakoj sudskoj istražnoj radnji sačinjava se zapisnik. Za vođenje zapisnika poziva se službenik sudske pisarnice. Sudija može odustati od ove mogućnosti ako smatra da nema potrebe za angažovanjem zapisničara. U hitnim slučajevima može kao zapisničara angažovati lice koje je prethodno pred njim položilo zakletvu.

§ 168a

(1) U zapisniku treba navesti mjesto i vrijeme izvršenja radnje i imena učesnika i konstataciju da li su ispunjene najvažnije formalnosti postupka. § 68 st. 2, 3 ostaje da važi.

(2) Sadržaj zapisnika se može privremeno pribilježiti uobičajenim stenografskim pismom, stenografskom mašinom, magnetofonom ili razumljivim skraćenicama. U takvom slučaju zapisnik treba sačiniti odmah po okončanju radnje. Privremene bilješke treba staviti u spise, a ako nisu podobni za čuvanje u spisima, čuvaju se u sudskoj pisarnici zajedno sa spisima. Tonski zapisi mogu se izbrisati kad se postupak završi pravomoćnom presudom ili rješenjem ili na neki drugi način.

(3) Zapisnik treba pročitati ili staviti na uvid učesnicima u radnji radi njihovog pregledanja, ako se na njih odnosi. O njihovom odobrenju zapisnika sačinjava se zabilješka. Učesnici potpisuju zapisnik, u suprotnom u zapisniku treba navesti zašto nije potpisan. Ako je sadržaj zapisnika zabilježen samo privremeno, dovoljno je pročitati bilješke ili pustiti tonski snimak. U zapisniku treba navesti da je to učinjeno i da je isti odobren, odnosno koje su primjedbe date. Čitanje zapisnika i njegovo podnošenje na uvid ili puštanje tonskog zapisa se ne mora izvršiti ako se učesnici odreknu tog prava; u zapisniku treba navesti da su se učesnici odrekli tog prava.

(4) Zapisnik potpisuju sudija i zapisničar. Ako je sadržaj zapisnika u cijelosti ili djelimično privremeno zabilježen na uređaju za tonsko snimanje, bez prisustva zapisničara, zapisnik potpisuju sudija i osoba koja je sačinila zapisnik. Ta osoba treba potpisati zapisnik i dodati klauzulu kojom potvrđuje tačnost prenosa sadržaja. Dokazivanje da sadržaj nije tačno prenesen je dopušteno.

§ 168b

(1) Rezultat istražnih radnji tužilaštva treba dokumentovati u spisu.

(2) Pri ispitivanju osumnjičenog, svjedoka i vještaka sačinjava se zapisnik prema § 168 i § 168a, ukoliko je to izvodljivo, a da se pri tome značajno ne odgode istražne radnje.

§ 168c

(1) Za vrijeme saslušanja osumnjičenih od strane sudije, dozvoljeno je prisustvo tužioca i branitelja.

(2) Za vrijeme saslušanja svjedoka i vještaka od strane sudije, dozvoljeno je prisustvo tužioca, osumnjičenog i branitelja.

(3) Sudija može isključiti osumnjičenog sa prisustvovanja istražnim radnjama, ako njegovo prisustvo može ugroziti cilj istrage. Ovo se prvenstveno odnosi na slučajeve kada postoji bojazan da svjedok u prisustvu osumnjičenog neće govoriti istinu.

(4) Ako osumnjičeni koji nije na slobodi ima branitelja, isti ima pravo da prisustvuje samo onim istražnim radnjama koje se održavaju u mjestu gdje se nalazi pritvor.

(5) O vremenu održavanja istražne radnje unaprijed se obavještavaju osobe koje imaju pravo da prisustvuju. One neće biti obaviještene ako bi se time ugrozio cilj istrage. Osobe koje imaju pravo da prisustvuju istražnim radnjama nemaju pravo tražiti njihovu odgodu zbog spriječenosti da prisustvuju.

§ 168d

(1) Kad sudija vrši uviđaj, tužilac, osumnjičeni i branitelj imaju pravo prisustvovati uviđaju. § 168c st. 3 reč. 1, st. 4 i 5 važe shodno.

(2) Ako sudija vrši uviđaj i poziva se vještak, osumnjičeni može tražiti da na uviđaj dođu i vještaci koje on predloži, a ako sudija odbije njegov zahtjev, isti ih može sam pozvati. Vještacima koje odredi osumnjičeni dozvoljeno je prisustvo na uviđaju i potrebnim istragama, ako njihovo prisustvo ne sprečava rad vještaka koje je odredio sudija.

§ 168e

Ako postoji opasnost ozbiljnih štetnih posljedica za dobrobit svjedoka, ako bi se isti saslušao u prisustvu osoba koje imaju pravo prisustvovati, a ta se opasnost ne može ukloniti na drugačiji način, sudija treba saslušati svjedoka odvojeno bez prisustva tih osoba. Osobama koje imaju pravo prisustvovanja, saslušanje svjedoka će se emitovati uživo audiovizuelnim uređajem. Ostala ovlaštenja osoba koje imaju pravo da prisustvuju ostaju da važe. § 58a i § 241a shodno se primjenjuju. Protiv odluke iz reč. 1 ne postoji pravo žalbe.

§ 169

(1) U predmetima koji prema § 120 Zakona o sudovima spadaju u prvostepenu nadležnost višeg pokrajinskog suda, zaduženja koja u istražnom postupku ima sudija prvostepenog suda, mogu vršiti istražne sudije višeg pokrajinskog suda. Ako istragu vodi savezni vrhovni tužitelj, nadležne su istražne sudije Saveznog vrhovnog suda SR Njemačke.

(2) Nadležni istražni sudija višeg pokrajinskog suda može narediti istražne radnje čak i kada se one neće obaviti na području tog suda.

§ 169a

Ako tužilaštvo razmatra podizanje optužnice, u spisima treba navesti da je istraga završena.

§ 170

(1) Ako istraga daje dovoljan osnov za podizanje optužnice, tužilaštvo podiže optužnicu podnošenjem optužnog akta kod nadležnog suda.

(2) U drugim slučajevima, tužilaštvo obustavlja postupak. O ovome treba obavijestiti osumnjičenog, ako je saslušan u tom svojstvu ili je doneseno rješenje o pritvoru; isto važi i ako je osumnjičeni tražio da se obavijesti ili kada se utvrdi njegov posebni interes za obavještenje.

§ 171

Ako tužilaštvo ne prihvati podneseni prijedlog za podizanje optužnice ili po okončanju istrage naredi da se obustavi postupak, o toj odluci treba obavijestiti predlagača uz obrazloženje. Ako je predlagač ujedno i oštećeni poučit će ga o mogućnostima podnošenja žalbe i predviđenom roku (§ 172 st. 1).

§ 172

(1) Ako je predlagač istovremeno i oštećeni, prema § 171 ima pravo prigovora kod nadređene službene osobe u tužilaštvu u roku od dvije sedmice nakon primitka rješenja. Podnošenjem prigovora tužilaštvu zadržava se rok. Rok ne teče ako nije data pravna pouka prema § 171 reč. 2.

(2) Protiv rješenja nadređene osobe u tužilaštvu kojim se odbija žalba predlagača, isti ima pravo u roku od mjesec dana po primitku tražiti sudsku odluku. O tom pravu i o predviđenom obliku treba dati pouku; rok ne teče ako predlagaču nije data pouka. Prijedlog nije dopušten ako je predmet postupka isključivo krivično djelo koje oštećeni može goniti privatnom tužbom ili ako tužilaštvo odustane od gonjenja djela prema § 153 st. 1, § 153a st. 1 reč. 1, 7 ili § 153b st. 1; isto važi i za slučajeve iz §§ 153c do 154 st. 1, kao i § 154b i § 154c.

(3) U prijedlogu za sudsku odluku treba navesti činjenice, kojima se obrazlaže podizanje optužnice, kao i dokaze. Prijedlog treba biti potpisan od strane advokata; pravna pomoć se uređuje istim odredbama koje važe za postupke u građanskopravnim sporovima. Prijedlog se podnosi sudu koji je nadležan za rješavanje.

(4) Za rješavanje prijedloga nadležan je viši pokrajinski sud. § 120 Zakona o sudovima primjenjuje se shodno.

§ 173

(1) Na zahtjev suda, tužilaštvo treba dostaviti spise o dotad vođenim ročištima.

(2) Sud može obavijestiti osumnjičenog o prijedlogu i odrediti mu rok za izjašnjavanje o istom.

(3) Sud može narediti istražne radnje radi pripreme svoje odluke i za njihovu provedbu zadužiti određenog sudiju ili sudiju koji se uključuje.

§ 174

(1) Ako nema dovoljno razloga za podizanje optužnice, sud odbacuje prijedlog i o tome obavještava predlagača, tužilaštvo i osumnjičenog.

(2) Ako je prijedlog odbačen, optužnica se može podići samo na osnovu novih činjenica i dokaza.

§ 175

Ako sud nakon saslušanja osumnjičenog smatra da je prijedlog osnovan, odlučuje o podizanju optužnice. Za provođenje te odluke nadležno je tužilaštvo.

§ 176

(1) Rješenjem suda se predlagaču prije rješavanja prijedloga može narediti da obezbijedi jamstvo za troškove koji će vjerovatno nastati za državni budžet i za predlagača uslijed rješavanja po prijedlogu. Jamstvo se obezbjeđuje polaganjem gotovog novca i vrijednosnih papira. Odredbe koje odstupaju od gore navedenog, a koje su donesene pravnim aktima izvedenim iz Zakona o platnom prometu sa sudovima i pravosudnim organima ostaju da važe. Visinu jamstva određuje sud po svojoj ocjeni. Istovremeno sud određuje rok u kom treba obezbijediti jamstvo.

(2) Ako se jamstvo ne obezbijedi u datom roku, sud treba proglasiti prijedlog povučenim.

§ 177

Za troškove koji će nastati u postupku u slučajevima iz § 174 i § 176 st. 2 zadužuje se predlagač.

Odjeljak III

(Stavljen van snage)

§ 178 do § 197

(Stavljeni van snage)

Odjeljak IV

Odluka o otvaranju glavnog pretresa

§ 198

(Stavljen van snage)

§ 199

(1) Sud koji je nadležan za glavni pretres odlučuje o tome da li će otvoriti glavni pretres ili će privremeno obustaviti postupak.

(2) Optužni akt sadrži prijedlog za otvaranje glavnog pretresa. Zajedno sa optužnicom sudu se dostavljaju spisi.

§ 200

(1) U optužnici se navodi ime optuženog, krivično djelo za koje se tereti, vrijeme i mjesto učinjenja, zakonska obilježja krivičnog djela i krivične odredbe koje se primjenjuju (izreka optužnog prijedloga). Zatim se navode dokazi, sud pred kojim će se održati glavni pretres i branitelj. Kod navođenja svjedoka, potrebno je navesti njihovo prebivalište, odnosno boravište, nije, međutim, potrebno navesti potpunu adresu. U slučajevima iz § 68 st. 1 reč. 2, st. 2 reč. 1 dovoljno je navesti ime svjedoka. Ako je određen svjedok čiji identitet ne treba otkriti ili otkriti samo djelimično, tu okolnost treba navesti; isto važi i za čuvanje tajnosti prebivališta ili boravišta svjedoka.

(2) U optužnici se navode najvažniji rezultati istrage. Isti se ne moraju navesti ako se optužnica podiže kod krivičnog sudije.

§ 201

(1) Predsjednik vijeća obavještava optuženog o optužnici, istovremeno ga pozivajući da se u određenom roku izjasni da li će tražiti pojedinačno izvođenje dokaza prije donošenja odluke o otvaranju glavnog pretresa i da li će uložiti prigovor protiv otvaranja glavnog pretresa. Optužnica se dostavlja i sporednom tužiocu kao i osobi ovlaštenoj da podigne sporednu tužbu, koja je podnijela takav zahtjev; § 145a st. 1 i 3 se primjenjuje shodno.

(2) O prijedlozima i prigovorima odlučuje sud. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba.

§ 202

Prije nego što sud odluči o otvaranju glavnog pretresa, može donijeti odluku o prikupljanju pojedinih dokaza koji će pomoći boljem rasvjetljavanju slučaja. Protiv rješenja nije dopuštena žalba.

§ 202a

Ukoliko sud razmotri otvaranje glavnog pretresa, sa učesnicima u postupku može da sagleda aktuelno stanje postupka, ukoliko se to čini podobnim za napredovanje postupka. O bitnim elementima sadržaja ovog razmatranja sačinjava se zapisnik.

§ 203

Sud odlučuje da otvori glavni pretres ako na osnovu rezultata pripremnog postupka nađe da postoji dovoljna sumnja da je optuženi učinio krivično djelo.

§ 204

(1) Ako sud odluči da ne otvori glavni pretres, u odluci se mora navesti da li se ta odluka zasniva na činjeničnim ili zakonskim razlozima.

(2) O odluci se obavještava optuženi.

§ 205

Ako postoje prepreke za otvaranje glavnog pretresa zbog dugog odsustva optuženog ili nekog drugog ličnog razloga optuženog, sud može rješenjem privremeno obustaviti postupak. Predsjednik vijeća obezbjeđuje dokaze ako je to potrebno.

§ 206

Kod donošenja odluka sud nije obavezan postupati po prijedlogu tužilaštva.

§ 206a

(1) Ako se nakon otvaranja glavnog pretresa nađe da postoji prepreka za postupak, sud može van glavnog pretresa rješenjem obustaviti postupak.

(2) Protiv rješenja se može odmah podnijeti prigovor.

§ 206b

(1) Ako se neki krivični zakon koji je važio u vrijeme učinjenja krivičnog djela izmijeni prije donošenja odluke o tom djelu i ako je predmet krivičnog postupka djelo koje je po prethodnom zakonu bilo kažnjivo, a po novom više nije, sud rješenjem obustavlja postupak van glavnog pretresa. Protiv odluke se može odmah podnijeti prigovor.

§ 207

(1) U rješenju kojim se otvara glavni pretres, sud dozvoljava da se optužnica razmotri na glavnom pretresu i određuje sud pred kojim će se voditi glavni pretres.

(2) Sud u rješenju navodi sa kojim će se izmjenama prihvatiti optužnica na glavnom pretresu, ako:

1. je optužnica podignuta zbog više djela, a za neka od njih se treba odbiti otvaranje glavnog pretresa,
2. prema § 154a, gonjenje je ograničeno na pojedine odvojive dijelove jednog krivičnog djela ili se ti dijelovi ponovo uvode u postupak,
3. se djelo pravno cijeni odstupajući od optužnice, ili
4. u skladu sa § 154a, gonjenje se ograničava na nekoliko pojedinačnih povreda zakona, koje čine dijelove više povreda izvršenih istim krivičnim djelom ili ako se te povrede zakona ponovo uvode u postupak.

(3) U slučajevima iz st. 2 tač. 1 i 2 tužilaštvo dostavlja novu optužnicu koja je u skladu sa rješenjem. Izvođenje najznačajnijih rezultata istražnih radnji se ne mora tražiti.

(4) Istovremeno sud po službenoj dužnosti odlučuje o određivanju ili produženju pritvora ili zadržavanju.

§ 208

(Stavljen van snage)

§ 209

(1) Ako sud kojem je podnesena optužnica smatra da je nadležan sud nižeg stepena na njegovom području, glavni postupak će se otvoriti na tom sudu.

(2) Ako sud kojem je podnesena optužnica smatra da je nadležan sud višeg stepena čijem području i sam pripada, onda će spise preko tužilaštva dostaviti tom sudu na rješavanje.

§ 209a

Sudovi se, u smislu § 4 st. 2, § 209 kao i § 210 st. 2,

1. kao i § 74 st. 2 kao i §§ 74a i 74c Zakona o sudovima za njihovo područje u odnosu na opća krivična vijeća, a međusobno u redu navedenom u § 74e Zakona o sudovima, i
2. maloljetnički sudovi pri odlučivanju da li se predmeti
  - a) prema § 33 st. 1, § 103 st. 2 reč. 1 i § 107 Zakona o maloljetničkim sudovima ili
  - b) kao predmeti zaštite maloljetnika (§ 26 st. 1 reč. 1, § 74b reč. 1 Zakona o sudovima)

trebaju rješavati na maloljetničkim sudovima, u odnosu na sudove nadležne za redovan krivični postupak izjednačavaju sa višim sudovima.

§ 210

(1) Rješenje kojim se otvara glavni pretres optuženi ne može osporiti.

(2) Tužilaštvo ima pravo odmah uložiti neposredni prigovor protiv rješenja kojim se odbija otvaranje glavnog pretresa ili kojim se suprotno prijedlogu tužilaštva postupak upućuje nižem sudu.

(3) Ako žalbeni sud prihvati prigovor, može istovremeno odlučiti da se glavni pretres treba održati pred nekim drugim vijećem suda koje je donijelo rješenje iz st. 2, ili pred nekim sudom istog reda u susjednom području koje pripada istoj pokrajini. U postupcima u kojima je viši pokrajinski sud donio prvostepenu odluku, Savezni vrhovni sud može odlučiti da se glavni pretres održi pred drugim vijećem istog suda.

§ 211

Ako je otvaranje glavnog pretresa odbijeno rješenjem koje se više ne može osporiti, optužnica se ponovo može podići samo na osnovu novih činjenica ili dokaza.

Odjeljak V

Priprema glavnog pretresa

§ 212

Nakon otvaranja glavnog pretresa § 202a se primjenjuje shodno.

§ 212a

(Stavljen van snage)

§ 212b

(Stavljen van snage)

§ 213

Datum glavnog pretresa određuje predsjednik vijeća.

§ 214

(1) Nalog za pozive potrebne za glavni pretres izdaje predsjednik vijeća. Istovremeno će naložiti prema § 397 st. 2 reč. 3 i § 406g st. 1 reč. 4, st. 2 reč. 2 potrebna obavještenja termina; § 406d st. 3 se primjenjuje shodno. Sudska pisarnica zadužena je za izradu i slanje poziva.

(2) Ako se očekuje da će glavni pretres trajati duži vremenski period, predsjednik vijeća nalaže da svi ili pojedini svjedoci i vještaci budu pozvani kasnije, a ne na početka glavnog pretresa.

(3) Tužilaštvo ima pravo da neposredno poziva i druge osobe.

(4) Tužilaštvo se brine za pribavljanje predmeta koji služe kao dokazni materijal. Ovo može učiniti i sud.

§ 215

Rješenje o otvaranju glavnog pretresa se dostavlja optuženom najkasnije uz poziv. Isto važi i za slučajeve iz § 207 st. 3 za naknadno dostavljeni optužni akt.

§ 216

(1) Pozivanje optuženog koji se nalazi na slobodi vrši se pismenim putem uz opomenu da će biti uhapšen i doveden pred sud u slučaju neopravdanog nepojavljivanja. Opomena se može izostaviti u slučajevima iz § 232.

(2) Optuženi koji se ne nalazi na slobodi poziva se putem obavještenja o vremenu glavnog pretresa prema § 35. Pri tome se optuženi pita da li ima zahtjeve i koje zahtjeve želi postaviti u svoju odbranu na glavnom pretresu.

§ 217

(1) Između dostave poziva (§ 216) i vremena održavanja glavnog pretresa mora postojati rok od najmanje jedne sedmice.

(2) Ako taj rok nije ispoštovan, optuženi može tražiti odlaganje pretresa u bilo koje vrijeme prije početka njegovog saslušanja u vezi sa optužnicom.

(3) Optuženi se može odreći poštivanja roka.

§ 218

Pored optuženog, uvijek se poziva i branitelj koji je naznačen od strane suda, a branitelj kojeg je optuženi sam izabrao poziva se samo ako je sud obaviješten o njegovom izboru. § 217 važi shodno.

§ 219

(1) Ako optuženi traži pozivanje svjedoka ili vještaka ili izvođenje drugih dokaza za glavni pretres, te zahtjeve podnosi predsjedniku vijeća ističući činjenice u vezi s kojima treba izvesti dokaze. Optuženog treba obavijestiti o odluci koja je donesena u tom pogledu.

(2) Ako je zahtjev optuženog u vezi sa dokazima prihvaćen, o tome se obavještava tužilaštvo.

§ 220

(1) Ako predsjednik vijeća odbije zahtjev optuženog za pozivanje neke osobe, optuženi može neposredno pozvati takvu osobu. Na to ima pravo i bez prethodno podnesenog zahtjeva.

(2) Neposredno pozvana osoba dužna je pojaviti se samo u slučaju kada mu je u vrijeme poziva zakonska naknada za putne troškove i odsustvo sa posla ponuđena u gotovini ili uz dokaz da je takva naknada deponovana u pisarnici.

(3) Ako se na glavnom pretresu ispostavi da je saslušanje neposredno pozvane osobe bilo korisno za razrješenje predmeta, sud na osnovu zahtjeva nalaže da se toj osobi odobri nadoknada iz državnog budžeta.

§ 221

Predsjednik vijeća može i po službenoj dužnosti naložiti prikupljanje predmeta koji će služiti kao dokazni materijal.

§ 222

(1) Sud treba tužilaštvu i optuženom blagovremeno obznaniti imena pozvanih svjedoka i vještaka kao i njihova prebivališta ili boravišta. Ako tužilaštvo iskoristi pravo prema § 214 st. 3, onda treba blagovremeno obznaniti sudu i optuženom imena pozvanih svjedoka i vještaka, kao i njihova prebivališta ili boravišta. § 200 st. 1 reč. 3 do 5 primjenjuju se shodno.

(2) Optuženi će sudu i tužilaštvu blagovremeno obznaniti imena kao i prebivališta ili boravišta svjedoka i vještaka koje je neposredno pozvao ili koji se trebaju dovesti na glavni pretres.

§ 222a

(1) Ako se glavni pretres u prvostepenom postupku održava pred pokrajinskim sudom ili višim pokrajinskim sudom, onda se sastav suda saopštava najkasnije do početka glavnog pretresa uz navođenje imena predsjednika vijeća, članova vijeća i sudija porotnika koji su

određeni. Sastav suda se po nalogu predsjednika vijeća može objaviti i prije glavnog pretresa; obavijest se optuženom dostavlja preko branitelja. Ako dođe do izmjene već saopštenog sastava, takva se izmjena saopštava najkasnije do početka glavnog pretresa.

(2) Ako je obavijest o sastavu ili izmjeni sastava primljena kasnije od jedne sedmice prije početka glavnog pretresa, onda sud može na zahtjev optuženog, njegovog branitelja ili tužilaštva prekinuti glavni pretres kako bi ispitao sastav, ako je to traženo, najkasnije do početka saslušanja prvooptuženog o predmetu.

(3) Uvid u dokumentaciju koja je mjerodavna za sastav suda, za optuženog može imati samo njegov branitelj ili advokat; a za oštećenog kao tužitelja samo advokat.

§ 222b

(1) Ako je sastav suda saopšten prema § 222a, prigovor da je sud nepravilno sastavljen može se uložiti samo do početka saslušanja prvooptuženog u predmetu na glavnom pretresu. Pri tome se navode činjenice na osnovu kojih se osporava nepravilan sastav suda. Svi se prigovori moraju blagovremeno istaknuti. Izvan glavnog pretresa, prigovori se ističu pismeno; § 345 st. 2a važi shodno, a za oštećenog kao tužitelja § 390 st. 2.

(2) O prigovoru rješava sud u sastavu koji je propisan za donošenje odluke izvan glavnog pretresa. Ako isti smatra da je prigovor osnovan, donosi odluku da sud nije pravilno sastavljen. Ako prigovor dovede do izmjene sastava, na novi sastav se ne primjenjuje § 222a.

§ 223

(1) Ako je zbog bolesti ili nesposobnosti ili drugih nesavladivih prepreka svjedok ili vještak spriječen na duži ili nepredvidivi vremenski period da se pojavi na glavnom pretresu, sud može naložiti da isti budu saslušani od strane sudije koji je određen ili koji se uključuje.

(2) Isto važi i ako se od svjedoka ili vještaka zbog velike udaljenosti ne može razumno očekivati da prisustvuje glavnom pretresu.

(3) (Stavljen van snage)

§ 224

(1) Tužilaštvo, optuženi i branitelj unaprijed se obavještavaju o datumima određenim za saslušanje, a njihovo prisustvo na glavnom pretresu nije obavezno. Te osobe neće biti obaviještene ako bi se time ugrozio cilj istrage. Zapisnik se dostavlja tužilaštvu i branitelju.

(2) Ako optuženi koji nije na slobodi ima branitelja, isti ima pravo da prisustvuje samo onim radnjama koje se održavaju u mjestu na kojem se optuženi nalazi u pritvoru.

§ 225

Ako je za pripremu glavnog pretresa potreban uviđaj sudije, primjenjuju se odredbe § 224.

§ 225a

(1) Ako sud prije početka glavnog pretresa nađe da je stvarno nadležan viši sud, preko tužilaštva će tom sudu dostaviti spise; § 209a tač. 2 slovo a važe shodno. Sud kojem je predmet dostavljen rješenjem odlučuje da li će prihvatiti predmet.

(2) Ako se spisi dostavljaju sudiji za krivične predmete ili porotničkom sudu višeg reda, optuženi može tražiti izvođenje pojedinačnih dokaza u roku koji se određuje prilikom dostavljanja spisa. O zahtjevu odlučuje predsjednik vijeća suda kojem se predmet upućuje.

(3) U odluci o primopredaji predmeta navodi se ime optuženog i suda na kojem će se održati glavni pretres. § 207 st. 2 tač. 2 do 4 st. 3 i 4 važe shodno. Naosporavanje odluke primjenjuje se § 210.

(4) Prema st. 1 do 3 postupa se i ako sud prije početka glavnog pretresa ocijeni da je prigovor optuženog prema § 6a osnovan i da je nadležno posebno krivično vijeće kojem pripada prvenstvo prema § 74e Zakona o sudovima. Ako sud koji smatra da je nadležno neko drugo krivično vijeće, a prema § 74e Zakona o sudovima ima prednost, isti će predmet proslijediti tom vijeću sa obavezujućim dejstvom; za osporavanje rješenja o upućivanju važi § 210.

Odjeljak VI **Glavni pretres**

§ 226

(1) Glavni pretres se održava u stalnom prisustvu osoba nadležnih za donošenje presude, javnog tužioca i službenika pisarnice.

(2) Krivični sudija može da ne traži prisustvo službenika pisarnice na glavnom pretresu. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba.

§ 227

Glavnom pretresu može prisustvovati više službenika tužilaštva i više branitelja koji mogu međusobno podijeliti svoja zaduženja.

§ 228

(1) O odgađanju glavnog pretresa ili prekidu prema § 229 st. 2 odlučuje sud. Kraće prekide naređuje predsjednik vijeća.

(2) Spriječenost branitelja, uz dalje važenje propisa iz § 145, optuženom ne daje pravo da traži odgađanje rasprave.

(3) Ako nije ispoštovan rok iz § 217 st. 1, predsjednik vijeća treba upoznati optuženog o njegovom pravu da traži odgađanje rasprave.

§ 229

- (1) Prekid glavnog pretresa može trajati do tri sedmice.
- (2) Glavni pretres se može prekinuti na period od mjeseca dana, ako je prije toga trajao najmanje deset dana.
- (3) Ako se zbog bolesti optuženi ili osoba koja je nadležna da donese presudu ne pojavi na glavnom pretresu koji je trajao najmanje deset dana, onda rokovi iz st. 1 i 2 miruju za vrijeme njegove spriječenosti, ali najduže šest sedmica, a ističu najranije deset dana nakon isticanja roka mirovanja. Početak i kraj roka mirovanja utvrđuje sud rješenjem na koje nije dopuštena žalba.
- (4) Ako se glavni pretres ne nastavi najkasnije na dan isticanja rokova mirovanja navedenih u prethodnim stavovima, isti mora započeti iznova. Ako dan nakon isteka roka pada na nedjelju, državni praznik ili subotu, glavni pretres se nastavlja narednog radnog dana.

§ 230

- (1) Glavni pretres se ne može održati u odsustvu optuženog.
- (2) Ako se izostanak optuženog ne opravda u dovoljnoj mjeri, naređuje se njegovo privođenje ili se izdaje rješenje o pritvoru.

§ 231

- (1) Optuženi koji se pojavio na glavnom pretresu ne smije se udaljiti sa istog. Predsjednik vijeća može preduzeti odgovarajuće mjere za sprečavanje udaljavanja; također može narediti da se optuženi drži pod nadzorom dok traje prekid pretresa.
- (2) Ako se optuženi ipak udalji ili ne pojavi na nastavku prekinutog glavnog pretresa, isti se može okončati u njegovom odsustvu ako je optuženi već saslušan u vezi optužnice, a sud smatra da njegovo dalje prisustvo više nije potrebno.

§ 231a

- (1) Ako je optuženi namjerno i nezakonito sebe doveo u stanje nesposobnosti da prisustvuje pretresu i ako time svjesno sprečava pravilno održavanje ili nastavak glavnog pretresa u njegovom prisustvu, onda se glavni pretres, iako optuženi još nije saslušan o predmetu optužbe, održava ili nastavlja u njegovom odsustvu, ukoliko sud smatra da njegovo prisustvo nije nužno. Prema reč. 1 se postupa ako je optuženi nakon otvaranja glavnog pretresa imao priliku da se pred sudom ili određenim sudijom izjasni o optužbi.
- (2) Odmah nakon što optuženi ponovo bude sposoban da prisustvuje glavnom pretresu, predsjednik vijeća, ako još nije počelo objavljivanje presude, treba da ga obavijesti o sadržaju onoga o čemu je raspravljano u njegovom odsustvu.
- (3) O suđenju u odsustvu optuženom prema st. 1 odlučuje sudija nakon pribavljenog mišljenja ljekara ili vještaka. Rješenje se može donijeti i prije početka glavne rasprave. Protiv

rješenja dozvoljen je prigovor, isti zadržava izvršenje. Ako je glavni pretres već započeo, prekinut će se do donošenja odluke o prigovoru; prekid ne smije trajati duže od 30 dana, čak i kada nisu ispunjeni uslovi iz § 229 st. 2.

(4) Optuženom koji nema branitelja određuje se branitelj ako dolazi u obzir da se rasprava održi bez optuženog prema st. 1.

§ 231b

(1) Ako se optuženi zbog nediscipliniranog ponašanja udalji iz sudnice ili liši slobode (§ 177 Zakona o sudovima), rasprava se može nastaviti u njegovom odsustvu, ako sud smatra da njegovo dalje prisustvo nije neophodno ili ako postoji bojazan da bi prisustvo optuženog moglo ozbiljno ugroziti dalji tok glavnog pretresa. U svakom slučaju, optuženom treba pružiti priliku da se izjasni o optužnici.

(2) Čim se optuženom dozvoli da se vrati u sudnicu, postupa se prema § 231a st. 2.

§ 231c

Ako se glavni pretres vodi protiv više optuženih, sud može donijeti rješenje da se pojedinim optuženim, a u slučaju nužne odbrane i njihovim braniteljima, dozvoli da se u pojedinim dijelovima rasprave udalje, ako se ti dijelovi rasprave ne odnose na njih. U rješenju se navode dijelovi rasprave za koje se izdaje dozvola za udaljavanje. Dozvola se može opozvati u bilo koje vrijeme.

§ 232

(1) Glavni pretres se može održati i bez optuženog, ako je isti uredno pozvan, a u pozivu je navedeno da se rasprava može održati i u njegovom odsustvu, i ako je očekivana kazna, novčana kazna do 180 dnevnih iznosa, sudska opomena uz prijetnju kaznom, zabrana upravljanja motornim vozilom, privremeno oduzimanje predmeta, oduzimanje imovinsko-pravne koristi, uništavanje ili učinjenje neupotrebljivim predmeta, kao jedina kazna ili jedna od više kazni. Strožija kazna ili sigurnosna mjera ne može se izreći u takvom postupku. Oduzimanje vozačke dozvole dozvoljeno je ako je optuženom u pozivu ukazano na tu mogućnost.

(2) Glavni pretres se ne može održati u odsustvu optuženog ako je isti pozvan javnim saopštenjem.

(3) Zapisnik o sudskom saslušanju optuženog čita se na glavnom pretresu.

(4) Presuda koja je donesena u odsustvu optuženog dostavlja mu se lično uz navođenje razloga za presudu, osim ako mu se presuda ne dostavlja preko branitelja prema § 145a st. 1.

§ 233

(1) Optuženi se na njegov zahtjev može osloboditi obaveze pojavljivanja na glavnom pretresu, samo ako je očekivana kazna novčana kazna do 180 dnevnih iznosa, sudska opomena uz prijetnju kaznom, zabrana upravljanja motornim vozilom, oduzimanje pred-

meta, oduzimanje imovinskopravne koristi, uništavanje ili činjenje neupotrebljivim predmeta, bez obzira da li se izriče jedna ili više od ovih kazni ili mjera. Strožija kazna ili sigurnosna mjera se u njegovom odsustvu ne može izreći. Oduzimanje vozačke dozvole je dozvoljeno.

(2) Ako se optuženi oslobodi obaveze pojavljivanja na glavnom pretresu, o optužbi se mora saslušati od određenog sudije ili zamoljenog sudije. Pri tome se mora poučiti o dopuštenim pravnim posljedicama koje se u njegovom odsustvu mogu primijeniti na glavnom pretresu i pitati da li ostaje pri zahtjevu da bude oslobođen od pojavljivanja na glavnom pretresu.

(3) Tužilaštvo i branitelj se unaprijed obavještavaju o datumima određenim za saslušanje, a njihovo prisustvo na glavnom pretresu nije obavezno. Zapisnik o saslušanju od strane suda čita se na glavnom pretresu.

§ 234

Ako se glavni pretres može održati bez optuženog, optuženi ima pravo da pismenom punomoći ovlasti branitelja da ga zastupa.

§ 234a

Ako se glavni pretres održava bez optuženog, dozvoljeno je da se informacije prema § 265 st. 1 i 2 daju branitelju; saglasnost optuženog prema § 245 st. 1 reč. 2 i § 251 st. 1 tač. 1, st. 2 tač. 3 nije potrebna ako na glavnom pretresu učestvuje branitelj.

§ 235

Ako je pretres održan bez optuženog prema § 232, optuženi može u roku od jedne sedmice nakon primitka presude tražiti povraćaj u pređašnje stanje pod istim uslovima koji važe za nepoštivanje roka; a ako nije imao saznanja o pozivu na glavni pretres, povraćaj u pređašnje stanje može tražiti u bilo koje vrijeme. Optuženi se o tome treba poučiti prilikom dostave presude.

§ 236

Sud je u svako vrijeme ovlašten da naloži lično pojavljivanje optuženog i to putem naredbe za dovođenje ili lišenje slobode.

§ 237

U slučaju međusobne povezanosti između krivičnih djela o kojima rješava, sud može naložiti njihovo spajanje radi istovremenog presuđenja, i u slučaju ako se radi o međusobnoj povezanosti koja nije navedena u § 3.

§ 238

(1) Predsjednik vijeća rukovodi pretresom, saslušava optuženog i izvodi dokaze.

(2) Ako bilo koji učesnik u postupku istakne prigovor na dopuštenost bilo koje odluke predsjednika vijeća o rukovođenju predmetom, o prigovoru odlučuje sud.

§ 239

(1) Saslušanje svjedoka i vještaka koje su odredili tužilaštvo i optuženi, predsjednik vijeća prepušta njima na osnovu međusobno usaglašenog zahtjeva. Svjedoke i vještake koje je odredilo tužilaštvo prvo saslušava tužilaštvo, a svjedoke koje je odredio optuženi prvo saslušava branitelj.

(2) Nakon tog saslušanja, predsjednik vijeća treba svjedocima i vještacima da postavi pitanja koja smatra potrebnim radi daljeg razjašnjavanja djela.

§ 240

(1) Predsjednik vijeća će dozvoliti članovima vijeća, na njihov zahtjev da postavljaju pitanja optuženom, svjedocima i vještacima.

(2) Predsjednik vijeća će isto omogućiti i tužilaštvu, optuženom i branitelju kao i sudijama porotnicima. Neposredno ispitivanje optuženog od strane drugog optuženog nije dozvoljeno.

§ 241

(1) Osobi koja u slučajevima predviđenim § 239 st. 1 zloupotrijebi svoje pravo na saslušanje, to pravo može biti oduzeto od strane predsjednika vijeća.

(2) U slučajevima predviđenim § 239 st. 1 i § 240 st. 2 predsjednik vijeća može odbiti neprimjerena i za predmet nerelevantna pitanja.

§ 241a

(1) Saslušanje svjedoka mlađih od 18 godina vrši isključivo predsjednik vijeća.

(2) Osobe navedene u § 240 st. 1 i 2 reč. 1 mogu tražiti da predsjednik vijeća svjedocima postavi dodatna pitanja. Predsjednik vijeća može tim osobama dozvoliti da svjedocima neposredno postavljaju pitanja, ako je svestranom ocjenom zaključio da ne postoji bojazan da će se time ugroziti dobrobit svjedoka.

(3) § 241 st. 2 važi shodno.

§ 242

U slučaju sumnje u dopuštenost pitanja odlučuje sudsko vijeće.

§ 243

(1) Glavni pretres počinje objavljivanjem predmeta. Predsjednik vijeća utvrđuje da li su optuženi i branitelj prisutni i da li su dokazi pribavljeni, a posebno da li su se pojavili pozvani svjedoci i vještaci.

(2) Svjedoci napuštaju sudnicu. Predsjednik vijeća uzima od optuženog lične podatke.

(3) Zatim tužitelj čita optužnicu. U slučajevima iz § 207 st. 3 čita novu optužnicu. U slučajevima iz § 207 st. 2 tač. 3 tužitelj čita optužnicu i iznosi pravnu procjenu na osnovu

koje je doneseno rješenje o otvaranju glavnog pretresa. U slučajevima iz § 207 st. 2 tač. 4 u obzir uzima izmjene koje je sud odobrio prilikom potvrđivanja optužnice i otvaranju glavnog pretresa.

(4) Predsjednik vijeća saopštava da li su izvršena razmatranja prema §§ 202a, 212, ukoliko je njihov predmet bila mogućnost sklapanja sporazuma (§ 257c), i ako da, saopštava i bitne elemente sadržaja nagodbe. Ova obaveza postoji i u daljem toku glavnog pretresa, ukoliko dođe do izmjena u odnosu na saopštenje dato na početku glavnog pretresa.

(5) Zatim se optuženi poučava o pravu da se izjasni u vezi s optužnicom ili da se ne izjasni o predmetu. Ako je optuženi spreman dati izjavu, optuženi se o predmetu sasluša prema § 136 st. 2. Prethodne osude optuženog iznose se samo ako su bitne za odluku o predmetu. O trenutku njihovog iznošenja odlučuje predsjednik vijeća.

§ 244

(1) Nakon saslušanja optuženog izvode se dokazi.

(2) U cilju utvrđivanja istine sud treba po službenoj dužnosti provesti dokazni postupak za sve činjenice i dokaze koji su bitni za donošenje odluke.

(3) Zahtjev za izvođenje dokaza se odbija ako izvođenje određenog dokaza nije dopušteno. U ostalim slučajevima se zahtjev za izvođenje dokaza može odbiti samo ako je izvođenje takvih dokaza suvišno, jer se radi o nečemu što je općepoznato, ako je činjenica koja se dokazuje nevažna za odluku ili je već dokazana, ako su dokazi potpuno neprimjereni ili nedostupni, ako je zahtjev podnesen zbog odugovlačenja postupka ili ako bi se važna tvrdnja kojom se treba dokazati nevinost optuženog može tako prikazati kao da je činjenica na koju se ta tvrdnja odnosi istinita.

(4) Ukoliko nije drugačije predviđeno, zahtjev za izvođenje dokaza saslušanjem vještaka se također može odbiti ako sam sud posjeduje potrebno stručno znanje. Saslušanje drugog vještaka se također može odbiti ako je prethodnim saslušanjem već dokazano suprotno od navedene činjenice; ovo ne važi ako postoji sumnja u stručnost prethodnog vještaka, ako se njegov nalaz i mišljenje zasniva na pogrešnim činjeničnim pretpostavkama, ako mišljenje sadrži kontradiktornosti ili ako novi vještak raspolaže sredstvima za istraživanje koja su savremenija od onih koje je koristio prethodni vještak.

(5) Zahtjev za izvođenje dokaza uviđajem može se odbiti, ako sud ocijeni da nije potreban za utvrđivanje istine. Pod istim uslovima se može odbiti i zahtjev za izvođenje dokaza putem saslušanja svjedoka, ako bi se isti trebao pozvati da dođe iz inostranstva.

(6) Za odbijanje zahtjeva za izvođenje dokaza potrebno je sudsko rješenje.

§ 245

(1) Izvođenje dokaza treba da obuhvati sve svjedoke i vještake koji su pozvani od strane suda i koji su se odazvali pozivu, kao i sve ostale dokaze pribavljene od strane suda ili

tužilaštva prema § 214 st. 4, osim ako izvođenje dokaza nije dopušteno. Izvođenje pojedinih dokaza može se izostaviti, ako su saglasni tužilaštvo, branitelj i optuženi.

(2) Sud je dužan da izvođenjem dokaza obuhvati i svjedoke i vještake koji su pozvani i koji su se odazvali pozivu optuženog i tužilaštva, kao i druge pribavljene dokaze, samo ako je podnesen zahtjev za izvođenje dokaza. Zahtjev za izvođenje dokaza se odbija ako izvođenje dokaza nije dopušteno. U ostalim slučajevima može se odbiti samo ako je činjenica koja se želi dokazati već dokazana ili općepoznata, ako između nje i predmeta o kojem se sudi ne postoji veza, ako je dokaz sasvim neprimjeren ili ako je zahtjev podnesen sa ciljem odugovlačenja postupka.

§ 246

(1) Izvođenje dokaza se ne smije odbiti samo zbog toga što je dokaz ili činjenica koja se želi dokazati iznesena sa zakašnjenjem.

(2) Međutim, ako je ime svjedoka ili vještaka kojeg treba saslušati obznanjeno suprotnoj strani ili činjenica koja se treba dokazati iznesena sa takvim zakašnjenjem da protivna strana nije imala vremena da prikupi informacije, ona može do završetka dokaznog postupka tražiti odlaganje glavnog pretresa zbog prikupljanja informacija.

(3) Isto pravo imaju tužilaštvo i optuženi prema svjedocima i vještacima koji su pozvani po nalogu predsjednika vijeća ili suda.

(4) O zahtjevima odlučuje sud po slobodnoj ocjeni.

§ 246a

Ako se očekuje da će se narediti smještaj optuženog u psihijatrijsku ustanovu ili sigurnosno zadržavanje, onda se na glavnom pretresu saslušava vještak o stanju optuženog i izgledima za njegovo izlječenje. Isto važi kada sud razmatra mogućnost smještaja optuženog u ustanovu za liječenje od ovisnosti. Ako vještak prethodno nije pregledao optuženog, omogućava mu se da to učini prije glavnog pretresa.

§ 247

Sud može naložiti da se optuženi udalji iz sudnice u toku saslušanja, ako postoji bojazan da saoptuženi ili svjedok neće govoriti istinu ako bi bili saslušani u prisustvu optuženog. Isto važi i ako postoji bojazan da bi saslušanje osobe mlađe od 18 godina u svojstvu svjedoka u prisustvu optuženog znatno naškodilo dobrobiti svjedoka ili saslušanje neke druge osobe u svojstvu svjedoka predstavlja neposrednu opasnost po zdravlje tog lica. Udaljavanje optuženog može se naložiti i za vrijeme trajanja razmatranja stanja optuženog i izgleda za njegovo izlječenje, ako postoji bojazan za nastupanje značajne štete po njegovo zdravlje. Kad se optuženi vrati, predsjednik vijeća će ga ukratko obavijestiti o sadržaju onog što je u njegovom odsustvu objavljeno i o čemu je raspravljano.

§ 247a

Ako postoji neposredna opasnost ozbiljne štete za dobrobit svjedoka ako bi se saslušao u prisustvu osoba koje prisustvuju glavnom pretresu, sud može narediti da svjedok za vrijeme saslušanja boravi na nekom drugom mjestu; ovakva naredba je dopuštena i ako su ispunjeni uslovi iz § 251 st. 2, te je to potrebno za utvrđivanje istine. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba. U sudnici se obezbjeđuje simultani audiovizuelni prenos svjedočenja. Svjedočenje se snima ako postoji bojazan da se svjedok neće moći saslušati na glavnom pretresu, a snimak je potreban za utvrđivanje istine. § 58a st. 2 primjenjuje se shodno.

§ 248

Svjedoci i vještaci koji su saslušani mogu se udaljiti iz mjesta zasjedanja suda samo uz dozvolu ili po nalogu predsjednika vijeća. Prije toga pribavlja se mišljenje tužilaštva i optuženog.

§ 249

(1) Isprave i drugi spisi koji služe kao dokazni materijal čitaju se na glavnom pretresu. Ovo posebno važi za prethodne krivične presude, kaznenu evidenciju, izvode iz crkvenih knjiga i matičnih knjiga rođenih, vjenčanih i umrlih, kao i zapisnike o sudskim uviđajima.

(2) Osim u slučajevima iz §§ 253 i 254, od čitanja se može odustati ako su sudije i porotnici primili na znanje tekst isprave ili pismena, a ostali imali priliku da to učine. Ako tužitelj, optuženi ili branitelj odmah ulože prigovor na nalog predsjednika vijeća za postupanje u skladu sa prvom rečenicom, odluku donosi sud. U zapisnik se unosi nalog sudije, kao i konstatacija da su upoznati, da im je data mogućnost prigovora kao i sam prigovor.

§ 250

Ako se dokaz neke činjenice zasniva na zapažanju neke osobe, ta se osoba saslušava na glavnom pretresu. Saslušanje se ne može zamijeniti čitanjem zapisnika o prethodnom saslušanju ili pismenom izjavom.

§ 251

(1) Saslušanje svjedoka, vještaka ili saoptuženog može se zamijeniti čitanjem zapisnika o saslušanju, isprave koja sadrži izjavu te osobe, ako:

1. optuženi ima branitelja, a tužitelj, branitelj i optuženi su saglasni s tim;
2. je svjedok, vještak ili saoptuženi preminuo ili se iz nekog drugog razloga ne može saslušati na sudu u dogledno vrijeme;
3. se zapisnik ili isprava odnosi na postojanje ili visinu materijalne štete.

(2) Saslušanje svjedoka, vještaka ili saoptuženog može se zamijeniti čitanjem zapisnika o njegovom prethodnom sudskom saslušanju, ako:

1. pojavljivanje svjedoka, vještaka ili saoptuženog na glavnom pretresu nije moguće na duže ili neodređeno vrijeme zbog bolesti, slabosti ili drugih nepremostivih prepreka;

2. se od svjedoka ili vještaka naspram značaja njegove izjave ne može realno očekivati da se pojavi na glavnom pretresu zbog velike udaljenosti.
3. su tužitelj, branitelj i optuženi saglasni sa čitanjem.

(3) Ako čitanje služi drugim svrhama, a ne neposrednom donošenju presude, pogotovo ako je cilj priprema odluke o tome da li se treba pozvati i saslušati neka osoba, onda se mogu čitati i zapisnici sa saslušanja i druge isprave koje služe kao dokaz.

(4) U slučajevima iz st. 1 i 2 sud odlučuje da li da se naloži čitanje. Razlog za čitanje se navodi. Ako se čita zapisnik o sudskom saslušanju, navodi se da li je osoba koja se saslušava položila zakletvu. Zakletva se polaže naknadno, ako sud smatra da je potrebna i izvodljiva.

§ 252

Izjava svjedoka koji je saslušan na glavnom pretresu, a koji je tek na glavnom pretresu ostvario svoje pravo da ne da izjavu, ne smije se čitati.

§ 253

(1) Ako svjedok ili vještak izjavi da se više ne sjeća neke činjenice, onda se dio zapisnika koji se odnosi na njegovo prethodno saslušanju može čitati radi podsjećanja.

(2) Isto se može uraditi ako se na saslušanju pojavi takva protivrječnost u odnosu na prethodnu izjavu koja se ne može utvrditi ili ukloniti bez prekida glavnog pretresa.

§ 254

(1) Izjave optuženog koje su sadržane u sudskom zapisniku mogu se čitati u svrhu izvođenja dokaza o priznanju krivice.

(2) Isto se može uraditi ako se na saslušanju pojavi takva protivrječnost u odnosu na prethodnu izjavu koja se ne može utvrditi ili ukloniti bez prekida glavnog pretresa.

§ 255

U slučajevima iz § 253 i § 254 u zapisniku se navodi čitanje i razlog za čitanje na zahtjev tužilaštva ili optuženog.

§ 255a

(1) Odredbe koje se odnose na čitanje zapisnika o saslušanju prema § 251, § 252, § 253 i § 255 shodno se primjenjuju i na prikazivanje audiovizuelnih snimaka o saslušanju svjedoka.

(2) U postupcima koji se odnose na krivična djela protiv spolne slobode (§ 174 do § 184g Krivičnog zakona) ili života (§ 211 do § 222 Krivičnog zakona), zlostavljanja šticećenika (§ 225 Krivičnog zakona) ili krivičnog djela protiv lične slobode prema §§ 232 do 233a Krivičnog zakona saslušanje svjedoka mlađeg od 18 godina može se zamijeniti prikazivanjem audiovizuelnog snimka ranijih sudskih saslušanja, ako su optuženi i njegov branitelj imali priliku da učestvuju u tom saslušanju. Dopušteno je dodatno saslušanje svjedoka.

§ 256

(1) Čitati se mogu:

1. izjave koje sadrže svjedočenje ili nalaz i mišljenje:
  - a) javnih organa,
  - b) stalnih sudskih vještaka ovlaštenih za izradu nalaza i mišljenja u određenoj oblasti, kao i
  - c) ljekara sudsko-medicinske službe uz izuzetak potvrde o nekažnjavanju;
2. ljekarski nalazi o tjelesnim ozljedama koje spadaju u red teških tjelesnih ozljeda;
3. ljekarski izvještaji o uzimanju krvi;
4. nalazi o analizi tahografa, određivanju krvne grupe ili sadržaja alkohola u krvi uključujući i konverziju, i
5. zapisnici kao i izjave koje sadrže pojašnjenja u vezi sa krivičnim gonjenjem i istražnim radnjama, osim ako njihov predmet nije saslušanje.

(2) Ako je za izradu mišljenja angažovana stručna ustanova, onda sud može tražiti od takve ustanove da imenuje svog člana za zastupanje nalaza i mišljenja na glavnom pretresu i da se sudu imenuje taj član.

§ 257

(1) Nakon saslušanja svakog pojedinačnog saoptuženog i nakon svakog pojedinačnog izvođenja dokaza, optuženog treba pitati da li ima nešto da izjavi.

(2) Na njihov zahtjev, tužitelju i optuženom također treba omogućiti da daju izjavu nakon saslušanja optuženog i nakon svakog izvođenja dokaza.

(3) Izjava ne smije prejudicirati završnu riječ.

§ 257a

Sud od učesnika u postupku može tražiti da pismeno podnose zahtjeve i prijedloge u vezi pitanja o postupku. Ovo ne važi za zahtjeve navedene u § 258. § 249 primjenjuje se shodno.

§ 257b

Sud tokom glavnog pretresa sa učesnicima u postupku može da sagleda aktuelno stanje postupka, ukoliko se to čini podobnim za napredovanje postupka.

§ 257c

(1) Sud može u odgovarajućim slučajevima sa učesnicima u postupku da pregovara o daljnjem toku i ishodu postupka, prema mjeri sljedećih stavova. § 244 st. 2 ostaje da važi.

(2) Predmet pregovaranja o krivnji smiju da budu samo pravna sankcija, sadržaj presude i pripadajućih zaključaka, ostale procesne radnje vezane za postupak, kao i ponašanje učesnika u postupku. Sastavni dio svakog pregovaranja o krivnji treba da bude priznanje. Izreka presude, kao ni mjera sigurnosti ne smiju biti predmetom pregovaranja o krivnji.

(3) Sud objavljuje koji bi sadržaj sporazum o priznanju krivnje mogao imati. Pri tome, uz slobodnu ocjenu svih okolnosti slučaja kao i općih pravila za odmjeravanje kazne, može da navede i gornju i donju granicu kazne. Učesnici u postupku će dobiti mogućnost da se izjasne o tome. Do nagodbe će doći onda, kada optuženi i tužilaštvo prihvate prijedlog suda.

(4) Sud neće biti vezan nagodbom, ukoliko se ustanovi da u obzir nisu uzete pravno ili stvarno relevantne okolnosti ili su se pojavile nove okolnosti, te sud zbog toga smatra da u izgled stavljeni kazneni okvir više nije srazmjeran djelu ili krivnji. Isto važi i kada daljnje ponašanje optuženog u postupku ne odgovara onome ponašanju koje proizlazi iz očekivanja suda. Priznanje optuženog u tim slučajevima ne smije biti korišteno. O odstupanjima sud je dužan izvijestiti odmah.

(5) Optuženi se mora poučiti o uslovima i posljedicama odstupanja suda od u izgled stavljenog ishoda, prema st. 4.

§ 258

(1) Nakon okončanja dokaznog postupka, tužitelju, a nakon toga i optuženom, daje se mogućnost da iznese svoje argumente i zahtjeve.

(2) Tužitelj ima pravo na repliku, a optuženi na završnu riječ.

(3) Optuženom se postavlja pitanje, čak i ako je branitelj govorio u njegovo ime, da li sam ima nešto da kaže u svoju odbranu.

§ 259

(1) Optuženom koji ne razumije pravni jezik se preko tumača iz završnih riječi moraju saopćiti prijedlozi tužitelja i branitelja.

(2) Isto prema § 186 Zakona o sudovima važi za gluhe ili nijeme osobe.

§ 260

(1) Glavni pretres se završava izricanjem presude, čemu je prethodilo vijećanje.

(2) Ako se izriče zabrana vršenja poziva, u presudi se tačno navodi naziv zanimanja, struka, djelatnost ili poslovna aktivnost, čije se vršenje zabranjuje.

(3) Postupak se obustavlja presudom, ako se utvrdi da postoje procesne smetnje.

(4) U izreci presude se navodi zakonski naziv djela za koje se optuženi proglašava krivim. Ako činjenično stanje krivičnog djela ima svoj zakonski naziv, isti se navodi uz zakonski naziv djela. Ako se izriče novčana kazna, u izreci se navodi broj i visina dnevnih iznosa. Ako se kazna ili mjera sigurnosti izrekne uslovno, ako se izrekne sudsko upozorenje uz prijetnju kaznom ili oslobađanje od kazne, to se mora navesti u izreci presude. Preostali dio izreke formuliše se po ocjeni suda.

(5) Nakon izreke navodi se koje su zakonske odredbe primijenjene, prema paragrafu, stavu, broju, slovu, kao i naziv zakona. Ako je, u slučaju presude kojom se izriče kazna lišenja

slobode ili jedinstvena kazna zatvora do dvije godine za djelo koje je u cjelini ili u pretežnom dijelu počinjeno zbog ovisnosti o opojnim sredstvima, također se navodi § 17 st. 2 Zakona o centralnom saveznom registru.

§ 261

O rezultatima dokaznog postupka sud odlučuje po slobodnom uvjerenju, na osnovu ocjene svih činjenica iznijetih u toku pretresa.

§ 262

(1) Ako kažnjivost neke radnje zavisi od procjena građanskopravnog odnosa, krivični sud također odlučuje o tom odnosu prema odredbama koje važe za postupak i dokazivanje u krivičnim predmetima.

(2) Sud, međutim, ima pravo da odloži istragu i jednom od učesnika odredi rok za pokretanje građanskopravnog postupka ili da sačeka presudu parničnog suda.

§ 263

(1) Za svaku odluku protiv optuženog o pitanju krivice i pravnim posljedicama djela potrebna je dvotrećinska većina.

(2) Pitanje krivice obuhvata i posebne okolnosti predviđene krivičnim zakonom koje isključuju, umanjuju ili povećavaju kažnjivost.

(3) Pitanje krivice ne obuhvata uslove za zastaru.

§ 264

(1) Predmet presude je djelo koje je navedeno u optužnici u obimu i mjeri kako je to djelo utvrđeno na osnovu ishoda pretresa.

(2) Pravna ocjena djela na kojoj se zasniva odluka o otvaranju glavnog pretresa ne obavezuje sud.

§ 265

(1) Optuženi se ne smije osuditi na osnovu drugog krivičnog zakona od onog koji je naveden u potvrđenoj optužnici, ako mu prethodno nije konkretno ukazano na promjenu pravne kvalifikacije i nije omogućeno da se brani.

(2) Na isti način se postupa i ako se tek na raspravi pojave posebne okolnosti predviđene krivičnim zakonom koje opravdavaju izricanje veće kazne ili opravdaju određivanje mjere sigurnosti.

(3) Glavni pretres se odlaže na zahtjev optuženog ako isti, navodeći da nije dovoljno pripremljen za odbranu, osporava novonastale okolnosti koje dozvoljavaju primjenu nepovoljnijeg krivičnog zakona protiv njega u odnosu na onaj naveden u potvrđenoj optužnici ili te okolnosti potpadaju pod one navedene u st. 2.

(4) I u drugim slučajevima sud odlaže glavni pretres na osnovu prijedloga ili po službenoj dužnosti, ako se odlaganje uslijed promjene stanja stvari čini opravdanim za dovoljnu pripremu optužbe ili odbrane.

§ 265a

Ako u obzir dolazi određivanje obaveza (§ 56b, 56c, 59a st. 2 Krivičnog zakona), onda se, kad je to potrebno, optuženi pita da li je spreman izvršiti plaćanje ili obaviti rad koji služi ispravljanju nepravde počinjene djelom ili dati obećanje u vezi svog budućeg ponašanja. Ako u obzir dolazi naredba kojom se optuženi upućuje na liječenje ili odvikavanje od ovisnosti ili u odgovarajuću ustanovu ili zavod, treba ga pitati da li je s tim saglasan.

§ 266

(1) Ako tužilaštvo na glavnom pretresu proširi optužbu na druga krivična djela optuženog, sud iste može rješenjem uključiti u postupak, ako je nadležan za iste i ako optuženi pristane.

(2) Prijedlog za dopunu optužnice može se iznijeti usmeno. Njen sadržaj mora biti u skladu sa § 200. st. 1. Sadržaj se unosi u zapisnik o glavnom pretresu. Predsjednik vijeća mora omogućiti optuženom da se brani.

(3) Glavni pretres se prekida ako predsjednik vijeća smatra da je to potrebno ili ako optuženi to zahtijeva, a njegov zahtjev nije očigledno proizvoljan niti ima za cilj odugovlačenje postupka. Optuženom se ukazuje na pravo da traži prekid glavnog pretresa.

§ 267

(1) Ako se optuženi osudi, u razlozima presude moraju se navesti činjenice koje se smatraju dokazanim, a u kojima su nađena zakonska obilježja krivičnog djela. Ako se dokaz izvodi iz drugih činjenica, navode se i te činjenice. U odnosu na pojedinosti, može se ukazati i na slike iz spisa.

(2) Ako su na pretresu navođene posebne okolnosti predviđene krivičnim zakonom, koje isključuju, umanjuju ili povećavaju kažnjivost u okviru razloga za presudu se navodi da li se te okolnosti smatraju utvrđenim ili ne.

(3) U razlozima za presudu treba također navesti odredbe Krivičnog zakona koje su primijenjene, kao i okolnosti koje su uticale na odmjeravanje kazne. Ako je prema Krivičnom zakonu kao uslov za ublažavanje kazne određena okolnost da se radi o manje teškom slučaju, u obrazloženju osuđujuće presude mora se navesti zašto se smatra da te okolnosti postoje, odnosno ne postoje suprotno zahtjevu podnesenom na raspravi; ovo se shodno primjenjuje i na izricanje kazne zatvora u slučajevima iz § 47 Krivičnog zakona. U razlozima za presudu se također navodi i zašto se ne smatra da se radi o posebno teškom slučaju, ako su ispunjeni uslovi utvrđeni Krivičnim zakonom za postojanje posebno teškog slučaja; ako ti uslovi nisu ispunjeni, a ipak se smatra da se radi o posebno teškom slučaju shodno se primjenjuje reč. 2. U razlozima za presudu se dalje navodi zašto se izriče uslovna osuda ili zašto se suprotno zahtjevu podnesenom na raspravi ne izriče uslovna osuda; ovo shodno važi i za sudsku

opomenu uz prijetnju kaznom i kod odustanka od izricanja kazne. Ukoliko je presudi prethodio sporazum o priznanju krivnje (§ 257c), to se navodi u obrazloženju presude.

(4) Ako se svi učesnici koji imaju pravo da ospore presudu odreknu prava na ulaganje pravnog lijeka ili ne ulože pravni lijek u određenom vremenskom roku, onda se navode dokazane činjenice u kojima su nađena obilježja krivičnog djela kao i krivični zakon koji je primijenjen; u slučaju presuda kojima se izriče novčana kazna kao jedina kazna ili novčana kazna zajedno sa zabranom upravljanja motornog vozila ili oduzimanjem dozvole za upravljanje motornim vozilom ili kazna sudske opomene uz prijetnju kaznom, onda se može ukazati na potvrđeni optužni prijedlog, na optužnicu prema § 418 st. 3 reč. 2 ili kazneni nalog i prijedlog za kazneni nalog. St. 3 reč. 5 se primjenjuje shodno. Dalji sadržaj razloga za presudu određuje sud, uz uvažavanje okolnosti konkretnog slučaja po svom nahođenju. Razlozi za presudu mogu se dopuniti u okviru roka predviđenog § 275 st. 1 reč. 2, ako se zbog propuštanja roka za ulaganje pravnog lijeka dozvoli povraćaj u pređašnje stanje.

(5) Ako se protiv optuženog donese oslobađajuća presuda, u razlozima za presudu mora se navesti da li se krivnja optuženog smatra nedokazanom ili da li i iz kojih razloga se smatra da djelo nije kažnjivo. Ako se svi učesnici koji imaju pravo da ospore presudu odreknu od pravnog lijeka, onda se samo navodi da li krivično djelo za koje se optuženi tereti nije utvrđeno iz činjeničnih razloga ili iz pravnih razloga. Primjenjuje se st. 4 reč. 3.

(6) U razlozima za presudu se također navodi zašto se izriče ili ne izriče privremena mjera sigurnosti, ili zašto se suprotno prijedlogu sa rasprave ne izriče. Ako nije oduzeta dozvola za upravljanje motornim vozilom ili nije izrečena zabrana prema § 69a st. 1 reč. 3 Krivičnog zakona, iako je dolazila u obzir prema vrsti krivičnog djela, u razlozima za presudu se uvijek navodi zašto takva mjera nije određena.

§ 268

(1) Presuda se donosi u ime naroda.

(2) Presuda se objavljuje čitanjem izreke i iznošenjem razloga za presudu. Iznošenje razloga za presudu vrši se ili čitanjem ili usmenim iznošenjem najvažnijeg sadržaja. Čitanje izreke presude se u svakom slučaju vrši prije iznošenja razloga za presudu.

(3) Presuda se objavljuje na kraju glavnog pretresa. Ona se objavljuje najkasnije je - danaestog dana nakon toga, u suprotnom glavni pretres treba početi iznova. § 229 st. 3 i st. 4 reč. 2 važe shodno.

(4) Ako je odloženo objavljivanje presude, razlozi za presudu se po mogućnosti prethodno pismeno sastavljaju.

§ 268a

(1) Ako se presudom izriče uslovna osuda ili opomena uz prijetnju kaznom, sud donosi odluke navedene u §§ 56a do 56d i 59a Krivičnog zakona putem rješenja koje se objavljuje zajedno sa presudom.

(2) St. 1 primjenjuje se shodno ako se u presudi uslovnom osudom utvrđuje sigurnosna mjera ili ako se pored kazne odredi provjeravanje vladanja, a sud donese odluke prema §§ 68a do 68c Krivičnog zakona.

(3) Predsjednik vijeća poučava optuženog o značenju oslobađanja od kazne ili uslovne osude, sudskog upozorenja uz prijetnju kaznom ili zaštitnog nadzora, o dužini trajanja uslovne osude ili provjeravanja vladanja, o obavezama i uslovima koje mora ispuniti, o mogućnosti opoziva uslovne osude i osude na kaznu koja je utvrđena kao uslovna (§ 56f st. 1, §§ 59b, 67g st. 1 Krivičnog zakona). Ako sud optuženom odredi izvršenje obaveza prema § 68b st. 1 Krivičnog zakona, predsjednik vijeća poučava optuženog o mogućnosti kažnjavanja prema § 145a Krivičnog zakona. Pouka se po pravilu daje nakon objavljivanja odluke prema st. 1 ili 2. Ako je mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja izrečena uslovno, predsjednik vijeća može da ne da pouku o mogućnosti opoziva ove mjere sigurnosti.

§ 268b

Kod donošenja presude se istovremeno po službenoj dužnosti odlučuje o produženju pritvora ili privremenog smještaja u ustanovu. Odluka se objavljuje zajedno sa presudom.

§ 268c

Ako se presudom nalaže zabrana upravljanja motornim vozilom, predsjednik vijeća poučava optuženog o početku perioda zabrane (§ 44 st. 3 reč. 1 Krivičnog zakona). Pouka se daje nakon objavljivanja presude. Ako se presuda donosi u odsustvu optuženog, isti se mora poučiti pismenim putem.

§ 268d

Ako se presudom zadržava mogućnost izricanja sigurnosnog zadržavanja prema § 66a st. 1 ili 2 Krivičnog zakona, predsjednik vijeća poučava optuženog o značenju te mjere, kao i o vremenskom roku na koji se ova mjera odnosi.

§ 269

Sud se ne smije proglasiti nenadležnim zato što predmet spada u nadležnost nižeg suda.

§ 270

(1) Ako sud nakon početka glavnog pretresa nađe da je stvarno nadležan viši sud, predmet će rješenjem uputiti nadležnom sudu; § 209a tač. 2 slovo a važe shodno. Na isti se način postupa ako sud smatra da je blagovremeno podneseni prigovor optuženog prema § 6a osnovan.

(2) U svojoj odluci sud navodi ime optuženog i djelo prema § 200 st. 1 reč. 1.

(3) Rješenje ima dejstvo rješenja kojim se otvara glavni pretres. Mogućnost osporavanja odluke utvrđuje se prema § 210.

(4) Ako je rješenje o upućivanju predmeta višem sudu donio krivični sudija ili porotnički sud, optuženi može unutar roka koji se određuje prilikom objavljivanja odluke podnijeti zahtjev za izvođenje pojedinačnih dokaza prije glavnog pretresa. O zahtjevu odlučuje predsjednik vijeća suda kojem je predmet upućen.

§ 271

(1) O glavnom pretresu se vodi zapisnik koji potpisuju predsjednik vijeća i službenik sudske pisarnice, ako je prisustvovao glavnom pretresu. U zapisniku se navodi datum sačinjavanja.

(2) U slučaju spriječenosti predsjednika vijeća umjesto njega zapisnik potpisuje najstariji član vijeća. Ako je u postupku kao sudija učestvovao samo predsjednik vijeća, dovoljno je da u slučaju njegove spriječenosti zapisnik potpiše samo službenik sudske pisarnice.

§ 272

Zapisnik o glavnom pretresu sadrži:

1. mjesto i datum pretresa;
2. imena sudija i porotnika, službenika tužilaštva, službenika sudske pisarnice i prisutnog tumača;
3. naziv krivičnog djela prema optužbi;
4. imena optuženih, njihovih branitelja, privatnih tužitelja, oštećenih kao tužitelja, oštećenih koji traže ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva nastalog iz krivičnog djela, ostalih sporednih učesnika, zakonskih zastupnika, opunomoćenika i pomoćnika;
5. podatak da li je pretres javan ili je održan uz isključenje javnosti.

§ 273

(1) U zapisnik se unosi tok i ishod glavnog pretresa u glavnim crtama i navodi da su ispoštovane glavne formalnosti; također se po nazivu navode spisi koji su pročitani kao i oni koji nisu pročitani prema § 249 st. 2, kao i zahtjevi podneseni u toku pretresa, donesena odluka i izreka presude. Također se u zapisnik moraju unijeti osnovni elementi toka i sadržaja razmatranja prema § 257b.

(1a) Zapisnik također mora da sadrži osnovne elemente toka i sadržaja, kao i ishoda pregovora o priznanju krivnje prema § 257c. Isto važi i za poštivanje obavještenja i pouka, propisanih u § 243 st. 4, § 257c st. 4 reč. 4 i st. 5. Ukoliko ne dođe do sklapanja sporazuma o priznanju krivnje, i to se unosi u zapisnik.

(2) Glavni rezultati saslušanja u toku glavnog pretresa pred krivičnim sudijom i porotničkim sudom također se unose u zapisnik; to ne važi ako se sve osobe koje imaju pravo da protiv odluke ulože žalbu odreknu tog prava ili ne ulože žalbu u određenom roku. Predsjednik vijeća može naložiti da se umjesto unošenja glavnih rezultata saslušanja u zapisnik pojedinačna saslušanja zajedno snime na audio uređaju. Audio zapis se odlaže u spise ili čuva u pisarnici zajedno sa spisima. § 58a st. 2 reč. 1 i 3 do 6 važe shodno.

(3) Ako je bitno da se zapiše događaj na glavnom pretresu ili tekst svjedočenja ili izjave, onda predsjednik vijeća po službenoj dužnosti ili na zahtjev jednog od učesnika u raspravi naređuje da se izjava ili iskaz unese doslovno u zapisnik i pročita. Ako predsjednik vijeća odbije da to naloži, onda na zahtjev nekog učesnika na raspravi odluku o tome donosi sud. U zapisniku treba navesti da je izvršeno čitanje i da je dato odobrenje, odnosno koje su primjedbe date.

(4) Prije sačinjavanja zapisnika, presuda se ne smije dostaviti.

§ 274

Samo se zapisnikom može dokazati da su ispoštovane sve formalnosti propisane za glavni pretres. Dio zapisnika koji se odnosi na te formalnosti može se osporavati samo dokazivanjem da je zapisnik krivotvoren.

§ 275

(1) Ako presuda sa razlozima nije potpuno unesena u zapisnik, ona se odmah mora uložiti u spise. To se mora uraditi najkasnije pet sedmica nakon objavljivanja; ovaj rok se produžava ako je glavni pretres trajao duže od tri dana, za dvije sedmice, a ako je glavni pretres trajao duže od deset dana, za svaku dekadu glavnog pretresa za još dvije sedmice. Po isteku ovog roka, razlozi za presudu se ne smiju mijenjati. Rok se smije prekoračiti samo ako je sud zbog nepredvidivih i neizbježnih okolnosti bio spriječen u poštivanju roka. Vrijeme primitka i izmjene razloga evidentira sudska pisarnica.

(2) Presudu potpisuju sudije koje su učestvovalе u donošenju odluke. Ako je neki od sudija spriječen da stavi svoj potpis, tu činjenicu na dnu presude uz navođenje razloga spriječenosti bilježi predsjednik vijeća, a u slučaju njegove spriječenosti najstariji član vijeća. Potpis porotnika nije potreban.

(3) U zapisnik se unosi datum zasjedanja kao i imena sudija, porotnika, službenika tužilaštva, branitelja i službenika sudske pisarnice koji su učestvovali u zasjedanju.

(4) Otpравke i izvode iz presuda potpisuje i pečatom suda ovjerava službenik sudske pisarnice.

Odjeljak VII

Odluka o mjeri sigurnosnog zadržavanja koja se određuje uslovno ili naknadno

§ 275a

(1) Ukoliko je presudom određeno sigurnosno zadržavanje (§ 66a Krivičnog zakona), ustanova za izvršenje kazne zatvora blagovremeno dostavlja spise nadležnom tužilaštvu. Tužilaštvo dostavlja spise predsjedniku suda blagovremeno, da bi se mogla donijeti odluka do u st. 5 naznačenog vremenskog trenutka. Ukoliko se smještaj u psihijatrijskoj ustanovi, shodno § 67d st. 6 reč. 1 Krivičnog zakona smatra okončanim, izvršni organ bez odlaganja dostavlja spise tužilaštvu suda, koje je nadležno za naknadno određivanje sigurnosnog zadržavanja (§ 66b Krivičnog zakona). Ukoliko tužilaštvo namjerava podnijeti zahtjev za

naknadno određivanje sigurnosnog zadržavanja, o tome obavještava osobu na koju se zahtjev odnosi. Tužilaštvo, u tom slučaju, zahtjev za naknadno određivanje mjere sigurnosnog zadržavanja podnosi bez odlaganja, dostavljajući ga predsjedniku suda, zajedno sa spisima.

(2) Za pripremu i provođenje glavnog pretresa shodno važe §§ 213 do 275, ukoliko nije drugačije određeno.

(3) Nakon početka glavnog pretresa u skladu sa § 243 st. 1, izvjestilac u odsustvu svjedoka podnosi izvještaj o rezultatima dotadašnjeg postupka. Predsjednik čita raniju presudu, ako je relevantna za odluku o sigurnosnom zadržavanju koje je presudom određeno kao uslovno ili se naknadno određuje. Nakon toga slijedi saslušanje osuđenog i izvođenje dokaza.

(4) Sud prije odluke pribavlja mišljenje vještaka. Ako se donosi odluka o naknadnom određivanju sigurnosnog zadržavanja, sud mora pribaviti mišljenja dva vještaka. Kao vještaci ne mogu se angažovati vještaci koji su na tom slučaju radili u toku izvršenja kazne ili smještaja osuđenog u psihijatrijskoj bolnici.

(5) Sud o uslovnom određivanju sigurnosnog zadržavanja odlučuje najkasnije šest mjeseci prije potpunog izdržavanja kazne zatvora.

(6) Ako je zbog važnih razloga vjerovatno da će se naknadno odrediti sigurnosno zadržavanje, sud može do pravomoćnosti presude narediti obavezno liječenje u psihijatrijskoj ustanovi. Sud koji je nadležan da donese odluku prema § 67d st. 6 Krivičnog zakona nadležan je i za izdavanje naloga za smještaj u psihijatrijsku ustanovu, sve dok nadležni sud ne primi prijedlog za naknadno određivanje sigurnosnog zadržavanja. U slučajevima iz § 66a Krivičnog zakona sud može nalog za smještaj u psihijatrijsku ustanovu izdati do postanka pravosnažnosti presude, ako je u prvoj presudi u rokovima određenim u § 66a st. 3 reč. 1 Krivičnog zakona odredio sigurnosno zadržavanje kao uslovnu osudu. §§ 114 do 115a, 117 do 119a i 126a st. 3 primjenjuju se shodno.

Odjeljak VIII **Suđenje u odsustvu**

§ 276

Optuženi se smatra odsutnim ako je mjesto njegovog boravka nepoznato, ili ako se nalazi u inostranstvu, a njegov dolazak pred nadležni sud ne čini se izvodljivim ili opravdanim.

§ 277 do § 284

(Stavljeni van snage)

§ 285

(1) Protiv odsutnog optuženog se ne može voditi glavni pretres. Postupak pokrenut protiv odsutnog optuženog ima za cilj izvođenje dokaza za slučaj njegovog naknadnog dolaska pred sud.

(2) Za takve postupke važe odredbe §§ 286 do 294.

§ 286

Optuženog može zastupati branitelj. Članovima porodice optuženog je također dozvoljeno da zastupaju optuženog, čak i bez punomoći.

§ 287

(1) Odsutni osumnjičeni nema pravo da bude obavještavan o toku postupka.

(2) Sudija je, međutim, ovlašten da odobri dostavljanje obavještenja odsutnom čije je mjesto boravka poznato.

§ 288

Odsutni, čije je mjesto boravka nepoznato, može se putem jednog ili više javnih glasila pozvati da se javi sudu ili istom prijavi svoje mjesto boravka.

§ 289

Ako se tek nakon otvaranja glavnog pretresa ispostavi da je optuženi odsutan, izvođenje dokaza koji su neophodni vrši se preko određenog sudije ili zamoljenog sudije.

§ 290

(1) Ako bi se protiv odsutnog, na osnovu opravdane sumnje, moglo izdati rješenje o određivanju pritvora, njegova se imovina, koja se nalazi na teritoriji važenja ovog saveznog zakona, može zaplijeniti nalogom suda.

(2) Zapljena imovine se ne vrši zbog krivičnih djela za koja je kao kazna predviđena kazna zatvora u trajanju do šest mjeseci ili novčana kazna do 180 dnevnih iznosa.

§ 291

Rješenje o zapljeni imovine se objavljuje u elektronskom izdanju Saveznog službenog lista, a po nahodanju suda, i na drugi odgovarajući način.

§ 292

(1) Danom prve objave u elektronskom izdanju Saveznog službenog glasnika, optuženi gubi pravo da među živima raspolaže zaplijenjenom imovinom.

(2) Rješenje o zapljeni se dostavlja organu koji je nadležan za određivanje starateljstva nad odsutnim osobama. Takav organ je dužan odrediti starateljstvo.

§ 293

(1) Zapljena se opoziva kad razlozi za nju više ne postoje.

(2) Opoziv zapljene objavljuje se na isti način na koji je zapljena objavljena. Ako je objavljivanje izvršeno prema § 291 u Saveznom službenom glasniku, istovremeno se mora

izvršiti brisanje objave; objava opoziva zapljene u elektronskom izdanju Službenog glasnika briše se nakon isteka jednog mjeseca.

§ 294

(1) Za postupak koji slijedi nakon podizanja optužnice shodno važe odredbe o otvaranju glavnog pretresa.

(2) Odlukom koja se donosi nakon okončanja tog postupka (§ 199) istovremeno se odlučuje o opozivu ili produženju zapljene.

§ 295

(1) Sud može odsutnom osumnjičenom odrediti sigurnosnu pratnju; istu može vezati za ispunjenje određenih uslova.

(2) Sigurnosna pratnja oslobađa od pritvora, ali samo za krivično djelo za koju je odobrena.

(3) Ako se presudom izriče kazna zatvora ili ako se osumnjičeni sprema za bjekstvo ili ako nisu ispunjeni uslovi pod kojima je odobrena sigurnosna pratnja, ona se obustavlja.

Knjiga treća

Pravni lijekovi

Odjeljak I Opće odredbe

§ 296

(1) Pravo na pravne lijekove koji su dopušteni protiv sudskih odluka imaju i tužilaštvo i osumnjičeni.

(2) Tužilaštvo može ostvariti pravo na pravne lijekove i u korist osumnjičenog.

§ 297

U ime osumnjičenog pravne lijekove može tražiti branitelj, ali ne protiv njegove izričite volje.

§ 298

(1) Pravni zastupnik osumnjičenog može u okviru roka koji teče za osumnjičenog uložiti dopuštene pravne lijekove.

(2) Za takav pravni lijek i na postupak shodno se primjenjuju odredbe koje se odnose na pravne lijekove dostupne osumnjičenom.

§ 299

(1) Osumnjičeni koji nije na slobodi može dati izjave u vezi sa pravnim lijekovima na zapisnik u pisarnici opštinskog suda na čijem se području nalazi ustanova u koju je smješten na osnovu službenog naloga.

(2) Za poštivanje roka dovoljno je da se zapisnik sačini u datom roku.

§ 300

Greška u oznaci dopuštenog pravnog lijeka nema štetne posljedice.

§ 301

Svaki pravni lijek koji uloži tužilaštvo ima dejstvo da osporena odluka može biti preinačena ili ukinuta i u korist osumnjičenog.

§ 302

(1) Povlačenje pravnog lijeka ili odricanje od pravnog lijeka može se valjano izvršiti i prije isteka roka za podnošenje. Ukoliko je presudi prethodio sporazum o priznanju krivnje (§ 257c), povlačenje je isključeno. Pravni lijek uloženi od strane tužilaštva u korist optuženog ne može se povući bez saglasnosti optuženog.

(2) Branitelju je za povlačenje pravnog lijeka potrebna izričita punomoć.

§ 303

Ako se odluka o pravnom lijeku treba donijeti u usmenoj raspravi, isti se nakon početka glavnog pretresa može povući samo uz saglasnost suprotne strane. Za povlačenje pravnog lijeka optuženog nije potrebna saglasnost oštećenog kao tužitelja.

Odjeljak II

Prigovor

§ 304

(1) Prigovor je dozvoljen protiv svih sudskih rješenja izdatih u prvostepenom ili žalbenom postupku, kao i protiv rješenja predsjednika vijeća, sudije za prethodni postupak i određenog sudije ili sudije koji se uključuje, ukoliko ta rješenja zakonom nisu izričito izuzeta od prigovora.

(2) Svjedoci, vještaci i druge osobe mogu uložiti prigovor protiv rješenja i odluka koje se na njih odnose.

(3) Protiv rješenja o troškovima i potrebnim izdacima prigovor je dopušten samo ako predmet prigovora prelazi vrijednost od 200 eura.

(4) Protiv rješenja i odluka Saveznog vrhovnog suda nije dopušten prigovor. Isto važi i za rješenja i odluke viših pokrajinskih sudova, dok je u predmetima u kojima viši pokrajinski sudovi imaju prvostepenu nadležnost, dopušten prigovor protiv rješenja i odluka:

1. koje se odnose na hapšenje, privremeno zadržavanje, smještaj radi posmatranja, privremeno oduzimanje predmeta, pretres ili mjere navedene u § 101 st. 1,
2. kojima se odbija otvaranje glavnog pretresa ili se obustavlja postupak zbog postojanja smetnje za vođenje postupka,
3. kojima se nalaže vođenje glavnog pretresa u odsustvu optuženog (§ 231a) ili predmet upućuje nižem sudu,
4. koje se odnosi na uvid u spise, ili
5. koje se odnose na opoziv oslobađanja od kazne, uslovnu osudu (§ 453 st. 2 reč. 3), naredbu privremenih mjera radi osiguranja opoziva (§ 453c), uslovni otpust i opoziv (§ 454 st. 3 i 4), ponovno pokretanje postupka (§ 372 reč. 1) ili trajno oduzimanja ili onesposobljavanje predmeta prema §§ 440, 441 st. 2 i § 442;

§ 138d st. 6 ostaje da važi.

(5) Protiv rješenja istražnog sudije Saveznog vrhovnog suda i višeg pokrajinskog suda (§ 169 st. 1) prigovor je dopušten samo ako se odnosi na hapšenje, privremeno zadržavanje, privremeno oduzimanje predmeta, pretres ili mjere navedene u § 101 st. 1.

§ 305

Protiv rješenja sudova koja se donose prije presude ne može se podnijeti prigovor. Izuzetak čine rješenja o hapšenju, privremenom zadržavanju, privremenom oduzimanju predmeta, privremenom oduzimanju vozačke dozvole, privremenoj zabrani vršenja poziva ili određivanju prekršajnih ili prinudnih mjera kao i sva rješenja koja se odnose na treća lica.

§ 305a

(1) Protiv rješenja prema § 268a st. 1, 2 dopušten je prigovor. On se može zasnovati samo na tome da je izdata naredba nezakonita.

(2) Ako se protiv rješenja podnese prigovor, a protiv presude revizija, revizijski sud je nadležan i za donošenje odluke o prigovoru.

§ 306

(1) Prigovor se ulaže kod suda koji je izdao rješenje koje se osporava, usmeno davanjem na zapisnik ili pismeno.

(2) Ako sud ili predsjednik vijeća čije se rješenje osporava smatra da je prigovor osnovan, isti će se riješiti pozitivno; u suprotnom će prigovor odmah, najkasnije u roku od tri dana, proslijediti žalbenom sudu.

(3) Ove odredbe važe i za rješenja sudije u prethodnom postupku i određenog sudije, odnosno zamoljenog sudije.

§ 307

(1) Podnošenjem prigovora ne odgađa se izvršenje rješenja koje se osporava.

(2) Sud, predsjednik vijeća ili sudija čije se rješenje osporava, kao i žalbeni sud mogu narediti da se ne izvrši rješenje koje se osporava.

§ 308

(1) Žalbeni sud ne smije izmijeniti osporeno rješenje na štetu suprotne strane, a da istoj prethodno nije podnio prigovor na očitovanje. Ovo ne važi za slučajeve iz § 33 st. 4 reč. 1.

(2) Žalbeni sud može narediti da se izvedu istražne radnje ili ih i sam provesti.

§ 309

(1) O prigovoru se odlučuje bez usmene rasprave, a kad je potrebno, nakon pribavljenog mišljenja tužilaštva.

(2) Ako se smatra da je prigovor osnovan, žalbeni sud će istovremeno donijeti meritornu odluku.

§ 310

(1) Rješenja koja pokrajinski sud ili viši pokrajinski sud nadležan prema § 120 st. 3 Zakona o sudovima donese u vezi prigovora, mogu se osporiti daljim prigovorom, ako se odnose na:

1. hapšenje,
2. privremeno zadržavanje ili
3. rješenje o pritvoru prema § 111b st. 2 u vezi sa § 111d u iznosu većem od 20.000 eura.

(2) U ostalim slučajevima nije dopušteno osporavanje rješenja koje je doneseno o prigovoru.

§ 311

(1) Za slučajeve prigovora koji se podnose odmah važe posebne odredbe date u nastavku.

(2) Prigovor se podnosi u roku jedne sedmice; rok počinje da teče objavom (§ 35) odluke.

(3) Sud nije ovlašten da izmijeni svoju odluku koja se pobija prigovorom. Isti će, međutim, riješiti prigovor, ako na štetu žalitelja nije cijenio činjenice ili rezultate dokaza o kojima nije saslušao žalitelja, i ako na osnovu naknadnog iznošenja smatra da je prigovor osnovan.

§ 311a

(1) Ako je žalbeni sud prihvatio prigovor bez saslušanja suprotne strane prigovaratelja, a njegova se odluka ne može osporiti, dužan je da istu, ako još uvijek postoji time nanesena šteta, sasluša po službenoj dužnosti ili na njen zahtjev i da rješava o zahtjevu. Žalbeni sud može svoju odluku izmijeniti i bez zahtjeva.

(2) Na postupak se shodno primjenjuju §§ 307, 308 st. 2 i § 309 st. 2.

Odjeljak III

Apelacija

§ 312

Protiv presuda krivičnog sudije i porotničkog suda dopuštena je apelacija.

§ 313

(1) Ako je optuženi osuđen na novčanu kaznu manju od 15 dnevnih iznosa, ako u slučaju sudske opomene uslovna osuda ne prelazi 15 dnevnih iznosa ili ako je optuženi osuđen na novčanu kaznu, apelacija je dopuštena samo ako se prihvati. Isto važi i kada se optuženi oslobodi od optužbe ili se postupak obustavi i ako je tužilaštvo tražilo novčanu kaznu od najviše 30 dnevnih iznosa.

(2) Apelacija se prihvata ako nije očigledno neosnovana. U ostalim slučajevima se odbacuje kao nedopuštena.

(3) Apelacija protiv novčane kazne, oslobađajuće presude ili presude kojom se obustavlja postupak zbog prekršaja se uvijek prihvata, ako bi prigovor bio dopušten prema § 79 st. 1 Zakona o prekršajima ili bi se prema § 80 st. 1 i 2 trebao dopustiti. U ostalim slučajevima primjenjuje se st. 2.

§ 314

(1) Apelacija se podnosi kod prvostepenog suda u roku od jedne sedmice nakon objavljivanja presude, usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici ili pismeno.

(2) Ako presuda nije objavljena u prisustvu optuženog, ovaj rok počinje teći od dana dostave, ukoliko u slučajevima iz §§ 234, 387 st. 1, § 411 st. 2 i § 434 st. 1 reč. 1 objavljivanje nije izvršeno u odsustvu pismeno opunomoćenog branitelja.

§ 315

(1) Početak roka za ulaganje apelacije ne zadržava činjenica što se u vezi presude donesene u odsustvu optuženog može tražiti povraćaj u pređašnje stanje.

(2) Ako optuženi podnese zahtjev za povraćaj u pređašnje stanje, apelacija se garantira time što se može ponijeti odmah, za slučaj da se zahtjev za povraćaj odbije. U tom slučaju dalje odlučivanje u vezi apelacije se odgađa do rješavanja zahtjeva za povraćaj u pređašnje stanje.

(3) Podnošenje apelacije bez zahtjeva za povraćaj u pređašnje stanje smatra se odustajanjem od zahtjeva za povraćaj.

§ 316

(1) U slučaju blagovremenog podnošenja apelacije, pravosnažnost presude koja se osporava se odgađa.

(2) Apelantu kojem presuda sa razlozima još nije dostavljena, ista se odmah dostavlja nakon podnošenja apelacije.

§ 317

Apelacija se može u roku od još jedne sedmice nakon isteka roka za ulaganje pravnog lijeka, ili ako presuda u tom roku nije dostavljena, nakon dostavljanja prvostepenom sudu, uložiti usmeno davanjem na zapisnik ili pismenom apelacijom.

§ 318

Apelacija se može ograničiti na određene tačke. Ako to nije učinjeno ili nije dato obrazloženje, smatrat će se da se osporava presuda u cjelini.

§ 319

(1) Ako je apelacija uložena sa zakašnjenjem, prvostepeni sud će istu odbaciti kao nedopuštenu.

(2) Apelant može u roku od jedne sedmice nakon dostave rješenja uložiti žalbu na odluku žalbenog suda. U tom slučaju se spisi dostavljaju žalbenom sudu; izvršenje presude se ne odgađa. Propis iz § 35a primjenjuje se shodno.

§ 320

Ako je apelacija podnesena blagovremeno, onda će pisarnica po isteku roka za obrazloženje, bez obzira da li je obrazloženje dato ili ne, proslijediti spise tužilaštvu. Ako je tužilaštvo podnijelo apelaciju, tužilaštvo će optuženom dostaviti spise o uloženoj apelaciji i obrazloženju.

§ 321

Tužilaštvo spise dostavlja tužilaštvu pri žalbenom sudu. Isto će spise predati predsjedniku vijeća u roku od jedne sedmice.

§ 322

(1) Ako žalbeni sud smatra da propisi o ulaganju apelacije nisu ispoštovani, isto može rješenjem odbaciti apelaciju kao nedopuštenu. U ostalim slučajevima će rješavati po apelaciji putem presude, § 322a ostaje da važi.

(2) Protiv rješenja odmah se može podnijeti prigovor.

§ 322a

O prihvatanju apelacije (§ 313) žalbeni sud odlučuje rješenjem. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba. Rješenje kojim se prihvata apelacija se ne obrazlaže.

§ 323

(1) Za pripremu glavnog pretresa važe odredbe §§ 214 i 216 do 225. U pozivu se optuženom izričito ukazuje na posljedice nedolaska.

(2) Od pozivanja svjedoka i vještaka saslušanih u prvostepenom postupku može se odustati samo ako se smatra da njihovo ponovno saslušanje nije potrebno za rješavanje predmeta. Ako se smatra potrebnim, žalbeni sud naređuje prenos zvučnog zapisa saslušanja prema § 273 st. 2 reč. 2 u pismeni zapisnik. Osoba koja je sačinila pismeni zapis, na isti stavlja svojeručni potpis i klauzulu kojom potvrđuje tačnost zapisa. Tužitelju, branitelju i optuženom se daje prijepis zapisnika. Dozvoljeno je dokazati da sadržaj nije tačno prenesen. Zapisnik se može pročitati prema § 325.

(3) Dopušteno je dostavljanje novih dokaza.

(4) Prilikom izbora svjedoka i vještaka koji se pozivaju vodi se računa o osobama koje je optuženi naveo da bi potkrijepio apelaciju.

§ 324

(1) Nakon početka glavnog pretresa u skladu sa § 243 st. 1, izvjestilac u odsustvu svjedoka podnosi izvještaj o rezultatima dotadašnjeg postupka. Presuda prvostepenog suda se čita, ako je to bitno za apelaciju; razlozi za presudu se ne moraju čitati ako se tužilaštvo, branitelj i optuženi odreknu od čitanja.

(2) Nakon toga slijedi saslušanje optuženog i izvođenje dokaza.

§ 325

Kad izvjestilac iznosi svoj izvještaj i kod izvođenja dokaza mogu se čitati zapisi; osim u slučajevima predviđenim u §§ 251 i 253, zapisnici koji se odnose na izjave svjedoka i vještaka saslušanih u toku glavnog pretresa u prvostepenom postupku ne smiju se čitati bez saglasnosti tužilaštva i optuženog, ako je izvršeno ponovno pozivanje svjedoka i vještaka ili ako je optuženi podnio zahtjev blagovremeno prije glavnog pretresa.

§ 326

Nakon okončanja dokaznog postupka, saslušavaju se argumenti i zahtjevi tužilaštva kao i optuženog i njegovog branitelja, s tim što prvi izlaže apelant. Optuženom se daje zadnja riječ.

§ 327

Presuda se ispituje samo ukoliko je osporena.

§ 328

(1) Ako se smatra da je apelacija osnovana, žalbeni sud donosi svoju odluku i poništava presudu.

(2) Ako je prvostepeni sud sebe pogrešno ocijenio nadležnim, žalbeni sud poništava presudu i upućuje predmet nadležnom sudu.

§ 329

(1) Ako se na početku glavnog pretresa nije pojavio optuženi, a u slučajevima u kojima je to dopušteno, ni njegov zastupnik, a svoj izostanak nisu dovoljno opravdali, sud će bez rasprave o predmetu odbaciti apelaciju. Ovo ne važi u slučaju kada apelacioni sud ponovo rješava o predmetu koji mu je vraćen od strane revizijskog suda. Ako je ukinuta presuda za pojedinačno djelo u okviru produženog djela, onda pri odbacivanju apelacije treba jasno iznijeti dio presude koji se ne odbacuje; žalbeni sud može izrečenu kaznu preinačiti u novu jedinstvenu kaznu.

(2) Ako su ispunjeni uslovi iz st. 1 reč. 1, rasprava o žalbi tužilaštva može se održati i bez optuženog. Apelacija od strane tužilaštva se u tim slučajevima može povući i bez saglasnosti optuženog, osim u slučaju kada su ispunjeni uslovi iz st. 1 reč. 2.

(3) Optuženi može u roku od jedne sedmice nakon dostave presude tražiti povraćaj u pređašnje stanje pod uslovima navedenim u § 44 i § 45.

(4) Osim ako se ne postupa po st. 1 ili 2, naređuje se dovođenje ili hapšenje optuženog. Ovo se ne primjenjuje ako se može očekivati da će se bez prinudnih mjera pojaviti na novom zakazanom glavnom pretresu.

§ 330

(1) Ako je apelaciju uložio zakonski zastupnik, sud poziva i optuženog na glavni pretres, a u slučaju izostanka može narediti i njegovo prisilno dovođenje.

(2) Ako se samo zakonski zastupnik ne pojavi na glavnom pretresu, isti se vodi bez njega. Ako se ni zakonski zastupnik ni optuženi na početku glavnog pretresa nisu pojavili, shodno se primjenjuje § 329 st. 1; ako je izostao samo optuženi, shodno se primjenjuje § 329 st. 1 i § 329 st. 2 reč. 1.

§ 331

(1) Presuda se po vrsti i obimu pravnih posljedica djela ne smije mijenjati na štetu optuženog, ako je apelaciju uložio sam optuženi, ili u njegovu korist tužilaštvo ili zakonski zastupnik.

(2) Ova odredba ne predstavlja prepreku za određivanje sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja ili liječenja od ovisnosti.

§ 332

U svim ostalim slučajevima važe odredbe navedene u šestom odjeljku Druge knjige.

Odjeljak IV **Revizija**

§ 333

Protiv presuda krivičnih vijeća i vijeća sudija porotnika kao i protiv prvostepenih presuda viših pokrajinskih sudova dopuštena je revizija.

§ 334

(Stavljen van snage)

§ 335

(1) Presuda na koju je dopuštena apelacija, umjesto apelacije može se osporiti revizijom.

(2) O reviziji odlučuje sud koji bi bio nadležan za donošenje odluke kada bi se nakon provedene apelacije uložila revizija.

(3) Ako protiv iste presude jedna stranka uloži reviziju, a druga apelaciju, onda se sve dok se apelacija ne povuče ili odbaci kao nedopuštena, revizija koja je uložena blagovremeno i u propisanom obliku rješava kao apelacija. Zahtjevi za reviziju i obrazloženje se podnose u

propisanom obliku i roku, a prijepis se dostavlja i suprotnoj strani (§§ 344 do 347). Protiv presude o apelaciji dopuštena je revizija prema općim važećim propisima.

§ 336

Ocjeni od strane revizijskog suda podliježu i odluke koje su donesene prije presude, ako se presuda zasniva na njima. Ovo ne važi za odluke za koje je izričito navedeno da protiv njih nije dopuštena žalba ili je dopušten prigovor.

§ 337

- (1) Revizija se može zasnovati samo na tome da se presuda zasniva na povredi zakona.
- (2) Zakon je povrijeđen ako neki pravni propis nije primijenjen ili nije pravilno primijenjen.

§ 338

Smatra se da se presuda zasniva na povredi zakona, ako

1. sud koji je donio presudu nije bio sastavljen prema pravilima; a ako je prema § 222a bilo propisano da se saopšti sastav suda, onda se revizija može zasnivati na nepravilnom sastavu samo ako:
  - a) su povrijeđeni propisi o saopštavanju,
  - b) ako je blagovremeno i u propisanom obliku uložen prigovor na nepravilni sastav zanemaren ili odbijen,
  - c) glavni pretres nije prekinut prema § 222a st. 2 radi provjere sastava ili
  - d) je sud odlučivao u sastavu za koji je utvrdio da je nepravilan prema § 222b st. 2 reč. 2;
2. je u donošenju odluke učestvovao sudija ili porotnik koji po sili zakona nije mogao vršiti sudijsku dužnost;
3. je u donošenju odluke učestvovao sudija ili porotnik, nakon što je izuzet zbog sumnje u njegovu nepristrasnost, a zahtjev za izuzeće je prihvaćen kao osnovan ili je na nezakonit način bio odbijen;
4. je sud pogrešno smatrao da je nadležan;
5. je glavni pretres održan u odsustvu tužilaštva ili osobe čije je prisustvo zakonom propisano;
6. je presuda donesena na osnovu usmene rasprave u kojoj su povrijeđeni propisi o javnosti postupka;
7. presuda ne sadrži razloge za donošenje odluke ili isti nisu dostavljeni u spise u roku koji proizlazi iz § 275 st. 1 reč. 2 i 4;
8. je odbrana u tački značajnoj za odbranu odlukom suda odbačena kao nedopuštena ili ograničena.

§ 339

Povreda zakonskih propisa koja je izvršena samo u korist optuženog ne može se iskoristiti od strane tužilaštva u svrhu poništavanja presude na štetu optuženog.

§ 340

(Stavljen van snage)

§ 341

(1) Revizija se podnosi kod suda čija se presuda osporava, u roku od jedne sedmice nakon objavljivanja presude, usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici ili pismeno.

(2) Ako presuda nije objavljena u prisustvu optuženog, za istog rok počinje teći sa dostavom, osim ako je presuda, u slučajevima iz §§ 234, 387 st. 1, § 411 st. 2 i § 434 st. 1 reč. 1 objavljena u prisustvu branitelja koji je imao pismenu punomoć.

§ 342

(1) Početak roka za ulaganje revizije ne zadržava činjenica što se u vezi presude donesene u odsustvu optuženog može tražiti povraćaj u pređašnje stanje.

(2) Ako optuženi podnese zahtjev za povraćaj u pređašnje stanje, revizija je dopuštena ako se podnese odmah i blagovremeno za slučaj da se takav zahtjev odbije. U tom slučaju dalje odlučivanje u vezi revizije se odgađa do rješavanja zahtjeva za povraćaj u pređašnje stanje.

(3) Podnošenje revizije bez zahtjeva za povraćaj u pređašnje stanje smatra se odricanjem prava na povraćaj.

§ 343

(1) Blagovremeno uložena revizija je smetnja za nastupanje pravosnažnosti presude za sve vrijeme dok se ona osporava.

(2) Apelantu kojem presuda sa razlozima još nije dostavljena, dostavlja se odmah nakon podnošenja revizije.

§ 344

(1) Apelant daje izjavu u kom obimu osporava presudu i traži ukidanje (zahtjevi za reviziju), te obrazlaže zahtjeve.

(2) Iz obrazloženja mora proizlaziti da li se presuda osporava zbog povrede pravnog propisa o postupku ili zbog povrede nekog drugog propisa. U prvom slučaju se moraju navesti činjenice koje sadrže nedostatke.

§ 345

(1) Zahtjevi za reviziju i obrazloženje ulažu se najkasnije u roku od mjeseca dana nakon isteka roka za ulaganje pravnog lijeka kod suda čija se presuda osporava. Ako dotad presuda nije dostavljena, rok počinje teći dostavom iste.

(2) Optuženi može samo uložiti zahtjev koji je potpisan od strane branitelja ili advokata ili usmenim davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici.

§ 346

(1) Ako je revizija uložena sa zakašnjenjem ili zahtjevi za reviziju nisu uloženi blagovremeno ili u formi predviđenoj u § 345 st. 2, onda će sud, čija se presuda osporava rješenjem, odbaciti pravni lijek kao nedopušten.

(2) Apelant može u roku od jedne sedmice nakon dostave rješenja uložiti žalbu na odluku revizijskog suda. U tom slučaju se spisi dostavljaju revizijskom sudu; izvršenje presude se ne odgađa. Propis iz § 35a primjenjuje se shodno.

§ 347

(1) Ako je revizija uložena blagovremeno i zahtjevi za reviziju uloženi blagovremeno i u propisanom obliku, onda se prijepis revizije dostavlja suprotnoj strani na odgovor. Isti ima pravo da u roku od jedne sedmice podnese pismeno očitovanje. Optuženi može svoje očitovanje dostaviti i usmeno na zapisnik u sudskoj pisarnici.

(2) Nakon primitka očitovanja ili nakon isteka roka, tužilaštvo dostavlja spise revizijskom sudu.

§ 348

(1) Ako sud kojem su spisi dostavljeni nađe da rasprava i donošenje odluke o pravnom lijeku spada u nadležnost drugog suda, isti će se rješenjem proglašiti nenadležnim.

(2) Protiv takvog rješenja u kojem se treba navesti drugi sud nije dopuštena žalba, a isto je obavezujuće za sud koji se u njemu navodi.

(3) Spise dostavlja tužilaštvo.

§ 349

(1) Ako revizijski sud smatra da propisi o ulaganju revizije i propisi o zahtjevu za reviziju nisu ispoštovani, može rješenjem odbaciti reviziju kao nedopuštenu.

(2) Revizijski sud može na obrazloženi zahtjev tužilaštva donijeti rješenje ako jednoglasno ocijeni da je revizija očigledno neosnovana.

(3) Tužilaštvo o zahtjevu prema st. 2 i obrazloženju obavještava apelanta. Apelant može u roku od dvije sedmice dostaviti svoje očitovanje revizijskom sudu.

(4) Ako revizijski sud jednoglasno ocijeni da je revizija uložena u korist optuženog osnovana, može rješenjem ukinuti osporenu presudu.

(5) Ako revizijski sud ne primijeni st. 1, 2 ili 4, o pravnom lijeku će odlučiti presudom.

§ 350

(1) Optuženi i branitelj se obavještavaju o mjestu i vremenu održavanja glavnog pretresa. Ako obavještavanje optuženog nije izvodljivo, dovoljno je da se obavijesti branitelj.

(2) Optuženi može prisustvovati glavnom pretresu ili dati pismenu punomoć branitelju da ga zastupa. Optuženi koji nije na slobodi nema pravo da prisustvuje glavnom pretresu.

(3) Ako optuženi koji nije na slobodi nije izabrao branitelja, onda će mu se, ako se ne dovede na glavni pretres, na zahtjev predsjednika vijeća odrediti branitelj za glavni pretres. Zahtjev se podnosi u roku od jedne sedmice nakon što se optuženi obavijesti o datumu glavnog pretresa uz pouku o pravu da traži postavljanje branitelja.

§ 351

(1) Glavni pretres počinje izvještajem izvjestioca.

(2) Nakon toga, saslušavaju se argumenti i zahtjevi tužilaštva kao i optuženog i njegovog branitelja, a prvo izlaže apelant. Optuženom se daje zadnja riječ.

§ 352

(1) Provjeri od strane revizijskog suda podliježu samo podneseni zahtjevi za reviziju i, ako se revizija zasniva na nedostacima u postupku, samo one činjenice koje su iznesene kod podnošenja zahtjeva za reviziju.

(2) Obrazloženje zahtjeva za reviziju mimo onih propisanih § 344 st. 2 nije potrebno, a ako je netačno, onda nema štetno dejstvo.

§ 353

(1) Ako se ocijeni da je revizija osnovana, ukida se osporena presuda.

(2) Istovremeno se moraju ukinuti činjenice na kojima se presuda zasniva, ako se na njih odnosi povreda zakona zbog kojih se presuda ukida.

§ 354

(1) Ako se presuda ukida samo zbog povreda zakona kod primjene zakona na činjenice na osnovu kojih je donesena presuda, onda revizijski sud odlučuje sam o predmetu, ako se bez daljih činjeničnih razmatranja može donijeti odluka o oslobađanju od optužbe, obustavljanju postupka ili određivanju kazne, ili ako revizijski sud u skladu sa zahtjevom tužilaštva smatra da je primjerena najmanja zakonska kazna ili oslobađanje od kazne.

(1a) Ako je zakon povrijeđen samo kod odmjeravanja pravnih posljedica, revizijski sud može da ne ukine osporenu presudu, ukoliko je izrečena pravna posljedica primjerena. Na zahtjev tužilaštva može umanjiti pravne posljedice u primjerenom obimu.

(1b) Ako revizijski sud ukine presudu samo zato što je zakon povrijeđen kod računanja jedinstvene kazne (§§ 53, 54, 55 Krivičnog zakona), onda to može uraditi pod uslovom da se naknadna sudska odluka o jedinstvenoj kazni donosi u skladu sa §§ 460, 462. Ako revizijski sud prema st. 1 ili 1a sam donese odluku u vezi pojedinačne kazne, shodno se primjenjuje prva rečenica. Ostali dijelovi st. 1 i 1a ostaju da važe.

(2) U ostalim slučajevima predmet se vraća drugom odjelu ili vijeću suda čija se presuda osporava ili drugom sudu istog reda na području iste pokrajine. U postupcima u kojima je odluku donio viši pokrajinski sud u prvostepenom postupku, predmet se vraća drugom vijeću istog suda.

(3) Predmet se može vratiti i nižem sudu, ako eventualno kažnjivo djelo spada u njegovu nadležnost.

§ 354a

Revizijski sud će također postupiti prema § 354 kada ukida presudu zato što je u vrijeme donošenja odluke važio drugačiji zakon u odnosu na onaj koji je važio u trenutku donošenja osporene odluke.

§ 355

Ako se presuda ukida zato što je sud nižeg reda sebe pogrešno proglasio nadležnim, revizijski sud će predmet istovremeno uputiti nadležnom sudu.

§ 356

Presuda se objavljuje prema odredbama § 268.

§ 356a

Ako je sud prilikom donošenja odluke o reviziji značajno povrijedio pravo strane da bude saslušana, onda će na zahtjev putem rješenja vratiti postupak u stanje koje je postojalo prije donošenja odluke. Zahtjev sa obrazloženjem podnosi se u roku od jedne sedmice nakon saznanja o povredi prava na saslušanje, pismenim putem ili usmenim davanjem na zapisnik pisarnice revizijskog suda. Trenutak saznanja se dokazuje. § 47 važi shodno.

§ 357

Ako se u korist optuženog poništi presuda zbog povrede zakona kod primjene Krivičnog zakona i ako se presuda, ako je ukinuta, odnosi i na druge optužene koji nisu tražili reviziju, onda će sud donijeti odluku kao da su i oni tražili reviziju. § 47 st. 3 važi shodno.

§ 358

(1) Sud kojem se predmet upućuje radi nove rasprave i odluke, svoju odluku mora zasnovati na pravnoj ocjeni na kojoj se zasniva ukidanje presude.

(2) Osporena presuda se po vrsti i obimu pravnih posljedica djela ne smije mijenjati na štetu optuženog, ako je sam optuženi, ili u njegovu korist tužilaštvo ili zakonski zastupnik, uložio reviziju. Ako se ukida sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja, ova odredba ne predstavlja prepreku za izricanje kazne umjesto sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja. Prva rečenica ovog stava ne predstavlja prepreku za određivanje sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja ili liječenja od ovisnosti.

Knjiga četvrta

Ponavljanje postupka završenog pravomoćnom presudom

§ 359

Postupak završen pravomoćnom presudom može se ponoviti u korist osuđenog:

1. ako je isprava podnesena na glavnom pretresu na njegovu štetu bila lažna ili krivotvorena, a predstavljena kao vjerodostojna;
2. ako je svjedok ili vještak proglašen krivim jer je dao iskaz na štetu osuđenog ili mišljenje kojim je namjerno ili grubom nepažnjom povrijedio zakletvu ili namjerno dao lažnu izjavu bez zakletve;
3. ako se dokaže da je u donošenju presude učestvovao sudija ili porotnik koji je u vezi predmeta povrijedio svoju službenu dužnost, ako povreda nije izazvana od osuđenog;
4. ako je presuda u građanskopravnom predmetu na kojoj se zasniva krivična presuda poništena drugom presudom koja je postala pravomoćna;
5. ako se iznesu nove činjenice i novi dokazi koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima podobni da prouzrokuju oslobađanje optuženog ili njegovu osudu po blažem krivičnom zakonu ili značajnu drugačiju odluku o sigurnosnoj mjeri;
6. ako Evropski sud za ljudska prava utvrdi da je u toku postupka prekršena Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda ili njeni protokoli, a presuda se zasniva na tom kršenju.

§ 360

- (1) Zahtjev za ponavljanje postupka ne zadržava izvršenje presude.
- (2) Sud može narediti odlaganje ili prekid izvršenja.

§ 361

- (1) Zahtjev za ponavljanje postupka ne sprečavaju ni već izvršena kazna niti smrt osuđenog.
- (2) U slučaju smrti, bračni drug, vanbračni drug, srodnici po krvi u pravoj ili pobočnoj liniji, kao i braća i sestre preminulog imaju pravo podnijeti zahtjev.

§ 362

Postupak završen pravomoćnom presudom može se ponoviti na štetu optuženog:

1. ako je isprava podnesena na glavnom pretresu u njegovu korist bila lažna ili krivotvorena, a predstavljena kao vjerodostojna;
2. ako je svjedok ili vještak proglašen krivim jer je dao iskaz u korist optuženog ili mišljenje

kojim je namjerno ili grubom nepažnjom povrijedio zakletvu ili namjerno dao lažnu izjavu bez zakletve;

3. ako se dokaže da je u donošenju presude učestvovao sudija ili porotnik koji je u vezi predmeta povrijedio svoju službenu dužnost;
4. ako je osoba koja je oslobođena od optužbe pred sudom ili van suda dala vjerodostojno priznanje da je učinila krivično djelo.

§ 363

(1) Ponavljanje postupka čija je svrha da se izdejstvuje drugo odmjeravanje kazne na osnovu istog krivičnog zakona nije dopušteno.

(2) Ponavljanje postupka čija je svrha da se izdejstvuje ublažavanje kazne zbog smanjene krivične odgovornosti (§ 21 Krivičnog zakona) također nije dopušteno.

§ 364

Zahtjev za ponavljanje postupka, koji se zasniva na tvrdnji da je počinjeno krivično djelo, dopušten je samo ako je zbog tog djela donesena pravomoćna osuda ili ako se pokretanje ili provođenje krivičnog postupka ne može izvršiti iz drugih razloga, a ne zbog nedostatka dokaza. Ovo ne važi za slučaj iz § 359 tač. 5.

§ 364a

Sud koji je nadležan da donese odluku o ponavljanju postupka određuje osuđenom koji nema branitelja na njegov zahtjev branitelja za ponovljeni postupak, ako se zbog činjenične i pravne složenosti smatra da je učešće branitelja nužno.

§ 364b

(1) Sud koji je nadležan da donese odluku o ponavljanju postupka određuje osuđenom koji nema branitelja na njegov zahtjev branitelja za pripremu ponovljenog postupka, ako:

1. postoji dovoljno činjeničnih pokazatelja da određena dodatna istraživanja mogu dovesti do činjenica ili dokaza na kojima bi se mogla zasnivati dopuštenost zahtjeva za ponavljanje postupka,
2. se zbog složenosti činjenične i pravne situacije smatra da je učešće branitelja potrebno, i
3. ako osuđeni nije u stanju da o svom trošku angažuje branitelja, bez štetnog uticaja na sredstva koja su mu potrebna za njegovu izdržavanje i izdržavanje porodice.

Ako je osuđenom već određen branitelj, sud će rješenjem utvrditi da su ispunjeni uslovi iz tač. 1 do 3 prve rečenice.

(2) Na postupak o utvrđivanju uslova iz st. 1 reč. 1 tač. 3 shodno se primjenjuju § 117 st. 2 do 4 i § 118 st. 2 reč. 1, 2 i 4 Zakona o građanskoopravnom postupku.

§ 365

Opće odredbe o pravnim lijekovima primjenjuju se i na zahtjev o ponavljanju postupka.

§ 366

(1) U zahtjevu se mora navesti zakonski osnov za ponavljanje postupka kao i dokazi.

(2) Optuženi i osobe navedene u § 361 st. 2 mogu podnijeti zahtjev za ponavljanje postupka samo putem pismena potpisanog od strane branitelja ili advokata ili usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici.

§ 367

(1) Nadležnost suda za donošenje odluke o ponavljanju postupka i o zahtjevu za pripremu ponovljenog postupka određuje se prema posebnim odredbama Zakona o sudovima. Osuđeni može dostaviti zahtjeve prema §§ 364a i 364b ili zahtjev za dopuštenje ponavljanja postupka i kod onog suda čija se presuda osporava, a taj sud će zahtjev proslijediti nadležnom sudu.

(2) Odluke o zahtjevima prema §§ 364a i 364b i zahtjev o dopuštenu ponavljanja postupka donose se bez usmene rasprave.

§ 368

(1) Ako zahtjev nije podnesen u propisanom obliku ili se u njemu ne navodi zakonski osnov za ponavljanje postupka ili odgovarajući dokaz, isti će se odbaciti kao nedopušten.

(2) U svim ostalim slučajevima se zahtjev uz određivanje roka dostavlja suprotnoj strani radi očitovanja.

§ 369

(1) Ako se utvrdi da je zahtjev dopušten, sud će, ako je to potrebno, zadužiti sudiju da izvede ponuđene dokaze.

(2) Sudu je prepušteno da cijeni da li da svjedoke i vještake sasluša pod zakletvom.

(3) Prilikom saslušanja svjedoka ili vještaka i kod vršenja uviđaja na licu mjesta treba dozvoliti tužilaštvu, optuženom i branitelju da prisustvuju. § 168c st. 3, § 224 st. 1 i § 225 važe shodno. Optuženi koji se ne nalazi na slobodi nema pravo prisustva ako se zasjedanje ne održava na sudu u mjestu u kojem se nalazi u zatvoru ili ako njegovo učešće neće doprinijeti razjašnjenju onoga za šta se uzimaju dokazi.

(4) Nakon okončanja dokaznog postupka, tužilaštvu i optuženom se određuje rok za dopunske iskaze.

§ 370

(1) Zahtjev za ponavljanje postupka se bez usmene rasprave odbacuje kao neosnovan, ako za dokaze koji se u njemu navode nemaju dovoljno uporište ili ako u slučajevima iz § 359

tač. 1 i 2 ili § 362 tač. 1 i 2 prema stanju stvari isključuju mogućnost da su radnje navedene u tim propisima imale uticaja na odluku.

(2) U svim ostalim slučajevima sud naređuje ponavljanje postupka i ponovno otvaranje glavnog pretresa.

§ 371

(1) Ako je osuđeni u međuvremenu preminuo, sud će bez ponovnog otvaranja glavnog pretresa, nakon izvođenja eventualno potrebnog dokaza, ili donijeti oslobađajuću presudu ili odbiti zahtjev za ponavljanje postupka.

(2) Sud može i u drugim slučajevima, a ako se radi o javnoj optužnici samo uz saglasnost tužilaštva, odmah osloboditi osuđenog od optužbe ako ima dovoljno dokaza.

(3) Ako se izrekne oslobađajuća presuda, istovremeno se ukida ranija presuda. Ako je ranijom presudom izrečena samo sigurnosna mjera, onda će se umjesto oslobađanja osuđenog od optužbe poništiti ranija presuda.

(4) Poništavanje presude se na zahtjev predlagača objavljuje u elektronskom izdanju Saveznog službenog lista, a po ocjeni suda, i na drugi odgovarajući način.

§ 372

Sve odluke koje prvostepeni sud donese povodom zahtjeva za ponavljanje postupka odmah se mogu osporiti prigovorom. Rješenje kojim sud naređuje ponavljanje postupka i ponovno otvaranje glavnog pretresa tužilaštvo ne može osporiti.

§ 373

(1) Na ponovljenom glavnom pretresu se ranija presuda ili potvrđuje ili poništava novom presudom o predmetu.

(2) Ranija presuda se po vrsti i obimu pravnih posljedica djela ne smije mijenjati na štetu osuđenog, ako je sam osuđeni, ili u njegovu korist tužilaštvo ili zakonski zastupnik, podnio zahtjev za ponavljanje postupka. Ova odredba ne predstavlja prepreku za određivanje sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja ili liječenja od ovisnosti.

§ 373a

(1) Ponavljanje postupka okončanog pravomoćnim kaznenim nalogom na štetu osuđenog je dopušteno i u slučaju kada se dostave novi dokazi koji su sami za sebe ili u vezi sa ranijim dokazima podobni da prouzrokuju osuđivanje za teško krivično djelo.

(2) U svim ostalim slučajevima za ponavljanje postupka okončanog pravomoćnim kaznenim nalogom shodno se primjenjuju §§ 359 do 373.

Knjiga peta

Učešće oštećenog u postupku

Odjeljak I Privatna tužba

§ 374

(1) Putem privatne tužbe oštećeni može bez prethodnog obraćanja tužilaštvu tražiti gonjenje sljedećih djela:

1. narušavanje nepovredivosti doma (§ 123 Krivičnog zakona),
2. uvreda (§§ 185 do 189 Krivičnog zakona) ako nije usmjerena prema nekom od političkih organa navedenih u § 194 st. 4 Krivičnog zakona,
3. povreda tajnosti pisma (§ 202 Krivičnog zakona),
4. tjelesna povreda (§§ 223 i 229 Krivičnog zakona),
5. uporno praćenje (§ 238 st. 1 Krivičnog zakona) ili prijetnja (§ 241 Krivičnog zakona),
- 5a. primanje ili davanje dara u poslovnom prometu (§ 299 Krivičnog zakona),
6. oštećenje imovine (§ 303 Krivičnog zakona),
- 6a. krivično djelo prema § 323a Krivičnog zakona, ako djelo počinjeno pod dejstvom opojnih droga predstavlja delikt naveden pod tač. 1 do 6,
7. krivično djelo prema §§ 16 do 19 Zakona o nelojalnoj konkurenciji,
8. krivično djelo prema § 142 st. 1 Zakona o patentima, § 25 st. 1 Zakona o potrošačkim uzorcima, § 10 st. 1 Zakona o zaštiti poluprovodnika, § 39 st. 1 Zakona o zaštiti biljnih vrsta, § 143 st. 1, § 143a st. 1 i § 144 st. 1 i 2 Zakona o trgovačkim znakovima, § 51 st. 1 i § 65 st. 1 Zakona o dizajnu, §§ 106 do 108 kao i § 108b st. 1 i 2 Zakona o autorskim pravima i § 33 Zakona o autorskim pravima na djela likovne umjetnosti i fotografije.

(2) Privatnu tužbu može podići i osoba koja ima pravo da pored ili umjesto oštećenog podnese zahtjev za krivično gonjenje. Osobe navedene u § 77 st. 2 Krivičnog zakona mogu uložiti privatnu tužbu iako je osoba po njihovom ranijem ovlaštenju već podnijela zahtjev za krivično gonjenje.

(3) Ako oštećeni ima zakonskog zastupnika, pravo da pokrene privatnu tužbu ostvaruje i zastupnik ili, ako je oštećena strana firma, društvo ili drugo udruženje koje bi u tom svojstvu moglo tužiti u građanskopravnim sporovima, to pravo ostvaruju osobe koje ih zastupaju u građanskopravnim sporovima.

§ 375

(1) Ako više osoba imaju pravo da zbog istog krivičnog djela podnesu privatnu tužbu, onda je u ostvarivanju tog prava svaka od tih osoba nezavisna od drugih.

(2) Ako je, međutim, jedna od osoba koja ima pravo već uložila privatnu tužbu, onda ostale imaju samo pravo da se pridruže pokrenutom postupku u fazi u kojoj se nalazi u trenutku izjave o pridruživanju.

(3) Svaka odluka koja je u predmetu donesena u korist osumnjičenog ima dejstvo i u odnosu na ovlaštene osobe koje još nisu pokrenule privatnu tužbu.

§ 376

Za krivična djela navedena u § 374, tužilaštvo će podići javnu optužnicu samo ako je ona od javnog interesa.

§ 377

(1) Javni tužitelj nije dužan učestvovati u postupku pokrenutom na osnovu privatne tužbe. Sud će javnom tužitelju dostaviti spise ako smatra da treba preuzeti gonjenje.

(2) Tužilaštvo može na osnovu izričite izjave preuzeti gonjenje u svakoj fazi postupka prije nego što presuda postane pravomoćna. Ulaganje pravnog lijeka za sobom povlači preuzimanje gonjenja.

§ 378

Privatni tužitelj se može pojaviti uz advokata ili biti zastupljen od advokata kojem je dao pismenu punomoć. U drugom slučaju dostava privatnom tužitelju se može pravnovaljano izvršiti preko advokata.

§ 379

(1) Privatni tužitelj će obezbijediti jamstvo za troškove koji će nastati za osumnjičenog pod istim uslovima pod kojima tužitelj na zahtjev tuženog u građanskopravnim sporovima obezbjeđuje jamstvo za troškove spora.

(2) Jamstvo se obezbjeđuje polaganjem gotovog novca i vrijednosnih papira. Odredbe koje odstupaju od gore navedenog, a koje su donesene pravnim aktima izvedenim iz Zakona o platnom prometu sa sudovima i pravosudnim organima, ostaju da važe.

(3) Za visinu jamstva i rok za obezbjeđenje kao i za troškove spora važe isti propisi kao za građanskopravne sporove.

§ 379a

(1) Za plaćanje avansa za takse prema § 16 st. 1 Zakona o sudskim troškovima sud određuje rok, osim ako je privatnom tužitelju odobrena pomoć za troškove spora ili je oslobođen od plaćanja taksi; u tom se slučaju ukazuje na posljedice koje nastupaju prema st. 3.

(2) Prije plaćanja avansa za taksu ne preduzimaju se nikakve sudske radnje, osim ako nije dovoljno obrazloženo da bi odugovlačenje privatnom tužitelju nanijelo nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu.

(3) Ako je rok iz st. 1 protekao bez rezultata, privatna žalba se odbacuje. Protiv rješenja odmah se može podnijeti prigovor. Sud koji je izdao rješenje isto će ukinuti po službenoj dužnosti, ako se ispostavi da je uplata primljena u određenom roku.

§ 380

(1) Zbog narušavanja nepovredivosti doma, klevete, povrede tajnosti pisma, tjelesne povrede (§§ 223 i 229 Krivičnog zakona), prijetnje ili materijalne štete, tužba se može podići tek nakon neuspješnog pokušaja mirenja od strane odbora za mirenje određenog od strane pokrajinskog ministarstva pravde. Isto važi i za krivično djelo prema § 323a Krivičnog zakona ako djelo učinjeno pod uticajem opojnih droga predstavlja delikt naveden pod reč. 1. Tužitelj je dužan da potvrdu o tome priloži uz tužbu.

(2) Služba pokrajinskog ministarstva pravde može odrediti da odbor za mirenje svoje radnje uslovi uplatom primjerenog avansa.

(3) Odredbe st. 1 i 2 se ne primjenjuju ako je rukovodilac prema § 194 st. 3 ili § 230 st. 2 Krivičnog zakona ovlašten da podnese zahtjev za krivično gonjenje.

(4) Ako stranke nemaju prebivalište u istoj opštini, po nalogu službe pokrajinskog ministarstva može se odustati od pokušaja mirenja.

§ 381

Tužba se podiže usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici ili podnošenjem pismenog optužnog akta. Tužba mora ispunjavati uslove navedene u § 200 st. 1. Optužni akt se podnosi u dva primjerka.

§ 382

Ako je tužba propisno podignuta, sud će istu dostaviti osumnjičenom i odrediti mu rok za davanje odgovora.

§ 383

(1) Nakon primitka očitovanja osumnjičenog ili isteka roka, sud odlučuje da li da pokrene glavni pretres ili da odbaci tužbu, u skladu sa odredbama koje važe za optužnicu koju je neposredno podiglo tužilaštvo. U rješenju kojim se otvara glavni pretres, sud navodi ime optuženog i djelo prema § 200 st. 1 reč. 1.

(2) Ako je krivica učinitelja neznatna, sud može obustaviti postupak. Postupak se može obustaviti i u toku glavnog pretresa. Protiv rješenja odmah se može podnijeti prigovor.

§ 384

(1) Za dalji postupak važe odredbe koje se odnose na postupak na osnovu javne optužnice. Međutim, sigurnosne mjere se ne mogu narediti.

(2) § 243 primjenjuje se pod uslovom da predsjednik vijeća čita rješenje o otvaranju glavnog pretresa.

- (3) Sud će bez obzira na § 244 st. 2 odrediti obim dokaznog postupka.
- (4) Odredba § 265 st. 3 o pravu da se traži neodržavanje glavnog pretresa se ne primjenjuje.
- (5) Pred vijećem sudija porotnika o privatnoj tužbi se ne može se raspravljati istovremeno sa javnom optužnicom.

§ 385

- (1) U istoj mjeri u kojoj se u postupku na osnovu javne optužnice mora pozvati i čiti mišljenje tužilaštva, u postupku na osnovu privatne tužbe se mora pozvati i saslušati privatni tužitelj. Sve odluke koje se saopštavaju tužilaštvu u prvom slučaju, saopštavaju se i privatnom tužitelju.
- (2) Između dostave poziva privatnom tužitelju i vremena održavanja glavnog pretresa mora postojati rok od najmanje jedne sedmice.
- (3) Pravo na uvid u spise privatni tužitelj može ostvariti samo preko advokata. § 147 st. 4 i 7 kao i § 477 st. 5 primjenjuju se shodno.
- (4) U slučajevima iz § 154a i 430 ne primjenjuje se st. 3 reč. 2 tih paragrafa.
- (5) U revizijskom postupku nije potreban zahtjev privatnog tužitelja prema § 349 st. 2. § 349 st. 3 se ne primjenjuje.

§ 386

- (1) Predsjednik vijeća određuje osobe koje će se pozvati na glavni pretres u svojstvu svjedoka ili vještaka.
- (2) Privatni tužitelj i optuženi imaju pravo da neposredno pozivaju svjedoke.

§ 387

- (1) Na glavnom pretresu optuženi se može pojaviti sa advokatom ili dati advokatu pismenu punomoć za zastupanje.
- (2) Odredba § 139 važi za advokata tužitelja i za advokata optuženog.
- (3) Sud ima pravo tražiti da se tužitelj i optuženi pojave i da se optuženi dovede pred sud.

§ 388

- (1) Ako je privatnu tužbu podigao oštećeni, optuženi može do završetka završne riječi (§ 258 st. 2 drugi dio rečenice) u prvostepenom postupku putem protivtužbe tražiti kažnjavanje tužitelja, ako ga je isti oštetio krivičnim djelom koje se može goniti privatnom tužbom i koje je povezano sa krivičnim djelom koje je predmet tužbe.
- (2) Ako tužitelj nije oštećeni (§ 374 st. 2) optuženi može podići protivtužbu protiv oštećenog. U tom slučaju se protivtužba dostavlja oštećenom i isti poziva na glavni pretres, ako protivtužba nije podignuta na glavnom pretresu u prisustvu oštećenog.

(3) O tužbi i protivtužbi se istovremeno donosi odluka.

(4) Povlačenje tužbe nema uticaja na postupak o protivtužbi.

§ 389

(1) Ako se nakon rasprave o predmetu utvrdi da utvrđene činjenice predstavljaju krivično djelo na koje se ne može primijeniti postupak opisan u ovom poglavlju, onda se presudom u kojoj se navode te činjenice obustavlja postupak.

(2) O raspravama u takvom slučaju obavlještava se tužilaštvo.

§ 390

(1) Privatni tužitelj ima ista prava na pravne lijekove koja pripadaju tužilaštvu u slučaju postupka na osnovu javne optužnice. Isto važi i za zahtjev za ponavljanje postupka u slučajevima iz § 362. Odredba § 301 primjenjuje se na pravni lijek privatnog tužitelja.

(2) Zahtjeve za reviziju i zahtjeve za ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom privatni tužitelj može podnijeti samo u obliku spisa potpisanog od strane advokata.

(3) Dostavljanje i prenošenje spisa kako je propisano § 320, § 321 i § 347 vrši se na isti način kao što se dostavljaju i prenose tužilaštvu u postupku na osnovu javne optužnice. Dostavljanje spisa u vezi s apelacijom i revizijom suprotnoj strani vrši se preko sudske pisarnice.

(4) Odredba § 379a o plaćanju avansa takse i posljedice neblagovremene uplate primjenjuju se shodno.

(5) Odredba § 383 st. 2 reč. 1 i 2 o obustavljanju postupka zbog beznačajnosti važi i u apelacionom postupku. Protiv rješenja nije dopuštena žalba.

§ 391

(1) Privatna tužba može se povući u svakoj fazi postupka. Nakon početka saslušanja optuženog o predmetu na glavnom pretresu prvostepenog postupka za povlačenje tužbe potrebna je saglasnost optuženog.

(2) Smatra se da je privatni tužilac u prvostepenom postupku, a ako je optuženi uložio apelaciju i u drugostepenom postupku, povukao tužbu ako nije pristupio na glavnom pretresu niti ga zastupa advokat na osnovu pismene punomoći, kao i kad je privatni tužilac izostao sa glavnog pretresa ili zakazanog nastavka glavnog pretresa iako je sud naredio njegovo lično pojavljivanje, ili ne ispoštuje neki rok koji mu je određen uz prijetnju obustavljanja postupka.

(3) Ako je privatni tužitelj uložio apelaciju, ista se u slučaju gore navedenih nepoštivanja odmah odbacuje bez obzira na § 301.

(4) Privatni tužitelj može u roku od jedne sedmice nakon propuštanja ponavljanja postupka tražiti povraćaj u pređašnje stanje pod uslovima navedenim u § 44 i § 45.

§ 392

Povučena privatna tužba ne može se ponovo uložiti.

§ 393

(1) Smrt privatnog tužitelja za sobom povlači obustavljanje postupka.

(2) Nakon smrti privatnog tužitelja, privatnu tužbu mogu nastaviti osobe koje prema § 374 st. 2 imaju pravo da podnesu privatnu tužbu.

(3) O nastavku postupka osobe koje imaju pravo na to dužne su obavijestiti sud u roku od dva mjeseca računajući od smrti privatnog tužitelja, u suprotnom gube pravo na nastavak postupka.

§ 394

O povlačenju privatne tužbe, smrti privatnog tužitelja i nastavku privatne tužbe obavještava se osumnjičeni.

Odjeljak II **Pridružena tužba**

§ 395

(1) Podignutoj optužnici ili zahtjevu za mjeru sigurnosti svojom tužbom se može pridružiti osoba koja je oštećena nezakonitim djelom prema:

1. §§ 174 do 182 Krivičnog zakona,
2. §§ 211 i 212 Krivičnog zakona u pokušaju,
3. §§ 221, 223 do 226 i 340 Krivičnog zakona,
4. §§ 232 do 238, 239 st. 3, §§ 239a, 239b i 240 st. 4 Krivičnog zakona,
5. § 4 Zakona o zaštiti od nasilja,
6. § 142 Zakona o patentima, § 25 Zakona o malom patentu, § 10 Zakona o zaštiti topografije integrisanog kola, § 39 Zakona o zaštiti biljnih vrsta, §§ 143 do 144 Zakona o žigu, §§ 51 i 65 Zakona o industrijskom dizajnu, §§ 106 do 108b Zakona o autorskim pravima, § 33 Zakona o autorskim pravima na djelima likovnih umjetnika i na fotografijama i i §§ 16 do 19 Zakona o nelojalnoj konkurenciji.

(2) Isto pravo imaju osobe

1. čija su djeca, roditelji, braća i sestre, braćni, odnosno vanbraćni drug izvršenjem krivičnog djela lišene života ili
2. čiji je zahtjev na sudsku odluku (§ 172) doveo do podizanja optužnice.

(3) Osoba koja je oštećena drugim nezakonitim djelom, naročito prema §§ 185 do 189, 229, 244 st. 1 tač. 3, §§ 249 do 255 i 316a Krivičnog zakona, podignutoj optužnici se može pridružiti sporednom tužbom, ako se iz posebnih razloga, pogotovo zbog teških posljedica djela, smatra da je to neophodno za zaštitu njenih interesa.

(4) Pridruživanje je dopušteno u svakoj fazi postupka. Nakon donošenja presude pridruživanje se može izvršiti putem ulaganja pravnih lijekova.

(5) Ukoliko se krivično gonjenje ograniči prema § 154a, to neće imati uticaja na pravo pridruživanja podignutoj optužnici kao sporedni tužilac. Ukoliko se odobri učešće sporednog tužioca u postupku, ograničenje prema § 154a st. 1 ili 2 otpada, ako se tiče sporedne tužbe.

§ 396

(1) Izjava o pridruživanju podnosi se pismeno na sudu. Izjava o pridruživanju koju je tužilaštvo ili sud primio prije podizanja javne optužnice stupa na snagu podizanjem javne optužnice. U postupku za kazneni nalog pridruživanje stupa na snagu kada se zakaže datum održavanja glavnog pretresa (§ 408 st. 3 reč. 2, § 411 st. 1) ili kada se odbije zahtjev za izdavanje kaznenog naloga.

(2) Nakon pribavljenog mišljenja tužilaštva sud odlučuje da li ta osoba ima pravo da se pridruži optužnici kao sporedni tužitelj. U slučajevima iz § 395 st. 3 sud odlučuje nakon saslušanja optuženog o tome da li je pridruživanje iz navedenih razloga opravdano; protiv takvog rješenja nije dopuštena žalba.

(3) Ako sud razmatra obustavljanje postupka prema § 153 st. 2, § 153a st. 2, § 153b st. 2 ili § 154 st. 2, prvo će odlučiti o pravu na pridruženu tužbu.

§ 397

(1) Oštećeni kao tužilac ima pravo da, čak i kada se treba saslušati kao svjedok, prisustvuje glavnom pretresu. On se poziva na glavni pretres; § 145a st. 2 i 1 i § 217 st. 1 i 3 shodno se primjenjuju. Pravo da se traži izuzeće sudije (§§ 24, 31) ili vještaka (§ 74), pravo na postavljanje pitanja (§ 240 st. 2), pravo na isticanje prigovora na naloge predsjedavajućeg sudskog vijeća (§ 238 st. 2) i na pitanja (§ 242), pravo na izvođenje dokaza (§ 244 st. 3 do 6), kao i pravo da daje izjave (§§ 257, 258) ima i sporedni tužilac. On se, ukoliko zakonom nije određeno drugačije, mora konsultovati i saslušati u istoj mjeri kao tužilaštvo. Odluke, koje se objavljuju tužilaštvu, moraju se objaviti i oštećenom kao tužiocu; § 145a st. 1 i 3 shodno se primjenjuju.

(2) Oštećeni kao tužilac može da angažuje advokata kao potporu ili ga advokat može zastupati. Advokat je ovlašten da prisustvuje glavnom pretresu. On mora da se obavijesti o terminu održavanja glavnog pretresa, ukoliko je njegov izbor najavljen sudu ili je on angažovan kao potpora.

§ 397a

(1) Oštećenom kao tužitelju se na njegov zahtjev dodjeljuje advokat, ako je:

1. oštećen protuzakonitim djelom prema §§ 176a, 177, 179, 232 i 233 Krivičnog zakona,
2. oštećen protuzakonitim djelom u pokušaju prema §§ 211 i 212 Krivičnog zakona ili ako je srodnik osobe koja je protuzakonitim djelom lišena slobode u smislu § 395 st. 2 tač. 1,
3. oštećen zločinom prema §§ 226, 234 do 235, 238 do 239b, 249, 250, 252, 255 i 316a Krivičnog zakona, koji je prouzrokovao ili će vjerovatno prouzrokovati teška tjelesna i duševna oštećenja, ili
4. oštećen protuzakonitim djelom prema §§ 174 do 182, 221, 225, 226, 232 do 235, 238 st. 2 i 3, §§ 239a, 239b, 240 st. 4, §§ 249, 250, 252, 255 i 316a Krivičnog zakona i ukoliko je na dan podnošenja zahtjeva mlađi od 18 godina, ili svoje interese sam nije u stanju dovoljno da zastupa.

(2) Ako nisu ispunjeni uslovi za postavljenje advokata prema st. 1, onda se oštećenom kao tužitelju za angažovanje advokata na njegov zahtjev odobrava novčana pomoć za troškove postupka prema istim propisima koji važe za građanskopravne sporove, ako oštećeni ne može u dovoljnoj mjeri sam ostvariti svoje interese ili se to od njega ne može realno očekivati. § 114 druga polovina rečenice i § 121 st. 1 do 3 Zakona o parničnom postupku se ne primjenjuju.

(3) Zahtjevi prema st. 1 i 2 mogu se podnijeti još prije izjave o pridruživanju. O angažovanju advokata, za koje shodno važi § 142 st. 1, i odobrenju novčanih sredstva za troškove postupka odlučuje predsjednik suda koji rješava po predmetu. U slučajevima iz st. 2 na odluku nije dopuštena žalba.

§ 398

(1) Pridruživanje ne zadržava nastavak postupka.

(2) Glavni pretres koji je već zakazan, kao i drugi termini održat će se prema planu, ako se oštećeni kao tužitelj zbog kratkoće vremena ne može pozvati ili obavijestiti.

§ 399

(1) Odluke koje su donesene prije pridruživanja ili su već saopštene tužilaštvu, osim u slučajevima iz § 401 st. 1 reč. 2, ne moraju se saopštiti oštećenom kao tužitelju.

(2) Oštećeni kao tužitelj nema pravo da ospori navedene odluke, ako je za tužilaštvo istekao rok za osporavanje.

§ 400

(1) Oštećeni kao tužitelj ne može osporavati presudu sa ciljem da se izrekne drugačija pravna posljedica djela ili da se optuženi osudi zbog kršenja zakona zbog kojeg oštećenom kao tužitelju ne pripada pravo pridruživanja.

(2) Oštećeni kao tužitelj odmah ima pravo na prigovor protiv rješenja kojim se odbija otvaranje glavnog pretresa ili se postupak obustavlja prema § 206a i 206b, ukoliko se rješenje odnosi na djelo iz kojeg proizlazi pravo oštećenog kao tužitelja na pridruživanje. U ostalim slučajevima oštećeni kao sporedni tužitelj nema pravo da ospori rješenje o obustavljanju postupka.

§ 401

(1) Oštećeni kao tužitelj ima pravo da uloži pravni lijek nezavisno od tužilaštva. Ako se pridruživanje vrši nakon donošenja odluke o ulaganju pravnog lijeka, oštećenom kao tužitelju se osporena presuda odmah dostavlja. Rok za obrazloženje pravnog lijeka počinje teći sa istekom roka tužilaštva za ulaganje pravnog lijeka ili, ako oštećenom kao tužitelju nije dostavljena presuda, sa dostavom presude. Ovo važi i za slučaj ako odluka o pravu oštećenog kao tužitelja na pridruživanje još nije donijeta.

(2) Ako je oštećeni kao tužitelj prisustvovao glavnom pretresu ili ga je zastupao advokat, za njega rok za ulaganje pravnog lijeka počinje teći sa objavom presude. Ovo važi i za slučaj ako nije prisustvovao glavnom pretresu ili nije bio zastupljen na glavnom pretresu. Pridruženi tužitelj nema pravo da traži povraćaj u pređašnje stanje zbog propuštanja roka zato što nije bio upoznat sa mogućnošću ulaganja pravnog lijeka. Ako oštećeni kao tužitelj uopšte nije prisustvovao ili nije bio zastupljen na glavnom pretresu, rok počinje teći dostavom presude.

(3) Ako je samo oštećeni kao tužitelj uložio apelaciju, ista se na početku glavnog pretresa odmah odbacuje, ako ni oštećeni kao tužitelj ni advokat ne dođu na glavni pretres; odredbe § 301 ostaju da važe. Oštećeni kao tužitelj može u roku od jedne sedmice nakon propuštanja da stavi zahtjev za ponavljanje postupka, tražiti povraćaj u pređašnje stanje pod uslovima navedenim u § 44 i § 45.

(4) Ako se osporena odluka poništava na osnovu pravnog lijeka kojeg je uložio samo oštećeni kao tužitelj, u ponovljenom postupku nadležno je tužilaštvo.

§ 402

Izjava o pridruživanju postaje nevažeća uslijed opoziva ili smrti oštećenog kao tužitelja.

Odjeljak III **Nadoknada štete oštećenom**

§ 403

Oštećeni ili njegov nasljednik može protiv osumnjičenog podnijeti imovinskopravni zahtjev koji je nastao učinjenjem krivičnog djela, koji spada u nadležnost redovnih sudova i nije pokrenut u nekom drugom postupku. U postupku pred opštinskim sudom imovinskopravni zahtjev se može isticati bez obzira na vrijednost predmeta spora.

§ 404

(1) Prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva može se podnijeti pismenim putem ili usmeno davanjem na zapisnik u sudskoj pisarnici, na glavnom pretresu ili usmeno prije završnih riječi. U zahtjevu se navode predmet i razlog zahtjeva i podnose dokazi. Ako je prijedlog podnesen van glavnog pretresa, isti se dostavlja osumnjičenom.

(2) Podnošenje prijedloga ima ista dejstva kao žalba u građanskopravnom sporu. Ta dejstva nastupaju kad sud primi prijedlog.

(3) Ako je prijedlog podnesen prije glavnog pretresa, predlagač se obavještava o mjestu i vremenu glavnog pretresa. Glavnom pretresu mogu prisustvovati predlagač i njegov pravni zastupnik, te bračni odnosno vanbračni drug osobe ovlaštene za podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva.

(4) Prijedlog se može povući do početka objave presude.

(5) Predlagaču i optuženom se odmah nakon podizanja tužbe na njihov zahtjev odobravaju novčana sredstva za troškove postupka prema istim propisima koji važe za građanskopravne sporove. § 121 st. 2 Zakona o parničnom postupku se primjenjuje, s tim da se optuženom određuje njegov branitelj, a predlagaču advokat kojeg je imao na glavnom pretresu. Za donošenje odluke nadležan je sud koji rješava po predmetu; protiv odluke nije dopuštena žalba.

§ 405

(1) Na zahtjev oštećenog ili njegovog nasljednika sud u zapisnik unosi nagodbu o zahtjevu koji je nastao učinjenjem krivičnog djela. Sud će na osnovu usaglašenog prijedloga osoba navedenih u reč. 1 dati prijedlog za nagodbu.

(2) Za donošenje odluke o prigovorima o pravovaljanosti nagodbe nadležan je sud za građanskopravne sporove, na čijem se području nalazi prvostepeni sud za krivične predmete.

§ 406

(1) Sud zahtjev prihvata presudom kojom se optuženi osuđuje za krivično djelo ili se izriče sigurnosna mjera, ako je zahtjev zbog tog krivičnog djela osnovan. Odluka se može ograničiti na razlog ili jedan dio zahtjeva; § 318 Zakona o parničnom postupku primjenjuje se shodno. Sud neće donijeti odluku ako je prijedlog nedopušten ili se čini neosnovanim. U ostalim slučajevima sud može da ne donese odluku ako prijedlog nije podoban za rješavanje u krivičnom postupku, čak i ako se u obzir uzmu opravdani interesi predlagača. Prijedlog nije podoban za rješavanje u krivičnom postupku pogotovo ako bi dalje razmatranje, čak i ako bi u obzir došla odluka o razlogu ili dijelu zahtjeva, znatno odužilo sam postupak. Ako predlagač zahtijeva ostvarivanje prava na novčanu naknadu za pretrpljenu bol (§ 253 st. 2 Zakona o građanskopravnim sporovima), nedonošenje odluke je dopušteno samo prema reč. 3.

(2) Ako optuženi djelimično ili u cijelosti prizna zahtjev koji je protiv njega podnio predlagač, isti se osuđuje prema priznanju.

(3) Odluka o prijedlogu istovjetna je presudi koja se donosi u građanskopravnom sporu. Sud odluku proglašava privremeno izvršivom; §§ 708 do 712 kao i §§ 714 i 716 Zakona o parničnom postupku primjenjuju se shodno. Ako se zahtjev ne odobri, može se ostvariti drugim putem. Ako je donesena pravomoćna presuda o razlogu zahtjeva, rasprava o iznosu održat će se prema § 304 st. 2 Zakona o parničnom postupku pred sudom nadležnim za građanskopravne predmete.

(4) Predlagaču se dostavlja prijepis presude sa obrazloženjem ili samo izvod iz presude.

(5) Ako sud razmatra da ne donese odluku o prijedlogu, što je moguće prije o tome obavještava stranke koje imaju pravo da učestvuju u postupku. Kad sud nakon saslušanja predlagača nađe da uslovi za odlučivanje o prijedlogu nisu ispunjeni, o njemu neće odlučiti.

§ 406a

(1) Protiv rješenja kojim sud prema § 406 st. 5 reč. 2 odlučuje o nedonošenju odluke o prijedlogu odmah je dopušten prigovor, ako je prijedlog podnesen prije početka glavnog pretresa i ako još nije donesena odluka kojom se završava odlučivanje u tom stepenu. U ostalim slučajevima predlagač nema pravo na pravni lijek.

(2) Ako sud odobri prijedlog, optuženi ima pravo da protiv odluke, čak i bez krivično-pravnog dijela presude, ospori odluku dopuštenim pravnim lijekovima. U tom slučaju se o pravnom lijeku odlučuje presudom na sjednici uz isključenje javnosti. Ako se kod dopuštenog pravnog lijeka radi o apelaciji, na prijedlog optuženog ili predlagača se održava usmeno saslušanje učesnika.

(3) Odluka kojom se odobrava prijedlog se ukida ako se optuženi opozivom osude zbog krivičnog djela na kojoj se prijedlog zasniva niti proglasi krivim niti se protiv njega odredi sigurnosna mjera.

Isto važi i u slučaju kada presuda još nije osporena.

§ 406b

Za izvršenje važe isti propisi kao i za izvršenje presuda i sudskih nagodbi u građansko-pravnim sporovima. Za postupak prema §§ 323, 731, 767, 768, 887 do 890 Zakona o parničnom postupku nadležan je sud za građanskopravne sporove na čijem se području nalazi prvostepeni krivični sud. Prigovori koji se odnose na zahtjev odobren presudom dopušteni su samo u onoj mjeri u kojoj su razlozi na kojima se zasnivaju nastali nakon okončanja glavnog pretresa u prvostepenom postupku i, ako je odluku donio žalbeni sud, nakon okončanja glavnog pretresa u žalbenom postupku.

§ 406c

(1) Zahtjev za ponavljanje postupka optuženi može ograničiti samo sa ciljem da se donese suštinski drugačija odluka u vezi imovinskopravnog zahtjeva. Sud u tom slučaju bez ponavljanja glavnog pretresa odlučuje rješenjem.

(2) Ako se zahtjev odnosi na ponavljanje postupka protiv krivičnog dijela presude, shodno se primjenjuje § 406a st. 3.

Odjeljak IV **Ostala prava oštećenog**

§ 406d

(1) Oštećeni se na njegov zahtjev obavještava o obustavljanju postupka i ishodu sudskog postupka, ako se na njega odnosi.

(2) Oštećeni se na njegov zahtjev obavještava o sljedećem:

1. da li je optuženom naloženo da ne kontaktira oštećenog i da se ne sreće s njim;
2. da li su naložene ili okončane mjere lišavanja slobode osumnjičenog ili su mu prvi put odobrene olakšice izvršenja kazne ili odmor, ako oštećeni dokaže opravdani interes, a ne postoji interes optuženog vrijedan zaštite, zbog kojeg se oštećenom treba uskratiti takvo obavještenje; u slučajevima navedenim u § 395 st. 1 tač. 1 do 5, kao i u slučajevima iz § 395 st. 3, u kojima je oštećenom odobreno podizanje sporedne tužbe, nije potrebno iznošenje opravdanog interesa.

(3) Obavještenje se ne mora izvršiti ako se isto ne može dostaviti na adresu koju je oštećeni naveo. Ako je oštećeni angažovao advokata za zastupanje, ako mu je advokat određen ili ako ga isti predstavlja, shodno važi § 145a.

§ 406e

(1) U ime oštećenog, advokat može izvršiti uvid u spise kojima sud raspolaže ili bi se istom trebali dostaviti u slučaju podizanja javne optužnice, kao i razgledati službeno čuvane dokaze, ako dokaže da za to postoji opravdan interes. U slučajevima iz § 395 nije potrebno dokazivanje opravdanog interesa.

(2) Uvid u spise se neće odobriti ako je to suprotno interesima osumnjičenog ili drugih osoba koje treba zaštititi. Uvid u spise može se uskratiti ako se smatra da je svrha te ili neke druge istrage ugrožena ili bi uvid znatno odužio postupak, osim u slučaju ako je tužilaštvo u slučajevima iz § 395 donijelo odluku o okončanju istrage.

(3) Na zahtjev advokata, ako ne postoje važni razlozi protiv toga, istom treba dozvoliti da sa sobom u svoje službene prostorije ili u svoj stan ponese spise radi uvida, uz izuzetak dokaznih materijala. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba.

(4) O odobrenju uvida u spise, u pripremnom postupku i nakon pravomoćnog okončanja

postupka, odlučuje tužilaštvo, a u ostalim slučajevima predsjednik vijeća koji rješava o slučaju. Protiv odluke tužilaštva prema reč. 1 može se tražiti odluka suda nadležnog prema § 162. §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i 473a se primjenjuju shodno. Protiv odluke suda nije dopuštena žalba, sve dok istraga nije završena. U toj se odluci ne navode razlozi za neodobravanje uvida u spise, ako bi njihovo navođenje moglo ugroziti cilj istrage.

(5) Pod uslovima iz st. 1 oštećenom se mogu davati informacije i prijepisi iz spisa; st. 2 do 4 kao i § 478 st. 1 reč. 3 i 4 primjenjuju se shodno.

(6) § 477 st. 5 važi shodno.

§ 406f

(1) Osobe oštećene krivičnim djelom imaju pravo da u krivičnom postupku angažovaju advokata za predstavljanje ili zastupanje. Advokat koji je kao podrška došao na ispitivanje oštećenog ima pravo da prisustvuje.

(2) Kod saslušanja osoba oštećenih krivičnim djelom treba, na njihov zahtjev, dozvoliti prisustvo osobe od njihovog povjerenja, pod uslovom da prisustvo takve osobe ne bi ugrozilo cilj istrage. Odluku o tome donosi osoba koja rukovodi saslušanjem; protiv ove odluke nije dopuštena žalba. Razlozi za odbijanje moraju se dokumentovati u spisima.

§ 406g

(1) Osoba koja prema § 395 ima pravo da se pridruži tužbi u svojstvu oštećenog kao tužitelj, može još prije podizanja optužnice i bez izjave o pridruživanju angažovati advokata za podršku ili zastupanje. Ona ima pravo da prisustvuje glavnom pretresu, čak i kada treba da bude saslušana kao u svjedok. Ako je upitno da li je neka osoba ovlaštena za podizanje sporedne tužbe, o pravu prisustva odlučuje sud nakon saslušanja osobe i tužilaštva; protiv ove odluke nije dopuštena žalba. Oštećeni kao tužitelj mora da se obavijesti o terminu održavanja glavnog pretresa, ako je za to podnio zahtjev.

(2) Advokat osobe koja je ovlaštena za podizanje sporedne tužbe, ima pravo da prisustvuje glavnom pretresu; st. 1 reč. 3 se primjenjuje shodno. On mora da se obavijesti o terminu održavanja glavnog pretresa, ukoliko je njegov izbor najavljen sudu ili je on angažovan kao podrška. Reč. 1 i 2 shodno se primjenjuju kod saslušanja od strane sudije i kod uviđaja na licu mjesta, pod uslovom da prisustvo i obavještenje advokata ne ugrožavaju cilj istrage.

(3) § 397a shodno važi za

1. postavljanje advokata i
2. odobravanje novčanih sredstava za angažovanje advokata.

U pripremnom postupku odlučuje prema § 162 nadležni sud.

(4) Na zahtjev osobe koja ima pravo da se postupku pridruži u svojstvu oštećenog kao tužitelja, u slučajevima iz § 397a st. 2 može se privremeno angažovati advokat kao pravna pomoć, ako:

1. je to potrebno iz posebnih razloga,
2. je učešće advokata prijeko potrebno,
3. je odobrenje novčanih sredstava za troškove postupka izgledno, ali se ne može očekivati da će se odluka o tome donijeti blagovremeno.

Za angažovanje advokata shodno se primjenjuju § 142 st. 1 i § 162 st. Angažman prestaje ako se u roku određenom od strane sudije ne podnese zahtjev za novčana sredstva za troškove postupka ili se zahtjev odbije.

§ 406h

Osobe oštećene krivičnim djelom se poučavaju što je moguće ranije, redovno pismenim putem i što je moguće razumljivijim jezikom o svojim ovlaštenjima koja proizlaze iz §§ 406d do 406g, te im se naročito mora skrenuti pažnja na to da:

1. se pod uslovima navedenim u §§ 395 i 396 ovog zakona ili § 80 st. 3 Zakona o mladima podignutoj optužnici mogu pridružiti sporednom tužbom, te prema § 397a podnijeti zahtjev za dodjeljivanje advokata ili zahtjev za dodjeljivanje pomoći snošenja troškova postupka, radi angažovanja advokata,
2. prema §§ 403 do 406c ovog zakona kao i § 81 Zakona o mladima imaju pravo na podnošenje imovinskopravnog zahtjeva za naknadu štete koja je prouzrokovana krivičnim djelom,
3. prema odredbama Zakona o obeštećenju žrtava krivičnog djela mogu ostvariti pravo na naknadu,
4. prema odredbama Zakona o zaštiti od nasilja mogu podnijeti zahtjev za izdavanje naredbi protiv osumnjičenog,
5. im u ustanovama za pomoć žrtvama krivičnih djela može biti pružena podrška i pomoć, naprimjer, u vidu savjetovanja ili psihosocijalne podrške u postupku.

Ukoliko nisu ispunjeni uslovi za postojanje određenog ovlaštenja, odgovarajuća napomena može da bude izostavljena. Prema osobama oštećenim krivičnim djelom, koje nisu navele adresu na koju se može dostaviti poziv, obaveza napominjanja također ne postoji. Reč. 1 i 3 se primjenjuju i na članove porodice i nasljednike oštećenog, ukoliko im pripadaju odgovarajuća ovlaštenja.

Knjiga šesta

Posebne vrste postupka

Odjeljak I

Postupak kod kaznenih naloga

§ 407

(1) U postupku pred krivičnim sudijom i u postupku koji spada u nadležnost vijeća sudija porotnika, kazna zbog prestupa se na pismeni zahtjev tužilaštva može odrediti pismenim kaznenim nalogom bez glavnog pretresa. Tužilaštvo podnosi takav zahtjev ako prema rezultatima istrage smatra da glavni pretres nije potreban. Zahtjev se podnosi za određene pravne posljedice. U ovom slučaju javna optužnica se podiže podnošenjem zahtjeva za kažnjavanjem.

(2) Kaznenim nalogom se mogu odrediti krivičnopravne sankcije, pojedinačno ili više njih:

1. novčana kazna, sudska opomena o osudi, zabrana upravljanja motornim vozilom, uništavanje predmeta i činjenje predmeta neupotrebljivim, objelodanjivanje presude i novčana kazna protiv pravnog lica ili udruženja,
2. privremeno oduzimanje vozačke dozvole ako zabrana ne prelazi dvije godine, kao i
3. oslobađanje od kazne.

Ako optuženi ima branitelja, može se i uslovno osuditi na kaznu zatvora do jedne godine.

(3) Prethodno saslušanje optuženog od strane suda (§ 33 st. 3) nije potrebno.

§ 408

(1) Ako predsjednik vijeća smatra da je nadležan sudija pojedinac, istom će uputiti predmet na rješavanje uz posredstvo tužilaštva; rješenje je obavezujuće za sudiju pojedinca, tužilaštvo odmah ima pravo na prigovor. Ako sudija pojedinac smatra da je nadležno vijeće sudija porotnika, istome će uz posredstvo tužilaštva proslijediti spise radi rješavanja predmeta.

(2) Ako sudija smatra da ne postoji dovoljan stepen sumnje protiv optuženog, odbit će zahtjev za izdavanje kaznenog naloga. Takva je odluka istovjetna rješenju kojim se odbija zahtjev za otvaranje glavnog pretresa (§§ 204, 210 st. 2, § 211).

(3) Sudija će prihvatiti zahtjev tužilaštva ako za izdavanje kaznenog naloga ne postoje prepreke. Isti će zakazati glavni pretres ako smatra da ne može donijeti presudu bez glavnog pretresa ili ako namjerava odstupiti od pravne procjene date u zahtjevu za kazneni nalog ili odrediti drugačiju krivičnopravnu sankciju od one koja je navedena u zahtjevu za kazneni nalog, a tužilaštvo ostaje pri svom zahtjevu. Optuženom se uz poziv dostavlja prijepis zahtjeva za kazneni nalog bez navođenja predložene krivičnopravne sankcije.

§ 408a

(1) Ako je glavni pretres već otvoren, tužilaštvo može sudiji pojedincu i vijeću sudija porotnika podnijeti prijedlog za kazneni nalog ako su ispunjeni uslovi iz § 407 st. 1 reč. 1 i 2 i ako za provođenje glavnog pretresa ne postoje prepreke nedolaska ili odsustva optuženog ili neki drugi razlog. Tužitelj može prijedlog podnijeti usmeno na glavnom pretresu; najbitniji sadržaj prijedloga za kazneni nalog unosi se u zapisnik sa zasjedanja. § 407 st. 1 reč. 4, § 408 se ne primjenjuju.

(2) Sudija postupuje po nalogu ako su ispunjeni uslovi iz § 408 st. 3 reč. 1. U suprotnom će odbiti zahtjev rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba i nastaviti glavni pretres.

§ 408b

Ako sudija razmatra da prihvati zahtjev tužilaštva za izdavanje kaznenog naloga sa krivičnopravnim sankcijama navedenim u § 407 st. 2 reč. 2, onda će optuženom koji još nema branitelja odrediti branitelja. § 141 st. 3 primjenjuje se shodno.

§ 409

(1) Kazneni nalog sadrži:

1. lične podatke optuženog i eventualnih saučesnika,
2. ime i prezime branitelja,
3. naziv djela za koje se optuženi tereti, vrijeme i mjesto počinjenja i naziv zakonskih obilježja krivičnog djela,
4. primijenjene odredbe prema paragrafu, stavu, broju, slovu i naziv zakona,
5. dokazni materijal,
6. određivanje pravnih posljedica,
7. pouku o mogućnosti prigovora i propisani rok i oblik kao i upozorenje da kazneni nalog postaje pravomoćan i izvršiv ako se protiv njega ne uloži prigovor prema § 410.

Ako se optuženi uslovno osudi na kaznu zatvora, istom se upućuje upozorenje uz prijetnju kaznom, a ako se odredi zabrana upravljanja motornim vozilom, isti se poučava prema § 268a st. 3 ili § 268c reč. 1. § 111i st. 2 i § 267 st. 6 reč. 2 važe shodno.

(2) O kaznenom nalogu obavještava se i zakonski zastupnik optuženog.

§ 410

(1) Optuženi može protiv kaznenog naloga u roku od dvije sedmice nakon dostave podnijeti prigovor kod suda koji ga je izdao i to pismeno ili usmeno davanjem na zapisnik. §§ 297 do 300 i § 302 st. 1 reč. 1, st. 2 važe shodno.

(2) Prigovor se može ograničiti na određene tačke.

(3) Ako se protiv kaznenog naloga blagovremeno ne uloži prigovor, nalog je istovjetan pravomoćnoj presudi.

§ 411

(1) Ako se prigovor uloži sa zakašnjenjem ili iz drugih razloga nije dopušten, isti se bez glavnog pretresa odbacuje; protiv rješenja odmah je dopušten prigovor. U suprotnom se zakazuje glavni pretres. Ako je optuženi svoj prigovor ograničio na visinu dnevnih iznosa utvrđene novčane kazne, sud može uz saglasnost optuženog, branitelja i tužitelja odlučiti rješenjem bez glavnog pretresa; od onog što je utvrđeno kaznenim nalogom ne može se odstupiti na štetu optuženog; protiv rješenja dopuštena je neposredna žalba.

(2) Optuženi može dati pismenu punomoć branitelju da ga zastupa na glavnom pretresu. Primjenjuje se § 420.

(3) Tužba i prigovor se mogu povući do proglašenja presude u prvostepenom postupku. § 303 važi shodno. Ako je kazneni nalog u postupku donesen prema § 408a, tužba se ne može povući.

(4) Kod donošenja presude sud nije obavezan da se pridržava izreke koja je sadržana u prijedlogu za kazneni nalog, ako je protiv nje bio uložen prigovor.

§ 412

Ako se optuženi nije lično pojavio niti je zastupljen preko advokata kod početka glavnog pretresa i ako izostanak nije valjano opravdan, shodno se primjenjuje § 329 st. 1, 3 i 4. Ako je zakonski zastupnik uložio prigovor shodno se primjenjuje i § 330.

Odjeljak II

Postupak za određivanje mjere sigurnosti

§ 413

Ako zbog neuračunljivosti ili procesne nesposobnosti učinitelja tužilaštvo ne sprovede krivični postupak, može podnijeti zahtjev da se odredi sigurnosna mjera kao samostalna mjera, ako je to zakonom dopušteno i ako se izricanje sigurnosne mjere može očekivati nakon ishoda istrage (mjera sigurnosti).

§ 414

(1) Za postupak za određivanje mjere sigurnosti shodno važe propisi krivičnog postupka ako zakonom nije određeno drugačije.

(2) Zahtjev je istovjetan javnoj optužnici. Umjesto optužnog akta podnosi se zahtjev koji ispunjava uslove za optužni akt. U zahtjevu se navodi sigurnosna mjera čije donošenje tužilaštvo zahtijeva. Ako se presudom ne izrekne sigurnosna mjera, onda se donosi odluka o odbijanju zahtjeva.

(3) U prethodnom postupku se vještaku omogućava da izradi nalaz i mišljenje za glavni pretres.

§ 415

(1) Ako u postupku određivanja mjere sigurnosti dolazak osumnjičenog pred sud nije moguć zbog njegovog stanja ili iz razloga javne sigurnosti nije primjeren, sud može održati glavni pretres bez prisustva osumnjičenog.

(2) U tom slučaju osumnjičenog prije glavnog pretresa saslušaava ovlašteni sudija uz prisustvo vještaka. O terminu saslušanja obavještavaju se tužilaštvo, osumnjičeni, branitelj i zakonski zastupnik. Prisustvo tužitelja, branitelja i zakonskog zastupnika na saslušanju nije potrebno.

(3) Ako stanje osumnjičenog to nalaže ili ako propisno provođenje glavnog pretresa iz drugih razloga nije moguće, sud može u postupku za određivanje mjere sigurnosti nakon saslušanja osumnjičenog o predmetu provesti glavni pretres čak i u slučaju da osumnjičeni nije prisutan ili samo povremeno prisutan.

(4) Ako se održava glavni pretres bez osumnjičenog, mogu se pročitati njegove ranije izjave koje su sadržane u zapisniku sudije. Zapisnik o prethodnom saslušanju čita se prema st. 2 reč. 1.

(5) Na glavnom pretresu se saslušaava vještak o stanju osumnjičenog. Ako vještak prethodno nije pregledao osumnjičenog, omogućava mu se da to učini prije glavnog pretresa.

§ 416

(1) Ako se u toku postupka za određivanje mjere sigurnosti utvrdi da osumnjičeni nije krivično odgovoran i ako sud nije nadležan za krivični postupak, isti će se rješenjem proglasiti nenadležnim, a predmet uputiti na rješavanje nadležnom sudu. § 270 st. 2 i 3 važe shodno.

(2) Ako se u toku postupka za mjeru sigurnosti utvrdi da osumnjičeni jeste krivično odgovoran i ako je sud nadležan za krivični postupak, osumnjičeni se poučava o promjeni pravne situacije i daje mu se mogućnost da se brani. Ako izjavi da nije dovoljno pripremljen za odbranu, na njegov se zahtjev odlaže glavni pretres. Ako je pretres održan u odsustvu osumnjičenog prema § 415, ponovit će se oni dijelovi glavnog pretresa kojima osumnjičeni nije prisustvovao.

(3) St. 1 i 2 primjenjuju se shodno, ako se u postupku za određivanje mjere sigurnosti nakon otvaranja glavnog pretresa ispostavi da je osumnjičeni sposoban za raspravu i ako je postupak za određivanje mjere sigurnosti proveden zbog njegove nesposobnosti za suđenje.

Odjeljak IIa **Hitni postupak**

§ 417

U postupku pred krivičnim sudijom i vijećem sudija porotnika tužilaštvo podnosi usmeni ili pismeni zahtjev za odlučivanje po hitnom postupku, ako je predmet zbog jednostavnosti ili zbog jasnih dokaza podoban za brzu raspravu.

§ 418

(1) Ako je zahtjev podnijelo tužilaštvo, glavni pretres se provodi odmah ili u kratkom roku, bez potrebe donošenja odluke o glavnom pretresu. Od dana kada sud primi zahtjev i dana početka glavne rasprave ne smije proći više od šest sedmica.

(2) Osumnjičeni se poziva samo ako se dobrovoljno ne odazove pozivu za glavni pretres ili se ne dovede pred sud. Uz poziv mu se saopštava šta mu se stavlja na teret. Rok za pozivanje iznosi 24 sata.

(3) Podnošenje optužnog akta nije potrebno. Ako se optužni akt ne podnese, optužba se podiže usmeno na početku glavnog pretresa, a njen najbitniji sadržaj se unosi u zapisnik. § 408a važi shodno.

(4) Ako se očekuje kazna zatvora od najmanje šest mjeseci, onda se osumnjičenom koji nema branitelja postavlja branitelj za hitni postupak pred opštinskim sudom.

§ 419

(1) Krivični sudija ili vijeće sudija porotnika će postupiti po zahtjevu ako je predmet podoban za raspravu u ovakvom postupku. Strožija kazna od kazne zatvora na godinu dana ili sigurnosne mjere se u takvom postupku ne mogu izreći. Oduzimanje vozačke dozvole je dozvoljeno.

(2) Donošenje odluke po hitnom postupku može se odbiti i na glavnom pretresu do objave presude. Protiv rješenja nije dopuštena žalba.

(3) Ako se odbije donošenje odluke po hitnom postupku, sud donosi odluku o otvaranju glavnog pretresa ako postoji dovoljna sumnja da je optuženi učinio krivično djelo (§ 203); ako se ne otvori glavni pretres i odbije rješavanje po hitnom postupku, može se odustati od podnošenja novog optužnog akta.

§ 420

(1) Saslušanje svjedoka, vještaka ili saoptuženog može se zamijeniti čitanjem zapisnika o ranijem saslušanju i isprave koja sadrži pismenu izjavu date od tog lica.

(2) Izjave ustanova i drugih organa kao i njihovih službenika o službenim opažanjima, pregledima i saznanjima mogu se čitati i u slučajevima u kojima nisu ispunjeni uslovi iz § 256.

(3) Za postupak prema st. 1 i 2 potrebna je saglasnost optuženog, branitelja i tužilaštva ako su prisutni na glavnom pretresu.

(4) U postupku pred krivičnim sudijom, sud će bez obzira na § 244 st. 2 odrediti obim dokaznog postupka.

§ 421 do 429

(Stavljeni van snage)

Odjeljak III

Postupak za oduzimanje predmeta i oduzimanje imovinskopravne koristi

§ 430

(1) Ako se oduzimanje predmeta smatra beznačajnim pored očekivane kazne ili sigurnosne mjere ili ako bi postupak u odnosu na oduzimanje predmeta iziskivao nesrazmjerne teškoće ili bi nesrazmjerno otežao donošenje odluke o drugim pravnim posljedicama djela, sud može uz saglasnost tužilaštva u svakoj fazi postupka ograničiti gonjenje djela na druge pravne posljedice krivičnog djela.

(2) U pripremnom postupku ograničenje može izvršiti tužilaštvo. Ograničenje se mora dokumentovati u spisima.

(3) Sud može opozvati ograničenje u svakoj fazi postupka. Sud je dužan prihvatiti zahtjev tužilaštva za opoziv ograničenja. Ako se ograničenje opozove shodno se primjenjuje § 265.

§ 431

(1) Ako se u krivičnom postupku odlučuje o oduzimanju predmeta, a smatra se vjerovatnim da

1. predmet ili imovinsko pravo na predmet ne pripada optuženom, nego nekoj drugoj osobi ili
2. imovinsko pravo na predmet pripada nekoj drugoj osobi, koja bi to pravo mogla izgubiti ako sud naredi oduzimanja predmeta (§ 74e st. 2 reč. 2 i 3 Krivičnog zakona),

onda sud naređuje da ta druga osoba prisustvuje postupku koji se odnosi na oduzimanje (učesnik u oduzimanju). Sud može da ne naredi prisustvo takve osobe ako određene činjenice upućuju na to da učešće nije izvodljivo. Sud također može da ne naredi učešće takve osobe, ako bi trebala učestvovati neka stranka, udruženje ili ustanova van teritorijalnog važenja ovog zakona, čiji su ciljevi usmjereni protiv opstanka ili sigurnosti Savezne Republike Njemačke ili protiv ustavnih načela navedenih u § 92 st. 2 Krivičnog zakona, ili ako okolnosti upućuju na to da je stranka, udruženje ili ustanova ili neki njen posrednik predmet stavio na raspolaganje radi unapređivanja njenih ciljeva; u tom slučaju je dovoljno da se prije odluke o privremenom oduzimanju sasluša posjednik ili nosilac prava na raspolaganje tim predmetom, ako je to izvodljivo.

(2) Sud može narediti da se na učešću ne raspravlja o pitanju krivice optuženog ako

1. oduzimanje u slučaju iz st. 1 tač. 1 u obzir dolazi samo pod uslovom da predmet ili pravo na njega pripada optuženom, ili
2. bi se predmet prema okolnostima koje bi mogle opravdati oduzimanje mogao trajno oduzeti bez naknade i od učesnika u oduzimanju na osnovu pravnih propisa van krivičnog zakonodavstva.

(3) Ako se odlučuje o oduzimanju novčanog iznosa koji odgovara vrijednosti stvari od

pravnog lica ili udruženja (§ 75 u vezi sa § 74c Krivičnog zakona), onda sud naređuje njihovo učešće.

(4) Učešće u postupku može se narediti do izricanja oduzimanja i, ako je uložena dopuštena apelacija, do okončanja završnih riječi u apelacionom postupku.

(5) Rješenje kojim se naređuje učešće u postupku se ne može osporiti. Ako se odbije učešće u postupku ili se donese nalog prema st. 2, odmah je dopušten prigovor.

(6) Ako neko na sudu ili kod tužilaštva izjavi pismeno ili usmeno davanjem na zapisnik ili kod neke druge ustanove pismeno, da protiv oduzimanja predmeta neće uložiti prigovor, onda se ne naređuje učešće u postupku ili se naredba poništava.

(7) Učešće u postupku ne zadržava nastavak postupka.

§ 432

(1) Ako se u pripremnom postupku pojave činjenični pokazatelji da neko dolazi u obzir kao učesnik u oduzimanju, on se saslušava ako se to čini izvodljivim. § 431 st. 1 reč. 3 važi shodno.

(2) Ako osoba koja dolazi u obzir kao učesnik u oduzimanju izjavi da protiv oduzimanja namjerava uložiti prigovor i ako se čini vjerovatnim da raspolaže pravom na predmet, onda shodno važe, ako se ta osoba sasluša, odredbe o saslušanju osumnjičenog, ukoliko njeno učešće u postupku dolazi u obzir.

§ 433

(1) Od otvaranja glavnog pretresa učesnik u oduzimanju ima prava koja pripadaju optuženom, ukoliko ovim zakonom nije utvrđeno suprotno. U hitnom postupku ova odredba važi od početka glavnog pretresa, a u postupku za izdavanje kaznenog naloga od izdavanja kaznenog naloga.

(2) Sud može radi rasvjetljavanja činjeničnog stanja narediti da učesnik u oduzimanju lično prisustvuje postupku. Ako učesnik u oduzimanju čije je lično prisustvo naređeno izostane bez opravdanog razloga, sud može narediti njegovo dovođenje, ako je istom ukazano na tu mogućnost prilikom dostave poziva.

§ 434

(1) Učesnik u oduzimanju može u svakoj fazi postupka biti zastupan na osnovu pismene punomoći od advokata ili neke druge osobe koju je izabrao za branitelja. Odredbe §§ 137 do 139, 145a do 149 i 218 koje važe za odbranu primjenjuju se shodno.

(2) Sud može učesniku u oduzimanju odrediti advokata ili neku drugu osobu da ga brani, ako je činjenično i pravno stanje složeno ili ako učesnik u oduzimanju ne može sam ostvariti svoja prava.

§ 435

- (1) Učesnik se pismeno obavještava o datumu glavnog pretresa, § 40 primjenjuje se shodno.
- (2) Sa pismenim obavještenjem se isti obavještava, ako učestvuje u postupku o optužnom aktu, a u slučajevima iz § 207 st. 2 o rješenju o otvaranju glavnog pretresa.
- (3) Istovremeno se učesnik upozorava da
  1. se rasprava može održati i bez njega i
  2. da će se o oduzimanju predmeta odlučivati i u vezi njega.

§ 436

- (1) Ako učesnik i pored propisno dostavljene obavijesti izostane sa glavnog pretresa, isti se može održati bez njega. § 235 se ne primjenjuje.
- (2) Na zahtjeve učesnika o dokazivanju krivice optuženog ne primjenjuje se § 244 st. 3 reč. 2, st. 4 do 6.
- (3) Ako sud naredi oduzimanje na osnovu okolnosti koje su prepreka nadoknađivanju štete učesnika u oduzimanju, istovremeno će izreći da učesniku u oduzimanju ne pripada nadoknada štete. Ovo se ne primjenjuje ako sud smatra da je nadoknada štete učesniku prikladna jer bi bilo neopravdano da se ista uskrati; u tom slučaju sud istovremeno odlučuje o visini nadoknade štete (§ 74f st. 3 Krivičnog zakona). Sud će učesnika u oduzimanju prije toga poučiti o mogućnosti donošenja takve odluke i dati mu priliku da se izjasni.
- (4) Ako učesnik u oduzimanju nije prisustvovao niti je bio zastupljen kod proglašenja presude, dostavlja mu se presuda. Sud može narediti da se izuzmu oni dijelovi presude koji se ne odnose na oduzimanje.

§ 437

- (1) U postupku povodom pravnog lijeka provjera o tome da li je oduzimanje opravdano prema učesniku o oduzimanju obuhvata dio osporene presude samo ako učesnik u oduzimanju iznese prigovor na istu i ako u prethodnom postupku nije saslušan bez njegove krivice u odnosu na krivicu optuženog. Ako provjera po gore navedenom obuhvata i odluku o krivici optuženog, sud će se osloniti na činjenično stanje koje se odnosi na krivicu ako očitovanje učesnika u oduzimanju ne iziskuje novu provjeru.
- (2) U apelacionom postupku st. 1 važi samo ako se istovremeno rješava o pravnom lijeku drugog učesnika u vezi odluke o krivici optuženog.
- (3) U revizijskom postupku se prigovori na odluku o krivici optuženog iznose u roku koji je određen za dostavljanje razloga revizije.
- (4) Ako se osporava samo odluka o visini nadoknade, onda se o pravnom lijeku može odlučiti rješenjem, pod uslovom da se učesnici ne protive. Sud će učesnika u oduzimanju prije toga poučiti o mogućnosti takvog postupka i prigovora i dati mu priliku da se izjasni.

§ 438

(1) Ako se oduzimanje predmeta naređuje kaznenim nalogom, onda se kazneni nalog dostavlja i učesniku u oduzimanju. § 435 st. 3 tač. 2 primjenjuje se shodno.

(2) Ako se odlučuje samo o prigovoru učesnika u oduzimanju, shodno važe § 439 st. 3 reč. 1 i § 441 st. 2 i 3.

§ 439

(1) Ako je oduzimanje predmeta naređeno pravomoćnom odlukom, a učinjeno je vjerovatnim da osoba

1. u vrijeme pravomoćnosti odluke ima prava na predmet, a to pravo je sudskom odlukom ugroženo ili oduzeto, i
2. bez svoje krivice nije mogla ostvariti prava učesnika u oduzimanju ni u prvostepenom postupku ni u apelacionom postupku,

onda se može u naknadnom postupku dosuditi da oduzimanje prema njoj nije bilo opravdano. § 360 važi shodno.

(2) Naknadni postupak se zahtijeva u roku od mjeseca dana nakon isteka dana kada je podnositelj zahtjeva stekao saznanje o pravomoćnoj odluci. Zahtjev nije dopušten ako su nakon nastanka pravomoćnosti protekle dvije godine i ako je izvršenje završeno.

(3) Sud neće provjeriti osudu ako bi prema okolnostima na osnovu kojih je izvršeno oduzimanje u krivičnom postupku bila dopuštena naredba prema § 431 st. 2. U ostalim slučajevima shodno se primjenjuje § 437 st. 1.

(4) Ako se pravo koje predlagač tvrdi da ima ne dokaže, zahtjev je neosnovan.

(5) Prije odluke sud može uz saglasnost tužilaštva poništiti naredbu o oduzimanju ako bi naknadni postupak bio povezan sa nesrazmjernim izdacima.

(6) Ponavljanje postupka prema § 359 tač. 5 u cilju da se uloži prigovor prema st. 1 nije moguće.

§ 440

(1) Tužilaštvo i privatni tužitelj mogu podnijeti zahtjev da se oduzimanje naredi samostalno ako zakon to dozvoljava i ako se prema rezultatima istrage može očekivati takva naredba o oduzimanju.

(2) U zahtjevu se navodi predmet čije se oduzimanje traži. Također se navode činjenice na kojima se zasniva dopuštenost samostalnog oduzimanja. U ostalim slučajevima shodno važi § 200.

(3) §§ 431 do 436 i 439 važe shodno.

§ 441

(1) Odluku o oduzimanju u naknadnom postupku (§ 439) donosi prvostepeni sud, odluku o samostalnom oduzimanju (§ 440) sud koji bi bio nadležan za krivično gonjenje određene osobe. Za odluku o samostalnom oduzimanju mjesno je nadležan i sud na čijem je području predmet zaplijenjen.

(2) Sud svoju odluku donosi rješenjem na koje se odmah može podnijeti prigovor.

(3) O dopuštenom zahtjevu se donosi presuda na osnovu usmene rasprave, ako tužilaštvo ili neki drugi učesnik to zahtijeva ili sud tako naredi; propisi o glavnom pretresu primjenjuju se shodno. Ako je protiv presude uložena dopuštena apelacija, protiv presude po apelaciji se ne može tražiti revizija.

(4) Ako je donesena presuda, shodno važi § 437 st. 4.

§ 442

(1) Trajno oduzimanje, uništenje ili činjenje predmeta neupotrebljivim kao i uklanjanje protivzakonitog stanja istovjetno je oduzimanju u smislu §§ 430 do 441.

(2) Ako je trajno oduzimanje prema § 73 st. 3 ili § 73a Krivičnog zakona usmjereno prema osobi koja nije optuženi, onda sud naređuje da ta osoba učestvuje u postupku. Ista može uložiti prigovor na naredbu o trajnom oduzimanju u naknadnom postupku, ako bez njene krivice nije mogla ni u prvostepenom postupku ni u apelacionom postupku ostvariti svoje pravo učesnika u postupku. Ako se pod tim uslovima zahtijeva naknadni postupak, onda se do okončanja postupka ne provode mjere izvršenja protiv podnosioca zahtjeva.

§ 443

(1) Imovina osumnjičenog koja se nalazi na području teritorijalnog važenja ovog zakona ili pojedini predmeti osumnjičenog protiv kojeg je zbog krivičnog djela prema

1. §§ 81 do 83 st. 1, § 89 a, §§ 94 ili 96 st. 1, §§ 97a ili 100, §§ 129 ili 129a, a u vezi sa § 129b st. 1 Krivičnog zakona,
2. propisu u vezi sa § 330 st. 1 reč. 1 Krivičnog zakona, pod uslovom da se osumnjičeni sumnjiči da je s predumišljajem ugrozio nečije tijelo ili život ili tuđe predmete značajne vrijednosti, ili pod uslovima iz § 330 st. 1 reč. 2 tač. 1 do 3 Krivičnog zakona ili prema § 330 st. 2, § 330a st. 1, 2 Krivičnog zakona
3. §§ 51, 52 st. 1 tač. 1, 2 slovo c i d, st. 5, 6 Zakona o oružju, § 34 st. 1 do 6 Zakona o vanjskoj trgovini ili prema § 19 st. 1 do 3, § 20 st. 1 ili 2, a u vezi sa § 21, ili § 22a st. 1 do 3 Zakona o kontroli ratnog oružja ili
4. propisu u vezi sa § 29 st. 3 reč. 2 tač. 1 Zakona o opojnim sredstvima pod tamo navedenim uslovima ili krivično djelo prema §§ 29a, 30 st. 1 tač. 1, 2, 4, § 30a ili § 30b Zakona o opojnim sredstvima,

podignuta javna optužnica ili doneseno rješenje o pritvoru, mogu se zaplijeniti. Zapljena se

odnosi i na imovinu koja će osumnjičenom pripasti u budućnosti. Zapljena se opoziva najkasnije po okončanju glavnog pretresa u prvostepenom postupku.

(2) Zapljenu naređuje sudija. Ako postoji opasnost od odlaganja tužilaštvo može privremeno naložiti zapljenu; privremena naredba se opoziva ako u roku od tri dana nije potvrđena od strane sudije.

(3) Odredbe §§ 291 do 293 važe shodno.

Odjeljak IV

Postupak za određivanje novčane kazne protiv pravnih lica i udruženja

§ 444

(1) Ako se u krivičnom postupku odlučuje o određivanju novčane kazne protiv pravnog lica i udruženja (§ 30 Zakona o prekršajima), sud naređuje njihovo učešće u postupku u mjeri koja se odnosi na djelo. § 431 st. 4, 5 važi shodno.

(2) Pravno lice ili udruženje poziva se na glavni pretres; ako njegov predstavnik neopravdano izostane, glavni pretres se može održati bez njega. Za učešće u postupku shodno važe §§ 432 do 434, 435 st. 2 i 3 tač. 1, § 436 st. 2 i 4, § 437 st. 1 do 3, § 438 st. 1, a ako se odlučuje samo o njihovom prigovoru važi i § 441 st. 2 i 3.

(3) Za samostalni postupak shodno važe § 440 i § 441 st. 1 do 3. Mjesno je nadležan i sud u kojem pravno lice ili udruženje ima svoje sjedište ili organizacijski dio.

§ 445 do § 448

(Stavljeni van snage)

Knjiga sedma

Izvršenje kazne i troškovi postupka

Odjeljak I Izvršenje kazne

§ 449

Krivične presude nisu izvršive dok ne postanu pravomoćne.

§ 450

(1) U kaznu zatvora koja se treba izvršiti uračunava se u nesmanjenom trajanju istražni pritvor koji je optuženi izdržao otkad je odustao od ulaganja pravnog lijeka ili je povukao uloženi pravni lijek ili otkad je istekao rok za ulaganje pravnog lijeka, a da nije uložio izjavu.

(2) Ako je nakon presude nastavljeno privremeno oduzimanje ili oduzimanje radi osiguranja vozačke dozvole na osnovu § 111a st. 5 reč. 2, to se vrijeme u nesmanjenom trajanju uračunava u zabranu upravljanja motornim vozilom (§ 44 Krivičnog zakona).

§ 450a

(1) U kaznu zatvora koja se treba izvršiti uračunava se i vrijeme kazne zatvora koju je osuđeni u postupku izručenja radi izvršenja kazne proveo u inostranstvu. Isto važi i ako je osuđeni istovremeno izručen u svrhu krivičnog gonjenja.

(2) Kod izručenja u svrhu izvršenja kazne vrijeme provedeno u zatvoru u inostranstvu uračunava se u najvišu kaznu, kod kazni iste visine u onu kaznu koja se nakon izručenja osuđenog izvršava prva.

(3) Sud može na zahtjev tužilaštva narediti da se uračunavanje ne izvrši ili izvrši samo djelimično, ako uračunavanje nije opravdano u pogledu ponašanja osuđenog nakon izricanja presude u kojoj su zadnji put provjereni činjenični pokazatelji na kojima se presuda zasniva. Ako sud donese takvu odluku onda se vrijeme zatvora provedeno u inostranstvu, ako njegovo trajanje nije duže od kazne, ni u drugom postupku ne uračunava u kaznu.

§ 451

(1) Izvršenje kazne vrši tužilaštvo kao izvršna ustanova na osnovu izreke presude koju izdaje službenik sudske pisarnice, a koja sadrži klauzulu o pravomoćnosti.

(2) Opštinski tužitelji su nadležni za izvršenje kazne samo ako im je to ovlaštenje preneseno od strane pokrajinskog ministarstva pravde.

(3) Tužilaštvo koje je nadležno za izvršenje, svoja zaduženja izvršava i prema vijećima za izvršenje kazne na drugom pokrajinskom sudu. Ono može svoja zaduženja prenijeti

tužilaštvu koje je nadležno za taj sud, ako se to čini prikladnim u interesu osuđenog i ako se tužilaštvo u mjestu vijeća za izvršenje kazne s tim saglasi.

§ 452

U predmetima u kojima je odlučeno u prvostepenom postupku kroz izvršenje sudske vlasti Savezne Republike Njemačke, pravo na pomilovanje pripada Saveznoj Republici Njemačkoj. U ostalim predmetima to pravo pripada pokrajinama.

§ 453

(1) Naknadne odluke koje se odnose na uslovnu osudu ili upozorenje uz prijetnju kaznom (§§ 56a do 56g, 58, 59a, 59b Krivičnog zakona) sud donosi rješenje bez usmene rasprave. Prije toga pribavlja se mišljenje tužilaštva i saslušavaju se optuženi. Ako sud odlučuje o opozivu uslovne osude zbog neispunjenja obaveza, osuđenom treba dati priliku usmenog saslušanja. Ako je postavljen službenik za praćenje uslovne osude, sud će istog upoznati ako se razmatra odluka o opozivu uslovne osude ili pomilovanju; o saznanjima koja je sud stekao na osnovu drugih krivičnih postupaka istog će obavijestiti ako se smatra potrebnim zbog svrhe praćenja uslovne osude.

(2) Protiv odluke prema st. 1 dopušten je prigovor. Isti se može temeljiti na tome da je donesena naredba protivzakonita ili da je trajanje uslovne osude naknadno produženo. Opoziv uslovne osude, pomilovanje, opoziv pomilovanja, osuda na izdržavanje kazne određeno uslovnom osudom i konstatacija da je sudska opomena dovoljna (§§ 56f, 56g, 59b Krivičnog zakona) odmah se mogu osporiti prigovorom.

§ 453a

(1) Ako optuženi nije poučen prema § 268a st. 3, pouku će izvršiti sud koji je nadležan za odluku prema § 453. Predsjednik vijeća može zadužiti određenog sudiju ili sudiju koji se uključuje u postupak.

(2) Pouka se daje usmeno osim u beznačajnim slučajevima.

(3) Optuženog treba poučiti i o naknadnim odlukama. St. 1 važi shodno.

§ 453b

(1) Sud za vrijeme trajanja uslovne osude vrši nadzor nad vladanjem osuđenog, odnosno ispunjenjem nametnutih obaveza i ograničenja i datim uvjerenjima.

(2) Za nadzor je nadležan sud koji je nadležan i za odluku prema § 453.

§ 453c

(1) Ako postoji dovoljno razloga za pretpostavku da će uslovna osuda biti opozvana, sud može do pravomoćnosti rješenja o opozivu, kako bi se uvjerio u ličnost osuđenog, donijeti privremene mjere, ako je potrebno, pod uslovima iz § 112 st. 2 tač. 1 ili 2, ili, ako određene

činjenice potkrepljuju opasnost da će osuđeni počiniti teška krivična djela, izdati nalog za hapšenje.

(2) Kazna izdržana na osnovu naloga za hapšenje prema st. 1 uračunava se u kaznu zatvora koja se treba izdržati. § 33 st. 4 reč. 1 kao i § 114 do § 115a, § 119 i § 119a primjenjuju se shodno.

§ 454

(1) Odluku o uslovnom otpustu (§ 57 do § 58 Krivičnog zakona), kao i odluku o tome da je prije isteka određenog roka takav zahtjev osuđenog nedopušten, donosi sud bez usmene rasprave rješenjem. Prije toga pribavlja se mišljenje tužilaštva i saslušavaju se optuženi i ustanova za izdržavanje kazne. Osuđeni se saslušava usmeno. Od usmenog saslušanja osuđenog može se odustati ako

1. su tužilaštvo i ustanova za izdržavanje kazne saglasni sa uslovima uslovnog otpusta, a sud namjerava narediti uslovno izvršenje,
2. osuđeni zahtijeva uslovno izvršenje, a u vrijeme podnošenja zahtjeva
  - a) od zatvora kazne nije još odslužio polovinu ili manje od dva mjeseca,
  - b) je od doživotne kazne zatvora odslužio manje od 13 godina

a sud odbije zahtjev zbog uranjenog podnošenja zahtjeva ili

3. je zahtjev osuđenog nedopušten (§ 57 st. 7, § 57a st. 4 Krivičnog zakona).

Sud istovremeno odlučuje da li se isključuje uračunavanje prema § 43 st. 10 tač. 3 Zakona o izvršenju kazne.

(2) Sud pribavlja nalaz i mišljenje vještaka o osuđenom ako razmatra da izvršenje ostatka

1. doživotne kazne zatvora ukine ili
2. kazne zatvora od preko dvije godine zbog krivičnog djela navedenog u § 66 st. 3 reč. 1 Krivičnog zakona ukine ili se ne isključuje da razlozi javne sigurnosti prijevremenog puštanja osuđenog na slobodu nisu prepreka.

U nalazu i mišljenju se mora odgovoriti na pitanje da li kod osuđenog više ne postoji opasnost ispoljena krivičnim djelom. Vještak se saslušava usmeno, pri čemu tužitelj omogućava osuđenom, njegovom branitelju i ustanovi za izdržavanje kazne da učestvuju. Sud može da ne sasluša vještaka, ako osuđeni, njegov branitelj i tužitelj odustanu.

(3) Protiv odluke prema st. 1 odmah je dopušten prigovor. Prigovor tužilaštva na rješenje kojim se nalaže opoziv uvjetnog otpusta ima suspenzivno dejstvo.

(4) U ostalom shodno se primjenjuju odredbe § 268a st. 3, §§ 268d, 453, 453a st. 1 i 3 kao i §§ 453b i 453c. Pouka o opozivu uvjetnog otpusta se daje usmeno; pouka se može prenijeti i ustanovi za izdržavanje kazne. Pouka se daje neposredno prije puštanja na slobodu.

§ 454a

(1) Ako sud donese odluku o opozivu uvjetnog otpusta najmanje tri mjeseca prije trenutka puštanja na slobodu, onda se uslovni rok produžava za vrijeme koje je proteklo od pravomoćnosti do odluke o opozivu.

(2) Sud može odluku o opozivu izvršenja izdržavanja kazne zatvora opozvati do puštanja na slobodu osuđenog, ako se ne može preuzeti odgovornost za ukidanje zbog novonastalih ili saznatih činjenica uz uvažavanje interesa opće sigurnosti; § 454 st. 1 reč. 1 i 2 kao i st. 3 reč. 1 primjenjuju se shodno. § 57 st. 5 Krivičnog zakona ostaje da važi.

§ 454b

(1) Kazne zatvora i zamjenske kazne zatvora izvršavaju se neposredno jedna za drugom.

(2) Ako se treba izvršiti više kazni zatvora ili kazna zatvora i zamjenske kazne zatvora jedna za drugom, ustanova za izdržavanje kazne prekida izvršenje prve na redu kazne, ako je odsluženo

1. pod uslovima iz § 57 st. 2 tač. 1 Krivičnog zakona, jedna polovina, a najmanje šest mjeseci,
2. u ostalim slučajevima kod kazne zatvora dvije trećine, a najmanje dva mjeseca ili
3. kod doživotne kazne 15 godina.

Ovo ne važi za ostatak kazni koje se izvršavaju zbog opoziva njihovog prekida. Ako se uslovi za prekid kazne zatvora koja se treba prva izvršiti steknu prije izvršivosti kazni zatvora koje se trebaju kasnije izvršiti, prekid se primjenjuje retroaktivno na trenutak nastupa pravomoćnosti.

(3) Ako je ustanova nadležna za izvršenje kazne opozvala izvršenje prema st. 2, sud donosi odluku prema § 57 i 57a Krivičnog zakona tek kada se istovremeno može odlučiti o opozivu uvjetnog otpusta za sve kazne.

§ 455

(1) Izdržavanje kazne zatvora se odgađa ako kod osuđenog nastupi duševna bolest.

(2) Isto važi i kod svih ostalih bolesti ako postoji bojazan da će izdržavanje prouzrokovati neposrednu životnu opasnost za osuđenog.

(3) Izdržavanje se može odgoditi i u slučaju kada se osuđeni nalazi u fizičkom stanju u kojem bi neposredno izdržavanje u kaznenoj ustanovi bilo nepodnošljivo.

(4) Ustanova nadležna za izvršenje kazne može prekinuti izdržavanje kazne zatvora, ako

1. kod osuđenog nastupi duševna bolest,
2. postoji bojazan da će izdržavanje prouzrokovati neposrednu životnu opasnost za osuđenog, ili
3. je osuđeni teško obolio od neke druge bolesti koja se ne može utvrditi ili liječiti u ustanovi za izdržavanje kazne ili u zatvorskoj bolnici.

te se očekuje da će bolest vjerovatno trajati duže vrijeme. Izdržavanje se ne smije prekinuti ako su prepreka tome valjani razlozi, posebno razlozi javne sigurnosti.

§ 455a

(1) Ustanova nadležna za izvršenje kazne može odgoditi ili bez saglasnosti zatvorenika prekinuti izvršenje kazne zatvora ili obavezne sigurnosne mjere, ako je to potrebno iz razloga organizacije izvršenja, a valjani razlozi javne sigurnosti ne predstavljaju prepreku za to.

(2) Ako se odluka izvršne ustanove ne može pribaviti na vrijeme, rukovodilac zatvora može privremeno prekinuti izvršenje pod uslovima iz st. 1 bez saglasnosti zatvorenika.

§ 456

(1) Izdržavanje se može odgoditi na zahtjev osuđenog ako bi neposredno izdržavanje prouzrokovalo značajnu štetu za njega ili njegovu porodicu koja nije povezana sa svrhom kazne.

(2) Odogoda kazne ne smije trajati duže od četiri mjeseca.

(3) Odobrenje se može usloviti obezbjeđenjem jamstva ili nekim drugim uslovom.

§ 456a

(1) Ustanova nadležna za izvršenje kazne može osuđenog osloboditi od izdržavanja kazne zatvora, zamjenske kazne zatvora ili sigurnosne mjere ako se osuđeni zbog drugog djela izručuje vladi druge države, nekom međunarodnom sudu ili ako se protjera sa teritorije važenja ovog saveznog zakona.

(2) Ako se izručeni ili prognani vrati, izvršenje se može izvršiti naknadno. Za naknadno izvršenje sigurnosne mjere shodno važi § 67c st. 2 Krivičnog zakona. Ustanova za izdržavanje kazne može istovremeno sa oslobađanjem od izvršenja kazne narediti naknadno izvršenje za slučaj da se izručeni ili prognani vrati, i da s tim u vezi izda nalog za hapšenje ili nalog za smještaj, kao i da naloži potrebne mjere potrage, pogotovo raspisivanje hapšenja; § 131 st. 4 kao i § 131a st. 3 važe shodno. Osuđeni se poučava o tome.

§ 456b

(Stavljen van snage)

§ 456c

(1) Sud može prilikom izricanja presude na zahtjev ili uz saglasnost osuđenog rješenjem odgoditi primjenu zabrane vršenja poziva, ako bi neposredna primjena zabrane za osuđenog ili njegove srodnike izazvala štetne posljedice koje nisu povezane sa svrhom presude, a mogu biti spriječene odgodom primjene zabrane. Ako osuđeni ima zakonskog zastupnika, potrebna je njegova saglasnost. § 462 st. 3 važi shodno.

(2) Ustanova nadležna za izvršenje kazne može pod istim uslovima da ne primijeni zabranu vršenja poziva.

(3) Odgađanje i neprimjena zabrane vršenja poziva mogu se usloviti obezbjeđenjem jamstva ili drugim uslovima. Odgoda i neprimjena ne smiju trajati duže od šest mjeseci.

(4) Trajanje odgode i neprimjene ne uračunava se u rok koji je određen za zabranu vršenja poziva.

§ 457

(1) § 161 primjenjuje se shodno na svrhe navedene u ovom odjeljku.

(2) Ustanova nadležna za izvršenje kazne ima pravo da radi izdržavanja kazne zatvora izda naredbu za dovođenje ili nalog za hapšenje, ako se osuđeni nije odazvao pozivu za pristupanje izdržavanju kazne ili ako postoji sumnja u njegovu bjekstvo. Naredba za dovođenje i nalog za hapšenje mogu se izdati i kada zatvorenik pobjegne ili na drugi način izbjegne izdržavanje kazne.

(3) U ostalom u slučajevima st. 2 izvršna ustanova nadležna za izvršenje kazne ima ista ovlaštenja kao ustanova za krivično gonjenje, ako su mjere određene i prikladne za hapšenje osuđenog. Kod ocjene srazmjernosti posebno treba uzeti u obzir dužinu kazne zatvora koja je preostala za izdržavanje. Potrebne sudske odluke donosi prvostepeni sud.

§ 458

(1) Sud će svojom odlukom razriješiti nedoumice u tumačenju krivične presude u pogledu obračunavanja izrečene kazne ili ako se uloži prigovor protiv dopuštenosti izvršenja kazne.

(2) Sud također odlučuje, ako su u slučajevima iz § 454b st. 1 i 2 kao i §§ 455, 456 i 456c st. 2 uloženi prigovori protiv odluke ustanove nadležne za izvršenje kazne ili ako ta ustanova naredi da izručeni ili prognani treba naknadno izdržati kaznu ili sigurnosnu mjeru, a protiv takvog naloga je uložena prigovor.

(3) Nastavak i izvršenje se time ne zadržavaju, ali sud može narediti odgađanje ili prekid izvršenja. U slučajevima iz § 456c st. 2 sud može donijeti privremeni nalog.

§ 459

Za prinudnu naplatu novčane kazne važe odredbe Zakona o naplati u pravosuđu, ako ovim zakonom nije drugačije utvrđeno.

§ 459a

(1) Nakon pravomoćnosti presude o odobrenju olakšica za plaćanje novčanih kazni (§ 42 Krivičnog zakona) odlučuje ustanova nadležna za izvršenje kazne.

(2) Ustanova nadležna za izvršenje kazne može naknadno primijeniti ili poništiti odluku o olakšicama za plaćanje novčanih kazni prema st. 1 ili § 42 Krivičnog zakona. Pri tome prethodnu odluku smije promijeniti na štetu osuđenog samo na osnovu novih činjenica ili dokaza.

(3) Ako se ne primijeni olakšica da se prema § 42 st. 2 Krivičnog zakona novčana kazna plati u ratama, isto se dokumentuje u spisima. Ustanova nadležna za izvršenje kazne može ponovo odobriti olakšice za plaćanje.

(4) Odluka o olakšicama za plaćanje odnosi se i na troškove postupka. Odluka se može donijeti samo u odnosu na troškove postupka.

§ 459b

Ako se osuđeni prilikom plaćanja drugačije ne izjasni, rate se usmjeravaju prvo na plaćanje novčane kazne, zatim na eventualno naložene sporedne sankcije koje obavezuju na plaćanje novčanog iznosa, a na kraju na troškove postupka.

§ 459c

(1) Prije isteka dvije sedmice od dospijeca, novčana kazna ili rata novčane kazne se prinudno naplaćuje samo ako određene činjenice upućuju na to da osuđeni pokušava izbjeći plaćanje.

(2) Od naplate se može odustati ako se može očekivati da u dogledno vrijeme neće dovesti do uspjeha.

(3) Novčana kazna se ne može prinudno izvršiti na teret zaostavštine osuđenog.

§ 459d

(1) Sud može narediti da se novčana kazna prinudno ne naplati u cijelosti ili djelimično, ako

1. se u istom postupku izvršava kazna zatvora ili je određena kazna zatvora uz uslovnu osudu ili

2. je u drugom postupku izrečena kazna zatvora, a uslovi iz § 55 Krivičnog zakona nisu ispunjeni, a izvršenje novčane kazne može otežati društveno prilagođavanje osuđenog.

(2) Sud može odluku prema st. 1 donijeti i u vezi sa troškovima postupka.

§ 459e

(1) Zamjenska kazna zatvora izvršava se po nalogu ustanove nadležne za izvršenje kazne.

(2) Kod naloga se polazi od toga da se novčana kazna ne može naplatiti ili da neće doći do izvršenja prema § 459c st. 2.

(3) Zbog rate koja je niža od jednog punog dana kazne zatvora ne smije se narediti izvršenje zamjenske kazne zatvora.

(4) Zamjenska kazna zatvora se ne izvršava, ako je novčana kazna plaćena ili se treba naplatiti ili ako se ne vrši izvršenje prema § 459d. St. 3 važi shodno.

§ 459f

Sud naređuje da se ne izvrši izvršenje zamjenske kazne zatvora ako bi izvršenje za osuđenog bilo nepravedno strogo.

§ 459g

(1) Ako je naređeno trajno oduzimanje, oduzimanje ili činjenje neupotrebljivim predmeta, nalog se izvršava tako što se predmet oduzima od osuđenog ili učesnika u oduzimanju. Za izvršenje važe odredbe Zakona o naplati u pravosuđu.

(2) Za izvršenje sporednih posljedica koji obavezuju na plaćanje novčanog iznosa shodno se primjenjuju §§ 459, 459a, 459c st. 1 i 2 i § 459d.

§ 459h

O prigovorima na odluke izvršne ustanove prema §§ 459a, 459c, 459e i 459g odlučuje sud.

§ 459i

(1) Za izvršenje kazne oduzimanja imovinskopravne koristi (§ 43a Krivičnog zakona) shodno važe §§ 459, 459a, 459b, 459c, 459e, 459f i 459h.

(2) U slučajevima iz §§ 111o i 111p mjera se ukida tek nakon završetka izvršenja.

§ 460

Ako je neko različitim pravomoćnim presudama osuđen na kazne i ako pri tome nisu ispoštovani propisi o izricanju jedinstvene kazne (§ 55 Krivičnog zakona), izrečene kazne će se naknadnim sudskim rješenjem spojiti u jedinstvenu kaznu. Ako se više kazni oduzimanja imovinskopravne koristi spaja u jedinstvenu kaznu, ista ne može biti niža od najviše pojedinačne kazne čak i ako je viša od vrijednosti imovine osuđenog u trenutku naknadne sudske odluke.

§ 461

(1) Ako je osuđeni na početku izvršenja kazne zbog bolesti zbrinut u bolnicu koja je odvojena od ustanove za održavanje kazne, dužina boravka u bolnici uračunava se u trajanje kazne ako osuđeni nije sam izazvao bolest kako bi prekinuo održavanje kazne.

(2) U drugonavedenom slučaju tužilaštvo mora pribaviti odluku suda.

§ 462

(1) Sudske odluke koje su potrebne prema § 450a st. 3 reč. 1 i §§ 458 do 461 donose se rješenjem bez usmene rasprave. Isto važi i za ponovno priznavanje izgubljenih sposobnosti i prava (§ 45b Krivičnog zakona), opoziv odustanka o oduzimanju i naknadni nalog za privremeno oduzimanje predmeta (§ 74b st. 2 reč. 3 Krivičnog zakona), naknadna naredba o trajnom oduzimanju ili naplati novčanog iznosa koja odgovara vrijednosti stvari (§ 76 Krivičnog zakona) kao i za produženje roka zastare (§ 79b Krivičnog zakona).

(2) Prije donošenja odluke treba saslušati tužilaštvo i osuđenog. Sud može da ne sasluša osuđenog u slučajevima odluke prema § 79b Krivičnog zakona ako se na osnovu određenih činjenica može pretpostaviti da saslušanje nije izvodljivo.

(3) Protiv rješenja se odmah može podnijeti prigovor. Prigovor tužilaštva na rješenje kojim se nalaže prekid izvršenja ima suspenzivno dejstvo.

§ 462a

(1) Ako se protiv osuđenog izvršava kazna zatvora, onda je za odluke koje se donose prema §§ 453, 454, 454a i 462 nadležno vijeće za izvršenje kazne na čijem se području nalazi ustanova za izdržavanje kazne i u kojoj se nalazi osuđeni u trenutku kada sud rješava o predmetu. Vijeće za izvršenje kazni ostaje nadležno i za kazne koje treba donijeti nakon prekida izvršenja kazne zatvora ili se izvršenje ostatka kazne zatvora preinačava u uslovni otpust. Vijeće za izvršenje kazni može pojedine odluke prema § 462 u vezi sa § 458 st. 1 prenijeti prvostepenom sudu; sud je obavezan primiti prenijete mu odluke.

(2) U slučajevima koji nisu navedeni pod st. 1 nadležan je prvostepeni sud. Sud može odluke koji donosi prema § 453 djelimično ili u cijelosti prenijeti opštinskom sudu na čijem području osuđeni ima prebivalište ili boravište; prenos je obavezujući. Izuzetno od st. 1 je u tamo spomenutim slučajevima nadležan prvostepeni sud, ako je sebi zadržao pravo određivanja sigurnosnog zadržavanja, te je odluka o tome shodno odredbi § 66a st. 3 reč. 1 Krivičnog zakona još moguća.

(3) U slučajevima iz § 460 odlučuje prvostepeni sud. Ako su različite presude izdate od različitih sudova, za odluku je nadležan sud koji je izrekao najtežu kaznu ili kod kazni iste vrste najvišu kaznu, a ako bi po tome bilo nadležno više sudova, onda onaj sud čija je presuda zadnja donesena. Ako je po ovome mjerodavnu presudu donio viši sud, onda prvostepeni sud određuje jedinstvenu kaznu; ako je neku od presuda donio viši pokrajinski sud u prvostepenom postupku, onda jedinstvenu kaznu utvrđuje viši pokrajinski sud. Ako je za utvrđivanje jedinstvene kazne bio nadležan opštinski sud koji nije nadležan da izrekne kaznu takve visine, onda odlučuje krivično odjeljenje nadređenog pokrajinskog suda.

(4) Ako su različiti sudovi pravomoćno osudili optuženog ili mu izrekli upozorenje uz prijetnju kaznom u slučajevima osim onih iz § 460, onda je samo jedan od njih nadležan za odluke koje treba donijeti prema §§ 453, 454, 454a i 462. St. 3 reč. 2 i 3 važe shodno. U slučajevima iz st. 1 odlučuje vijeće za izvršenje kazni; st. 1 reč. 3 ostaju da važe.

(5) Umjesto vijeća za izvršenje kazni odlučuje sud prvostepene nadležnosti, ako je presudu donio pokrajinski sud u prvostepenom postupku. Viši pokrajinski sud može odluke koje treba donijeti prema st. 1 i 3 djelimično ili u cijelosti prenijeti vijeću za izvršenje kazni. Prenos je obavezujući; međutim, viši pokrajinski sud može isti opozvati.

(6) Sud prvostepene nadležnosti u slučajevima iz § 354 st. 2 i § 355 jeste onaj sud kojem je predmet vraćen, a u slučajevima u kojima je u ponovljenom postupku donesena odluka prema § 373, onaj sud koji je donio odluku.

§ 463

(1) Odredbe o izvršenju kazne shodno važe za izvršenje sigurnosnih mjera, ako nije drugačije određeno.

(2) § 453 važi i za odluke koje se donose prema §§ 68a do 68d Krivičnog zakona.

(3) § 454 st.1 i 3 i 4 važi i za odluke koje se donose prema § 67c st.1, § 67d st. 2 i 3, § 67e st. 3, §§ 68e, 68f st. 2 i § 72 st. 3 Krivičnog zakona. U slučajevima iz § 68e Krivičnog zakona nije potrebno usmeno saslušanje osuđenog. § 454 st. 2 se nezavisno od u njemu navedenih krivičnih djela primjenjuje shodno u slučajevima iz § 67d st. 2 i 3, § 67c st. 1 i § 72 st. 3 Krivičnog zakona, ako sud odlučuje o izvršenju mjere sigurnosnog zadržavanja; svakako § 454 st. 2 se primjenjuje i na krivična djela koja su prethodno navedena. Za pripremu odluke prema § 67d st. 3 Krivičnog zakona kao i naknadnih odluka prema § 67d st. 2 Krivičnog zakona sud je dužan pribaviti nalaz i mišljenje vještaka o pitanju da li se od osuđenog mogu očekivati dalja teža protupravna djela. Osumnjičenom koji nema branitelja sud prema reč. 4 određuje branitelja za postupak.

(4) U okviru provjera prema § 67e Krivičnog zakona sud treba da svakih pet godina nakon smještaja u psihijatrijsku bolnicu (§ 63) pribavi nalaz i mišljenje vještaka. Nije dozvoljeno da se vještak u okviru izvršenja smještaja bavio osobom koja se liječi, niti da je radio u psihijatrijskoj bolnici u kojoj se smještena osoba nalazi. Vještaku se odobrava uvid u podatke smještene osobe koji se vode u datoteci pacijenata bolnice. § 454 st. 2 važi shodno. Smještenoj osobi koja nema branitelja sud prema reč. 1 određuje branitelja za postupak.

(5) § 455 st. 1 se ne primjenjuje ako je naređen smještaj u psihijatrijsku bolnicu. Ako je naređen smještaj u ustanovu za liječenje od ovisnosti ili sigurnosni smještaj, a osuđeni se razboli od duševne bolesti onda se izvršenje mjere može odgoditi. § 456 se ne primjenjuje ako je naređen sigurnosni smještaj osuđenog.

(6) § 462 primjenjuje se i na odluke koje se donose prema § 67st. 3 i st. 5 reč. 2, §§ 67a i 67c st. 2, § 67d st. 5 i 6, §§ 67g, 67h i 69a st. 7 kao i §§ 70a i 70b Krivičnog zakona. Sud proglašava da je naložena mjera prema § 67h st. 1 reč. 1 i 2 Krivičnog zakona odmah izvršiva, ako postoji prijetnja značajnih protivzakonitih djela od strane osuđenog.

(7) Za primjenu § 462a st. 1 zaštitni nadzor u slučajevima iz § 67c st. 1, § 67d st. 2 do 6 i § 68f Krivičnog zakona istovjetan je uslovnom otpustu.

§ 463a

(1) Službe za nadzor (§ 68a Krivičnog zakona) mogu u svrhu nadzora ponašanja osuđenog i ispunjenja naloga tražiti informacije od svih javnih ustanova kao i provoditi same ili preko drugih ustanova istrage svih vrsta iz djelokruga njihove nadležnosti uz izuzetak saslušanja pod zakletvom. Ako prebivalište osuđenog nije poznato, rukovodilac službe za nadzor može narediti da se raspiše oglas radi utvrđivanje njegovog boravišta (§ 131a st. 1).

(2) Služba za nadzor može za vrijeme trajanja zaštitnog nadzora ili za kraće vrijeme narediti da se za osuđenim raspiše oglas za praćenje povodom policijskih kontrola koje dopuštaju utvrđivanje ličnih podataka. § 163e st. 2 primjenjuje se shodno. Naredbu daje rukovodilac službe za praćenje. Potreba nastavka mjere provjerava se najmanje jednom godišnje.

(3) Na zahtjev službe za nadzor sud može izdati nalog za provođenje, ako osuđeni ne ispuni naredbu prema § 68b st. 1 reč. 1 tač. 7 ili tač. 11 Krivičnog zakona bez dovoljnog opravdanja, a u pozivu je upozoren da je u tom slučaju dopušteno privođenje. Ako je nadležan prvostepeni sud, odluku donosi predsjednik vijeća.

(4) Služba za nadzor, u slučaju naredbe prema § 68b st. 1 reč. 1 tač. 12 Krivičnog zakona, pomoću tehničkih uređaja koja osuđena osoba nosi sa sobom, prikuplja i pohranjuje automatizovano podatke o njenom mjestu boravka, kao i o eventualnim smetnjama pri prikupljanju podataka; ukoliko je tehnički moguće, potrebno je osigurati da se unutar stana osuđene osobe ne prikupljaju podaci koji prevazilaze pitanje okolnosti njegovog boravka. Podaci bez dozvole osobe na koji se oni odnose, smiju biti korišteni samo ukoliko je to potrebno, u sljedeće svrhe:

1. radi utvrđenja kršenja naredbe prema § 68b st. 1 reč. 1 tač. 1, 2 ili 12 Krivičnog zakona,
2. radi poduzimanja mjera provjeravanja vladanja, koje mogu uslijediti nakon kršenja naredbe prema § 68b st. 1 reč. 1 tač. 1, 2 ili 12 Krivičnog zakona,
3. radi kažnjavanja kršenja naredbe prema § 68b st. 1 reč. 1 tač. 1, 2 ili 12 Krivičnog zakona,
4. radi odbijanja velike neposredne opasnosti po život, tijelo, ličnu slobodu ili seksualnu samoopredijeljenost trećih osoba,
5. radi poduzimanja krivičnog gonjenja na način predviđen odredbom § 66 st. 3 reč. 1 Krivičnog zakona.

Radi osiguranja poštivanja obaveze svrsishodne primjene iz reč. 2, obrada podataka, koja se koristi za utvrđenje prestupa iz reč. 2 tač. 1 u vezi sa 68b st. 1 reč. 1 tač. 1 ili 2 Krivičnog zakona, mora da se provodi automatizovano, te se podaci posebno moraju zaštititi protiv neovlaštenog korištenja. Služba za nadzor može da prikupljanje i pohranjivanje podataka povjeri službenim licima organa policije; ovaj je dužan preuzeti obavezu izvršenja zahtjeva službe za nadzor. Predmetni podaci iz reč. 1 brišu se najkasnije nakon dva mjeseca od njihovog prikupljanja, ukoliko se ne koriste za potrebe iz reč. 2. Pri svakom iščitavanju podataka sastavlja se zapisnik, koji mora sadržavati barem podatke o vremenu, iščitanim podacima i osobi koja je iščitavala podatke; § 488 st. 3 reč. 5 se primjenjuje shodno. Ukoliko se unutar doma osuđene osobe prikupe podaci o mjestu boravka koji prevazilaze informacije o njenom prisustvu, oni ne smiju biti korišteni, te se moraju izbrisati neposredno nakon dobivanja saznanja o njima. Činjenica o dobivanju saznanja i brisanju tih podataka se mora dokumentovati.

(5) Mjesno nadležna je ona služba za nadzor, u čijem okrugu osuđeni ima mjesto prebivališta.

Ukoliko osuđeni nema mjesto prebivališta na prostoru važenja ovog zakona, mjesno je nadležna ona služba za nadzor, u čijem okrugu se nalazi mjesto boravišta osuđenog, ako ono nije poznato, onda u čijem okrugu se nalazi njegovo zadnje mjesto prebivališta ili mjesto boravišta.

§ 463b

(1) Ako se vozačka dozvola prema § 44 st. 2 reč. 2 i 3 Krivičnog zakona treba službeno čuvati, a imalac je ne preda, ista mu se privremeno oduzima.

(2) Strane vozačke dozvole mogu se zaplijeniti radi unošenja zabilješke o zabrani upravljanja motornim vozilom i trajanju mjere (§ 44 st. 2 reč. 4, § 69b st. 2 Krivičnog zakona).

(3) Osuđeni mora, ako se kod njega ne nađe vozačka dozvola, na zahtjev službe za izvršenje kazni dati izjavu pod zakletvom o mjestu na kome se vozačka dozvola nalazi. § 883 st. 2 do 4, §§ 899, 900 st. 1 i 4 kao i §§ 901, 902, 904 do 910 i 913 Zakona o parničnom postupku primjenjuju se shodno.

§ 463c

(1) Ako je naređeno javno objavljivanje osude, odluka se dostavlja osobi koja ima pravo na to.

(2) Naredba prema st. 1 izvršava se samo ako podnosilac zahtjeva ili umjesto njega osoba kojoj pripada pravo to traži u roku od jednog mjeseca nakon dostavljanja pravomoćne odluke.

(3) Ako izdavač ili odgovorni urednik periodičnog magazina ne ispuni svoju obavezu da takvo obavještenje objavi u magazinu, onda će mu sud narediti postupanje na zahtjev službe za izvršenje kazne uz određivanje novčane kazne od 25.000 eura ili zatvora od do šest sedmica. Novčana kazna se može više puta odrediti. § 462 važi shodno.

(4) Za objavljivanje na televiziji ili radiju shodno važi st. 3, ako osoba odgovorna za uređivanje programa ne ispuni svoju obavezu.

§ 463d

Radi pripreme odluka koje treba donijeti prema §§ 453 do 461 sud ili služba nadležna za izvršenje kazni mogu tražiti pomoć od suda; to se pogotovo primjenjuje prije odluke o opozivu oslobađanja od kazne ili uslovnog otpusta ako nije određen službenik za praćenje uslovne osude.

Odjeljak II

Troškovi postupka

§ 464

(1) Svaka presuda, kazneni nalog i svaka odluka kojom se obustavlja istraga mora sadržavati odredbu o tome ko će snositi troškove postupka.

(2) Odluku o tome ko će snositi potrebne izdatke donosi sud putem presude ili odluke kojom se okončava postupak.

(3) Protiv odluke o troškovima i potrebnim izdacima odmah je dopušten prigovor; a prigovor nije dopušten ako prigovaratelju nije dozvoljeno da ospori glavnu odluku navedenu u st. 1. Činjenični pokazatelji na kojima se odluka zasniva nisu obavezujući za žalbeni sud. Ako se protiv odluke odmah uloži prigovor u odnosu na odluku o troškovima, a apelacija ili revizija u odnosu na ostali dio, onda su apelacioni sud odnosno revizijski sud, ako rješavaju o apelaciji ili reviziji, nadležni i za donošenje odluke o prigovoru.

§ 464a

(1) Troškovi postupka predstavljaju takse i izdatke državnog budžeta. U troškove spadaju i troškovi nastali radi pripreme javne optužnice, kao i troškovi izvršenja kazne. U troškove zahtjeva za ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom spadaju i troškovi nastali radi pripreme ponovljenog postupka (§§ 364a i 364b) ako su prouzrokovani zahtjevom osuđenog.

(2) U potrebne izdatke učesnika spadaju i

1. nadoknada za izgubljeno vrijeme prema propisima koji važe za nadoknadu troškova svjedoka, i
2. naknade i izdaci advokata, ako su dopušteni prema § 91 st. 2 Zakona o parničnom postupku.

Fusnota:

§ 464a st. 2 tač. 2: Usklađeno sa Ustavom pod uslovom izreke odluke, BVerfGE v. 6. 11. 1984; 1985. I 194 – 2 BvL 16/83 -;

§ 464b

Visina troškova i izdataka koju jedan učesnik treba nadoknaditi drugom učesniku, na zahtjev jednog učesnika određuje sud prvostepene nadležnosti. Na zahtjev se ističe da se na utvrđene troškove i izdatke plaća kamata od podnošenja zahtjeva za utvrđivanje troškova. Na visinu kamatne stope, postupak i izvršenje odluke shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku.

§ 464c

Ako je za optuženog koji ne vlada njemačkim jezikom, ili je gluh ili nijem, angažovan tumač ili prevodilac, naložit će se optuženom da plati troškove koji su time nastali ako je iste prouzrokovao kašnjenjem ili na drugi način; ova okolnost se osim u slučajevima iz § 467 st. 2 izričito navodi.

§ 464d

Izdaci iz državnog budžeta i potrebni izdaci učesnika mogu se podijeliti u srazmjernim dijelovima.

§ 465

(1) Troškove postupka snosi optuženi u mjeri u kojoj su prouzrokovani postupkom zbog djela za koje je osuđen ili mu je izrečena sigurnosna mjera. Osuda u smislu ove odredbe postoji i kada je optuženi upozoren uz prijetnju kaznom ili sud odluči da ne primijeni kaznu.

(2) Ako su zbog pretraga radi rasvjetljavanja određenih otežavajućih ili olakšavajućih okolnosti nastali posebni izdaci, a pretrage su završene u korist optuženog, sud će nastale izdatke djelimično ili u cijelosti staviti na teret državnog budžeta, ako bi bilo neprikladno staviti ih na teret optuženom. Ovo važi pogotovo u slučaju kada optuženi zbog pojedinih odvojivih dijelova djela ili pojedinih od više povreda zakona nije osuđen. Reč. 1 i 2 važe shodno za potrebne izdatke optuženog.

(3) Ako optuženi premine prije pravomoćnosti presude, troškovi se ne mogu namiriti iz njegove ostavštine.

Fusnota:

§ 465 st. 1 reč. 1: u verziji aneksa 3 zakona od 12. 9. 1950. str. 455 usklađena sa Ustavom, BVerfGE v. 19. 1. 1965. I 42 – 2 BvL 8/62 -;

§ 466

Saoptuženi kojima je u vezi istog predmeta izrečena kazna ili sigurnosna mjera za izdatke odgovaraju solidarno. Ovo ne važi za troškove koje je prouzrokovao postavljeni branitelj ili tumač, kao ni za troškove nastale izvršenjem, privremenim zadržavanjem ili pritvorom, ni za izdatke nastale zbog istražnih radnji koje su isključivo bile usmjerene prema jednom saoptuženom.

§ 467

(1) Ako se optuženi oslobodi optužbe, ako se odbije pokretanje glavnog postupka protiv njega ili se obustavi postupak protiv njega, izdaci padaju na teret budžeta, a potrebni izdaci optuženog na teret budžeta.

(2) Troškovi postupka koje je optuženi prouzrokovao radnjom propuštanja padaju na njegov teret. Izdaci koji su za njega nastali neće se staviti na teret državnog budžeta.

(3) Potrebni izdaci optuženog neće pasti na teret državnog budžeta ako je optuženi podizanje javne optužnice prouzrokovao time što je sebe lažno prijavio da je počinio djelo koje mu se stavlja na teret. Sud može da potrebne izdatke optuženog ne stavi na teret državnog budžeta, ako je optuženi

1. podizanje javne optužnice prouzrokovao time što je sebe u značajnim tačkama neistinito ili u protivrječnosti sa kasnijom izjavom opteretio ili je prešutio značajne olakšavajuće okolnosti, iako se izjasnio o optužbi, ili

2. se ne osudi za krivično djelo samo zato što postoji procesna smetnja.

(4) Ako sud obustavi postupak prema propisu koji to po njegovom nahođenju dozvoljava, onda može da potrebne izdatke optuženog ne stavi na teret državnog budžeta.

(5) Potrebni izdaci optuženog se ne stavljaju na teret državnog budžeta ako je postupak nakon privremene obustave konačno obustavljen (§ 153a).

Fusnota:

§ 467: u verziji § 2 tač. 25 Zakona od 24. 5. 1968. I 503 usklađen sa Ustavom, BVerfGE v. 15. 4. 1969. I 429 – 1 BvL 20/68 -;

§ 467a

(1) Ako tužilaštvo povuče javnu tužbu, a postupak se obustavi, sud kod kojeg je podignuta javna optužnica će na zahtjev tužilaštva ili optuženog potrebne izdatke koji za njih nastanu staviti na teret državnog budžeta. § 467 st. 2 do 5 primjenjuje se shodno.

(2) Izdatke koji su nastali sporednom učesniku (§ 431 st. 1 reč. 1, §§ 442, 444 st. 1 reč. 1) sud može u slučajevima iz st. 1 reč. 1 na zahtjev tužilaštva ili sporednih učesnika staviti na teret državnog budžeta ili nekog drugog učesnika.

(3) Protiv odluke prema st. 1 i 2 nije dopuštena žalba.

§ 468

Kod uzajamnih uvreda, od obavezivanja jedne strana ili objiju strana da plate troškove ne može se odustati zato što je jedna strana ili su obje strane oslobođene krivice.

§ 469

(1) Ako je postupak, pa makar i vansudski, prouzrokovan namjerno ili nepromišljeno izvršenom neistinitom prijavom, sud će prijavitelju nakon saslušanja staviti na teret troškove postupka i nužne izdatke koji su nastali za osumnjičenog. Nužne troškove koji nastanu za sporednog učesnika (§ 431 st. 1 reč. 1, §§ 442, 444 st. 1 reč. 1) sud može staviti na teret prijavitelja.

(2) Ako po predmetu još nije rješavao nijedan sud, onda odluku na zahtjev tužilaštva donosi onaj sud koji bi bio nadležan za otvaranje glavnog pretresa.

(3) Protiv odluke prema st. 1 i 2 nije dopuštena žalba.

§ 470

Ako se postupak obustavlja zbog povlačenja zahtjeva kojim je bio uslovljen, onda podnositelj zahtjeva snosi troškove kao i nužne izdatke koji nastanu za osumnjičenog i sporednog učesnika (§ 431 st. 1 reč. 1, §§ 442, 444 st. 1 reč. 1). Troškovi se mogu staviti na teret optuženom ili sporednom učesniku ako se isti izjasnio da ih prihvata, a ako bi bilo nepravedno opteretiti učesnike troškovima, oni se mogu staviti na teret državnog budžeta.

§ 471

(1) U postupku nakon podignute privatne tužbe osuđeni je dužan nadoknaditi i nužne izdatke koji su nastali privatnom tužitelju.

(2) Ako se tužba protiv osumnjičenog odbije ili se isti oslobodi od optužbe, onda troškovi postupka, kao i nužni izdaci osumnjičenog, padaju na teret privatnog tužitelja.

(3) Troškove postupka i nužne izdatke učesnika sud može srazmjerno podijeliti ili po službenom nahođenju nametnuti jednom od učesnika, ako

1. je zahtjeve privatnog tužitelja samo djelimično prihvatio;
2. je obustavio postupak prema § 383 st. 2 (§ 390 st. 5) zbog beznačajnosti;
3. je podignuta protivtužba.

(4) Više privatnih tužitelja odgovaraju solidarno. Isto važi i za odgovornost više osumnjičenih u pogledu nužnih izdataka koji nastanu za privatnog tužitelja.

§ 472

(1) Nužni izdaci koji nastanu za oštećenog kao privatnog tužitelja idu na teret optuženog ako se osudi za djelo koje se odnosi na oštećenog kao privatnog tužitelja. Ova se odredba može ne primijeniti u cijelosti ili djelimično ako bi bilo nepravedno da optuženi snosi te troškove.

(2) Ako sud obustavi postupak prema odredbi koja to prema njegovom nahođenju dopušta, onda može nužne izdatke navedene u st. 1 u cjelini ili djelimično staviti na teret optuženog ako to iz posebnih razloga pravedno. Ako sud nakon privremene obustave konačno obustavi postupak (§ 153a) shodno se primjenjuje st. 1.

(3) St. 1 i 2 važe shodno za nužne izdatke koji nastanu oštećenom kao privatnom tužitelju koji ima pravo da pristupi postupku prilikom ostvarivanja svojih prava prema § 406g. Isto važi i za nužne izdatke privatnog tužitelja ako je tužilaštvo preuzelo gonjenje prema § 377 st. 2.

(4) § 471 st. 4 reč. 2 važe shodno.

§ 472a

(1) Ako se dosudi imovinskopravni zahtjev koji je nastao iz učinjenja krivičnog djela, optuženi mora snositi i posebne troškove koji su time nastali i nužne izdatke.

(2) Ako sud odluči da ne donese odluku o prijedlogu, ako se jedan dio zahtjeva oštećenog ne prizna ili ako oštećeni povuče prijedlog, onda sud odlučuje po službenom nahođenju ko će snositi dotad nastale izdatke suda i dotad nastale nužne izdatke. Sudski izdaci mogu se staviti na teret državnog budžeta, ako bi bilo nepravedno da isti idu na teret učesnika.

§ 472b

(1) Ako se naredi trajno oduzimanje, privremeno oduzimanje, uslovno oduzimanje, uništenje ili činjenje neupotrebljivim predmeta ili uklanjanje protivzakonitog stanja, onda se sporednim učesnicima mogu na teret staviti troškovi koji nastanu njegovim učešćem. Nužni izdaci koji nastanu za sporednog učesnika mogu se, ako je pravedno, staviti na teret optuženom, a u samostalnom postupku i drugom sporednom učesniku.

(2) Ako se odredi novčana kazna protiv pravnog lica ili udruženja, isto može snositi troškove postupka prema §§ 465, 466.

(3) Ako sud odluči da ne naredi jednu od sporednih posljedica navedenih u st. 1 reč. 1 ili novčanu kaznu protiv pravnog lica ili udruženja, onda se nužni izdaci koji nastanu za sporednog učesnika mogu staviti na teret budžeta ili nekog drugog učesnika.

§ 473

(1) Troškove povučenog ili bezuspješno uloženog pravnog lijeka snosi onaj ko ga je uložio. Ako je osumnjičeni bezuspješno uložio ili povukao pravni lijek, istom će se na teret staviti nužni izdaci koji zbog toga nastanu oštećenom kao sporednom tužitelju ili oštećenom kao sporednom tužitelju koji ima pravo da pristupi tužbi u ostvarivanju njegovih prava prema § 406g. Ako je u slučaju iz reč. 1 samo oštećeni kao sporedni tužitelj uložio ili sproveo pravni lijek, onda se njemu na teret stavljaju nužni izdaci koji time nastanu za osumnjičenog. Za troškove pravnog lijeka i nužne izdatke učesnika shodno važi § 472a st. 2, ako je dopušteni uloženi prigovor prema § 406a st. 1 reč. 1 postao nedopušten rješenjem kojim se okončava prvostepeni postupak.

(2) Ako je u slučaju iz st. 1 tužilaštvo uložilo pravni lijek u korist osumnjičenog ili sporednog učesnika (§ 431 st. 1 reč. 1, §§ 442, 444 st. 1 reč. 1), onda se nužni izdaci koji za njega nastanu stavljaju na teret državnog budžeta. Isto važi ako je pravni lijek koji je tužilaštvo uložilo u korist osumnjičenog ili sporednog učesnika uspješan.

(3) Ako je osumnjičeni ili drugi učesnik pravni lijek ograničio na određene tačke prigovora ili je takav pravni lijek uspješan, onda se nužni izdaci učesnika stavljaju na teret državnog budžeta.

(4) Ako je pravni lijek djelimično uspješan, onda sud treba smanjiti taksu, a nastale izdatke djelimično ili u cijelosti staviti na teret državnog budžeta, ako bi bilo nepravedno staviti ih na teret učesnika. Ovo se shodno primjenjuje na nužne izdatke učesnika.

(5) Pravni lijek se smatra uspješnim ako se naredba prema § 69 st. 1 ili § 69b st. 1 Krivičnog zakona ne održava samo zato što uslovi za nju zbog dužine trajanja privremenog oduzimanja dozvole za upravljanje motornim vozilom (§ 111a st. 1) ili za čuvanje, privremeno oduzimanje ili zapljenu vozačke dozvole (§ 69a st. 6 Krivičnog zakona) više nisu ispunjeni.

(6) St. 1 do 4 shodno važe i za troškove i nužne izdatke koji su nastali zahtjevom

1. za ponavljanje postupka okončanog pravomoćnom presudom ili
2. za naknadni postupak (§ 439).

(7) Troškovi povraćaja u pređašnje stanje padaju na teret podnosioca zahtjeva ako nisu nastali neosnovanim prigovorom suprotne strane.

§ 473a

Kada sud, na zahtjev osobe na koju se istražna radnja odnosi, u posebnoj odluci odlučuje o zakonitosti istražne radnje ili njenog izvršenja, istovremeno će odlučivati i o tome koja će stranka da snosi troškove i nužne rashode. Troškove, u slučaju da se radnja ili njeno izvršenje proglašeni nezakonitom, snosi država, u ostalom podnosilac zahtjeva. § 304 st. 3 i § 464 st. 3 reč. 1 se primjenjuju shodno.

Knjiga osma

Davanje informacija i uvid u spise, ostala upotreba podataka za svrhe mimo postupka, propisi o datotekama, registri o postupcima tužilaštva

Odjeljak I

Davanje podataka i uvid u spise, ostala upotreba podataka za svrhe mimo postupaka

§ 474

(1) Sudovima, tužilaštvu i drugim pravosudnim organima daje se uvid u spise ako je to potrebno u svrhe pravosuđa.

(2) Davanje informacija iz spisa javnim organima dozvoljeno je ako

1. su informacije potrebne za utvrđivanje, ostvarivanje ili sprečavanje zakonskih prava u vezi sa krivičnim djelom,
2. se tim organima u ostalim slučajevima na osnovu posebnog propisa po službenoj dužnosti mogu prosljeđivati lični podaci iz krivičnih postupaka ili ako je nakon prosljeđivanja po službenoj dužnosti potrebno dostaviti dodatne lične podatke radi ispunjenja zadataka ili
3. su informacije potrebne za pripremu mjera nakon čijeg naređivanja je na osnovu posebnih propisa prosljeđivanje ličnih podataka iz krivičnih postupaka dozvoljeno.

Davanje informacija obavještajnim službama vrši se prema § 18 Zakona o zaštiti ustavnosti, § 10 Zakona o kontraobavještajnoj službi i § 8 Zakona o obavještajnoj službi kao i relevantnim propisima pokrajina.

(3) Pod uslovima iz st. 2 može se odobriti uvid u spise ako bi davanje informacija bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili strana koja traži uvid u spise uz obrazloženje izjavi da davanje informacija ne bi bilo dovoljno za ispunjenje njenog zadatka.

(4) Pod uslovima iz st. 1 ili 3 mogu se razgledati službeno čuvani dokazi.

(5) Spisi se u slučajevima iz st. 1 i 3 mogu i dostaviti na uvid.

(6) Propisi prema zakonima pokrajina koji komisijama parlamenata daju pravo na uvid u spise i dalje se primjenjuju.

§ 475

(1) Za privatnu osobu i za ostale službe, uz primjenu propisa § 406e, advokat može izvršiti uvid u spise koje posjeduje sud ili bi mu se trebali dostaviti u slučaju javne optužnice ako

iznese opravdani interes. Informacije se neće dati ako osoba na koju se odnose ima interes vrijedan zaštite.

(2) Pod uslovima iz st. 1 može se odobriti uvid u spise ako bi davanje informacija bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama ili po navodima onoga koji traži uvid u spise ne bi bilo dovoljno za ostvarivanje opravdanog interesa.

(3) Pod uslovima iz st. 2 mogu se razgledati službeno čuvani dokazi. Na zahtjev advokata, ako je odobren uvid u spise i ne postoje važni razlozi protiv toga, istom treba dozvoliti da sa sobom u svoje službene prostorije ili u svoj stan ponese spise radi uvida uz izuzetak dokaznih materijala radi uvida u iste. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba.

(4) Pod uslovima iz st. 1 i privatnim osobama i ostalim službama mogu se dati informacije iz spisa.

§ 476

(1) Prosljeđivanje ličnih podataka iz spisa na visokim školama, drugim ustanovama koji se bave naučnim istraživanjima i javnih ustanova dopušteno je ako:

1. je to potrebno za vršenje određenih naučnoistraživačkih radova,
2. korištenje anonimiziranih informacija u tu svrhu nije moguće ili bi anonimiziranje bilo povezano s nesrazmjernim teškoćama i
3. je javni interes za naučnoistraživački rad je značajno veći u odnosu na interes osobe na koju se podaci odnose da se isti ne proslijede.

Prilikom odmjeravanja prema reč. 1 tač. 3 se u okviru javnog interesa posebno uzima u obzir naučni interes za namjeravano istraživanje.

(2) Prosljeđivanje podataka vrši se davanjem informacija, ako se time može postići svrha istraživačkog rada, a davanje informacija nije povezano s nesrazmjernim teškoćama. U ostalim slučajevima može se odobriti uvid u spise. Spisi se mogu dostaviti na uvid.

(3) Lični podaci dostavljaju se samo onim osobama koji su vršioci javnih dužnosti ili imaju posebna ovlaštenja kao službena lica ili su se obavezala na čuvanje tajne. § 1 st. 2, 3 i 4 tač. 2 Zakona o obavezivanju shodno se primjenjuje na obavezu čuvanja tajne.

(4) Lični podaci mogu se koristiti samo za naučnoistraživački rad za koji su proslijeđeni. Korištenje za druge naučnoistraživačke radove ili dalje prosljeđivanje vrši se prema st. 1 do 3 i za isto je potrebna saglasnost službe koja je naredila prosljeđivanje podataka.

(5) Podatke treba zaštititi od neovlaštenog uvida trećih osoba. Služba koja vrši naučno istraživanje pobrinut će se da se upotreba ličnih podataka vrši prostorno i organizacijski odvojeno od ispunjenja administrativnih ili poslovnih zadataka za koje su podaci također od značaja.

(6) Odmah nakon što svrha istraživanja to dozvoli, lični podaci se anonimiziraju. Ako to još nije moguće, odvojeno se čuvaju ona obilježja sa kojima bi se mogle povezati pojedinačne

informacije o ličnom i imovinskom stanju osobe koja je određena ili bi se mogla odrediti. Sa pojedinačnim podacima se mogu spojiti samo ako vrha istraživanja to zahtijeva.

(7) Osoba koja je prema st. 1 do 3 primila lične podatke, iste može objaviti samo ako je to neophodno radi prikaza rezultata istraživanja o dešavanjima savremenog doba. Za objavljivanje je potrebna saglasnost službe koja je prosljedila podatke.

(8) Ako primatelj nije državni organ, odredbe Trećeg dijela Saveznog zakona o zaštiti podataka se primjenjuju i kada se podaci ne crpe iz datoteka i ne ulaze u datoteke.

§ 477

(1) Informacije se mogu dati i dostavljanjem prijepisa iz spisa.

(2) Informacije iz spisa i uvid u spise neće se odobriti ako svrha tog krivičnog postupka, ili istrage u drugim postupcima, ili ako posebni savezni ili pokrajinski propisi o korištenju podataka predstavljaju prepreku za prosljeđivanje. Ako je neka radnja ovim zakonom dozvoljena samo ako postoji sumnja da su učinjena određena krivična djela, onda se lični podaci dobijeni na osnovu tih radnji bez saglasnosti osobe na koju se odnose mogu koristiti kao dokazi u drugom krivičnom postupku samo za rasvjetljavanje takvih krivičnih djela, za čije bi se rasvjetljavanje takva mjera po ovom zakonu mogla narediti. Pored toga, lični podaci koji su dobiveni mjerom vrste navedene u reč. 2 bez saglasnosti osobe na koju se odnose mogu se koristiti samo:

1. radi sprečavanja velike opasnosti za opću sigurnost ljudi,
2. u svrhe za koje je prosljeđivanje podataka prema § 18 Saveznog zakona o zaštiti ustavnosti dopušteno, kao i
3. pod uslovima iz § 476.

§ 100d st. 5, § 100i st. 2 reč. 2 i § 108 st. 2 i 3 ostaju da važe.

(3) U postupcima u kojima

1. se optuženi oslobodi od optužbe, odbacuje otvaranje glavnog pretresa ili obustavi postupak ili
2. se osuda ne unosi u uvjerenje o nekažnjavanju za ustanove, a od pravomoćnosti odluke je proteklo više od dvije godine,

informacije iz spisa i uvid u spise se mogu odobriti ustanovama koje nisu javne samo ako mogu dokazati da postoji pravni interes na sticanju informacija, a raniji osumnjičeni nema interes koji treba štiti odbijanjem saglasnosti.

(4) Odgovornost za dopuštenost prosljeđivanja podataka snosi primatelj ako je isti javna ustanova ili advokat. Služba koja prosljeđuje spise u tom slučaju provjerava da li zahtjev za prosljeđivanje informacija ili spisa spada u nadležnost primatelja, osim ako ne postoji poseban povod za detaljnu provjeru dopuštenosti prosljeđivanja podataka.

(5) Lični podaci stečeni prema §§ 474, 475 mogu se koristiti samo u svrhe za koje je odobren uvid u spise. Korištenje u druge svrhe je dopušteno ako se bi se za te svrhe odobrile

informacije ili uvid u spise, a u slučaju iz § 475 s tim se saglasi služba koja je odobrila uvid u spise. Ako se informacije daju bez posredstva advokata, onda se ukazuje na to da se informacije moraju koristiti u navedenu svrhu.

§ 478

(1) O davanju informacija i uvid u spise, u pripremnom postupku i nakon pravomoćnog okončanja postupka, odlučuje tužilaštvo, a u ostalim slučajevima predsjednik suda koji rješava o slučaju. Tužilaštvo ima pravo da i nakon podizanja javne optužnice daje informacije. Tužilaštvo može ovlastiti službe policije koje su provele ili provode istragu da u slučajevima iz § 475 odobre uvid u spise i daju informacije. Protiv njihovih odluka može se tražiti odluka tužilaštva. Prosljeđivanje ličnih podataka između službi policije ili uvid u spise dopušteno je bez odluke prema reč. 1.

(2) Iz sporednih spisa koji nisu sastavni dio spisa informacije se mogu dati samo ako podnositelj dokaže da postoji saglasnost službe o čijim se spisima radi; isto važi i za uvid u spise.

(3) U slučajevima iz § 475 protiv odluke tužilaštva može se prema st. 1 tražiti odluka suda nadležnom prema § 162. §§ 297 do 300, 302, 306 do 309, 311a i 473a se primjenjuju shodno. Protiv odluke suda nije dopuštena žalba, dok traje istraga. U toj se odluci ne navode razlozi za neodobravanje uvida u spise, ako bi njihovo navođenje moglo ugroziti cilj istrage.

§ 479

(1) Po službenoj dužnosti se lični podaci iz krivičnih postupaka mogu prosljeđivati službama za krivično gonjenje i krivičnim sudovima kao i nadležnim službama i sudovima u svrhu gonjenja prekršaja ako su ti podaci prikladni za tu svrhu sa aspekta službe koja ih prosljeđuje.

(2) Prosljeđivanje ličnih podataka iz krivičnog postupka po službenoj dužnosti je dopušteno i kada je poznavanje spisa s aspekta službe koja ih prosljeđuje potrebno za:

1. izvršenje kazni ili mjera u smislu § 11 st. 1 tač. 8 Krivičnog zakona ili izvršenje, odnosno provođenje vaspitnih mjera ili popravnih mjera u smislu Zakona o maloljetničkim sudovima,
2. izvršenje mjera lišavanja slobode,
3. odluku o krivičnim predmetima, pogotovo uslovne osude ili opoziv istih, u predmetima novčanih kazni.

(3) § 477 st. 1, 2 i 5 kao i § 478 st. 1 i 2 primjenjuju se shodno; odgovornost za dopuštenost prosljeđivanja snosi služba koja prosljeđuje spise.

§ 480

Posebne zakonske odredbe koje nalažu ili dozvoljavaju prosljeđivanje ličnih podataka ostaju da važe.

§ 481

(1) Policijske službe mogu prema zakonima o policiji koristiti lične podatke iz krivičnih postupaka. U svrhe navedene u tim zakonima službe za krivično gonjenje mogu policijskim službama prosljeđivati lične podatke iz krivičnih postupaka. Reč. 1 i 2 ne važe u slučajevima u kojima policija djeluje u cilju zaštite privatnih prava.

(2) Korištenje nije dozvoljeno ako postoje prepreke u pravilnicima na saveznom ili pokrajinskom nivou.

§ 482

(1) Tužilaštvo saopštava svoj broj spisa policijskog službi koja se bavi predmetom.

(2) U slučajevima iz st. 1 obavještava policijsku službu o ishodu postupka dostavljenjem izreke odluke, odlučujućeg dijela, kao i datuma i vrste odluke. Dostavljanje kopije saopštenja Saveznom centralnom registru je dopušteno, a prema potrebi i presude ili odluke o obustavljanju uz navođenje razloga.

(3) U postupcima protiv nepoznatog lica kao i kod saobraćajnih krivičnih djela, ako ne spadaju pod §§ 142, 315 do 315c Krivičnog zakona, ishod postupka prema st. 2 se po službenoj dužnosti ne saopštava.

(4) Ako se dostavlja presuda koja je osporena, saopštava se ko je uložio pravni lijek.

Odjeljak II **Odredbe o datotekama**

§ 483

(1) Sudovi, službe za krivično gonjenje uključujući i službe za izvršenje kazni, službenici za nadzor uslovnih osuda, službe za zaštitni nadzor, kao i službe za sudsku pomoć smiju pohranjivati lične podatke u datoteke, mijenjati i koristiti ako je to potrebno u svrhu krivičnog postupka.

(2) Podaci se mogu koristiti i za druge krivične postupke, za međunarodnu pravnu pomoć u krivičnim predmetima i predmetima pomilovanja.

(3) Ako se u datoteku policije pohranjuju i podaci na čije se pohranjivanje primjenjuju policijski zakoni, mjerodavno pravo za obradu i korištenje ličnih podataka i prava osobe na koju se odnose je pravo koje se primjenjuje na službu koja pohranjuje podatke.

§ 484

(1) Službe za krivično gonjenje mogu u svrhu budućih krivičnih postupaka

1. lične podatke osumnjičenog, te ako je potrebno druga obilježja potrebna za identifikaciju,

2. nadležne službe i broj spisa,
3. bliži naziv krivičnih djela, pogotovo vrijeme učinjenja, kao i mjesta učinjenja i visinu eventualne štete,
4. djelo koje se stavlja na teret uz navođenje zakonskih propisa,
5. pokretanje postupka, kao i okončanje postupka kod tužilaštva i kod suda pored navođenja zakonskih propisa,

pohranjivati u datoteke, mijenjati i koristiti.

(2) Ostale lične podatke osumnjičenih i učesnika u djelu ove službe mogu pohranjivati u datoteke, mijenjati i koristiti samo ako je to potrebno ako zbog vrste ili načina počinjenja djela, ličnosti osumnjičenog ili učesnika u djelu ili ostalih saznanja postoji razlog za pretpostavku da će se protiv osumnjičenog voditi i drugi krivični postupci. Ako se osoba pravomoćno oslobodi optužbe, ako se pokretanje glavnog pretresa protiv njega odbije odlukom na koju nije dopuštena žalba, te ako se postupak obustavi ne samo privremeno, onda pohranjivanje, izmjena ili korištenje prema reč. 1 nije dopušteno ako razlozi za odluku upućuju na to da osoba na koju se podaci odnose nije počinila djelo ili ga nije počinila protivzakonito.

(3) Savezno ministarstvo pravde i pokrajinske vlade svaka za svoj djelokrug pravnim propisima bliže utvrđuje vrstu podataka koji se prema st. 2 smiju pohranjivati u svrhu budućih krivičnih postupaka. To ne važi za podatke u datotekama koje se samo privremeno zadržavaju i koje će u roku od tri mjeseca nakon izrade biti izbrisane. Pokrajinske vlade mogu ovo ovlaštenje pravilnikom prenijeti nadležnim pokrajinskim ministarstvima.

(4) Za korištenje ličnih podataka koji su u svrhu budućih krivičnih postupaka pohranjeni ili će biti pohranjeni u datotekama policije važe, osim za korištenje u svrhu krivičnog postupka, policijski zakoni.

§ 485

Sudovi, službe za krivično gonjenje uključujući i službe nadležne za izvršenje kazni, službenici za nadzor uslovnih kazni, službe za nadzor vladanja kao i službe za sudsku pomoć smiju pohranjivati lične podatke u datoteke, mijenjati i koristiti ih ako je to potrebno u svrhu upravljanja postupkom. Korištenje u svrhe navedene u § 483 je dopušteno. Korištenje u svrhe navedene u § 484 je dopušteno, ako bi pohranjivanje bilo dopušteno prema istom propisu. § 483 st. 3 primjenjuje se shodno.

§ 486

(1) Lični podaci mogu se pohranjivati u zajedničke datoteke za službe navedene u §§ 483 do 485.

(2) Kod zajedničkih datoteka više pokrajina se na zahtjeve za nadoknadu štete osobe na koju se podaci odnose shodno primjenjuje § 8 Saveznog zakona o zaštiti podataka.

§ 487

(1) Podaci pohranjeni prema §§ 483 do 485 smiju se proslijediti nadležnim službama ako je to potrebno u svrhe navedene u njihovim propisima, u svrhe postupka pomilovanja ili međunarodne pravne pomoći u krivičnim predmetima. § 477st. 2 i § 485 reč. 3 primjenjuju se shodno.

(2) Pored toga se mogu dati informacije o datoteci ako bi se prema propisima ovog zakona mogao odobriti uvid u spise ili informacije iz spisa. Isto važi i za saopštenja prema §§ 479, 480 i 481 st. 1 reč. 2.

(3) Odgovornost za dopuštenost prosljeđivanja datoteka snosi služba koja ih prosljeđuje. Ako se prosljeđivanje vrši na zahtjev primatelja, onda primatelj snosi odgovornost. Služba koja prosljeđuje spise provjerava samo da li zahtjev za prosljeđivanje informacija ili spisa spada u nadležnost primatelja, osim ako ne postoji poseban povod za detaljnu provjeru dopuštenosti prosljeđivanja podataka.

(4) Podaci pohranjeni prema §§ 483 do 485 smiju se koristiti i u naučne svrhe. § 476 važi shodno.

(5) Posebne zakonske odredbe koje nalažu ili dozvoljavaju prosljeđivanje podataka iz krivičnog postupka ostaju da važe.

(6) Podaci se mogu koristiti samo za naučnoistraživački rad za koji su prosljeđeni. Korištenje u druge svrhe je dopušteno ako su se podaci mogli proslijediti i u tu svrhu.

§ 488

(1) Uspostavljanje automatiziranog postupka pozivanja podataka ili automatiziranog postupka upita i informacija dozvoljeno je samo za prosljeđivanje prema § 487 st. 1 između službi navedenih u § 483 st. 1, ako je taj oblik prosljeđivanja podataka uz poštivanje interesa osoba na koje se podaci odnose zbog velikog broja prosljeđivanja ili posebne hitnosti bio podoban. Strane učesnice moraju osigurati da se poduzmu najsavremenije tehničke mjere za obezbjeđenje zaštite podataka i sigurnosti podataka, koje posebno garantuju povjerljivost i cjelovitost podataka; ako se koriste javno pristupne mreže koriste se najsavremeniji tehnički postupci šifrovanja.

(2) Za utvrđivanje postavljanja postupka automatskog poziva shodno važi § 10 st. 2 Saveznog zakona o zaštiti podataka. Za to je potrebna saglasnost saveznih i pokrajinskih ministarstava koja su nadležna za službu koja pohranjuje i poziva podatke. Služba koja pohranjuje podatke dostavlja svoje utvrđivanje onoj službi koja je nadležna za kontrolu poštivanja propisa o zaštiti podataka kod javnih službi.

(3) Odgovornost za dopuštenost poziva snosi primatelj. Mjesto koje pohranjuje podatke provjerava dopuštenost samo ako ima povoda. Mjesto koje pohranjuje podatke mora obezbijediti da se prosljeđivanje ličnih podataka putem odgovarajućih postupaka slučajnog uzorka može utvrditi i provjeriti. Ista treba kod svakog desetog poziva zabilježiti putem

zapisnika bar vrijeme, pozvane podatke, naziv službe koja poziva podatke i broj spisa primatelja. Podaci iz zapisnika mogu se koristiti samo za kontrolu dopuštenosti poziva, a nakon 12 mjeseci moraju se izbrisati.

§ 489

- (1) Lični podaci u datotekama se koriguju ako su netačni.
- (2) Isti se brišu ako je njihovo pohranjivanje nedopušteno ili na osnovu obrade pojedinačnih slučajeva se sagleda da podaci više nisu potrebni u svrhe navede u §§ 483, 484 i 485. Također se brišu
  1. podaci pohranjeni prema § 483 nakon okončanja postupka ako njihovo pohranjivanje nije dopušteno prema §§ 484, 485,
  2. podaci pohranjeni prema § 484, ako je provjera prema st. 4 pokazala da poznavanje podataka za svrhu navedenu u § 484 više nije potrebno, a njihovo pohranjivanje nije dopušteno prema § 485,
  3. podaci pohranjeni prema § 485 kad prestane potreba za njihovom pohranjivanju radi upravljanja postupkom.
- (3) Okončanjem postupka smatra se okončanje kod tužilaštva ili, ako je bila podignuta javna optužnica, kod suda. Ako je naložena kazna ili neka druga sankcija, mjerodavno je okončanje izvršenja ili brisanje. Ako se postupak obustavi, a okončanje nije prepreka za ponavljanje gonjenja, postupak se smatra okončanim sa nastupom zastare.
- (4) Služba koja pohranjuje podatke provjerava u utvrđenim rokovima, da li podatke koji su pohranjeni prema § 484 treba brisati. Rok iznosi
  1. kod osumnjičenih koji su u vrijeme djela bili navršili 18 godina, deset godina,
  2. kod starijih maloljetnika pet godina,
  3. u slučajevima pravomoćne oslobađajuće presude, odbacivanja zahtjeva za pokretanje glavnog pretresa na koji nije dopuštena žalba i obustave postupka koja nije privremena, tri godine,
  4. kod osoba pohranjenih prema § 484 st. 1 koje u trenutku počinjenja djela nisu bile zrele za kaznu, dvije godine.
- (5) Služba koja pohranjuje podatke može u pravilniku o uređivanju prema § 490 odrediti i kraće rokove provjere.
- (6) Ako se podaci o nekoj osobi pohranjuju u datoteku radi daljeg postupka, onda se brisanje ne vrši dok se za sve podatke ne ispune uslovi za brisanje. St. 2 reč.1 se primjenjuje shodno.
- (7) Na mjesto brisanja stupa blokiranje, ako
  1. postoji razlog za pretpostavku da bi se ugrozili interesi neke osobe na koju se podaci odnose, a koje treba štiti,

2. su podaci potrebni za tekuće istraživačke radove ili
3. zbog posebne vrste pohranjivanja brisanje nije moguće ili bi bilo povezano s nesrazmjerno velikim teškoćama.

Lični podaci se dalje blokiraju ako su pohranjeni samo u svrhu obezbjeđenja ili kontrole zaštite podataka. Blokirani podaci smiju se koristiti samo u onu svrhu zbog koje nisu izbrisani. Mogu se koristiti i ako je to nužno zbog zadovoljenja potrebe za dokazima.

(8) Ako služba koja pohranjuje podatke utvrdi da su proslijeđeni lični podaci koji su netačni, predviđeni za brisanje ili za blokiranje, primatelj se obavještava o netačnosti, brisanju ili blokiranju ako je to potrebno za očuvanje interesa osobe na koju se odnose, a koje treba štiti.

(9) Umjesto brisanja podatka nosioci podataka se predaju državnoj arhivi ako je isto predviđeno posebnim propisima o arhiviranju.

§ 490

Služba koja pohranjuje podatke za svaku automatiziranu datoteku putem pravilnika o uređivanju datoteka određuje najmanje sljedeće:

1. naziv datoteke,
2. pravni osnov i svrhu datoteke,
3. krug osoba o kojima su podaci obrađeni u datoteku,
4. vrstu podataka koji treba da se obrade,
5. prijem ili unos podataka koje treba obraditi,
6. uslove pod kojima su proslijeđeni podaci obrađeni u datoteku, kojim primateljima i u kom postupku,
7. rokove za provjeru i vrijeme trajanja pohranjivanja.

To ne važi za datoteke koje se samo privremeno zadržavaju i koje će u roku od tri mjeseca nakon izrade biti izbrisane.

§ 491

(1) Osobi na koju se podaci odnose, ako davanje ili uskraćivanje informacija ovim zakonom nije posebno utvrđeno, daju se informacije prema § 19 Saveznog zakona o zaštiti podataka. Ne pružaju se informacije o postupcima od čijeg uvođenja kod tužilaštva u trenutku traženja informacije nije proteklo šest mjeseci. Tužilaštvo može rok iz reč. 2 produžiti do 24 mjeseca, ako zbog složenosti ili obima istraga u konkretnom slučaju i dalje postoji potreba za čuvanjem tajnosti. O produženju mimo tog roka odlučuje savezni generalni tužitelj, a u postupcima Saveznog generalnog tužilaštva odlučuje savezni generalni tužitelj. Odluka prema reč. 3 i 4 i razlozi za iste se moraju dokumentovati. Podnosilac zahtjeva se nezavisno od toga da li se protiv njega vode postupci ili ne, poučava o propisu iz reč. 2 do 5.

(2) Ako osoba na koju se podaci odnose u slučaju zajedničke datoteke nije u stanju utvrditi koja služba pohranjuje podatke, može se obratiti bilo kojoj službi koja učestvuje u zajedničkom pohranjivanju. O davanju informacije ista odlučuje u saglasnosti sa službom koja je unijela podatke.

Odjeljak III

Zajednički registri o postupcima tužilaštva

§ 492

(1) Savezna direkcija pravosuđa (služba koja vodi registar) vodi centralni registar o postupcima tužilaštva.

(2) U registar se unose:

1. lični podaci osumnjičenog, te ako je potrebno druga obilježja potrebna za identifikaciju,
2. nadležna služba i broj spisa,
3. bliži naziv krivičnih djela, pogotovo vrijeme učinjenja, kao i mjesto učinjenja i visina eventualne štete,
4. djelo koje se stavlja na teret uz navođenje zakonskih propisa,
5. pokretanje postupka, kao i okončanje postupka kod tužilaštva i kod suda pored navođenja zakonskih propisa.

Podaci se smiju pohranjivati i mijenjati samo za krivične postupke.

(3) Tužilaštva službi koja vodi registar dostavljaju podatke koje treba pohraniti u svrhu navedenu u st. 2 reč. 2. Informacije iz registra postupaka mogu se dati samo službama za krivično gonjenje u svrhu krivičnog postupka. § 5 st. 5 reč. 1 tač. 2 Zakona o oružju kao i § 8a st. 5 reč. 1 tač. 2 Zakona o eksplozivnim tvarima ostaje da važi; informacija o registraciji se daje u saglasnosti sa tužilaštvom koje je prosljedilo lične podatke radi unosa u registar postupaka, ako ne postoji bojazan da će se time ugrozi svrha istrage.

(4) Podaci navedeni u st. 2 reč. 1 tač. 1 i 2 mogu se u skladu sa § 18 st. 3 Saveznog zakona o zaštiti ustavnosti, a u vezi sa § 10 st. 2 Zakona o kontraobavještajnoj službi i § 8 st. 3 Zakona o obavještajnoj službi, na zahtjev prosljediti i službi za zaštitu ustavnosti savezne države i pokrajina i obavještajnoj službi. § 18 st. 5 reč. 2 Saveznog zakona o zaštiti ustavnosti primjenjuje se shodno.

(4a) Ako služba za vođenje registra ne može tačno odrediti na koji se skup podataka odnosi određeno saopštenje ili zahtjev, onda će službi koja traži podatke radi utvrđivanja identiteta dostaviti skupove datoteka o osobama sličnih ličnih podataka. Nakon izvršene identifikacije, služba koja je tražila podatke, odmah briše sve podatke koji se ne odnose na tu osobu. Ako nije moguće izvršiti identifikaciju, brišu se svi prosljeđeni podaci. U pravnom propisu prema § 494 st. 4 ograničava se broj skupova podataka koji se mogu dostaviti na jedan poziv na mjeru koja je nužna za identifikaciju.

(5) Odgovornost za dopuštenost dostave snosi primatelj. Služba koja vodi registar provjerava dopuštenost dostave samo ako postoji poseban povod.

(6) Podaci se smiju koristiti bez obzira na st. 3 reč. 3 i st. 4 samo u krivičnim postupcima.

§ 493

(1) Prosljeđivanje podataka vrši se putem automatiziranog postupka poziva ili automatiziranog postupka upita i informisanja, a u slučaju smetnji u telekomunikaciji ili posebne hitnosti telefonom ili telefaksom. Strane učesnice moraju osigurati da se poduzmu najsavremenije tehničke mjere za obezbjeđenje zaštite podataka i sigurnosti podataka, koje posebno garantuju povjerljivost i cjelovitost podataka; ako se koriste javno pristupne mreže koriste se najsavremeniji tehnički postupci šifrovanja.

(2) Za utvrđivanje postavljanja postupka automatskog poziva shodno važi § 10 st. 2 Saveznog zakona o zaštiti podataka. Služba za vođenje registra dostavlja propise povjereniku savezne vlade za zaštitu podataka.

(3) Odgovornost za dopuštenost konkretnog automatiziranog poziva snosi primatelj. Služba koja vodi registar provjerava dopuštenost poziva samo ako postoji poseban povod. Ista treba kod svakog desetog poziva zabilježiti bar vrijeme, pozvane podatke, naziv službe koja poziva podatke i broj spisa primatelja. Podaci iz zapisnika mogu se koristiti samo za kontrolu dopuštenosti poziva, a nakon šest mjeseci se moraju izbrisati.

(4) St. 2 i 3 shodno važe za automatizirani postupak upita i informisanja.

§ 494

(1) Podaci se koriguju ako su netačni. Nadležna ustanova bez odlaganja obavještava službu koja vodi registar o netačnim podacima; ista snosi odgovornost za tačnost i ažurnost podataka.

(2) Podaci se brišu

1. ako je njihovo pohranjivanje nedopušteno ili
2. odmah nakon što se iz Saveznog centralnog registra zaključi da je u krivičnom postupku iz kojeg su podaci prosljeđeni donesena sudska odluka ili mjera službe za krivično gonjenje koja prema § 20 Zakona o saveznom centralnom registru podliježe obavezi prijavljivanja.

Ako se osoba pravomoćno oslobodi optužbe, ako se pokretanje glavnog pretresa protiv nje odbije odlukom na koju nije dopuštena žalba, te ako se postupak obustavi ne samo privremeno, onda se podaci brišu dvije godine nakon okončanja postupka, osim u slučaju da se prije nastupanja roka za brisanje podataka odbije informacija da je pokrenut drugi postupak za upis u registar postupaka. U tom slučaju podaci ostaju pohranjeni sve dok se ne ispune svi uslovi za brisanje upisanih podataka. Tužilaštvo obavještava službu za vođenje registra odmah nakon što se ispune svi uslovi za brisanje podataka ili o početku roka za brisanje podataka prema reč. 2.

(3) § 489 st. 7 i 8 važe shodno.

(4) Savezni ministar pravde putem pravnih propisa uz saglasnost Predstavničkog doma određuje bliže pojedinosti, a pogotovo:

1. vrstu podataka koji treba da se obrade,
2. dostavu podataka koji treba da se obrade,
3. uslove pod kojima su proslijeđeni podaci obrađeni u datoteku, kojim primateljima i u kom postupku,
4. uspostavljanje postupka automatiziranog postupka poziva,
5. potrebne tehničke i organizacijske mjere prema § 9 Saveznog zakona o zaštiti podataka.

§ 495

Osobi na koju se podaci odnose, daju se podaci iz registra o postupcima prema § 19 Saveznog zakona o zaštiti podataka; § 491 st. 1 reč. 2 do 6 važe shodno. O davanju informacija odlučuje služba koja vodi registar u dogovoru sa tužilaštvom koje je dostavilo lične podatke radi upisa u registar postupaka. Ako je informacija iz registra postupaka data javnoj službi, a osoba na koju se podaci odnose od te službe traži informacije o podacima koji su na taj način sakupljeni, odluku o tome donosi služba u dogovoru sa tužilaštvom koje je dostavilo lične podatke radi upisa u registar postupaka.

Aneks EV

Izvod iz Sporazuma o ujedinjenju Njemačke,

Prilog I, Glava III, Stručna oblast A

Odjeljci III i IV

(Službeni glasnik II 1990, 889, 933, 940)

Odjeljak III

– Pravila za pridruženu oblast (§ 3 Sporazuma) –

Odjeljak IV

– Posebni propisi za Pokrajinu Berlin –

Odjeljak III

Savezno zakonodavstvo osim posebnih propisa za Pokrajinu Berlin u Odjeljku IV ovog § 3 stupa na snagu na navedenom području uz sljedeće odredbe:

14. Zakon o krivičnom postupku u verziji objavljenoj 7. aprila 1987. (Savezni službeni glasnik I str. 1074, 1319), zadnje izmjene i dopune u skladu sa § 2. Zakona od 31. oktobra 2008. (Savezni službeni glasnik I str. 1354)

sa sljedećim odredbama:

a) do c) (stavljeno van snage)

d) Izvršenje pravne posljedice iz odluke Krivičnog suda Njemačke Demokratske Republike je dopušteno, osim u slučaju da sud utvrdi da osuda nije usklađena sa mjerilima pravne države i da vrsta i visina pravne posljedice prema načelima pravne države nije primjerena ili je u suprotnosti sa svrhom nekog saveznog zakona. Može se i utvrditi da se pravne posljedice izvrše preko blaže posljedice. Zahtjev za utvrđivanje mogu podnijeti osuđeni ili tužilaštvo. Zahtjev je dopušten, ako je proveden postupak poništenja presude ili postupak rehabilitacije ili se još može provesti postupak rehabilitacije. O zahtjevu odlučuje sud koji bi prema Zakonu o krivičnopravnoj rehabilitaciji od 29. 10. 1992. (Službeni glasnik br. 1814) bio nadležan za rehabilitaciju. § 458 st. 3 reč. 1 i § 462 st. 1 reč. 1 i st. 2 primjenjuju se shodno. Protiv takve odluke nije dopuštena žalba. Odlaganje ili prekid izvršenja može narediti i tužilaštvo.

e) (Stavljen van snage)

f) (Stavljen van snage)

g) i h) (Stavljeni van snage)

i) Pravo na pomilovanje savezna država ima i kada je sud Njemačke Demokratske Republike odlučio po nekom predmetu koji bi spadao u sudsku nadležnost savezne države.

j) Konačna odluka suda prema odredbi d) saopštava se saveznom generalnom tužitelju

– Saveznom centralnom registru. Ista se unosi u Savezni centralni registar ako je izvršenje neke pravne posljedice ukupno ili u blažem obliku proglašeno kao dopustivo. Ako osuda još nije unesena u Savezni centralni registar, upis izvršava služba za vođenje registra prema konstatacijama iz konačne odluke. Pravne posljedice čije je izvršenje proglašeno nedopustivim na osnovu upisa u dosadašnji kazneni registar Njemačke Demokratske Republike, ne prenose se u Savezni centralni registar. Ako je upis već izvršen u Savezni centralni registar, isti se briše.

Upisi na osnovu sudske odluke se u vezi posljedica prema Zakonu o saveznom centralnom registru tretiraju kao upisi osuda putem njemačkih sudova u dosadašnjem području važenja Zakona o saveznom centralnom registru.

k) (Stavljen van snage)

28. (Stavljen van snage)

Odjeljak IV

3. Za sljedeće pravne propise navedene u Odjeljku III u Pokrajini Berlin važe sljedeće specifičnosti:

e) (Stavljen van snage)

j) (Stavljen van snage)

IKD UNIVERSITY PRESS
Izdanja MAGISTRAT
tel: (++ 387 33) 71 35 85; fax: 71 35 86
e-mail: magistra@bih.net.ba

Do sada objavljeno:

EDITIO IURISTICA

Muhić Fuad: TEORIJA DRŽAVE I PRAVA – III izd.

Festić Raifa: STARI KODEKSI

Buergenthal T.: MEĐUNARODNA LJUDSKA PRAVA U SAŽETOM OBLIKU

Folsom H. Ralph, Gordon W. Michael, Spanogle A. John: MEĐUNARODNI TRGOVAČKI POSLOVI
U SAŽETOM OBLIKU

Ibrahimagić Omer: POLITIČKI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE – Knjiga prva

Muhić Fuad: TEORIJA DRŽAVE I PRAVA – IV izdanje

Dedić Sead: OSNOVI SOCIJALNOG PRAVA

Stanojević Obrad: RIMSKO PRAVO – bh. izdanje

Šemić Hilmija: TRGOVAČKO PRAVO – Knjiga prva

Traljić Nerimana, Bubić Suzana: PORODIČNO PRAVO – II izdanje

Dedić Sead: UPRAVNO PRAVO BOSNE I HERCEGOVINE

Sadiković Ćazim: EVROPSKO PRAVO LJUDSKIH PRAVA

Šemić Hilmija: TRGOVAČKO PRAVO – TRGOVAČKO UGOVORNO PRAVO, Knjiga druga

Imamović Mustafa: HISTORIJA DRŽAVE I PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE – II izd.

Dedić Sead: UPRAVNO PROCESNO PRAVO

Misita Nevenko: OSNOVI PRAVA EVROPSKE UNIJE

Bakšić-Muftić Jasna: SISTEM LJUDSKIH PRAVA

Ibrahimagić Omer, Kurtćehajić Suad: POLITIČKI SISTEM BOSNE I HERCEGOVINE – Knjiga druga

Šemić Hilmija, Dedić Sead: UPRAVLJENJE I RUKOVOĐENJE TRGOVAČKIM SUBJEKTIMA U FBiH

Sadiković Ćazim: EVROPSKO PRAVO LJUDSKIH PRAVA – II izd.

Imamović Mustafa: HISTORIJA DRŽAVE I PRAVA BOSNE I HERCEGOVINE – III izd.

Tomić Zvonimir: KRIVIČNO PRAVO – Posebni dio

Dedić Sead: SOCIJALNO PRAVO – II nov. izd.

Dedić Sead, Gradašević-Sijerčić Jasminka: RADNO PRAVO

Šemić Hilmija: MEĐUNARODNO TRGOVAČKO PRAVO – Knj. 1

Kamarić Mustafa, Festić Ibrahim: UPRAVNO PRAVO – Opšti dio, 3. izm. izd.

Dautbašić Ismet: FINANSIJE I FINANSIJSKO PRAVO – VII izd.

Čaušević Dženana: PRAVNO-POLITIČKI RAZVITAK BOSNE I HERCEGOVINE
– dokumenti sa komentarima

Šemić Hilmija: MEĐUNARODNO TRGOVAČKO UGOVORNO PRAVO

Imamović Mustafa: BOSNIA AND HERZEGOVINA: EVOLUTION OF ITS POLITICAL AND LEGAL
INSTITUTIONS

Marković M. Slobodan: PRAVO INTELEKTUALNE SVOJINE

EDITIO CIVITAS

Tomić M. Ivo: NERASKIDIVI BOSANSKI NODUS

Magezić Joy: ŽENSKÉ STUDIJE

Zgodić Esad: KA KRITICI FUNDAMENTALIZMA

Osmančević Enes: INTERNET, TRADICIONALNA I VIRTUALNA JAVNOST

Repovac Hidajet: SOCIOLOGIJA SIMBOLIČKE KULTURE

Miković Milanka: MALOLJETNIČKA DELINKVENCIJA I SOCIJALNI RAD

Bakaršić Kemal: FRAGMENTI KULTURNE HISTORIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Miković Milanka: OSNOVE SOCIJALNE POLITIKE

Cvitković Ivan, Abazović Dino (uredili): RELIGIJA I EUROPSKE INTEGRACIJE

Džajić R. Amira: IZBORNI MARKETING: ISKUSTVA POLITIČKIH STRANAKA U BOSNI I HERCEGOVINI OD 1997. DO 2002.

Abazović Dino: "ZA NACIJU I BOGA": SOCIOLOŠKO ODREĐENJE RELIGIJSKOG NACIONALIZMA

Tauber Eli: ILUSTROVANI LEKSIKON JUDAIZMA: ISTORIJA, RELIGIJA I OBIČAJI

Konstantinović Radomir: FILOSOFIJA PALANKE, 1. sarajevsko izdanje

Babić Mile: HEGELOVA FILOZOFIJA PRAVA

EDITIO ECONOMICA

Rostowski Jacek: REFORMA BANKARSTVA U CENTRALNOJ EVROPI I U BIVŠEM SOVJETSKOM SAVEZU

Doernberg L. Richard: MEĐUNARODNO OPOREZIVANJE U SAŽETOM OBLIKU

Sanjin Pita, Jašarević Haris, Tatjana Milišić, Sanjin Ruvić (priredili): ZBIRKA SPORAZUMA O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA SA PRIMJENOM U BiH

EDICIJA POSEBNIH IZDANJA

Ibrahimagić Omer: SRPSKO OSPORAVANJE BOSNE I BOŠNJAKA
SERB DENIAL OF BOSNIA AND BOSNIACS

Balić Hasan: BOSANSKA KATAKLIZMA – STUDIJA SLUČAJA FOČA

Tochman Wojciech: KAO DA JEDEŠ KAMEN

Rožajac-Zulčić Mirela, Teronić Ivana (priredile): GRAĐA ZA BIBLIOGRAFIJU MUSTAFE IMAMOVIĆA
Zbornik radova: MUSTAFA IMAMOVIĆ 45 GODINA NAUČNOG I PUBLICISTIČKOG RADA

EDITIO MEMORIA IURIS

Tomić Zvonimir: NIRNBERŠKA PRESUDA

Durmišević Enes: USPOSTAVA I PRAVNI POLOŽAJ RIJASETA ISLAMSKJE ZAJEDNICE U BOSNI I HERCEGOVINI 1882-1899.

Imamović Mustafa: PRAVNI POLOŽAJ I UNUTRAŠNJO-POLITIČKI RAZVITAK BOSNE I HERCEGOVINE OD 1878. DO 1914. – 3. izdanje

EDITIO VADEMECUM IURIS

Dedić Sead, Gradašćević-Sijerčić Jasminka: MEĐUNARODNI RADNI STANDARDI U RADNOM ZAKONODAVSTVU BiH

Šemić Hilmija (prir.): IZVORI TRGOVAČKOG PRAVA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE – PRAKTIKUM

Omanović Sanjin: DRAFT NOVOG ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BiH S KOMENTAROM / COMMENTARIES TO THE DRAFT CIVIL PROCEDURE CODE OF THE FEDERATION OF B&H

Lepušina Milenko, Senjak Kata: ZBIRKA PROPISA O NOTARIMA SA STRUČNIM OBJAŠNJENJIMA

Dautbašić Bakir: VODIČ KROZ PROPISE O DRŽAVLJANSTVU BiH

EDICIJA NJEMAČKO PRAVO

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE (StPO)

EDITIO SECURITAS

Masleša Ramo: TEORIJE I SISTEMI SIGURNOSTI

Šaković Asim: EKONOMSKA KRIMINALISTIKA

EDITIO DISERTATIO

Vukadin Dragan: INDIVIDUALNA I KOLEKTIVNA LJUDSKA PRAVA

Sadiković Lada: VANREDNO STANJE I LJUDSKA PRAVA

Bandović Sanjin: INSTITUCIJE KAO DIO SISTEMA JUSTINIJANOVE KODIFIKACIJE

EDITIO POLITIKON

Moeckli Silvano: POLITIČKI SISTEM ŠVAJCARSKJE

EDICIJA MUSTAFA IMAMOVIĆ BIRA ZA VAS

Imamović Mustafa: KNJIGE I ZBIVANJA

Branković Jasmin: MOSTAR 1833-1918. – UPRAVNI I POLITIČKI POLOŽAJ GRADA

U SARADNJI SA:

Pravnim centrom Fonda otvoreno društvo BiH

Hartley T. C.: OSNOVI PRAVA EVROPSKE ZAJEDNICE – USTAVNO I UPRAVNO PRAVO

Udruženjem izbornih zvaničnika u BiH

Arnautović Suad (prir.): LOKALNI IZBORI 2004. – NAUČENE LEKCIJE

Centrom za Srednjoistočnu Evropu i Balkan

Grupa autora: PRAVDA NA TLU EVROPE – Zakonski principi u proširenoj Evropi

Distribuirana

UNIVERSITY PRESS, Sarajevo
tel: (+387 33) 71 35 85, fax: 71 35 86,
e-mail: unipress@bih.net.ba

Knjižara *LIBRIS IURIS*, Obala Kulina bana 7/I (Pravni fakultet)
tel/fax: (+387 33) 55 06 75; 55 06 76,
e-mail: universitypress@bih.net.ba

Knjižara *OPENBOOK*, Franje Račkog 1 (Filozofski fakultet)
tel/fax: (+387 33) 22 62 76
e-mail: openbook@bih.net.ba

Edicija NJEMAČKO PRAVO
Knjiga 1
ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU
SAVEZNE REPUBLIKE NJEMAČKE

Izdavači:
"UNIVERSITY PRESS" Sarajevo
"MAGISTRAT" Sarajevo

Za izdavače:
Dragan S. Marković

DTP i računarska priprema:
Saliha Marković

Štampa:
Štamparija FOJNICA d.o.o.
Fojnica

Za štampariju:
Šehzija Buljina

Tiraž:
1.500 primjeraka

Sarajevo, maja / svibnja 2011.

ISBN 978-9958-9230-7-4

9789958923074